

RAPORT KOŃCOWY – KOMPONENT DRUGI

OCENA WPŁYWU INTERWENCJI PODEJMOWANYCH W RAMACH 8 OSI PRIORYTETOWEJ RPO WM NA WSPARCIE ZATRUDNIENIA NA MAŁOPOLSKIM RYNKU PRACY.

ZAMAWIAJĄCY:

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego,
Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi
ul. Wielicka 72
30-552 Kraków

WYKONAWCA USŁUGI BADAWCZEJ:

Openfield Sp. z o. o.
ul. Ozimska 4/7
45-057 Opole

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	6
Streszczenie	7
I. Podejście metodologiczne	11
Zakres i cel badania	11
Metodologia zastosowana w ramach badania	12
II. Odtworzenie logiki interwencji w ramach 8 osi priorytetowej	13
Oś 8 ogółem	13
Działanie 8.1. Aktywizacja zawodowa – projekty Powiatowych Urzędów Pracy	19
Przesłanki interwencji	19
Wdrażanie interwencji	20
Oczekiwane efekty interwencji	21
Logika interwencji – związki przyczynowo-skutkowe oraz weryfikacja zastosowanej logiki	21
Działanie 8.2. Aktywizacja zawodowa	24
Przesłanki interwencji	24
Wdrażanie interwencji	25
Oczekiwane efekty interwencji	26
Logika interwencji – związki przyczynowo-skutkowe oraz weryfikacja zastosowanej logiki	27
Działanie 8.3. Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej	31
Przesłanki interwencji	31
Wdrażanie interwencji	32
Oczekiwane efekty interwencji	33
Logika interwencji – związki przyczynowo-skutkowe oraz weryfikacja zastosowanej logiki	33
Działanie 8.4. Rozwój kompetencji kadr i adaptacja do zmian	36
Przesłanki interwencji	36
Wdrażanie interwencji	37
Oczekiwane efekty interwencji	38
Logika interwencji – związki przyczynowo-skutkowe oraz weryfikacja zastosowanej logiki	39
Działanie 8.5. Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym	42
Przesłanki interwencji	42
Wdrażanie interwencji	43
Oczekiwane efekty interwencji	44
Logika interwencji – związki przyczynowo-skutkowe oraz weryfikacja zastosowanej logiki	44
Działanie 8.6. Wsparcie dla wydłużenia aktywności zawodowej	46
Przesłanki interwencji	46
Wdrażanie interwencji	46

Oczekiwane efekty interwencji	47
Logika interwencji – związki przyczynowo-skutkowe oraz weryfikacja zastosowanej logiki.....	48
Logika interwencji dla Osi 8	51
III. Analiza kryteriów wyboru i ich wpływu na interwencję.....	52
Kryteria wyboru – informacje ogólne	52
Działanie 8.1. Aktywizacja zawodowa – projekty Powiatowych Urzędów Pracy.....	53
OPIS KRYTERIÓW WYBORU i ich zmian.....	53
Wpływ kryteriów na realizację interwencji i ich ocena.....	54
Działanie 8.2. Aktywizacja zawodowa	55
Opis kryteriów wyboru i ich zmian	55
Wpływ kryteriów na realizację interwencji i ich ocena.....	56
Działanie 8.3. Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej.....	59
Opis kryteriów wyboru i ich zmian	59
Wpływ kryteriów na realizację interwencji i ich ocena.....	59
Działanie 8.4. Rozwój kompetencji kadr i adaptacja do zmian	60
Opis kryteriów wyboru i ich zmian	60
Wpływ kryteriów na realizację interwencji i ich ocena.....	61
Działanie 8.5. Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym	62
Opis kryteriów wyboru i ich zmian	62
Wpływ kryteriów na realizację interwencji i ich ocena.....	63
Działanie 8.6. Wsparcie dla wydłużenia aktywności zawodowej.....	68
Opis kryteriów wyboru i ich zmian	68
Wpływ kryteriów na realizację interwencji i ich ocena.....	69
IV. Wdrażanie interwencji	71
Poziom wdrażania interwencji.....	71
Charakterystyka osób objętych wsparciem w ramach VIII Osi Priorytetowej RPO WM.....	73
V. Efekty interwencji w ramach 8 osi priorytetowej	79
Efekty wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej – działania 8.1 oraz 8.2.....	79
Efekt netto	95
Efekty wsparcia na rzecz rozwoju kompetencji kadr oraz zwiększania adaptacji do zmian – działanie 8.4	100
Efekt netto	112
Efekty wsparcia na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym – działanie 8.5.....	114
Efekty wsparcia w zakresie zwiększania dostępności miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.	114
Efekty wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi	118
Efekt netto	121

Efekty wsparcia na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej – działanie 8.6	124
Efekt netto	133
VI. Ocena zakresu dostępnego wsparcia	137
Problemy w osiągnięciu celów interwencji	138
Ocena interwencji w kontekście kryteriów ewaluacyjnych.....	150
Przyszłość wsparcia w obszarze rynku pracy.....	153
VII. Wnioski i rekomendacje	155
VIII. Spis tabel	157
IX. Spis ilustracji	159

WYKAZ SKRÓTÓW

Skrót	Wyjaśnienie
RPO WM 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020
CATI	Wywiady telefoniczne wspomagane komputerowo
BUR	Baza Usług Rozwojowych
MŚP	sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
PI	Priorytet Inwestycyjny
IPD	Indywidualny Plan Działania
TDI	Telefoniczny wywiad pogłębiony
IDI	Indywidualny wywiad pogłębiony
CAWI	Ankieta
SzOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego
IZ / IP RPO WM	Instytucja Zarządzająca / Instytucja Pośrednicząca Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego

STRESZCZENIE

Badanie ewaluacyjne w ramach drugiego komponentu **obejmowało ocenę wpływu interwencji w ramach 8 Osi Priorytetowej RPO WM na wsparcie zatrudnienia na małopolskim rynku pracy.** Działania składające się na 8 Oś Priorytetową są różnorodne i dążą do pełnego zaspokojenia zindywidualizowanych potrzeb danej społeczności, złożonej z grup charakteryzujących się innymi problemami i napotykających inne wyzwania, ograniczające lub wręcz wykluczające ich możliwość aktywnego uczestnictwa w rynku pracy. Każdy z typów operacji odpowiada na inny problem i pozwala na rozwiązywanie diagnozowanych w regionie problemów. Wdrażana interwencja przyczynia się do obserwowania pozytywnych zmian na rynku pracy oraz obejmuje grupy osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Działania na rzecz aktywizacji zawodowej realizowane w ramach Działania 8.1 (projekty realizowane przez powiatowe urzędy pracy) oraz Działania 8.2 (projekty konkursowe) przynoszą zakładane rezultaty a wdrażane działania odpowiadają na potrzeby grupy docelowej.

Adekwatne do potrzeb grupy docelowej są działania ukierunkowane na wsparcie powrotu na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi. W przypadku Działania 8.5 skuteczność interwencji przejawia się w bardzo wysokim (wyższym niż w grupie kontrolnej) poziomie aktywności zawodowej osób objętych wsparciem. Ponadto, znaczący odsetek badanych nie wróciłoby na rynek pracy lub zrobiłoby to znacznie później gdyby nie możliwość skorzystania z oferowanych w ramach projektów miejsc opieki nad małym dzieckiem. Zdiagnozowano jednak ryzyko związane z zachowaniem trwałości uzyskanych efektów w postaci utrzymania nowopowstałych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Przeprowadzone badanie ewaluacyjne wskazało kierunki, w których należy koncentrować wsparcie w obszarze rynku pracy w ramach RPO WM w przyszłości, w tym w szczególności w kolejnej perspektywie finansowej. Zasadne jest kontynuowanie wsparcia opartego o kompleksowe podejście do aktywizacji zawodowej na podstawie zdiagnozowanych potrzeb poszczególnych grup osób bezrobotnych. Choć szczególną uwagę należy skupiać na grupach w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, to istotne jest także dostrzeżenie potrzeb wszystkich pozostających bez zatrudnienia. Zasadne w kontekście potrzeb rynku pracy jest inwestowanie w kompetencje i kwalifikacje pracowników. Wysoka użyteczność podejmowanych w tym zakresie działań świadczy o tym, że ten rodzaj wsparcia stanowi odpowiedź na zmieniającą się sytuację gospodarczą, do której przedsiębiorcy i pracownicy przedsiębiorstw muszą się szybko adaptować.

Wpływ interwencji w obszarze rynku pracy widoczny jest dzięki porównaniu sytuacji osób objętych wsparciem oraz tych pozbawionych oddziaływania interwencji w ramach poszczególnych typów operacji. Jedynym przypadkiem, w którym nie zdiagnozowano pozytywnego oddziaływania wdrażanego wsparcia na zatrudnienie i aktywność zawodową są programy zdrowotne realizowane w ramach Poddziałania 8.6.2 typ A. O ile działania te mogą mieć pozytywne oddziaływanie w obszarze zdrowia, o tyle na chwilę obecną nie przyczyniają się do wydłużania aktywności zawodowej. Jednocześnie należy zauważyć, że specyfika tego typu operacji wymaga odroczenia oceny efektów w czasie. Profilaktyka nowotworowa przyniesie efekty w dłuższej perspektywie czasowej pod warunkiem osiągnięcia tzw. efektu populacyjnego (zależnego od odsetka populacji korzystającej

z badań profilaktycznych) oraz utrzymania świadomości potrzeby regularnego wykonywania badań profilaktycznych.

Kontynuacji z pewnością wymagać będą także działania zwiększające możliwość podjęcia pracy przez kobiety i osoby podejmujące się opieki nad dziećmi, a więc związane z tworzeniem żłobków, klubów dziecięcych i innych instytucji opieki. Podobnie programy aktywizacyjne dla osób powyżej 50 r. ż. – szczególnie kobiet - oraz osób niepełnosprawnych. Widoczna w ostatnich latach poprawa ich sytuacji dowodzi skuteczności dotychczasowych działań i wymaga kontynuacji w celu podtrzymania tendencji wzrostowej w zakresie ich zatrudnienia.

SUMMARY

The evaluation study constituting part of the second component **covered the evaluation of the impact of interventions exercised as part of Priority Axis 8 of the ROP MV for the support of employment in the Małopolskie labour market.** The measures of Priority Axis 8 vary and are aimed at fully satisfying the individualised needs of the given community, composed of groups characterised by other problems and encountering other challenges that limit or even exclude their ability to actively participate in the labour market. Each of the operation types targets a different problem and allows for solving the problems identified in the region. The implemented intervention contributes to the observation of positive changes in the labour market and covers groups of persons in serious difficulties in the labour market.

The employment support measures executed as part of Measure 8.1 (projects executed by poviats employment offices) and Measure 8.2 (contest projects) provide the expected results and the implemented measures satisfy the target group's needs.

The measures aimed at supporting the return to the labour market of persons taking care of small children are adequate to the target group's needs. In the case of Measure 8.5, the intervention's effectiveness is reflected in the very high (higher than in the control group) level of occupational activity of the persons covered by the support. Furthermore, a substantial proportion of the respondents would not return to the labour market or would do so much later if not for the opportunity of benefiting from the positions of care over small children offered in the projects. However, the persistence of the achieved effects in the form of maintenance of the newly created positions of care over children up to the age of 3 constitutes a risk.

The conducted evaluation study indicates the directions in which future support as part of the ROP MV should be focused, including especially the support of the next financial perspective. It is reasonable to continue the support based on a complex approach towards employment support on the basis of the identified needs of particular unemployed groups. Despite the fact that special attention must be paid to groups in serious difficulties in the labour market, it is also important to notice the needs of all persons without employment. In terms of the labour market needs, it is reasonable to invest in employee competencies and qualifications. The high usefulness of the measures taken in this scope gives evidence that this type of support is the answer to the changing economic situation to which entrepreneurs and enterprise employees must quickly adapt.

The intervention's impact on the labour market is also visible if we compare the situations of the supported persons and those deprived of the intervention's influence as part of particular operation types. The only case in which no positive impact of the implemented support on the employment and occupational activity was identified are the health-related programmes executed as part of Sub-measure 8.6.2 type A. Insofar as the measures can have a positive impact in terms of health, they currently do not contribute to the prolongation of occupational activity. It must be noted at the same time that the specificity of this type of operations requires the evaluation's postponement. Cancer prevention will bring effects in the long-term, provided that the so-called population effect (depending on the population that utilises prevention testing) is achieved and the awareness of the need of taking regular prevention tests is maintained.

It will also be necessary to continue the measures that increase the opportunities of taking up work by women and persons undertaking care over children, i.e. related to the establishment of nursery schools, children's clubs and other care institutions. The case is similar for employment support programmes aimed at persons above the age of 50 – especially women – and the disabled. The improvement of their situation, observed in the recent years, confirms the effectiveness of the hitherto measures and requires them to be continued to upkeep the rising trend in terms of their employment.

I. PODEJŚCIE METODOLOGICZNE

ZAKRES I CEL BADANIA

Głównym celem badania w ramach drugiego komponentu jest ocena wpływu interwencji podejmowanych w ramach 8 Osi Priorytetowej RPO WM na wsparcie zatrudnienia na małopolskim rynku pracy. Z zakresu badania wyłączone Poddziałanie 8.6.2 Programy zdrowotne typ B: Wdrożenie programów zdrowotnych, dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, które będzie stanowiło temat odrębnego badania ewaluacyjnego dedykowanego wyłącznie Regionalnym Programom zdrowotnym. **Osobnemu badaniu poświęcono także analizę skuteczności i efektywności dotacji na założenie działalności gospodarczej, udzielanych w ramach 8 Osi Priorytetowej.**

Ewaluacja wpływu jest ważnym, podsumowującym etapem kompleksowej oceny działań podejmowanych w ramach 8 Osi Priorytetowej RPO WM. W ramach interwencji, jakie zaplanowano w przedmiotowej Osi, przewidziano różnorodne formy wsparcia, których zasadniczym celem jest oddziaływanie na małopolski rynek pracy. W związku z tym, analizie zostały poddane poszczególne formy wsparcia w ramach Działań/Poddziałań, zarówno oddzielnie, jak i w ujęciu tematycznym, sprawdzając ich komplementarność, synergię i efekty, niezależnie do jakich Działań/Poddziałań zostały przypisane. Ewaluacja skupia się na poziomie makroekonomicznym (wpływ na małopolski rynek pracy), jak i mikroekonomicznym (ocena sytuacji poszczególnych grup docelowych objętych wsparciem). Co więcej, w ramach ewaluacji wpływu został przebadany efekt netto interwencji podejmowanej w ramach przedmiotowej Osi.

Przeprowadzone prace badawczo-analityczne pozwoliły na ocenę założeń logiki interwencji w ramach Działań i Poddziałań 8 Osi priorytetowej, identyfikację działań najbardziej wpisujących się w kryteria trafności, efektywności, skuteczności, użyteczności oraz trwałości efektów osiągniętych dzięki wdrażanej interwencji. Ocena dostępnych typów operacji pozwoliła na dostrzeżenie efektów wdrażanej interwencji.

METODOLOGIA ZASTOSOWANA W RAMACH BADANIA

W badaniu zastosowano triangulację metodologiczną obejmującą realizację prac badawczych z zastosowaniem następujących metod i technik badawczych:

1. Odtworzenie logiki interwencji
2. Analiza desk research
3. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI) z osobami odpowiedzialnymi za programowanie i wdrażanie 8 osi priorytetowej RPO WM (w badaniu wzięło udział 4 respondentów)
4. TDI z beneficjentami projektów realizowanych w ramach 8 osi priorytetowej RPO WM (badanie przeprowadzono wśród 130 beneficjentów)
5. Badanie ilościowe CATI wśród beneficjentów ostatecznych (badaniem objęto 600 uczestników projektów)
6. Badanie ilościowe w grupie kontrfaktycznej zrealizowane na panelu konsumenckim (badanie na próbie N=600 wśród osób o podobnym profilu społeczno-demograficznym zaliczonych do grup w podobnej sytuacji życiowej co uczestnicy projektów)¹.

Szczegółowy opis metodologii badania znajduje się w Raporcie Metodologicznym dla komponentu II badania.

¹ W ramach grup kontrolnych wskazano 6 kategorii grup (osoby pozostające bez zatrudnienia przez min. 3 miesiące w ciągu ostatnich 24 miesięcy - dla uczestników Działań 8.1 i 8.2; osoby pracujące z sektora MSP; osoby, które były/są zagrożone zwolnieniem lub zwolnione z przyczyn zakładu pracy – dla Działania 8.4.2; osoby aktywne zawodowo – dla działania 8.6.1; osoby posiadające dzieci w wieku do lat 3 – dla Działania 8.5; osoby w wieku aktywności zawodowej – dla działania 8.6.2) na podstawie zmiennych demograficznych (płeć, wiek, wykształcenie, powiat) oraz kryterium włączenia do danej grupy wyłoniono statystycznych bliźniaków (tj. osoby o najbliższym współczynniku podobieństwa w parze beneficjent – przedstawiciel grupy kontrolnej).

II. ODTWORZENIE LOGIKI INTERWENCJI W RAMACH 8 OSI PRIORYTETOWEJ

OŚ 8 OGÓŁEM

8 Oś Priorytetowa RPO Województwa Małopolskiego – „Rynek pracy” współfinansowana jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Alokacja środków EFS na działania podejmowane w jej ramach wynosi 270 764 148 EUR.

Trudności, które stoją u podstaw interwencji 8 Osi, opisane zostały w SzOOP RPO WM jako „stale zachodzące na rynku pracy dynamiczne przemiany, które mają różnorakie podłoże: demograficzne, społeczne, ekonomiczne”, do których muszą swoje działania dostosować uczestnicy rynku pracy: pracodawcy, pracownicy oraz osoby pozostające bez zatrudnienia. Celem osi jest „szeroko rozumiane wsparcie zatrudnienia na regionalnym rynku pracy”. W opinii ewaluatora, z punktu widzenia standardu SMART, taki sposób sformułowania celu nie pozwala na jego mierzalność, gdyż nie wskazuje na pożądany stan docelowy (tj. na zmianę, jaka zajdzie w wyniku interwencji), a na planowane do realizacji działania (wsparcie zatrudnienia). Dlatego aby uzyskać informacje o tym, jaki jest pożądany stan docelowy, należy odwołać się do innych zapisów RPO WM i SzOOP, które wskazują, że „Wysoki poziom zatrudnienia ma niepodważalny wpływ na rozwój ekonomiczny regionu oraz rozwój kapitału intelektualnego i społecznego jego mieszkańców” oraz że działania zaplanowane w ramach Osi realizują cel szczegółowy UP, jakim jest bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy.

Można zatem założyć, że **szeroko rozumiane wsparcie zatrudnienia** w ramach Osi 8 ma na celu dwie powiązane ze sobą zmiany: **bardziej efektywne wykorzystanie zasobów na rynku pracy województwa małopolskiego** oraz **zwiększenie poziomu zatrudnienia**.

Aby zmiany te zostały dokonane, realizowane są w ramach Osi działania w ramach Celu tematycznego 8 Umowy Partnerstwa, „Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników”, w tym następujących Priorytetów inwestycyjnych:

- 8i – Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników (w ramach Działań 8.1 i 8.2);
- 8iii – Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (w ramach Działania 8.3);
- 8iv – Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę (w ramach Działania 8.5);
- 8v – Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian (w ramach Działania 8.4);
- 8vi – Aktywne i zdrowe starzenie się (w ramach Działania 8.6).

Poniżej przedstawione są logiki interwencji dla poszczególnych działań i poddziałań RPO WM, a w końcowej części rozdziału znajduje się podsumowanie – logika interwencji dla całej Osi Priorytetowej 8. Dla każdego Działania i poddziałania przedstawiono:

- przesłanki interwencji (problemy i potrzeby);
- wdrażanie interwencji (typy projektów, system instytucjonalny);

- oczekiwane efekty (wskaźniki produktu i rezultatu);
- właściwą logikę interwencji – mechanizmy przełożenia działań na efekty (w postaci tabeli logiki interwencji i zestawu zdań warunkowych, wskazujących związki przyczynowo-skutkowe między poszczególnymi elementami).

Oś Priorytetowa Rynek Pracy opracowana została z myślą o zapewnieniu szeroko rozumianego wsparcia zatrudnienia na regionalnym rynku pracy, szczególnie osobom długotrwale bezrobotnym i należącym do grup z niego wykluczonych lub zagrożonych takim wykluczeniem, a więc:

- osobom z niepełnosprawnościami,
- osobom będącym powyżej 50 r. ż.,
- osobom o niskich kwalifikacjach,
- kobietom,

ale również mieszkańcom regionu, z innych względów mającym trudności w ponownym wejściu do strefy zatrudnienia. Pomoc kierowana jest również do osób przedsiębiorczych, które chciałyby założyć własną działalność gospodarczą oraz kadr sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), które chciałyby podnieść swoje kompetencje. Ponadto działania podejmowane w ramach Osi mają na celu zapobieżenie wzrostowi bezrobocia za pomocą programów outplacementowych, tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, jak również przeciwdziałanie przerywaniu aktywności zawodowej z uwagi na problemy zdrowotne².

Kontynuacji z pewnością wymagać będą także działania zwiększające możliwość podjęcia pracy przez kobiety i osoby podejmujące się opieki nad dziećmi, a więc związane z tworzeniem żłobków, klubów dziecięcych i innych instytucji opieki. Podobne programy aktywizacyjne dla osób powyżej 50 r. ż. – szczególnie kobiet - oraz osób niepełnosprawnych. Widoczna w ostatnich latach poprawa ich sytuacji dowodzi skuteczności dotychczasowych działań i wymaga kontynuacji w celu podtrzymania tendencji wzrostowej w zakresie ich zatrudnienia.

Stopień rozwoju ekonomicznego danego regionu ma odzwierciedlenie w jakości życia jego mieszkańców. Zwiększenie kapitału intelektualnego i społecznego lokalnej społeczności oraz aktywizacja zawodowa osób pozostających z różnych przyczyn bez zatrudnienia, są niezwykle istotnymi elementami determinującymi jego stabilny i długotrwały wzrost. Działania realizowane w ramach 8 Osi Priorytetowej RPO WM 2014-2020 oddziałują w najbardziej problemowych obszarach regionalnego rynku pracy. Podejmowane działania przyczyniają się do poprawy sytuacji na regionalnym rynku pracy poprzez aktywizację zawodową oraz stworzenie odpowiednich warunków do powrotu do aktywności zawodowej lub adaptacji do zmian zagrażających podtrzymaniu aktywności zawodowej w szczególnych grupach docelowych. Jednocześnie działania skupiają się także na wsparciu osób pracujących, w tym osób zagrożonych zwolnieniem poprzez podnoszenie ich kwalifikacji oraz ułatwianie zwiększania adaptacyjności do zmian poprzez przekwalifikowanie. Należy przy tym zauważyć, że działania w obszarze rynku pracy przynoszą także korzyści dla pracodawców z grupy MŚP, gdzie dzięki dostępnemu wsparciu mają większe możliwości dostosowywania się do zmian zachodzących

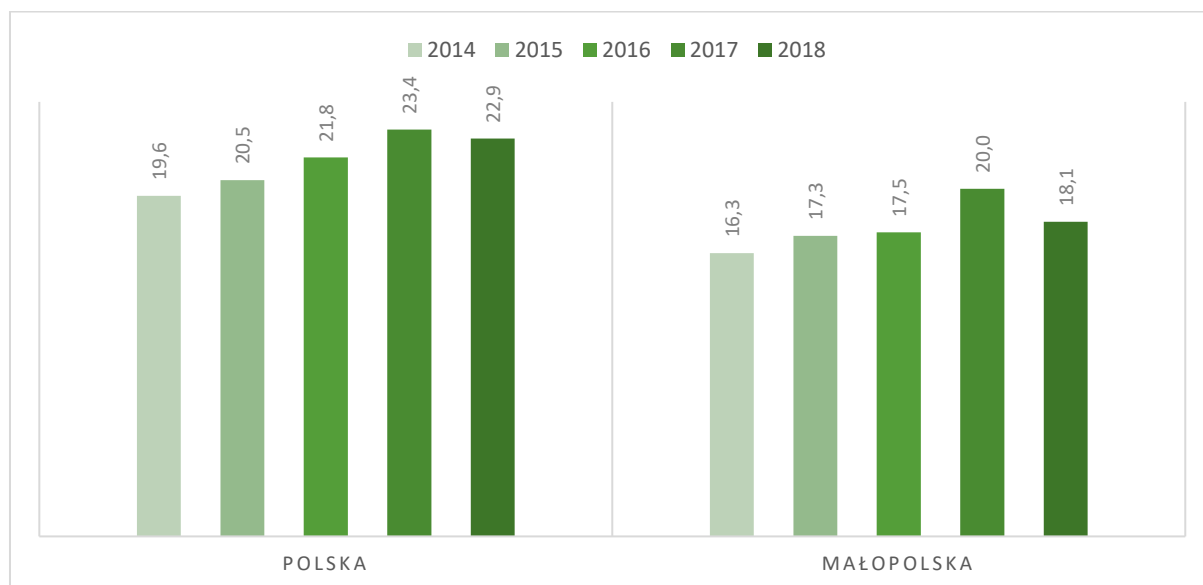
² Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w 2018 roku. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Kraków 2018.

w gospodarce i wymagających szybkiego reagowania w celu nadążania za aktualnymi potrzebami i technologiami.

W ramach interwencji wdrażanej w ramach 8 Osi Priorytetowej RPO WM 2014-2020 **podjęte działania przyczyniły się do aktywizacji zawodowej 15 tys. osób** objętych programami aktywizacji zawodowej w ramach Działania 8.1 (projekty pup) oraz Działania 8.2 (projekty konkursowe). Realizowane działania pozwalają na objęcie wsparciem osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej, ze szczególnym uwzględnieniem osób należących do jednej z następujących grup: osób powyżej 50 roku życia, osób długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób o niskich kwalifikacjach lub kobiet. Jednocześnie, zakres interwencji i przyjęte założenia pozwalają na dotarcie do grup szczególnie oddalonych od rynku pracy, co jest niezwykle istotne w sytuacji, gdy mamy do czynienia z relatywnie niewielką stopą bezrobocia.

Jednym z kluczowych kryteriów skuteczności działań realizowanych w ramach omawianego programu jest sytuacja na rynku pracy **osób z niepełnosprawnościami**, która w przypadku regionu małopolskiego w ciągu ostatnich lat poprawiała się – wskaźnik ich zatrudnienia województwie wyniósł w 2018 r. 18,1% co stanowi wzrost o niemal 2 p. proc. (dokładnie 1,8%) w porównaniu do roku 2014. W dalszym ciągu jest jednak niestety zauważalnie wolniejszy niż odnotowywany w skali kraju, gdzie w latach 2014-2018 zwiększył się aż o 3,3 p. proc. – z 19,6% do 22,9%. Zarówno w skali ogólnokrajowej, jak i regionalnej, najwyższą wartość wskaźnik ten miał w roku 2017, kiedy wyniósł rekordowe 23,4% w Polsce i 20% w Małopolsce, co oznacza, iż w owym roku co piąta osoba z niepełnosprawnościami w regionie oraz niemal co czwarta w kraju pozostawała zatrudniona. W ramach interwencji realizowanej w 8 Osi Priorytetowej RPO WM 2014-2020 wsparciem zostało objętych 2,3 tys. osób z niepełnosprawnościami z województwa małopolskiego, z czego po opuszczeniu programu pracuje 895 osób, co stanowi niemal 40% tej grupy. Realizowane wsparcie stanowi istotny wkład w minimalizowanie barier w aktywności zawodowej tej szczególnej grupy.

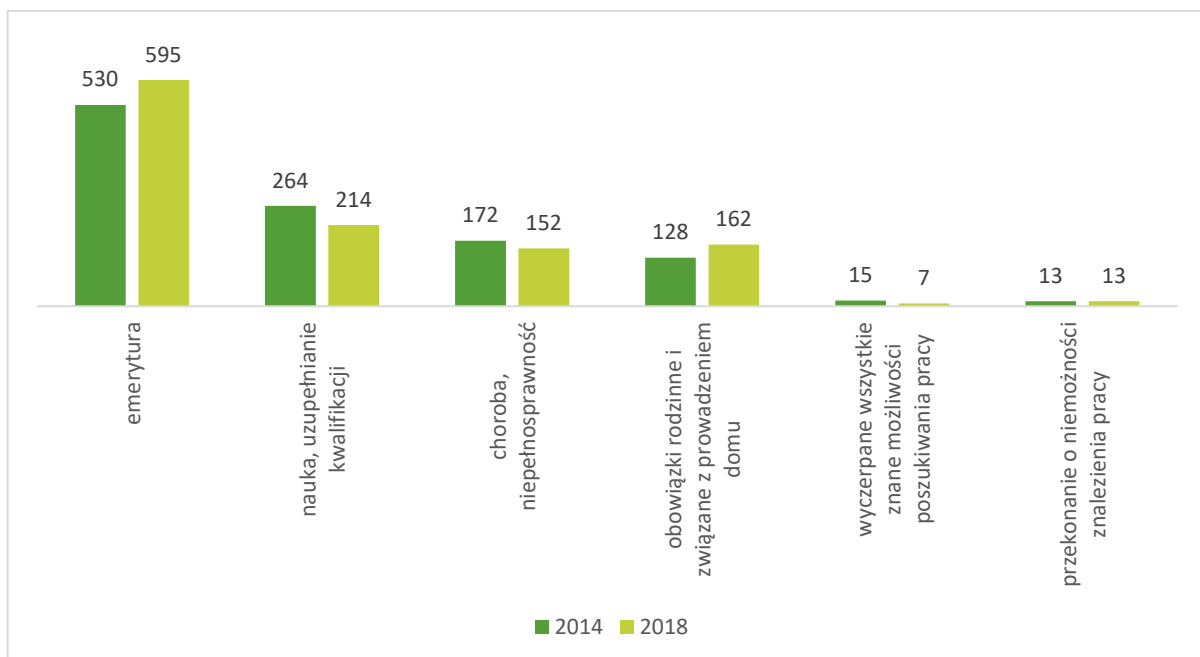
Rysunek 1. Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w latach 2014-2018 w Polsce i w województwie małopolskim.

Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

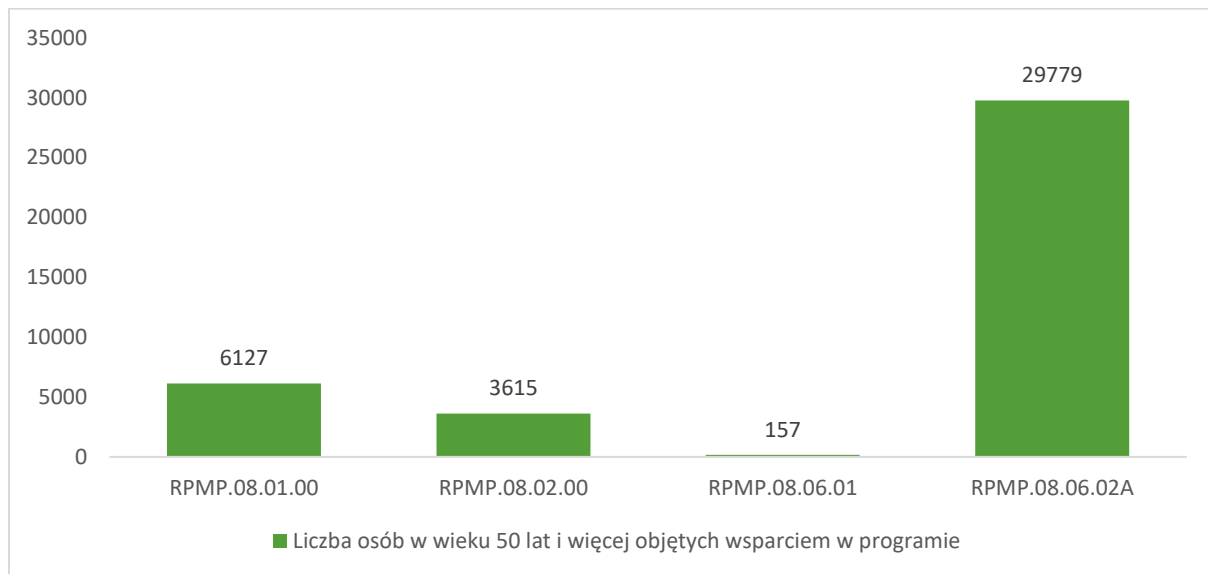
Warto zauważyć, że przy ogólnym zmniejszeniu się liczby niepracujących osób z niepełnosprawnościami, w latach 2014-2018 zmalała także **liczba osób biernych zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności** - z 1 876 tys. do 1 719 tys. w Polsce i z 172 tys. do 152 tys. w Małopolsce. Przyczyna ta znalazła się na trzecim miejscu w kategorii źródeł bierności zawodowej Polaków, tuż po nauce i uzupełnianiu kwalifikacji (w 2018 r. 2 315 tys. osób w Polsce, 214 tys. osób w Małopolsce) oraz emeryturze (6853 tys.; 595 tys. osób), zbliżyła się także do liczby osób niepracujących z powodów rodzinnych (różnica 44 tys. w 2014 r. i 10 w 2018 r.). Jednocześnie jednak należy dostrzec zwiększenie się grupy pozostających biernymi zawodowo z powodu pobieranej emerytury, co jest zgodne z trendami dotyczącymi starzejącego się społeczeństwa, co z kolei stanowi istotne wyzwanie dla polityki społecznej. W analizowanym okresie zwiększyła się natomiast liczba osób biernych zawodowo ze względu na obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu, czego częściowym wyjaśnieniem mogą być świadczenia społeczne w postaci programu rządowego 500+, a jednocześnie stanowią uzasadnienie dla podejmowania interwencji kierowanej do tej grupy docelowej.

Rysunek 2. Liczba osób (w tys.) biernych zawodowo w Małopolsce w roku 2014 i w 2018 według przyczyn.

Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W ramach realizowanej interwencji założono, że jedną z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są **osoby w wieku 50 lat i więcej. Zrealizowane dotychczas inicjatywy pozwoliły na objęciem różnego rodzaju wsparciem w obszarze rynku pracy prawie 40 tys. osób** z tej grupy wiekowej. Należy przy tym zauważyć, że liczebnie największa grupa została objęta wsparciem w ramach Poddziałania 8.6.2 – typ A, to jest w ramach programów zdrowotnych. Efekty w tym obszarze będą widoczne w dłuższej perspektywie czasowej. Z punktu widzenia aktualnych potrzeby rynku pracy istotne jest spostrzeżenie, że w ramach programów aktywizacji zawodowej objęto wsparciem łącznie prawie 16 tys. osób w wieku 50 lat i więcej.

Rysunek 3. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie

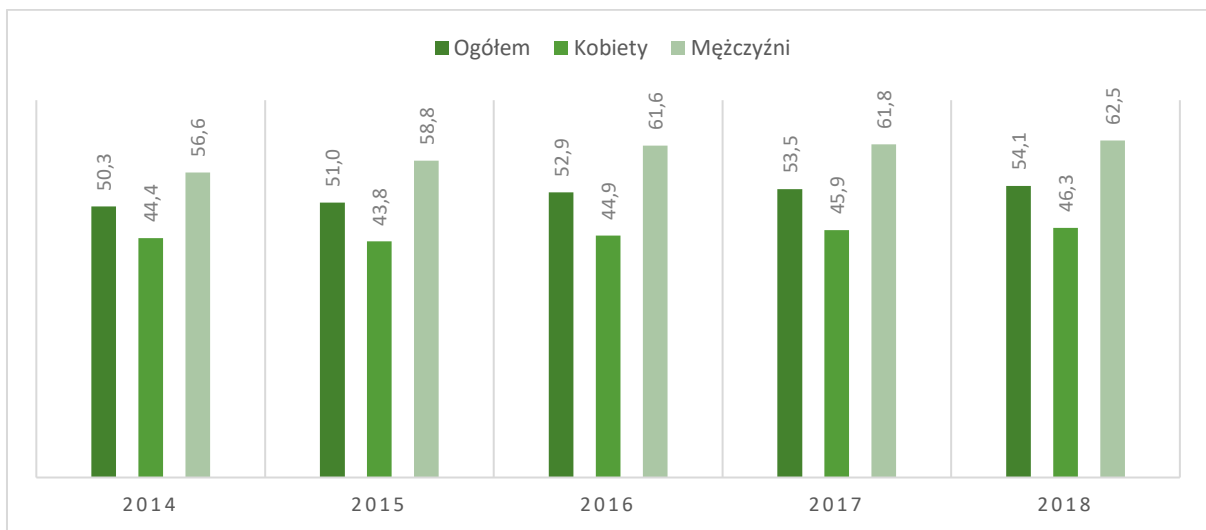
Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

W ramach grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy wskazano także kobiety, których sytuacja na rynku pracy, jak pokazują dostępne statystyki nadal pozostaje znacznie bardziej niekorzystna w stosunku do sytuacji mężczyzn. W 2018 r. w Polsce niemal 90% bezrobotnych pań opiekowało się przynajmniej jednym dzieckiem do lat 6, a 30% spośród ogółu bezrobotnych kobiet nie podjęła zatrudnienia z uwagi na urodzenie dziecka – i niestety wartość ta wzrosła względem dwóch poprzednich lat kolejno o 0,8% i 4%. Problem stanowią nie tylko ograniczone możliwości pozostawienia małych dzieci w miejscach, które zapewnią im opiekę z uwagi na m.in. niedostateczną ilość takich placówek czy limity przyjęć dzieci, lecz również stosunek pracodawców do osób wychowujących dzieci – jak czytamy w raporcie dotyczącym sytuacji kobiet na rynku pracy, panie często spotykają się z niechęcią firm, w związku z czym przeszkody w pogodzeniu życia zawodowego i prywatnego dotyczyły w 2017 r. 38% mężczyzn i aż 65% kobiet³. Z tego względu niezwykle istotnym wkładem w poprawę sytuacji kobiet na rynku pracy jest pomoc oferowana w ramach Działania 8.5, która ułatwia (przede wszystkim) matkom powrót na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Umożliwienie skorzystania ze wsparcia w organizacji opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 przy jednoczesnym przyjęciu założenia o nałożeniu obowiązku podjęcia zatrudnienia lub powrotu do pracy po okresie urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego stanowi duży wkład w poprawę sytuacji kobiet na rynku pracy.

Mimo, że w ramach interwencji RPO WM w obszarze rynku pracy przyjęto założenia mające na celu poprawę sytuacji kobiet na rynku pracy, śledząc zmiany w zakresie **aktywności zawodowej kobiet**, zauważyć można, iż w latach 2014-2018 zgodnie z ogólnym trendem, następował w prawdzie wzrost poziomu ich zatrudnienia, wciąż jednak zdecydowanie ustępował on tempu wzrastania wartości tego wskaźnika odnotowywanemu u mężczyzn. W omawianym okresie przyrost poziomu zatrudnienia pań w Małopolsce wyniósł 4,3%, kiedy u panów zwiększył się aż o 10,4%.

³ *Kobiety na rynku pracy, ambicje i wyzwania. Raport 2017.* Hays.

Rysunek 4. Wskaźnik zatrudnienia w Małopolsce w latach 2014-2018 z uwzględnieniem płci (grupy wieku 15-64).

Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Działania w obszarze podnoszenia kwalifikacji i rozwoju kompetencji stanowią wsparcie w reagowaniu na dynamicznie zmieniające się uwarunkowania gospodarcze, społeczne, technologiczne, które wymuszają na pracodawcach i pracownikach szybkiego adaptowania się do zmian. W przypadku programów aktywizacji zawodowej, element dostosowywania kompetencji i kwalifikacji osób objętych wsparciem stanowi czynnik zwiększający atrakcyjność osób bezrobotnych lub biernych zawodowo w oczach pracodawców. Jednocześnie, w przypadku działań kierowanych do osób pracujących w MŚP wdrażanie wsparcia w postaci podmiotowego finansowania usług rozwojowych rozwiązało problem dostosowania zakresu i formy oferty szkoleniowej do potrzeb przedsiębiorstw. Dzięki możliwości korzystania z ogólnej Bazy Usług Rozwojowych, pracodawcy oraz ich pracownicy mają szansę na inwestowanie (wspomagane dofinansowaniem w ramach Programu) w rozwój tych kwalifikacji, umiejętności i kompetencji, które przyniosą największe efekty w praktyce i codziennej pracy. Badanie wykazało, że bez udziału we wsparciu znacznie rzadziej podejmowane byłyby działania ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji pracowników MŚP. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na działania obejmujące programy przekwalifikowania pracowników, które poprzez wykształcenie umiejętności adaptacji do zmian ułatwiają zmianę miejsca zatrudnienia i minimalizują ryzyko poczucia rezygnacji i wycofania z rynku pracy.

DZIAŁANIE 8.1. AKTYWIZACJA ZAWODOWA – PROJEKTY POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Działanie 8.1 RPO WM wpisuje się w Priorytet Inwestycyjny 8i Umowy Partnerstwa – *Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników*. Obejmuje kompleksowe wsparcie na rzecz osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, należących do co najmniej jednej z poniższych grup: osoby powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niskich kwalifikacjach, kobiety. W projektach mogą uczestniczyć także bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 (nie należący do w/w grup, których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza), m.in. przy założeniu, że ta grupa docelowa nie może stanowić więcej niż 20% ogółu bezrobotnych objętych wsparciem w projekcie.

Celem interwencji jest zwiększenie poziomu zatrudnienia szczególnie wśród osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy tj. osób powyżej 50 r.ż., długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób o niskich kwalifikacjach oraz kobiet.

Interwencja w ramach Działania ma przyczynić się do osiągnięcia celu 8 Osi Priorytetowej, jakim jest szeroko pojęte wsparcie zatrudnienia.

PRZESŁANKI INTERWENCJI

Problemy i potrzeby, stojące u podstaw interwencji, diagnozowane były na podstawie danych z lat 2009-2013, przede wszystkim z roku 2013. Wskazano następujące przesłanki interwencji:

- 1) Malejący w latach 2009-2013 poziom zatrudnienia, wyrażający się w **spadającym poziomie wskaźnika zatrudnienia**. Tendencja spadkowa utrzymywała się w latach 2009-2013 (poza rokiem 2011).
- 2) **Wysoka stopa bezrobocia w części województwa**, przede wszystkim w powiatach takich jak chrzanowski, dąbrowski, limanowski i nowosądecki;
- 3) **Trudna sytuacja kobiet na rynku pracy**: różnica między wielkością wskaźnika zatrudnienia w województwie małopolskim wśród kobiet (57,1%) i wśród mężczyzn (72,3%) wyniosła w 2013 r. aż 15,2 p.p. (w kraju 14,5 pp.).
- 4) Trudna sytuacja na rynku pracy osób **powyżej 50 roku życia** (wyrażona niskim wskaźnikiem zatrudnienia, który w 2013 r. wynosił w województwie 31% (wśród mężczyzn 38,3%, zaś wśród kobiet jedynie 25,1%), natomiast w kraju – 31,6%);
- 5) Liczna grupa **osób długotrwale bezrobotnych** (w 2013 r. ponad 38% bezrobotnych stanowiły osoby, które pozostają bez pracy ponad 12 miesięcy);
- 6) Potrzeby wynikające z tego, że największe trudności na rynku pracy województwa małopolskiego dotyczą
 - a. Potrzeba kompleksowego wsparcia (nieograniczającego się do jednej formy wsparcia);
 - b. Potrzeba wsparcia opartego na indywidualnej diagnozie osób bezrobotnych.

Wydzielono grupę powyżej 30 roku życia ze względu na założenia Umowy Partnerstwa i linię demarkacyjną; osoby młode (do 29 roku życia), w przypadku których diagnoza do RPO wskazywała na szczególnie trudną i pogarszającą się sytuację na małopolskim rynku pracy, zostały objęte wsparciem programu krajowego PO WER (projekty te również nadzorowały poszczególne województwa).

WDRAŻANIE INTERWENCJI

Środki UE przewidziane na Działanie 8.1 wynoszą 74 375 000 EUR. Działanie realizowane jest poprzez projekty pozakonkursowe, składane przez powiatowe urzędy pracy z terenu województwa małopolskiego. Za nabór i ocenę wniosków oraz nadzór nad ich realizacją odpowiedzialna jest Instytucja Pośrednicząca, jaką jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. W ramach Działania 8.1 realizowane są instrumenty i usługi wymienione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, finansowane ze środków Funduszu Pracy z wyłączeniem robót publicznych. A zatem do możliwych do realizacji działań należą:

- 1) Usługi rynku pracy, w tym:
 - a. pośrednictwo pracy;
 - b. poradnictwo zawodowe;
 - c. organizacja szkoleń.
- 2) Instrumenty rynku pracy, wspierające usługi, w tym:
 - a. finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywania stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub odbywania zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego w związku ze skierowaniem przez powiatowy urząd pracy;
 - b. finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez powiatowy urząd pracy;
 - c. dofinansowanie wyposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa;
 - d. refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego;
 - e. finansowanie dodatków aktywizacyjnych;
 - f. finansowanie kosztów zorganizowanego przejazdu bezrobotnych i poszukujących pracy, w związku z udziałem tych osób w targach pracy i giełdach pracy organizowanych przez wojewódzki urząd pracy w ramach pośrednictwa pracy, w szczególności prowadzonego w ramach sieci EURES;
 - g. działania skierowane do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym:
 - i. prace interwencyjne;
 - ii. staże;
 - iii. przygotowanie zawodowe dorosłych;
 - iv. stypendium z tytułu dalszej nauki;
 - v. refundacja kosztów opieki nad dzieckiem i osobą zależną.

Jednocześnie ze względu na wskazane wyżej przesłanki, interwencja zaplanowana została w taki sposób, by miała charakter kompleksowy oraz zindywidualizowany, w związku z czym zgodnie ze specyficznymi kryteriami wyboru projektów, wsparcie powinno znaleźć odzwierciedlenie w opracowanym uprzednio dla uczestnika Indywidualnym Planie Działania (IPD), a każdemu bezrobotnemu powinny być udzielone co najmniej 3 formy wsparcia wynikające z IPD.

OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI

Oczekiwane efekty wyrażone są wskaźnikami na poziomie działania/poddziałania (zał. 2 do SzOOP) i wskaźnikami na poziomie priorytetów inwestycyjnych, wskazanymi w dokumencie RPO. Poniższa tabela przedstawia oczekiwane efekty interwencji Działania 8.1.

Tabela 1. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.1 wyrażone wskaźnikami⁴

Nr	Wskaźniki wyrażające oczekiwany efekt	Szacowana wartość docelowa	Efekt
WP1	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	27 450	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych
WP2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	8410	Objęcie wsparciem osób długotrwale bezrobotnych
WP3	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	17 790	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych o niskich kwalifikacjach
WP4	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	1120	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami
WP5	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	4590	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych w wieku 50 lat i więcej
WP6	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	4400	Objęcie osób bezrobotnych wsparciem z zakresu działalności gospodarczej
WR1	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	45%	Wzrost zatrudnienia
WR2	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	31%	Większa atrakcyjność uczestników projektów na rynku pracy -> Większe szanse na zatrudnienie -> Wzrost zatrudnienia
WR3	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	4400	Wzrost zatrudnienia
WR4	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	59%	Wzrost zatrudnienia (trwały)
WR5	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	48%	Wzrost zatrudnienia (trwały)

Opracowanie własne na podstawie RPO WM oraz załącznika nr 2 do SzOOP RPO WM

LOGIKA INTERWENCJI – ZWIĄZKI PRZYCZYNOWO-SKUTKOWE ORAZ WERYFIKACJA ZASTOSOWANEJ LOGIKI

Na podstawie powyższych analiz, poniżej przedstawiono logikę interwencji Działania 8.1 w postaci tabeli ujmującej podstawowe elementy interwencji i związki przyczynowo-skutkowe między nimi w formie szeregu zdań warunkowych, wychodzących od przesłanek interwencji i dochodzących do oczekiwanych efektów.

⁴ WP – wskaźnik produktu, WR – wskaźnik rezultatu

Ogólna logika interwencji dla działania

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...i dodatkowo...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(prześlanki: problemy/ potrzeby zdiagnozowane w 2014 r.)	(interwencja, działania)	(opis warunków realizacji działań)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
<ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik zatrudnienia w województwie jest niższy od oczekiwań i spadał w ostatnich latach - Stopa bezrobocia jest nadal wysoka, zwłaszcza w części województwa; - Największe problemy występują wśród grup trudnych do aktywizacji, takich jak osoby długotrwale bezrobotne, osoby 50+ i kobiety. 	<p>Powiatowe Urzędy Pracy zrealizują kompleksowe działania aktywizacyjne – usługi i instrumenty rynku pracy zawarte w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, skierowane przede wszystkim do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 74 375 000 EUR; - działania skierowane do osób bezrobotnych będą miały charakter kompleksowy; - działania skierowane do osób bezrobotnych będą dostosowane do ich indywidualnej sytuacji i potrzeb; 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby bezrobotne, zwłaszcza te znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zostaną objęte wsparciem; - osoby te naberą nowe kwalifikacje, kompetencje i umiejętności, co zwiększy ich szanse na rynku pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby te podejmą trwałe zatrudnienie; - stworzone zostaną nowe, trwałe miejsca pracy w ramach powstających jednoosobowych działalności gospodarczych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Ponadto do logiki interwencji należą następujące szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe dotyczące poszczególnych instrumentów/działań:

Szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(prześlanki, założenia)	(interwencja, działania, produkty)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
<p>Aby zwiększyć szanse podjęcia pracy przez osobę bezrobotną, wsparcie dla niej powinno być zindywidualizowane, dostosowane do jej potrzeb i umiejętności</p>	<p>Osoby bezrobotne wezmą udział w identyfikacji ich indywidualnych potrzeb i opracowaniu Indywidualnego Planu Działania</p>	<p>Osoby zostaną objęte wsparciem dostosowanym do ich potrzeb i umiejętności</p>	<p>Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Aby zwiększyć szanse podjęcia pracy przez osobę bezrobotną, przydatne jest zwiększenie jej mobilności geograficznej	Osoby bezrobotne otrzymają wsparcie na rzecz mobilności (np. dodatki relokacyjne)	Osoby objęte wsparciem będą bardziej mobilne geograficznie, a co za tym idzie – skłonne do podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania;	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby podjąć pracę, osoba bezrobotna musi mieć informację o pracodawcy posiadającym odpowiednią ofertę i skontaktować się z nim	Osoby bezrobotne wezmą udział w pośrednictwie pracy (w tym targach i giełdach pracy)	Osoby objęte wsparciem zdobędą informację o pracodawcy posiadającym odpowiednią ofertę i skontaktują się z nim	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby podjąć pracę, osoba bezrobotna musi posiadać wiedzę na temat rynku pracy	Osoby bezrobotne wezmą udział w poradnictwie zawodowym	Wzrośnie poziom wiedzy na temat rynku pracy wśród osób objętych wsparciem	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby podjąć pracę, osoba bezrobotna musi posiadać kwalifikacje, umiejętności i kompetencje oraz kulturę pracy	Osoby bezrobotne wezmą udział w szkoleniach, doradztwie, stażach, praktykach zawodowych, pracach interwencyjnych, subsydiowanym lub wspomaganym zatrudnieniu	Wzrośnie poziom kwalifikacji, umiejętności, kompetencji i kultury pracy wśród osób objętych wsparciem	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Jeżeli obniżone zostaną koszty zatrudnienia, pracodawcy będą chętniej zatrudniać	Pracodawcy otrzymają dotacje na doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy u pracodawcy	Obniżone zostaną koszty zatrudnienia	Pracodawcy zwiększą liczbę ofert pracy, a co za tym idzie, osoby pozostające bez zatrudnienia podejmą pracę	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

DZIAŁANIE 8.2. AKTYWIZACJA ZAWODOWA

Działanie 8.2 RPO WM, tak jak Działanie 8.1 wpisuje się w Priorytet Inwestycyjny 8i Umowy Partnerstwa – *Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników*. Obejmuje szeroki katalog form wsparcia na rzecz osób pozostających bez pracy, tj. tych, których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza – są to: osoby powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niskich kwalifikacjach, kobiety. W projektach mogą uczestniczyć także bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 (nie należący do w/w grup, których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza), przy założeniu, że ta grupa docelowa nie może stanowić więcej niż 20% ogółu bezrobotnych objętych wsparciem w projekcie. Szczególnie wyróżnioną podgrupą (objętą działaniami w ramach typu B (projekt pozakonkursowy o charakterze koordynacyjnym), są osoby powracające do Małopolski z zagranicy zainteresowane uzyskaniem wiedzy dotyczącej poziomu kompetencji oraz możliwościami dalszego rozwoju zawodowego.

Istotowa różnica między Działaniem 8.2 a Działaniem 8.1 polega na tym, że Działanie 8.1 jest skierowane tylko do osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, zaś Działanie 8.2 – do wszystkich pozostających bez pracy (także biernych zawodowo).

Celem interwencji jest, tak samo jak w przypadku Działania 8.1, zwiększenie poziomu zatrudnienia szczególnie wśród osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj. osób powyżej 50 r.ż., długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób o niskich kwalifikacjach oraz kobiet.

Interwencja w ramach Działania ma przyczynić się do osiągnięcia celu 8 Osi Priorytetowej, jakim jest szeroko pojęte wsparcie zatrudnienia.

PRZESŁANKI INTERWENCJI

Problemy i potrzeby, stojące u podstaw interwencji, częściowo pokrywają się z przesłankami dla interwencji Działania 8.1. Dodatkowe, specyficzne przesłanki dla Działania 8.2, zawarte w diagnozie do RPO, są następujące:

- 1) **Wskaźnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym** kształtujący się w Małopolsce na poziomie mniej korzystnym niż dla kraju w latach 2009-2013;
- 2) **Pogłębiająca się różnica wartości wskaźnika aktywności zawodowej** między kobietami a mężczyznami – wśród osób biernych zawodowo przeważają znacznie kobiety;
- 3) **Wysoki odsetek osób biernych zawodowo** (44,23% ogółu ludności w wieku 15+);
- 4) **Ukryte bezrobocie, zwłaszcza na terenach wiejskich** (ukryte rezerwy zasobów pracy stanowiące 42% małżonków i domowników rolników);
- 5) **Przyczyną pozostawania bez pracy jest często niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku** (np. często wybierane przez kobiety studia humanistyczne);

- 6) Do osób szczególnie trudnych do aktywizacji należą **osoby z niepełnosprawnościami, osoby powyżej 50 roku życia oraz opiekujące się osobami zależnymi** (zwłaszcza kobiety).

Ponadto w RPO wskazano, że szczególnie trudna aktywizacja osób biernych zawodowo wiąże się z potrzebą współpracy publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia, instytucji pomocy społecznej oraz innych podmiotów, które będą podejmowały interwencje na rzecz aktywizacji zawodowej osób pozostającej bez zatrudnienia.

- 1) Ponadto projektowanie działania wynika z przesłanki niewymienionej w diagnozie, jaką jest niewystarczająca wiedza na temat możliwości rozwoju, kształcenia i zatrudnienia wśród osób powracających z zagranicy.

WDRAŻANIE INTERWENCJI

Środki UE przewidziane na Działanie 8.2 wynoszą 50 389 148 EUR, w tym 50 139 148 EUR na typ projektu A i 250 000 EUR na typ projektu B. Działanie realizowane jest:

- a) w przypadku typu projektu A – w trybie konkursowym;
- b) w przypadku typu projektu B – w trybie pozakonkursowym;

Za nabór i ocenę wniosków oraz nadzór nad ich realizacją odpowiedzialna jest Instytucja Pośrednicząca, jaką jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, zaś za rozpatrywanie protestów w ramach trybu A – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi.

W ramach Działania 8.2 realizowane są następujące typy działań:

Typ A. kompleksowe programy na rzecz aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy

- 1) identyfikacja indywidualnych potrzeb uczestnika (element obligatoryjny poprzedzający inne formy pomocy skierowany do każdego uczestnika), w następstwie której opracowany zostanie Indywidualny Plan Działania lub inny dokument pełniący analogiczną funkcję,
- 2) pośrednictwo pracy,
- 3) poradnictwo zawodowe,
- 4) wsparcie motywacyjne (psychologiczne),
- 5) szkolenia i/lub doradztwo prowadzące do podniesienia, uzupełnienia, zmiany kwalifikacji,
- 6) inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia np. staże, praktyki zawodowe,
- 7) dotacje na wyposażenie i wyposażenie stanowiska pracy u pracodawcy,
- 8) subsydiowanie zatrudnienia,
- 9) zatrudnienie wspomagane,
- 10) wsparcie adaptacyjne dla pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektów, w tym szkolenia i doradztwo,
- 11) wsparcie inicjatyw na rzecz podnoszenia zdolności do mobilności geograficznej, w tym dodatki relokacyjne,
- 12) wsparcie towarzyszące dla uczestników projektu polegające na zapewnieniu opieki nad osobą zależną (jedynie w połączeniu z innymi formami wsparcia),
- 13) inne narzędzia, metody, programy służące aktywizacji zawodowej.

Ponadto, ze względu m.in. na wskazane wyżej przesłanki, interwencja musi spełniać następujące warunki:

- **zindywidualizowanie wsparcia** (oferowana pomoc powinna w jak największym stopniu odpowiadać indywidualnym predyspozycjom uczestników i bazować w miarę możliwości na ich dotychczasowych doświadczeniach zawodowych i umiejętnościach);
- **ścisły związek planowanych interwencji z rzeczywistym zapotrzebowaniem na określone kwalifikacje i umiejętności na regionalnym lub lokalnym rynku pracy**, poprzez:
 - a) uwzględnienie w projektach współpracy z potencjalnymi pracodawcami,
 - b) uwzględnienie w projektach specyfiki wewnątrzregionalnej, w tym inteligentnych specjalizacji regionu, lub zawodów nadwyżkowych i deficytowych (przy wykorzystaniu np. krajowych i regionalnych badań i analiz rynku pracy);
 - c) efektywny dobór aktywnych form wsparcia, które w największym stopniu umożliwią osobom pozostającym bez pracy m.in. nabycie nowych bądź aktualizację już posiadanych umiejętności, kompetencji, kwalifikacji, nabycie doświadczenia zawodowego, a w konsekwencji – podjęcie zatrudnienia;

Ponadto przy realizacji interwencji należy położyć nacisk na:

- współpracę w szczególności publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia, instytucji pomocy społecznej oraz innych podmiotów.
- dodatkowo dla Typu A:
 - wsparcie osób z niepełnosprawnościami i 50+ (kryterium premiujące);
 - wsparcie dla osób z obszarów, na których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza (kryterium premiujące);
 - projekty wynikające z programów rewitalizacji (kryterium premiujące);

OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI

Oczekiwane efekty wyrażone są wskaźnikami na poziomie działania/poddziałania (zał. 2 do SzOOP) i wskaźnikami na poziomie priorytetów inwestycyjnych, wskazanymi w dokumencie RPO. Poniższa tabela przedstawia oczekiwane efekty interwencji Działania 8.2.

Tabela 2. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.2, wyrażone wskaźnikami

Nr	Wskaźniki wyrażające oczekiwany efekt	Szacowana wartość docelowa	Efekt
WP1	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	13 780	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych
WP2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	4220	Objęcie wsparciem osób długotrwale bezrobotnych
WP3	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	10 900	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych i biernych zawodowo o niskich kwalifikacjach
WP4	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	690	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych i biernych zawodowo z niepełnosprawnościami
WP5	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	2810	Objęcie wsparciem osób bezrobotnych i biernych zawodowo w wieku 50 lat i więcej

WP6	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	2430	Objęcie wsparciem osób biernych zawodowo
WR1.1	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu dla wskaźnika referencyjnego Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	45%	Wzrost zatrudnienia
WR1.2	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu dla wskaźnika referencyjnego Liczba osób biernych zawodowo, objętych wsparciem w programie	40%	Wzrost zatrudnienia
WR2.1	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu dla wskaźnika referencyjnego Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	31%	Większa atrakcyjność uczestników projektów na rynku pracy -> Większe szanse na zatrudnienie -> Wzrost zatrudnienia
WR2.2	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu dla wskaźnika referencyjnego Liczba osób biernych zawodowo, objętych wsparciem w programie	27%	Większa atrakcyjność pracowników na rynku pracy -> Większe szanse na zatrudnienie -> Wzrost zatrudnienia
WR3	Liczba osób, które uzyskały wiedzę nt. kompetencji nabytych podczas pobytu i pracy zagranicą	95%	Większa sprawność poruszania się osób powracających z zagranicy na rynku pracy -> Większe szanse na zatrudnienie -> Wzrost zatrudnienia
WR4	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu	59%	Wzrost zatrudnienia (trwały)

Opracowanie własne na podstawie RPO WM oraz załącznika nr 2 do SzOOP RPO WM

LOGIKA INTERWENCJI – ZWIĄZKI PRZYCZYNOWO-SKUTKOWE ORAZ WERYFIKACJA ZASTOSOWANEJ LOGIKI

Na podstawie powyższych analiz, poniżej przedstawiono logikę interwencji Działania 8.2 w postaci tabeli ujmującej podstawowe elementy interwencji i związki przyczynowo-skutkowe między nimi w formie szeregu zdań warunkowych, wychodzących od przesłanek interwencji i dochodzących do oczekiwanych efektów.

Ogólna logika interwencji dla działania

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...i dodatkowo...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(przesłanki: problemy/ potrzeby zdiagnozowane w 2014 r.)	(interwencja, działania)	(opis warunków realizacji działań)	(efekty bezpośrednie - produkty)	(efekty pośrednie - rezultaty)	(osiągnięcie celu)
<ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik aktywności w województwie jest na niekorzystnym poziomie; - Stopa bezrobocia jest nadal wysoka, zwłaszcza w części województwa; - Największe problemy występują wśród grup trudnych do aktywizacji, takich jak osoby 50+, osoby z niepełnosprawnościami i kobiety; - niekorzystnie kształtuje się w regionie współczynnik aktywności zawodowej i odsetek biernych zawodowo, zwłaszcza wśród kobiet; - osoby pozostające bez zatrudnienia posiadają niewystarczającą wiedzę na temat możliwości rozwoju, kształcenia i zatrudnienia 	<p>Beneficjenci zrealizują kompleksowe działania aktywizacyjne wobec tych osób</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 50 389 148 EUR; - działania skierowane do osób pozostających bez zatrudnienia będą dostosowane do ich indywidualnej sytuacji i potrzeb, a zwłaszcza umiejętności; - szczególny nacisk zostanie położony na grupy 50+, osoby z niepełnosprawnościami i opiekujące się osobami zależnymi; - wsparcie będzie ściśle związane z zapotrzebowaniem rynku pracy; - dodatkowym wsparciem informacyjnym objęte zostaną osoby powracające z zagranicy (typ B); 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby pozostające bez zatrudnienia, zwłaszcza te znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zostaną objęte ww. wsparciem (aktywizującym w typie A oraz diagnostycznym i informacyjnym w typie B); 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby te podejmą trwałe zatrudnienie; - osoby te naberą nowe kwalifikacje, kompetencje i umiejętności, co zwiększy ich szanse na rynku pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Ponadto do logiki interwencji należą następujące szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe dotyczące poszczególnych instrumentów/działań:

Szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(przesłanki, założenia)	(interwencja, działania, produkty)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
Aby zwiększyć szanse podjęcia pracy przez osobę pozostającą bez zatrudnienia, wsparcie dla niej powinno być zindywidualizowane, dostosowane do jej potrzeb i umiejętności	Osoby pozostające bez zatrudnienia wezmą udział w identyfikacji ich indywidualnych potrzeb i opracowaniu Indywidualnego Planu Działania	Osoby zostaną objęte wsparciem dostosowanym do ich potrzeb i umiejętności	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrost zatrudnienia w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby zwiększyć szanse podjęcia pracy przez osobę pozostającą bez zatrudnienia, musi ona mieć odpowiedni poziom motywacji i dobrostanu psychologicznego	Osoby pozostające bez zatrudnienia otrzymają wsparcie motywacyjne (psychologiczne)	Wzrost poziomu motywacji i dobrostanu psychologicznego osób objętych wsparciem	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrost zatrudnienia w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby zwiększyć szanse podjęcia pracy przez osobę pozostającą bez zatrudnienia, przydatne jest zwiększenie jej mobilności geograficznej	Osoby pozostające bez zatrudnienia otrzymają wsparcie na rzecz mobilności (np. dodatki relokacyjne)	Osoby objęte wsparciem będą bardziej mobilne geograficznie, a co za tym idzie – skłonne do podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania;	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrost zatrudnienia w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby podjąć pracę, osoba pozostająca bez zatrudnienia musi mieć informację o pracodawcy posiadającym odpowiednią ofertę i skontaktować się z nim	Osoby pozostające bez zatrudnienia wezmą udział w pośrednictwie pracy (w tym targach i giełdach pracy)	Osoby objęte wsparciem zdobędą informację o pracodawcy posiadającym odpowiednią ofertę i skontaktują się z nim	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrost zatrudnienia w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby podjąć pracę, osoba pozostająca bez zatrudnienia musi posiadać wiedzę na temat rynku pracy	Osoby pozostające bez zatrudnienia wezmą udział w poradnictwie zawodowym	Wzrost poziomu wiedzy na temat rynku pracy wśród osób objętych wsparciem	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrost zatrudnienia w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Aby podjąć pracę, osoba pozostająca bez zatrudnienia musi posiadać kwalifikacje, umiejętności i kompetencje oraz kulturę pracy	Osoby pozostające bez zatrudnienia wezmą udział w szkoleniach, doradztwie, stażach, praktykach zawodowych, subsydiowanym lub wspomaganym zatrudnieniu	Wzrośnie poziom kwalifikacji, umiejętności, kompetencji i kultury pracy wśród osób objętych wsparciem	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Częstym powodem niepodjęcia pracy, zwłaszcza w grupie kobiet, jest konieczność opieki nad dzieckiem/osobą zależną	Priorytetowo wspierane będą projekty skierowane do osób opiekujących się osobami zależnymi	Więcej osób opiekujących się osobami zależnymi zostanie objętych wsparciem	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
- osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy są trudne do aktywizacji zawodowej, - a działania kompleksowe i zindywidualizowane są bardziej efektywne niż pojedyncze formy wsparcia, niedostosowane do indywidualnej sytuacji	Odbiorcy uzyskają wsparcie kompleksowe i zindywidualizowane	Efektywność udzielonego wsparcia będzie większa niż w postaci pojedynczych form, niedostosowanych do indywidualnej sytuacji	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
(Typ B) Osoby powracające z zagranicy nie posiadają wystarczającej informacji na temat rynku pracy w woj. małopolskim	Osoby powracające z zagranicy otrzymają wsparcie informacyjne	Osoby powracające z zagranicy zdobędą kompleksową informację na temat rynku pracy w woj. małopolskim	Osoby objęte wsparciem podejmą trwałe zatrudnienie	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Jeżeli obniżone zostaną koszty zatrudnienia, pracodawcy będą chętniej zatrudniać	Pracodawcy otrzymają dotacje na wyposażenie i wyposażenie stanowiska pracy u pracodawcy	Obniżone zostaną koszty zatrudnienia	Pracodawcy zwiększą liczbę ofert pracy, a co za tym idzie, osoby pozostające bez zatrudnienia podejmą pracę	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

DZIAŁANIE 8.3. Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej

Działanie 8.3 RPO WM wpisuje się w Priorytet Inwestycyjny 8iii Umowy Partnerstwa – *Rozwój przedsiębiorczości, z uwzględnieniem samozatrudnienia i tworzenia nowych miejsc pracy*. Obejmuje dwa poddziałania: 8.3.1 – Dotacje oraz 8.3.2 – Instrumenty zwrotne. Poddziałanie 8.3.1 obejmuje, oprócz dotacji, kompleksowy pakiet wzmacniający wiedzę i umiejętności – szkolenia, doradztwo, konsultacje, zaś poddziałanie 8.3.2 miało być realizowane przez operatora. Ostatecznie jednak beneficjent – BGK – nie znalazł pośrednika finansowego do obsługi poddziałania 8.3.2, dlatego też wsparcie to nie będzie ostatecznie udzielane w RPO.

Działanie skierowane jest przede wszystkim do osób pozostających bez pracy, zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej, w tym przede wszystkim do osób powyżej 50 roku życia, osób długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób o niskich kwalifikacjach oraz kobiet. Bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49, czyli nienależący do ww. grup, mogą stanowić jedynie 20% ogółu bezrobotnych, objętych wsparciem w projekcie.

Celem interwencji jest zwiększenie liczby nowych i trwałych mikroprzedsiębiorstw w regionie, co ma przełożyć się na wsparcie zatrudnienia i bardziej efektywne wykorzystanie zasobów rynku pracy (cel Osi Priorytetowej 8).

PRZESŁANKI INTERWENCJI

U podstaw interwencji stoją problemy i potrzeby na rynku pracy, wymienione wcześniej w podrozdziałach dotyczących Działań 8.1 i 8.2. Należą do nich przede wszystkim: niski wskaźnik zatrudnienia, niska aktywność zawodowa i problemy z podjęciem zatrudnienia wśród grup będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ponadto interwencja wynika z następujących przesłanek/założeń:

- 1) Istnieje potrzeba działań w zakresie **stymulowania postaw przedsiębiorczych i rozwoju przedsiębiorczości**, gdyż działania te przeciwdziałają bezrobociu i przyczyniają się do tworzenia nowych miejsc pracy;
- 2) Zasadniczą barierą w rozwoju przedsiębiorczości jest **brak wystarczających środków finansowych** na jej rozpoczęcie;
- 3) Brak środków finansowych dotyczy przede wszystkim **osób, których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza** (wskazano tu osoby bierne zawodowo i bezrobotne należące do co najmniej jednej z poniższych grup: osoby powyżej 50 roku życia, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niskich kwalifikacjach, kobiety), dlatego działania skierowane do różnych grup powinny być zróżnicowane;
- 4) Małopolskie MŚP borykają się z problemami w zakresie planowania rozwoju własnych kadr i – ogólnie – planowania biznesowego, zatem istnieje potrzeba działań pozadotacyjnych – zwiększających wiedzę i umiejętności, takich jak szkolenia, doradztwo, konsultacje; działania tego typu przyczyniają się do dłuższego trwania powstałych firm.

WDRAŻANIE INTERWENCJI

Środki UE przewidziane na Działanie 8.3 wynoszą 50 000 000 EUR, w tym 45 000 000 EUR na poddziałanie 8.3.1 i 5 000 000 EUR na poddziałanie 8.3.2. Działanie realizowane jest:

- c) w przypadku poddziałania 8.3.1 – w trybie konkursowym;
- d) w przypadku poddziałania 8.3.2 – w trybie pozakonkursowym;

W ramach poddziałania 8.3.1 za nabór i ocenę wniosków oraz nadzór nad ich realizacją odpowiedzialna jest Instytucja Pośrednicząca, jaką jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, zaś za rozpatrywanie protestów Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi.

W ramach poddziałania 8.3.2 IZ RPO podpisało z BGK Umowę o Finansowanie Zintegrowanego projektu wsparcia instrumentów finansowych w Małopolsce. Na jej podstawie BGK miał wyłonić pośrednika, który będzie udzielał pożyczek, co jednak, jak wskazano wcześniej, nie doszło do skutku.

W ramach Działania 8.3 realizowane są następujące poddziałania/typy interwencji:

Poddziałanie 8.3.1 Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej w formie dotacji:

- 1) szkolenia i/lub doradztwo przygotowujące do rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- 2) przyznanie wsparcia finansowego (dotacji) na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości do 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę,
- 3) działania na rzecz wsparcia i rozwoju młodych stażem przedsiębiorców (uczestników projektów) w początkowym okresie rozwijania działalności gospodarczej (do 12 m-cy) poprzez udzielanie wsparcia doradczego, szkoleniowego, konsultacyjnego (wsparcie pomostowe).

W ramach Poddziałania 8.3.1 w ramach dwóch naborów zawarto 10 umów z operatorami udzielającymi dotacji. Są to:

- 1) Subregion Małopolska Zachodnia:
 - a. Nabór 1⁵ - Społeczna Szkoła Zarządzania i Handlu
 - b. Nabór 2⁶ - Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Sp. z o.o
- 2) Krakowski Obszar Metropolitalny:
 - a. Nabór 1 – Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S. A.
- 3) Nabór 2 – Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S. A.
- 4) Subregion Tarnowski:
 - a. Nabór 1 – Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S. A.
- 5) Nabór 2 – Podkarpacka Agencja Konsultingowo Doradcza Sp. z o.o.
- 6) Subregion Sądecki:
 - a. Nabór 1 – Centrum Zespołów Analityczno-Strategicznych Sp.z o.o.
- 7) Nabór 2 – Miasto Nowy Sącz – Nowosądecki Inkubator Przedsiębiorczości
- 8) Subregion Podhalański - projekt "Zostań Podhalańskim Przedsiębiorcą II" - Fundacja Rozwoju Regionu Rabka:
 - a. Nabór 1 – Fundacja Rozwoju Regionu Rabka
 - b. Nabór 2 – Fundacja Rozwoju Regionu Rabka.

⁵ Konkurs nr RPMP.08.03.01-IP.02-12-011/15.

⁶ Konkurs nr RPMP.08.03.01-IP.02-12-092/17.

OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI

Oczekiwane efekty wyrażone są wskaźnikami na poziomie działania/poddziałania (zał. 2 do SzOOP) i wskaźnikami na poziomie priorytetów inwestycyjnych, wskazanymi w dokumencie RPO. Poniższa tabela przedstawia oczekiwane efekty interwencji Działania 8.3.

Tabela 3. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.3, wyrażone wskaźnikami

Nr	Wskaźniki wyrażające oczekiwany efekt	Dotyczy podziałania	Szacowana wartość docelowa	Efekt
WP1	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	8.3.1	2960	podjęcie działalności gospodarczej - > stworzenie miejsca/miejsc pracy - > wzrost zatrudnienia
WR1	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – dotacje	8.3.1	2990	wzrost zatrudnienia
WR2	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	8.3.1	3320	wzrost zatrudnienia
WR3	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	8.3.1d	48 %	stworzenie nowych miejsc pracy -> wzrost zatrudnienia

Opracowanie własne na podstawie RPO WM oraz załącznika nr 2 do SzOOP RPO WM

LOGIKA INTERWENCJI – ZWIĄZKI PRZYCZYNOWO-SKUTKOWE ORAZ WERYFIKACJA ZASTOSOWANEJ LOGIKI

Na podstawie powyższych analiz, poniżej przedstawiono logikę interwencji Działania 8.3 w postaci tabeli ujmującej podstawowe elementy interwencji i związki przyczynowo-skutkowe między nimi w formie szeregu zdań warunkowych, wychodzących od przesłanek interwencji i dochodzących do oczekiwanych efektów.

Ogólna logika interwencji dla działania/poddziałań

Poddziałanie	W związku z tym, że... (przesłanki: problemy/ potrzeby zdiagnozowane w 2014 r.)	...to jeżeli... (interwencja, działania)	...i dodatkowo... (opis warunków realizacji działań)	...to... (efekty bezpośrednie - produkty)	...i w efekcie... (efekty pośrednie - rezultaty)	...dzięki czemu... (osiągnięcie celu)
8.3.1	<ul style="list-style-type: none"> - Wskaźnik aktywności w województwie jest na niekorzystnym poziomie; - Stopa bezrobocia jest nadal wysoka, zwłaszcza w części województwa; - Największe problemy występują wśród grup trudnych do aktywizacji, takich jak osoby 50+, osoby z niepełnosprawnościami i kobiety; - niekorzystnie kształtuje się w regionie współczynnik aktywności zawodowej i odsetek biernych zawodowo, zwłaszcza wśród kobiet; - stymulowanie postaw przedsiębiorczych i rozwoju przedsiębiorczości przeciwdziała bezrobociu i przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy; - zasadniczą barierą w rozwoju przedsiębiorczości jest brak wystarczających środków finansowych na jej rozpoczęcie, a także brak wiedzy i umiejętności z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, jej planowania etc. 	doświadczone podmioty udzielać będą wsparcia finansowego bezzwrotnego na podjęcie działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 45 000 000 EUR; - działania dotacyjne zostaną uzupełnione o szkolenia, doradztwo i konsultacje; - szczególny nacisk zostanie położony na grupy 50+, osoby z niepełnosprawnościami i opiekujące się osobami zależnymi; - wybrane zostaną rzetelne podmioty udzielające tego wsparcia; 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby pozostające bez zatrudnienia lub znajdujące się w trudnej sytuacji skorzystają z ww. wsparcia; 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby te rozpoczną działalność gospodarczą; - w ramach działalności gospodarczej stworzone zostaną nowe miejsca pracy; - utworzona działalność będzie miała trwały charakter; 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Ponadto do logiki interwencji należą następujące szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe dotyczące poszczególnych instrumentów/działań:

Szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(przesłanki, założenia)	(interwencja, działania, produkty)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
Aby rozpocząć działalność gospodarczą, niezbędne są środki finansowe	Osoby zainteresowane założeniem działalności gospodarczej otrzymają środki zwrotne lub bezzwrotne	Osoby objęte wsparciem będą miały wystarczające środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Osoby objęte wsparciem - rozpoczną działalność gospodarczą; - w ramach działalności gospodarczej stworzone zostaną nowe miejsca pracy	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby rozpocząć działalność gospodarczą, oprócz środków finansowych niezbędna jest odpowiednia wiedza i kompetencje	Osoby, które otrzymają dotację, objęte zostaną także wsparciem szkoleniowym i doradczym przygotowującym do rozpoczęcia działalności gospodarczej	U osób objętych wsparciem nastąpi wzrost wiedzy i kompetencji z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej	Osoby objęte wsparciem - rozpoczną działalność gospodarczą; - w ramach działalności gospodarczej stworzone zostaną nowe miejsca pracy	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
Aby działalność gospodarcza była trwała, niezbędne jest wsparcie w trakcie pierwszych 12 miesięcy działalności (w tym okresie najczęściej przedsiębiorstwa są likwidowane)	Osoby, które otrzymają dotację, objęte zostaną także wsparciem pomostowym szkoleniowym, doradczym i konsultacyjnym do 12 m-cy od rozpoczęcia działalności	Założone przedsiębiorstwa zostaną wzmocnione w najtrudniejszym okresie działalności;	- utworzona działalność będzie miała trwały charakter;	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

DZIAŁANIE 8.4. Rozwój kompetencji kadr i adaptacja do zmian

Działanie 8.4 RPO WM wpisuje się w Priorytet Inwestycyjny 8v Umowy Partnerstwa – *Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian*. Obejmuje dwa poddziałania: 8.4.1 – Rozwój kompetencji kadr sektora MŚP oraz 8.4.2 – Adaptacja do zmian. Działanie skierowane jest:

- w ramach poddziałania 8.4.1 – do mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz ich pracowników, w tym w sposób szczególny do:
 - pracowników w wieku 50 lat i więcej;
 - pracowników o niskich kwalifikacjach;
 - przedsiębiorstw wysokiego wzrostu⁷;
 - przedsiębiorców, którzy uzyskali wsparcie w postaci analizy potrzeb rozwojowych lub planów rozwoju w ramach Działania 2.2 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER);
- w ramach poddziałania 8.4.2 – do pracowników przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy, osób zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracownika, a także osób odchodzących z rolnictwa.

Celem interwencji jest zwiększenie dostępności do usług rozwojowych dla MŚP (poddziałanie 8.4.1) oraz zdolności adaptacyjnych osób zwolnionych i zagrożonych zwolnieniem z pracy (poddziałanie 8.4.2).

PRZESŁANKI INTERWENCJI

Problemy i potrzeby, stojące u podstaw interwencji, są następujące:

- 1) Gospodarka w kraju i w regionie zmienia się w sposób dynamiczny, co wymusza na pracodawcach i pracownikach konieczność elastycznego i stałego dostosowywania się do nowych okoliczności.
- 2) Potencjał małopolskich MŚP jest duży, jednak są one mało zaangażowane w podnoszenie kwalifikacji swoich kadr, co stanowi poważną barierę w ich rozwoju, a wynika z:
 - a. trudności w diagnozie deficytów kompetencyjnych i planowaniu rozwoju własnych kadr;
 - b. faktu, że MŚP nisko oceniają wartość szkoleń i nie postrzegają ich jako działań wpływających na uzyskiwanie realnych korzyści ekonomicznych;
 - c. wysokich kosztów szkoleń (w opinii samych MŚP);
- 3) Mniejszym firmom trudno nadążyć za większymi konkurentami, jeśli chodzi o utrzymanie wysokiego poziomu zasobów materialnych; powinny one opierać swoją konkurencyjność głównie na czynnikach niematerialnych, głównie związanych z kwalifikacjami pracowników, jednak na przeszkodzie stoi bariera wymieniona w punkcie 2) powyżej;
- 4) W latach 2001-2013 nastąpił w województwie znaczny wzrost osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładów pracy (4,1 tys. w 2011 r. do 11,2 tys. w 2013 r.);
- 5) Co roku w województwie małopolskim dochodzi do zgłoszenia około 3 tys. zwolnień grupowych.

⁷ Przedsiębiorstwo wysokiego wzrostu - przedsiębiorstwo o największym potencjale do generowania nowych miejsc pracy w regionie w porównaniu do innych przedsiębiorstw, w tym w szczególności wykazujące w trzyletnim okresie średnioroczny przyrost przychodów o 20% i więcej.

WDRAŻANIE INTERWENCJI

Środki UE przewidziane na Działanie 8.4 wynoszą 45 000 000 EUR, w tym 35 000 000 EUR na poddziałanie 8.4.1 i 10 000 000 EUR na poddziałanie 8.4.2. Działanie realizowane jest w trybie konkursowym.

Za nabór i ocenę wniosków oraz nadzór nad ich realizacją odpowiedzialna jest Instytucja Pośrednicząca, jaką jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, zaś za rozpatrywanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi.

W ramach Działania 8.4 realizowane są następujące poddziałania/typy interwencji:

Poddziałanie 8.4.1 Rozwój kompetencji kadr sektora MŚP: podmiotowy system finansowania, oparty na Bazie Usług Rozwojowych w ramach którego przedsiębiorca, po przeanalizowaniu bieżących potrzeb rozwojowych pracowników lub własnych, dokonuje wyboru adekwatnej usługi (szkoleniowej, doradczej), z której skorzystać mogą jego pracownicy lub on sam.

Beneficjent projektu w ramach poddziałania 8.4.1 pełni funkcję operatora, którego zadaniami są przede wszystkim:

- finansowanie i rozliczanie usług rozwojowych na podstawie umów zawartych z MŚP zgodnie z przyjętymi w regulaminie konkursu założeniami realizacji poddziałania,
- wsparcie informacyjne dla MŚP z zakresu nowego sposobu finansowania usług rozwojowych,
- zachęcanie MŚP do podnoszenia kompetencji i kwalifikacji swoich pracowników i korzystania z nowego systemu finansowania,
- obsługa Bazy Usług Rozwojowych zgodnie z nadanymi uprawnieniami.

Poziom dofinansowania kosztów pojedynczej usługi rozwojowej nie przekracza co do zasady 50% kosztów usługi rozwojowej. Aby zachęcić przedsiębiorców do kierowania wsparcia do osób w szczególnie trudnej sytuacji tj. pracowników w wieku 50 lat i więcej oraz do pracowników o niskich kwalifikacjach, a także by wesprzeć przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu, w przypadku tej grupy dofinansowanie może zostać zwiększone do poziomu 80%.

Pierwszy konkurs na operatora zakończył się negatywną oceną wszystkich złożonych wniosków. Drugi konkurs na operatora został rozstrzygnięty w 2017 r. Dofinansowanie otrzymała Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (projekt „Małopolski Bon Rozwojowy”). W 2019 r. ogłoszono konkurs na działania w ramach pozostałej alokacji.

Poddziałanie 8.4.2 – Adaptacja do zmian:

W ramach poddziałania realizowane są kompleksowe programy outplacementowe – interwencje na rzecz wsparcia pracowników zagrożonych zwolnieniem, pracowników przewidzianych do zwolnienia lub osób zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracownika, a także osób odchodzących z rolnictwa, obejmujące np.:

- doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem indywidualnego planu działania jako obowiązkowy element wsparcia (dla każdego uczestnika),
- poradnictwo psychologiczne,
- pośrednictwo pracy,
- szkolenia i/lub kursy i/lub studia podyplomowe,
- staże i/lub praktyki zawodowe,
- subsydiowanie zatrudnienia,

- sfinansowanie kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia lub dodatek relokacyjny na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia,
- wsparcie szkoleniowo – doradcze oraz finansowe (dotacje w wysokości do 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę) dla osób zamierzających podjąć własną działalność gospodarczą,
- zatrudnienie wspomagane,
- wsparcie adaptacyjne dla pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektów, w tym szkolenia lub doradztwo,
- wsparcie towarzyszące dla uczestników projektu polegające na zapewnieniu opieki nad osobą zależną (jedynie w połączeniu z innymi formami wsparcia),
- inne narzędzia, metody, programy służące aktywizacji zawodowej.

W ramach projektów udzielane jest wsparcie dotacyjne na tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych. Wsparcie to powiązane jest z usługami towarzyszącymi, takimi jak:

- świadczenie usług mających na celu nabycie wiedzy i rozwijanie umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstwa społecznego, w szczególności związanych ze strefą ekonomiczną funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego (obowiązkowo dla każdego przedsiębiorstwa społecznego)
- świadczenie usług mających na celu dostarczanie i rozwijanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym (fakultatywnie dla poszczególnych przedsiębiorstw społecznych, w zależności od indywidualnych potrzeb)
- wsparcie pomostowe dla przedsiębiorstw społecznych nowoutworzonych w ramach projektu świadczone w formie finansowej lub w formie zindywidualizowanych usług wskazanych w punkcie a) (obowiązkowo dla każdego przedsiębiorstwa społecznego).

Do udzielania wsparcia outplacementowego wybrano następujących beneficjentów:

- 1) Nabór 1 (konkurs nr RPMP.08.04.02-IP.02-12-008/15):
 - a. Instytut Turystyki w Krakowie Sp. z o.o.;
 - b. Interkadra Sp. z o.o.;
 - c. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju "Synergia";
 - d. WYG Consulting Sp. z o.o.;
 - e. Powiat Nowosądecki;
 - f. Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Sp. z o.o.;
 - g. Instytut Organizacji Przedsiębiorstw I Technik Informatycznych "Inbit" Sp. z o.o.
- 2) Nabór 2 (konkurs nr RPMP.08.04.02-IP.02-12-005/18):
 - a. Instytut Turystyki w Krakowie Sp. z o.o.;
 - b. Interkadra Sp. z o.o.;
 - c. Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej Sp. z o.o.;
 - d. Instytut Organizacji Przedsiębiorstw I Technik Informatycznych "Inbit" Sp. z o.o.;
 - e. Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI

Oczekiwane efekty wyrażone są wskaźnikami na poziomie działania/poddziałania (zał. 2 do SzOOP) i wskaźnikami na poziomie priorytetów inwestycyjnych, wskazanymi w dokumencie RPO. Poniższa tabela przedstawia oczekiwane efekty interwencji Działania 8.4.

Tabela 4. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.4, wyrażone wskaźnikami

Nr	Wskaźniki wyrażające oczekiwany efekt	Dotyczy poddziałania	Szacowana wartość docelowa	Efekt
WP1	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie	8.4.1	6980	realizacja celu rozwojowego przedsiębiorstwa i zwiększenie kwalifikacji kadr -> większa trwałość zatrudnienia
WP2	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie	8.4.1	27 310	realizacja celu rozwojowego przedsiębiorstwa i zwiększenie kwalifikacji kadr -> większa trwałość zatrudnienia
WP3	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	8.4.1	brak	wzrost kwalifikacji osób w wieku 50 lat i więcej -> większa trwałość ich zatrudnienia
WP4	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	8.4.1	brak	wzrost kwalifikacji osób o dotychczas niskich kwalifikacjach -> większa trwałość ich zatrudnienia
WP5	Liczba przedsiębiorstw tzw. wysokiego wzrostu objętych usługami rozwojowymi w programie	8.4.1	brak	wzmocnienie przedsiębiorstw wysokiego wzrostu w regionie -> wzrost i większa trwałość zatrudnienia
WP6	Liczba przedsiębiorstw działających w branżach/sektorach istotnych dla rozwoju województwa	8.4.1	brak	wzmocnienie przedsiębiorstw działających w branżach/sektorach istotnych dla rozwoju województwa -> wzrost i większa trwałość zatrudnienia
WP7	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	8.4.2	1940	Zwiększenie szans osób objętych wsparciem na utrzymanie zatrudnienia lub podjęcie nowej pracy po zwolnieniu
WR1	Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	8.4.1	50%	większa trwałość zatrudnienia
WR2	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	8.4.1	74%	większa trwałość zatrudnienia
WR3	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu	8.4.1	20%	większa trwałość zatrudnienia, zapobiegnięcie spadkowi zatrudnienia
WR4	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	8.4.2	52%	zapobiegnięcie spadkowi zatrudnienia

Opracowanie własne na podstawie RPO WM oraz załącznika nr 2 do SzOOP RPO WM
LOGIKA INTERWENCJI – ZWIĄZKI PRZYCZYNOWO-SKUTKOWE ORAZ WERYFIKACJA ZASTOSOWANEJ LOGIKI

Na podstawie powyższych analiz, poniżej przedstawiono logikę interwencji Działania 8.4 w postaci tabeli ujmującej podstawowe elementy interwencji i związki przyczynowo-skutkowe między nimi w formie szeregu zdań warunkowych, wychodzących od przesłanek interwencji i dochodzących do oczekiwanych efektów.

Ogólna logika interwencji dla działania/poddziałań

Poddziałanie	W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...i dodatkowo...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
	(przesłanki: problemy/ potrzeby zdiagnozowane w 2014 r.)	(interwencja, działania)	(opis warunków realizacji działań)	(efekty bezpośrednie - produkty)	(efekty pośrednie - rezultaty)	(osiągnięcie celu)
8.4.1	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarka w kraju i w regionie zmienia się w sposób dynamiczny, co wymusza na pracodawcach i pracownikach konieczność elastycznego i stałego dostosowywania się do nowych okoliczności; - MŚP są mało zaangażowane w podnoszenie kwalifikacji kadr ze względu na wysoki koszt i niską ocenę dostępnych szkoleń; - podniesienia kwalifikacji wymagają przede wszystkim osoby w trudniejszej sytuacji, tj. pracownicy w wieku 50 i więcej lat oraz pracownicy o niskich kwalifikacjach; - przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu mają szczególny wpływ na rynek pracy w regionie 	Wprowadzony zostanie podmiotowy system finansowania (z wykorzystaniem mechanizmu bonu rozwojowego)	<ul style="list-style-type: none"> - przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 35 000 000 EUR; - o większe dofinansowanie będą mogły starać się przedsiębiorstwa kierujące wsparcie do pracowników w wieku 50 lat i więcej oraz do pracowników o niskich kwalifikacjach, a także by wesprzeć przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu; - wybrane zostaną rzetelne podmioty udzielające tego wsparcia; 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększona zostanie dostępność do usług rozwojowych; - przedsiębiorstwa zaangażują się w rozwój kompetencji kadr; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa zrealizują cel rozwojowy i rozwiną kompetencje swoich kadr; - zatrudnienie w objętych wsparciem przedsiębiorstwach będzie bardziej trwałe, zwłaszcza dla osób będących w trudniejszej sytuacji; - ze względu na szybszy rozwój zwiększy się szansa na wzrost zatrudnienia w objętych wsparciem przedsiębiorstwach; 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
8.4.2	<ul style="list-style-type: none"> - Gospodarka w kraju i w regionie zmienia się w sposób dynamiczny, co wymusza na pracodawcach i pracownikach konieczność elastycznego i stałego dostosowywania się do nowych okoliczności; - W latach 2001-2013 nastąpił w województwie znaczny wzrost osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładów pracy (4,1 tys. w 2011 r. do 11,2 tys. w 2013 r.); 	Realizowane będą programy outplacementowe	<ul style="list-style-type: none"> - przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 10 000 000 EUR; - wybrane zostaną rzetelne podmioty realizujące te programy 	Pracownicy wezmą udział w programach outplacementowych	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrosną kompetencje pracowników i szanse na utrzymanie lub zdobycie zatrudnienia - Stworzone zostaną nowe miejsca pracy w przedsiębiorstwach społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Ponadto do logiki interwencji należą następujące szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe dotyczące poszczególnych instrumentów/działań:

Szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe

Poddziałanie	W związku z tym, że... (przesłanki, założenia)	...to jeżeli... (interwencja, działania, produkty)	...to... (efekty bezpośrednie)	...i w efekcie... (efekty pośrednie)	...dzięki czemu... (osiągnięcie celu)
8.4.1	Aby przedsiębiorstwa rozwijały kompetencje kadr, potrzebują środków finansowych	Dofinansowane zostanie rozwijanie kompetencji kadr przez przedsiębiorców	Przedsiębiorstwa będą dysponować wystarczającymi środkami na rozwój kompetencji kadr	<ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa zrealizują cel rozwojowy i rozwiną kompetencje swoich kadr; - zatrudnienie w objętych wsparciem przedsiębiorstwach będzie bardziej trwałe, zwłaszcza dla osób będących w trudniejszej sytuacji; - ze względu na szybszy rozwój zwiększy się szansa na wzrost zatrudnienia w objętych wsparciem przedsiębiorstwach; 	<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie w województwie małopolskim wzrośnie lub uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
8.4.1	Aby rozwój kompetencji kadr był efektywny, potrzeba indywidualnego doboru szkoleń do potrzeb pracodawcy	Pracodawcy zostaną objęci podmiotowym systemem finansowania	Pracownicy zostaną przeszkoleni pod kątem bieżących	<ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorstwa zrealizują cel rozwojowy i rozwiną kompetencje swoich kadr; - zatrudnienie w objętych wsparciem przedsiębiorstwach będzie bardziej trwałe, zwłaszcza dla osób będących w trudniejszej sytuacji; - ze względu na szybszy rozwój zwiększy się szansa na wzrost zatrudnienia w objętych wsparciem przedsiębiorstwach; 	<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie w województwie małopolskim wzrośnie lub uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
8.4.2	Aby pracownicy uniknęli zwolnienia, lub, jeśli zwolnienie jest nieuniknione, znaleźli szybko nową pracę, należy objąć ich kompleksowym programem outplacementowym	Pracownicy zostaną objęci programem outplacementowym	Zwiększone zostaną kompetencje, kwalifikacje pracowników i ich szanse na zdobycie nowego zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> - pracownicy utrzymają zatrudnienie lub szybko po zwolnieniu znajdą nowe zatrudnienie; 	<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie w województwie małopolskim wzrośnie lub uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

DZIAŁANIE 8.5. WSPARCIE NA RZECZ ŁĄCZENIA ŻYCIA ZAWODOWEGO Z PRYWATNYM

Działanie 8.5 RPO WM wpisuje się w Priorytet Inwestycyjny 8iv Umowy Partnerstwa – *Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego*. Obejmuje trzy typy projektów:

- Typ A: wsparcie dla tworzenia i/lub funkcjonowania podmiotów opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym żłobków (m.in. przyzakładowych) i klubów dziecięcych oraz działania na rzecz zwiększania liczby miejsc w istniejących instytucjach;
- Typ B: tworzenie warunków dla rozwoju opieki nad dziećmi do lat 3 przez dziennego opiekuna;
- Typ C: wsparcie bieżącej opieki nad dziećmi do lat 3 poprzez dofinansowanie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez rodziców/opiekunów dzieci.

Wsparcie skierowane jest do osób powracających/wchodzących na rynek pracy, które do tej pory w nim nie uczestniczyły ze względu na pełnienie funkcji opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 (pozostające bez pracy, przebywające na urlopie macierzyńskim, rodzicielskim, wychowawczym) oraz osób pracujących, dla których wsparcie w postaci zapewnienia opieki nad dziećmi umożliwi utrzymanie zatrudnienia.

Celem interwencji jest zwiększenie poziomu zatrudnienia osób, które pełnią funkcje opiekuńcze nad dziećmi.

PRZESŁANKI INTERWENCJI

Problemy i potrzeby, stojące u podstaw interwencji, są następujące:

- 1) Osoby bierne zawodowo z powodu konieczności pełnienia funkcji opiekuńczych nad osobami zależnymi stanowiły w 2013 r. ponad 21%;
- 2) W regionie w latach 2009-2013 istniała znaczna różnica między wartością współczynnika aktywności zawodowej kobiet (67,5%) i mężczyzn (78,1%);
- 3) Różnica między wskaźnikiem zatrudnienia kobiet (57,1%) i mężczyzn (72,3%) w 2013 r. w regionie była większa niż średnia dla Polski; ogromne zróżnicowanie występuje w grupie 30-latków;
- 4) Wśród osób biernych zawodowo w regionie (podobnie jak w Polsce) przeważają kobiety (61,2%);
- 5) Szczególnie wyraźna różnica w liczbie bezrobotnych mężczyzn i kobiet widoczna jest w przypadku osób w wieku 25-34 lata, czyli wówczas, gdy kobiety najczęściej rodzą dzieci;
- 6) Do najważniejszych problemów związanych z aktywnością zawodową kobiet należą m.in.:
 - a. pełnienie przez kobiety funkcji opiekuńczych nad osobami zależnymi (dziećmi, wnukami, rodzicami),
 - b. brak żłobków i przedszkoli,
 - c. tradycje kulturowe, gdzie rolą mężczyzny jest zarabianie na utrzymanie rodziny, a kobiety – zajmowanie się domem,
 - d. brak motywacji lub chęci do podejmowania pracy zawodowej,
 - e. relatywnie niska samoocena kobiet i brak wiary we własne siły.

- 7) W rejestrach małopolskich urzędów pracy w 2013 r. widniało niemal 16,5 tys. bezrobotnych kobiet (10,2% ogółu bezrobotnych), które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Zdecydowana większość z nich (59,5%) pozostaje bezrobotnymi ponad rok;
- 8) Dostęp do instytucjonalnych form opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 w województwie małopolskim w 2013 r. był drastycznie niski.

WDRAŻANIE INTERWENCJI

Środki UE przewidziane na Działanie 8.5 wynoszą 29 000 000 EUR, w tym 25 000 000 EUR na typ A i B i 4 000 000 EUR na typ C. Działania w ramach typu A i B realizowane są w trybie konkursowym, zaś w typie C realizowany jest projekt pozakonkursowy Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie („Małopolska Niania 2.0”).

Za nabór i ocenę wniosków oraz nadzór nad ich realizacją odpowiedzialna jest Instytucja Pośrednicząca, jaką jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, zaś za rozpatrywanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi (nie dotyczy projektów w trybie pozakonkursowym).

W ramach Działania 8.5 realizowane są następujące poddziałania/typy interwencji:

Typ A i B:

- a) tworzenie nowych miejsc opieki, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo utworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3,
- b) dostosowanie istniejących miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3,
- c) organizacja działań informacyjno-promocyjnych dotyczących korzystania z tej formy opieki oraz pełnienia funkcji opiekuna (wyłącznie w połączeniu z innymi formami wsparcia).

Dodatkowe warunki interwencji w ramach typu A i B to zachowanie trwałości rezultatów oraz (dla projektów opisanych w punkcie a)) gwarancja liczby miejsc prowadzonych przez daną instytucję publiczną lub niepubliczną.

Typ C: wsparcie rodziców/opiekunów dzieci do lat 3 w powrocie na rynek pracy lub utrzymaniu zatrudnienia poprzez dofinansowanie kosztów zatrudnienia niani.

Wsparcie ma być:

- kierowane w pierwszej kolejności do osób mieszkających w gminach województwa małopolskiego charakteryzujących się ograniczonym dostępem do instytucjonalnych form opieki nad dziećmi do lat 3,
- skoncentrowane na osobach powracających/wchodzących na rynek pracy, które do tej pory w nim nie uczestniczyły ze względu na pełnienie funkcji opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 (tzn. pozostające bez pracy, przebywające na urlopie macierzyńskim, rodzicielskim, wychowawczym),
- kierowane w pierwszej kolejności do osób z niepełnosprawnościami (rodziców/opiekunów dzieci lub dzieci objętych opieką),

Ponadto wsparcie w ramach typu C zakłada informowanie uczestników pozostających bez pracy o możliwości udzielenia wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej w szczególności w ramach Działania 8.1, 8.2 RPO WM, Poddziałania 8.4.2, 9.1.1, 9.1.2 RPO WM oraz Działaniach 1.1 i 1.2 POWER.

OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI

Oczekiwane efekty wyrażone są wskaźnikami na poziomie działania/poddziałania (zał. 2 do SzOOP) i wskaźnikami na poziomie priorytetów inwestycyjnych, wskazanymi w dokumencie RPO. Poniższa tabela przedstawia oczekiwane efekty interwencji Działania 8.5.

Tabela 5. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.5, wyrażone wskaźnikami

Nr	Wskaźniki wyrażające oczekiwany efekt	Szacowana wartość docelowa	Efekt
WP1	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	5880	możliwość pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym -> większe zatrudnienie
WP2	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	5270	większa dostępność usług opiekuńczych -> możliwość pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym -> większe zatrudnienie
WR1	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie po opuszczeniu programu	80%	wzrost zatrudnienia lub zapobiegnięcie jego spadkowi
WR2	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	51%	wzrost zatrudnienia
WR3	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	58%	większa dostępność usług opiekuńczych -> możliwość pogodzenia życia zawodowego z rodzinnym -> większe zatrudnienie

Opracowanie własne na podstawie RPO WM oraz załącznika nr 2 do SzOOP RPO WM

LOGIKA INTERWENCJI – ZWIĄZKI PRZYCZYNOWO-SKUTKOWE ORAZ WERYFIKACJA ZASTOSOWANEJ LOGIKI

Na podstawie powyższych analiz, poniżej przedstawiono logikę interwencji Działania 8.5 w postaci tabeli ujmującej podstawowe elementy interwencji i związki przyczynowo-skutkowe między nimi w formie szeregu zdań warunkowych, wychodzących od przesłanek interwencji i dochodzących do oczekiwanych efektów.

Ogólna logika interwencji dla działania

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...i dodatkowo...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(przesłanki: problemy/ potrzeby zdiagnozowane w 2014 r.)	(interwencja, działania)	(opis warunków realizacji działań)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
- Opieka nad osobami biernymi zawodowo jest w regionie istotną przyczyną pozostawania bez zatrudnienia, przede wszystkim wśród kobiet; - Dostęp do instytucjonalnych form opieki i edukacji dla dzieci do lat 3 w województwie małopolskim w 2013 r. był drastycznie niski.	Zrealizowane zostaną działania umożliwiające zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi i edukacji dla dzieci	- przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 29 000 000 EUR; - podjęte działania w trwały sposób przyczynią się do zwiększenia liczby miejsc opieki; - działaniom towarzyszyć będzie promocja aktywności zawodowej;	- stworzone zostaną nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 i zwiększona zostanie dostępność do opieki dla tych dzieci;	- osoby opiekujące się dziećmi będą miały możliwość godzenia życia rodzinnego i zawodowego, w związku z czym powrócą na rynek pracy;	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Ponadto do logiki interwencji należą następujące szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe dotyczące poszczególnych instrumentów/działań:

Szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(przesłanki, założenia)	(interwencja, działania, produkty)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
Aby podjąć pracę, osoba pozostająca bez zatrudnienia musi mieć dostęp do opieki nad dzieckiem	Stworzone zostaną nowe miejsca opieki w formach instytucjonalnych (żłobki, kluby dziecięce, opiekun dzienny) Stworzona zostanie możliwość dofinansowania rodzicom działań niani	Osoby pozostające bez zatrudnienia będą mogły skorzystać ze stworzonej oferty opieki instytucjonalnej Osoby pozostające bez zatrudnienia będą mogły skorzystać ze stworzonej oferty opieki przez nianię	Osoby te podejmą trwałe zatrudnienie;	- wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

DZIAŁANIE 8.6. WSPARCIE DLA WYDŁUŻENIA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

Działanie 8.6 RPO WM wpisuje się w Priorytet Inwestycyjny 8vi Umowy Partnerstwa – *Aktywne i zdrowe starzenie się*. Obejmuje dwa poddziałania:

- 8.6.1 – Realizacja programów przekwalifikowania pracowników i wsparcie dla pracodawców;
- 8.6.2 – Programy zdrowotne.

Działanie skierowane jest:

- w ramach poddziałania 8.6.1:
 - do pracowników, w szczególności do osób powyżej 50 r.ż. wśród których ryzyko zaprzestania aktywności zawodowej z przyczyn zdrowotnych jest wysokie (typ A);
 - do pracodawców, zatrudniających więcej niż 9 pracowników (z wyłączeniem dużych przedsiębiorstw) (typ B);
- w ramach poddziałania 8.6.2:
 - do osób w wieku aktywności zawodowej, które spełniają warunki uczestnictwa we właściwym krajowym programie zdrowotnym dotyczącym realizacji badań przesiewowych (typ A);
 - do osób w wieku aktywności zawodowej, które spełniają warunki uczestnictwa we właściwym wybranym regionalnym programie zdrowotnym (RPZ) (typ B).

Celem interwencji jest zwiększenie poziomu zatrudnienia pracowników powyżej 50 r.ż. oraz wsparcie pracujących na stanowiskach o znacznym obciążeniu dla zdrowia (poddziałanie 8.6.1), a także zwiększenie poziomu uczestnictwa osób w wieku aktywności zawodowej w programach zdrowotnych (poddziałanie 8.6.2). Działanie 8.6.2 ma na celu wydłużanie okresu aktywności zawodowej poprzez profilaktykę zdrowotną.

PRZESŁANKI INTERWENCJI

Problemy i potrzeby, stojące u podstaw interwencji, są następujące:

- 1) Prognozowane starzenie się społeczności i spadek liczby osób młodych wchodzących na rynek pracy;
- 2) Wydłużenie aktywności zawodowej związane m.in. z coraz większą długością życia;
- 3) Związana z tym coraz większa konieczność wykorzystania przez pracodawców potencjału osób dojrzałych;
- 4) Potrzeba utrzymania dobrego zdrowia osób w wieku dojrzałym;
- 5) Potrzeba rozwijania warunków przyjaznych starszym pracownikom.
- 6) Istotne problemy zdrowotne w kraju obejmujące m.in. nowotwory piersi, szyjki macicy i jelita grubego.

WDRAŻANIE INTERWENCJI

Środki UE przewidziane na Działanie 8.6 wynoszą 22 000 000 EUR, w tym 7 178 660 EUR na poddziałanie 8.6.1 i 14 821 340 EUR na poddziałanie 8.6.2. Działanie realizowane jest w trybie konkursowym.

Za nabór i ocenę wniosków oraz nadzór nad ich realizacją odpowiedzialna jest Instytucja Pośrednicząca, jaką jest Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, zaś za rozpatrywanie protestów – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi.

W ramach Działania 8.6 realizowane są następujące poddziałania/typy interwencji:

Poddziałanie 8.6.1 Realizacja programów przekwalifikowania pracowników i wsparcie dla pracodawców:

Typ A: realizacja programów przekwalifikowania pracowników przygotowujące do kontynuowania pracy na innych lub zmodyfikowanych / zmodernizowanych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia.

Typ A obejmuje w uzasadnionych przypadkach także doposażenie/wyposażenie stanowisk pracy zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez uczestników/pracodawców mające na celu zapewnienie ergonomii lub bezpieczeństwa stanowiska pracy oraz utrzymanie zatrudnienia, szczególnie przez pracowników dojrzałych (powyżej 50 r.ż).

Dotychczas wyłoniono 5 beneficjentów realizujących projekty w tym obszarze.

Typ B: opracowanie strategii zarządzania wiekiem u pracodawcy, w tym możliwość realizacji szkoleń i doradztwa w tym zakresie oraz wdrożenie opracowanego programu (jego elementu).

Dotychczas wyłoniono 4 beneficjentów, przy czym Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego realizuje 6 projektów „Lider CSR – zarządzanie wiekiem” w podziale na podobszary województwa małopolskiego.

Poddziałanie 8.6.2 – Programy zdrowotne

Typ A: Realizacja krajowych programów profilaktyki w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów piersi, szyjki macicy lub jelita grubego.

W ramach 2 konkursów wyłoniono 20 projektów, w tym:

- 6 projektów w ramach programu profilaktyki raka piersi,
- 1 projekt w ramach programu profilaktyki raka szyjki macicy,
- 13 projektów w ramach programu profilaktyki raka jelita grubego.

Typ B: Wdrożenie programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu.

Dotychczas wyłoniono 10 projektów.

OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI

Oczekiwane efekty wyrażone są wskaźnikami na poziomie działania/poddziałania (zał. 2 do SzOOP) i wskaźnikami na poziomie priorytetów inwestycyjnych, wskazanymi w dokumencie RPO. Poniższa tabela przedstawia oczekiwane efekty interwencji Działania 8.6.

Tabela 6. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.6, wyrażone wskaźnikami

Nr	Wskaźniki wyrażające oczekiwany efekt	Dotyczy poddziałania	Szacowana wartość docelowa	Efekt
WP1	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie – poddziałanie 8.6.1	8.6.1	1685 (typ A). W typie B – wskaźnik o charakterze informacyjnym	przekwalifikowanie lub inne wsparcie osób w wieku 50 lat i więcej -> utrzymanie przez nie zatrudnienia
WP2	Liczba pracodawców wspartych z zakresu zarządzania wiekiem	8.6.1 typ B	225	stworzenie i wdrożenie strategii zarządzania wiekiem -> utrzymanie zatrudnienia osób w wieku 50 lat i więcej
WP3	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	8.6.2	50 020	poprawa zdrowia uczestników -> wydłużenie ich aktywności zawodowej
WP4	Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców	8.6.2	3	uczestnictwo osób z grup docelowych w programach zdrowotnych -> poprawa zdrowia tych osób -> wydłużenie ich aktywności zawodowej
WP5	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie (informacyjny) – poddziałanie 8.6.2	8.6.2	Brak	poprawa zdrowia osób w wieku 50 lat i więcej -> wydłużenie ich okresu aktywności zawodowej
WR1	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	8.6.1	52%	wzrost lub utrzymanie poziomu zatrudnienia
WR2	Liczba opracowanych strategii zarządzania wiekiem	8.6.1	87%	stworzenie warunków dla trwałości zatrudnienia osób dojrzałych -> wzrost lub utrzymanie poziomu zatrudnienia
WR3	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	8.6.2	53%	wzrost lub utrzymanie poziomu zatrudnienia
WR4	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badania profilaktyczne	8.6.2	48 800	poprawa stanu zdrowia -> wydłużenie wieku aktywności zawodowej, zapobiegnięcie spadkowi zatrudnienia

Opracowanie własne na podstawie RPO WM oraz załącznika nr 2 do SzOOP RPO WM

LOGIKA INTERWENCJI – ZWIĄZKI PRZYCZYNOWO-SKUTKOWE ORAZ WERYFIKACJA ZASTOSOWANEJ LOGIKI

Na podstawie powyższych analiz, poniżej przedstawiono logikę interwencji Działania 8.6 w postaci tabeli ujmującej podstawowe elementy interwencji i związki przyczynowo-skutkowe między nimi w formie szeregu zdań warunkowych, wychodzących od przesłanek interwencji i dochodzących do oczekiwanych efektów.

Ogólna logika interwencji dla działania/poddziałań

Poddziałanie	W związku z tym, że... (przesłanki: problemy/ potrzeby zdiagnozowane w 2014 r.)	...to jeżeli... (interwencja, działania)	...i dodatkowo... (opis warunków realizacji działań)	...to... (efekty bezpośrednie - produkty)	...i w efekcie... (efekty pośrednie - rezultaty)	...dzięki czemu... (osiągnięcie celu)
8.6.1	<ul style="list-style-type: none"> - Prognozowane są zmiany demograficzne, takie jak starzenie się społeczności i spadek liczby osób młodych wchodzących na rynek pracy, co powoduje konieczność wykorzystania potencjału zawodowego osób w wieku 50+; - W 2013 r. weszły w życie zmiany prawne, wydłużające aktywność zawodową do 67 roku życia; - wielu pracodawców ma trudności ze znalezieniem właściwego miejsca dla pracowników w wieku dojrzałym; 	Zapewnione zostanie wsparcie w zakresie przekwalifikowania osób powyżej 50 roku życia oraz zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach	- przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 7 178 660 EUR;	<ul style="list-style-type: none"> - osoby w wieku 50+ będą uczestniczyć we wsparciu i zmienią/podwyższą swoje kwalifikacje; - przedsiębiorstwa stworzą i wdrożą strategie zarządzania wiekiem; 	- osoby w wieku 50+ utrzymają zatrudnienie lub znajdą nowe miejsce zatrudnienia;	<ul style="list-style-type: none"> - uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
8.6.2	<ul style="list-style-type: none"> - Prognozowane są zmiany demograficzne, takie jak starzenie się społeczności i spadek liczby osób młodych wchodzących na rynek pracy, co powoduje konieczność wykorzystania potencjału zawodowego osób w wieku 50+; - Na przeszkodzie w wydłużeniu aktywności zawodowej stoi zły stan zdrowia; - do złego stanu zdrowia przyczynia się zbyt mały dostęp do działań profilaktycznych i nieuczestniczenie w nich 	Realizowane będą programy zdrowotne	- przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 14 821 340 EUR;	Pracownicy wezmą udział w programach zdrowotnych, co pozytywnie wpłynie na ich zdrowie	-możliwe będzie utrzymanie i wydłużenie aktywności zawodowej uczestników	<ul style="list-style-type: none"> - uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

Ponadto do logiki interwencji należą następujące szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe dotyczące poszczególnych instrumentów/działań:

Szczegółowe mechanizmy przyczynowo-skutkowe

Poddziałanie	W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
	(przesłanki, założenia)	(interwencja, działania, produkty)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
8.6.1 typ A	Aby osoby dojrzałe mogły utrzymać zatrudnienie, muszą zdobyć nowe kwalifikacje	Dofinansowane zostanie przekwalifikowanie pracowników powyżej 50 r.ż. oraz pracujących na stanowiskach o znacznym obciążeniu dla zdrowia	Pracownicy powyżej 50 r.ż. oraz pracujący na stanowiskach o znacznym obciążeniu dla zdrowia zdobędą nowe kwalifikacje	- osoby w wieku 50 lat i więcej będą mogły utrzymać zatrudnienie na obecnym lub nowym stanowisku, lub znaleźć nowe miejsce pracy	- zatrudnienie w województwie małopolskim wzrośnie lub uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
8.6.1 typ B	Aby zapewnić maksymalne wykorzystanie potencjału zawodowego osób w wieku 50+, przydatne jest opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania wiekiem u pracodawców	Dofinansowane zostanie przygotowanie i wdrażanie strategii zarządzania wiekiem u pracodawców	Pracodawcy opracują i wdrożą strategię zarządzania wiekiem	- osoby w wieku 50 lat i więcej będą mogły utrzymać zatrudnienie na obecnym lub nowym stanowisku, lub znaleźć nowe miejsce pracy	- zatrudnienie w województwie małopolskim wzrośnie lub uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.
8.6.2	Aby zapewnić maksymalne wykorzystanie potencjału zawodowego osób w wieku 50+, konieczna jest poprawa ich stanu zdrowia	Dofinansowane zostaną programy zdrowotne	Osoby w wieku 50+ wezmą udział w programach zdrowotnych, co zwiększy ich szanse na wydłużenie aktywności zawodowej	- potencjał zawodowy osób 50+ będzie wykorzystywany dłużej.	- zatrudnienie w województwie małopolskim wzrośnie lub uda się zapobiec spadkom zatrudnienia; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

LOGIKA INTERWENCJI DLA OSI 8

Na podstawie powyższych analiz, poniżej przedstawiono logikę interwencji dla całej osi 8 w postaci tabeli ujmującej podstawowe elementy interwencji i związki przyczynowo-skutkowe między nimi.

Ogólna logika interwencji dla osi

W związku z tym, że...	...to jeżeli...	...i dodatkowo...	...to...	...i w efekcie...	...dzięki czemu...
(przesłanki: problemy/ potrzeby zdiagnozowane w 2014 r.)	(interwencja, działania)	(opis warunków realizacji działań)	(efekty bezpośrednie)	(efekty pośrednie)	(osiągnięcie celu)
<ul style="list-style-type: none"> - Sytuacja na rynku pracy województwa nie jest optymalna (niższy od oczekiwań współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia, w części województwa wysoka stopa bezrobocia); - Największe problemy występują wśród grup trudnych do aktywizacji, przede wszystkim takich jak osoby 50+ i kobiety (przede wszystkim opiekujące się dziećmi – w świetle niskiej dostępności usług opiekuńczych); - poprawie sytuacji na rynku pracy sprzyja stymulowanie przedsiębiorczości; - na sytuację na rynku pracy negatywnie może wpływać niewystarczające dostosowanie przedsiębiorstw i pracowników do zmian; - prognozowane zmiany demograficzne związane ze starzeniem się społeczności będą wymagać optymalizacji i wydłużenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+. 	<p>Dofinansowane zostaną kompleksowe działania aktywizacyjne w zakresie wzmocnienia kompetencji, kwalifikacji i mobilności osób bezrobotnych i biernych zawodowo, rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju kwalifikacji kadr, adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników, opieki nad dziećmi do lat 3 oraz poprawy zdrowia osób dojrzałych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeznaczona zostanie na te działania kwota dofinansowania 270 764 148 EUR; - działania będą miały charakter kompleksowy i zindywidualizowany; 	<ul style="list-style-type: none"> - osoby pozostające bez zatrudnienia zwiększą swoje kompetencje, kwalifikacje, wiedzę i mobilność; - stworzone zostaną nowe przedsiębiorstwa i miejsca pracy w nich; - rozwinięte zostaną kwalifikacje kadr przedsiębiorstw i ich (a także ich pracowników) adaptacyjność do zmian; - zwiększona zostanie dostępność usług opieki nad dziećmi, co umożliwi ich rodzicom podjęcie pracy; - poprawiony zostanie stan zdrowia, a co za tym idzie – wydłużona zostanie aktywność zawodowa osób w wieku 50+ 	<ul style="list-style-type: none"> - wspierane osoby podejmą trwałe zatrudnienie, utrzymają zatrudnienie lub znajdą nowe zatrudnienie, jeśli konieczne okaże się zwolnienie; - stworzone zostaną nowe, trwałe miejsca pracy we wspartych przedsiębiorstwach. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrośnie zatrudnienie w województwie małopolskim; - zasoby rynku pracy w województwie małopolskim będą bardziej efektywnie wykorzystane.

III. ANALIZA KRYTERIÓW WYBORU I ICH WPŁYWU NA INTERWENCJĘ

KRYTERIA WYBORU – INFORMACJE OGÓLNE

System wyboru projektów RPO WM dla EFS zakłada co do zasady dwa główne etapy – ocenę formalną i merytoryczną, i dla każdego z ww. etapów określone są kryteria naboru. Dzielą się one na:

- Kryteria oceniane metodą zerojedynkową (tak/nie) – wszystkie formalne i część merytorycznych;
- Kryteria punktowane wg skali (z określoną wagą, przez którą mnoży się liczbę punktów oraz z ustalonym minimum punktowym lub bez niego).

W przypadku Osi 8 warunkiem pozytywnej weryfikacji na etapie oceny merytorycznej jest uzyskanie minimum 60% punktów w ramach każdego z kryteriów punktowych, dla których ustalona została zasada minimum punkowego.

W przypadku EFS poza oceną merytoryczną i formalną może mieć także zastosowanie etap oceny strategicznej. Ten etap dotyczy projektów konkursowych i ma na celu analizę porównawczą wszystkich ocenianych na tym etapie wniosków, której dokonuje panel członków KOP. W Osi 8 etap ten stosowany był tylko w pierwszym konkursie dla poddziałania 8.4.2 (ocena wg kryterium „Wpływ projektu na rozwój gospodarczo-społeczny”). Bardziej szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w dalszej części raportu, w podrozdziale dotyczącym Działania 8.4.

Poza powyższym podziałem na ocenę merytoryczną, formalną i strategiczną, kryteria można podzielić na te, które są wspólne dla wszystkich lub większości poddziałań oraz te, które są specyficzne dla danego działania. Kryteria wspólne dla wszystkich lub większości Działań/poddziałań Osi 8 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Kryteria wyboru wspólne dla wszystkich lub większości Działań/poddziałań Osi 8

Kryterium	Typ	Uwagi
Kwalifikowalność Wnioskodawcy i Partnerów	formalne	
Kwalifikowalność projektu	formalne	
Rzetelność wnioskodawcy	formalne	Dotyczy tylko projektów konkursowych
Specyficzne warunki wstępne	merytoryczne	Występuje we wszystkich działaniach, jednak warunki te są inne dla każdego typu projektu
Zgodność z zasadami pomocy publicznej / pomocy de minimis	merytoryczne	
Zakres i limit finansowania krzyżowego (cross-financing) oraz zakupu środków trwałych	merytoryczne	Nie dotyczy Działania 8.1
Poprawność montażu finansowego projektu (i sporządzania tabel finansowych)	merytoryczne	
Wpływ na polityki horyzontalne	merytoryczne	
Adekwatność celu głównego projektu i poprawność przyjętych wskaźników	merytoryczne	
Adekwatność doboru grupy docelowej	merytoryczne	

Adekwatność opisu i doboru zadań	merytoryczne	
Zdolność do efektywnej realizacji projektu	merytoryczne	Nie dotyczy Działania 8.1
Ryzyko nieosiągnięcia założeń projektu	merytoryczne	Nie dotyczy Działania 8.1
Sposób zarządzania projektem oraz zadania zlecone i rola partnerów	merytoryczne	Nie dotyczy Działania 8.1
Kwalifikowalność (i efektywność) wydatków	merytoryczne	W Działaniach/ poddziałaniach 8.1, 8.2 typ B, 8.6.1 i 8.6.2 tylko kwalifikowalność

Opracowanie własne na podstawie dokumentacji konkursowej

Kryteria specyficzne dla danego działania mogą mieć zarówno charakter formalny, jak i merytoryczny. Mają one na celu ukierunkowanie interwencji w danym Działaniu/poddziałaniu, tak by interwencja ta w najlepszym możliwym stopniu realizowała swoje cele. Dlatego też to przede wszystkim te kryteria poddane zostaną analizie w kolejnych podrozdziałach dotyczących poszczególnych Działań/poddziałań. Ponadto analizie poddane zostanie kryterium „Specyficzne warunki wstępne”. Tam, gdzie to możliwe, wskazany zostanie wpływ zastosowanych kryteriów na realizację interwencji i ocena ekspercka co do zasadności stosowania tego typu kryteriów w przyszłości.

DZIAŁANIE 8.1. AKTYWIZACJA ZAWODOWA – PROJEKTY POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

OPIS KRYTERIÓW WYBORU I ICH ZMIAN

W ramach Działania 8.1 realizowane są nabory projektów pozakonkursowych, w których wnioskodawcami są powiatowe urzędy pracy. W latach 2015-2019 zrealizowano pięć naborów.

Interwencja w ramach Działania 8.1 ukierunkowana była od początku na wsparcie osób powyżej 30 roku życia (zgodnie z linią demarkacyjną między RPO a PO WER) zarejestrowanych jako bezrobotne, z następujących grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy:

- a) osoby powyżej 50 roku życia,
- b) osoby długotrwale bezrobotne,
- c) osoby z niepełnosprawnościami,
- d) osoby o niskich kwalifikacjach,
- e) kobiety.

W ramach specyficznych warunków wstępnych określonych w SzOOP zasła istotna zmiana związana z modyfikacją *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem EFS w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju. Od naboru w 2018 r. poza osobami z ww. grup w projektach uczestniczyć mogą także bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 (nie należący do w/w grup, których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza) przy założeniu, że ta grupa docelowa nie może stanowić więcej niż 20% ogółu bezrobotnych objętych wsparciem w projekcie.

Specyficzne kryteria formalne dla Działania są następujące:

- Efektywność zatrudnieniowa w projekcie
- Minimalny wskaźnik rezultatu bezpośredniego dotyczącego zatrudnienia (WLWK)
- Minimalny wskaźnik rezultatu bezpośredniego dotyczącego uzyskania kwalifikacji (WLWK)
- Projekt skierowany do osób z niepełnosprawnościami, osób w wieku 50 lat i więcej, osób długotrwale bezrobotnych
- Efektywność kosztowa.

Jedynym merytorycznym kryterium specyficznym dla Działania jest kompleksowość wsparcia (wsparcie dla każdego uczestnika oparte na indywidualnym planie działania (IPD); każdy bezrobotny otrzymuje co najmniej 3 formy wsparcia; uczestnicy, którzy zgodnie z IPD starają się o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej mają możliwość uzyskania wsparcia prawnego, konsultacyjnego i doradztwa w tym zakresie zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami).

W związku z faktem, że w ramach Działania 8.1 realizowane są projekty pozakonkursowe, wszystkie kryteria są oceniane w sposób zerojedynekowy („tak”/”nie”).

Na przestrzeni lat zmieniała się minimalna wartość docelowa wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach Działania 8.1, co wynikało także ze zmian *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem EFS w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju. Wzrastał także dopuszczalny limit kosztów projektu przypadających na 1 uczestnika projektu (wskaźnik efektywności kosztowej).

WPŁYW KRYTERIÓW NA REALIZACJĘ INTERWENCJI I ICH OCENA

Kryterium mające na celu skierowanie interwencji do wśród osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób o niskich kwalifikacjach oraz kobiet spowodowało faktycznie, że trafiła ona przede wszystkim do osób najbardziej potrzebujących wsparcia lub mających szczególne trudności z poradzeniem sobie na rynku pracy. Dodatkowo wymagane progi efektywności zatrudnieniowej rosły w kolejnych naborach zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem EFS w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

W ocenie ewaluatora podejście takie jest słuszne zarówno ze względu na to, że kieruje wsparcie do najbardziej potrzebującej grupy, jak i na to, że wymusza starania o skuteczność działań.

Jednak ostatecznie efektywność jest osiągnięta, a co za tym idzie, wsparcie jest bardziej skuteczne niż gdyby nie było ukierunkowane na konkretne grupy.

Zmiany kryterium efektywności kosztowej (zwiększenie limitu na 1 osobę) są podyktowane koniecznością dostosowania do rosnących cen. Samo kryterium wpływa pozytywnie na proces oceny wniosków – umożliwia porównywalność kosztów i racjonalność wydatków. Pojedynczy beneficjenci wskazują, że wartość wsparcia na jedną osobę jest zbyt niska, ale generalnie kryterium było akceptowane.

Respondenci wywiadów pozytywnie oceniają zastosowane kryterium kompleksowości, wskazując, że tylko dzięki wieloaspektowemu wsparciu możliwa jest skuteczna aktywizacja osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

[w kolejnym okresie programowania działania powinny polegać] Na pewno podobnie jak w tym momencie na kompleksowej pomocy i wsparciu osób bezrobotnych, zwłaszcza tych w najbardziej niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, której celem będzie powrót na rynek i podjęcie zatrudnienia [beneficjent Działania 8.1]

Podsumowując, w ocenie ewaluatora w ramach Działania 8.1 zastosowano trafne kryteria, które pozwoliły na właściwe ukierunkowanie wsparcia. Jednocześnie analiza wartości wskaźników produktu wskazuje, że stosunkowo niewielką część wspieranych osób stanowią osoby powyżej 54 roku życia (10,0% wszystkich objętych wsparciem w ramach Działania) dlatego w kolejnym okresie programowania, w świetle postępującego starzenia się społeczeństwa i szczególnych trudności w aktywizacji tej grupy, należałoby rozważyć wzmocnienie ukierunkowanie wsparcia na grupę osób 50+ (mimo iż w świetle niekorzystnych dla aktywności tej grupy rozwiązań prawnych sama interwencja może mieć ograniczony wpływ).

DZIAŁANIE 8.2. AKTYWIZACJA ZAWODOWA

OPIS KRYTERIÓW WYBORU I ICH ZMIAN

W ramach działania 8.2 dotychczas zrealizowano dwa konkursy dotyczące typu A projektu i jeden nabór projektu pozakonkursowego typu B. Jeszcze jeden nabór jest planowany w roku 2019.

Zgodnie z określonymi w SzOOP specyficznymi warunkami wsparcia, w ramach typu A, podobnie jak w przypadku Działania 8.1, projekty polegają na zindywidualizowanym i kompleksowym wsparciu przede wszystkim dla osób pozostających bez pracy, których sytuacja jest najtrudniejsza, przy czym grupa docelowa różni się tym, że w przypadku Działania 8.2 obejmuje także osoby powyżej 30 r. życia niezarejestrowane jako bezrobotne i spełniające jeden z poniższych warunków: osoby powyżej 50 roku życia, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niskich kwalifikacjach oraz kobiety.

Od początku specyficzne warunki wsparcia wymagały, by projekty miały związek z rzeczywistym zapotrzebowaniem na określone kwalifikacje lub umiejętności na regionalnym/lokalnym rynku pracy i by beneficjenci efektywnie dobierali aktywne formy wsparcia.

Specyficzne kryteria formalne dla Działania są następujące:

- Efektywność zatrudnieniowa w projekcie (określana zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem EFS w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju dla poszczególnych grup uczestników);
- Efektywność kosztowa;
- Limit składanych wniosków (maksymalnie dwa wnioski jednego beneficjenta w konkursie).

Są to kryteria dostępne (oceniane zerojedynkowo).

Podobnie jak w przypadku działania 8.1, minimalne poziomy efektywności zatrudnieniowej dla poszczególnych grup zgodnie z ww. *Wytycznymi* ulegały zmianie. Pierwotnie efektywność była badana dla każdej grupy oddzielnie, a następnie wyznaczono jeden wskaźnik dla wszystkich grup poza mężczyznami.

Aby ukierunkować interwencję, zastosowano cztery premiujące kryteria merytoryczne oceniane w skali od 0 do 10 punktów (waga 2) bez progu minimum punktowego:

- Projekt skierowany do osób z niepełnosprawnościami i/lub osób powyżej 50 roku życia (im większy udział tych grup, tym więcej punktów);
- Projekt skierowany do osób opiekujących się osobami zależnymi (jw.);
- Wpływ projektu na rozwój gospodarczo-społeczny (im większy udział mieszkańców powiatów, w których wysokość stopy bezrobocia przekracza średnią dla województwa małopolskiego, tym więcej punktów);
- Realizacja projektów rewitalizacyjnych.

Istotną modyfikacją SzOOP była zmiana rodzaju działań realizowanych w typie B projektu; pierwotnie miały to być działania EURES dla osób pozostających bez pracy powracających z zagranicy oraz pracodawców w ramach ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej pracodawców. Ostatecznie w ramach typu B realizowany jest projekt pozakonkursowy, którego celem jest dostarczanie osobom pozostających bez pracy powracającym z zagranicy informacji na temat możliwości rozwoju, kształcenia, pozyskania zatrudnienia oferowanych przez region poprzez w szczególności udzielanie zindywidualizowanego poradnictwa zawodowego. W przypadku typu B projektu grupą docelową są powracające do Małopolski z zagranicy zainteresowane uzyskaniem wiedzy dotyczącej poziomu kompetencji oraz możliwościami dalszego rozwoju zawodowego. Poza specyficznymi warunkami wsparcia ujętymi w SzOOP, brak innych specyficznych kryteriów formalnych lub merytorycznych dodatkowo kształtujących interwencję w ramach typu B.

WPŁYW KRYTERIÓW NA REALIZACJĘ INTERWENCJI I ICH OCENA

Przeanalizowano wpływ merytorycznych kryteriów premiujących na realizację projektów. Wpływ ten widoczny jest w porównaniu między działaniami 8.2 i 8.1. Udział poszczególnych grup w ramach Działania 8.1 był zgodny ze strukturą ich występowania w PUP, a zatem porównanie z Działaniem 8.2 jest zasadne, gdyż może służyć ocenie skuteczności kryterium premiującego uczestnictwo osób powyżej 50 roku życia i osób z niepełnosprawnościami w ramach Działania 8.2 Osoby w wieku 54 lat i więcej lat stanowią 31% uczestników Działania 8.2 (2216 osób) i 16% uczestników Działania 8.1 (2964 osoby). Osoby z niepełnosprawnościami stanowią 29% uczestników Działania 8.2 i jedynie 8% ogółu uczestników Działania 8.1, przy czym w Działaniu 8.2 było ich więcej także w liczbach bezwzględnych (2129 osób wobec 1605 w przypadku Działania 8.1). Ww. kryterium premiujące osiągnęło więc odpowiedni cel.

Kryterium premiujące „Wpływ projektu na rozwój gospodarczo-społeczny” (Działanie 8.2) miało premiować wśród uczestników mieszkańców powiatów, w których wysokość stopy bezrobocia przekracza średnią dla województwa małopolskiego. Poniższa tabela przedstawia porównanie odsetka uczestników Działania 8.1 i 8.2 z pięciu powiatów o najwyższej stopie bezrobocia i pięciu powiatów o najniższej stopie bezrobocia w województwie.

Średnia stopa bezrobocia w województwie małopolskim, obowiązująca jako podstawa do wyliczenia oceny w ww. kryterium wg diagnozy załączonej do regulaminu konkursu w ramach Działania 8.2 w 2015 r. wyniosła 8,5%, a w 2017 r. – 5,5%. Zarówno w ramach naboru z 2015 roku jak i z roku 2017 zamierzony efekt został osiągnięty. Wśród ogółu uczestników z Działania 8.2 objętych interwencją

w ramach projektów wyłonionych w ramach naboru 2015 mieszkańcy powiatów, gdzie stopa bezrobocia była powyżej średniej dla województwa stanowią ponad 85%. W przypadku grupy objętej wsparciem w projektach z kolejnego naboru (2017 rok), osoby z obszarów o bardziej niekorzystnej sytuacji na rynku pracy stanowią ponad 80% ogółu uczestników. Dla porównania w przypadku projektów realizowanych w ramach Działania 8.1, gdzie dla każdego powiatu przypisano alokację i nie stosowano wyżej wspomnianego kryterium udział osób z powiatów o stopie bezrobocia wyższej niż średnia wojewódzka wynosił w analogicznych okresach niecałe 61%. W przypadku pozostałych naborów w Działaniu 8.1 udział uczestników z tych powiatów wynosił 59% w 2016 roku oraz 62% w 2018 roku.

Tabela 8. Udział uczestników Działań 8.2 i 8.1 wg powiatów i stopy bezrobocia w powiecie (naboru z roku 2015)

	Struktura uczestników 8.1 (nabór 2015)	Struktura uczestników 8.2 (nabór 2015)	Stopa bezrobocia rejestrowanego (2015, wg BDL)
dąbrowski	3,32%	1,64%	16,1
nowosądecki	6,54%	9,99%	13,6
limanowski	8,06%	7,85%	13,5
tatrzański	1,36%	2,40%	12,9
olkuski	4,56%	14,99%	12,3
chrzanowski	6,29%	4,15%	11,9
tarnowski	5,21%	10,35%	11,6
gorlicki	3,19%	11,83%	11,3
nowotarski	5,67%	1,91%	10,7
brzeski	2,98%	2,42%	10,3
oświęcimski	4,49%	6,84%	9,5
proszowicki	2,08%	2,54%	9,4
miechowski	3,10%	1,95%	8,8
wadowicki	3,78%	6,53%	8,7
Powiaty powyżej średniej stopy bezrobocia	60,63%	85,39%	
Tarnów	3,75%	2,24%	8,2
suski	2,48%	0,02%	8,0
Nowy Sącz	2,85%	0,70%	7,6
wielicki	3,78%	1,32%	7,6
myślenicki	5,49%	2,20%	7,5
bocheński	2,60%	0,52%	7,0
krakowski	9,27%	0,92%	6,5
Kraków	9,14%	6,69%	4,4
powiaty poniżej średniej stopy bezrobocia	39,37%	14,61%	

Report na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku; Bank Danych Lokalnych

Tabela 9. Udział uczestników Działań 8.2 i 8.1 wg powiatów i stopy bezrobocia w powiecie (nabory z roku 2017)

	Struktura uczestników 8.1 (nabór 2017)	Struktura uczestników 8.2 (nabór 2017)	Stopa bezrobocia rejestrowanego (2017, wg BDL)
dąbrowski	5,33%	2,76%	12,0
tatrzański	1,26%	0,46%	10,3
chrzanowski	5,86%	4,01%	8,8
nowosądecki	8,03%	8,74%	8,6
limanowski	5,79%	6,77%	8,4
olkuski	4,74%	7,30%	8,2
tarnowski	6,02%	8,61%	8,0
nowotarski	4,74%	0,46%	7,0
proszowicki	1,46%	3,68%	7,0
brzeski	2,45%	2,63%	6,7
gorlicki	3,18%	4,40%	6,3
oświęcimski	4,26%	9,07%	6,2
Tarnów	4,07%	8,68%	6,0
wadowicki	2,47%	7,69%	5,6
miechowski	1,21%	5,33%	5,4
Powiaty powyżej średniej stopy bezrobocia	60,88%	80,60%	
bocheński	2,75%	1,84%	5,2
wielicki	2,33%	1,64%	4,9
suski	1,90%	0,46%	4,8
krakowski	11,90%	3,22%	4,6
Nowy Sącz	2,95%	0,85%	4,1
myślenicki	5,36%	1,91%	3,0
Kraków	11,92%	9,47%	2,7
powiaty poniżej średniej stopy bezrobocia	39,12%	19,40%	

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku; Bank Danych Lokalnych

Powyższa tabela wskazuje, że zastosowanie w ramach Działania 8.2 premiującego kryterium związanego ze stopą bezrobocia w powiecie przyczyniło się do skierowania wsparcia do powiatów, w których sytuacja jest trudniejsza. Istotny efekt wystąpił w powiatach olkuskim, tarnowskim, gorlickim czy nowosądeckim, gdzie wystąpiła największa liczba uczestników Działania 8.2, a udział osób z tych powiatów w ogólnej liczbie uczestników był w przypadku Działania 8.2 wyższy niż w Działaniu 8.1 (w którym podstawą do rekrutacji była ogólna struktura występowania danych grup w populacji osób bezrobotnych).

Dane z analizy wywiadów wskazują, że niektórzy beneficjenci wskazują na trudności w rekrutacji i w związku z tym postulują objęcie wsparciem także osób nienależących do preferowanych grup:

Na pewno w dalszym ciągu [wsparciem powinny być objęte] te grupy społeczne, które teraz są ale bez jakiegoś szczególnego wyróżniania, ponieważ są grupy osób, które naprawdę potrzebują tego wsparcia ale nie mogą bo kryteriów nie spełniają.

Ewaluator ocenia wpływ kryteriów na realizację interwencji jako pozytywny. Skierowano wsparcie do najbardziej potrzebujących, i mimo trudności w rekrutacji podaż projektów była wysoka. Do wysokiego poziomu realizowanych projektów przyczyniły się specyficzne warunki wstępne – kompleksowość wsparcia, konieczność dokonywania analiz potrzeb uczestników projektów. Dzięki kryterium wspierania osób opiekujących się osobami zależnymi udaje się też osiągnąć komplementarność z Działaniem 8.5.

Dla przyszłych okresów programowania rekomendowane jest stosowanie kryteriów premiujących podobnych jak w Działaniu 8.2 w zależności od bieżących potrzeb rynku pracy.

DZIAŁANIE 8.3. WSPARCIE NA ZAKŁADANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

OPIS KRYTERIÓW WYBORU I ICH ZMIAN

W przypadku omawianego poddziałania 8.3.1 zrealizowano dwa konkursy.

Kryteria wyboru projektów były stworzone w taki sposób, by zorganizować ciągłe wsparcie operatorskie, realizowane przez doświadczonych, profesjonalnych operatorów, dlatego bardzo ważnym kryterium są specyficzne warunki wstępne. Do najistotniejszych określonych w SzOOP warunków, ukierunkowujących wsparcie, należą: dostęp do indywidualnych konsultacji, zaangażowanie w proces szkoleniowo-doradczy osób, które posiadają wiedzę praktyczną z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej i obowiązkowa rozmowa z doradcą zawodowym, umożliwiającą weryfikację predyspozycji kandydata do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Ponadto realizowane mogą być jedynie (kryterium dostępu – zerojedynkowe) projekty premiujące powstawanie działalności gospodarczych, które:

- przewidują utworzenie dodatkowych miejsc pracy,
- oraz takich, które zostaną założone w powiatach o niższym poziomie przedsiębiorczości.

W ramach Działania występują dwa specyficzne kryteria formalne:

- limit 5 składanych wniosków oraz subregionalny zasięg projektu;
- wyłączenie podmiotowe: partnerem nie może być Powiatowy Urząd Pracy.

W drugim naborze, w celu maksymalnego wykorzystania środków przeznaczonych na poddziałanie, wprowadzono specyficzne, premiujące kryterium merytoryczne „Stopień wykorzystania w projekcie dostępnej dla danego subregionu alokacji”.

WPŁYW KRYTERIÓW NA REALIZACJĘ INTERWENCJI I ICH OCENA

Wpływ zastosowanych kryteriów wyraża się przede wszystkim w pozytywnym efekcie na rynku pracy, o którym mówią respondenci wywiadów, i w dodatkowych efektach, do których należy tworzenie nowych miejsc pracy. Przyznano łącznie 4162 dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a liczba

utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych środków wyniosła 4277, co oznacza, że na jedną nowopowstałą firmę przypada 1,02 nowego miejsca pracy.

Dodatkowo przeprowadzone badanie dotyczące Działania 8.3 wskazuje, że przeżywalność firm zakładanych w ramach projektów realizowanych w poddziałaniu 8.3.1 jest wyższa niż w przypadku firm założonych dzięki dotacjom w ramach Działania 8.1 (odpowiednio 79% wobec 70%).

W nieco mniejszym stopniu sprawdza się kryterium dotyczące premiowania działalności gospodarczych na terenach o gorszej sytuacji w zakresie przedsiębiorczości – do powiatów o największym udziale uczestników wśród ogółu uczestników poddziałania 8.3.1 należą m.in. miasto Kraków i miasto Nowy Sącz, choć stosunkowo duży odsetek stanowią też osoby z powiatów chrzanowskiego czy nowosądeckiego, w których sytuacja jest gorsza. W przyszłości należałoby rozważyć wzmocnienie premiowania regionów o najtrudniejszej sytuacji.

Premiujące kryterium merytoryczne „Stopień wykorzystania w projekcie dostępnej dla danego subregionu alokacji” osiągnęło swój cel – w II konkursie dofinansowanie stanowi niemal 100% planowanej alokacji.

DZIAŁANIE 8.4. ROZWÓJ KOMPETENCJI KADR I ADAPTACJA DO ZMIAN

OPIS KRYTERIÓW WYBORU I ICH ZMIAN

W ramach poddziałania 8.4.1 zrealizowano dotąd trzy konkursy w latach 2016, 2017 i 2019.

Najistotniejszym kryterium w przypadku poddziałania 8.4.1 jest zgodność z koncepcją podmiotowego finansowania, która jest załącznikiem do regulaminu konkursu. W koncepcji w szczegółowy sposób opisano system bonowy, umożliwiający przedsiębiorcy samodzielny wybór usług w ramach oferty dostępnej w Bazie Usług Rozwojowych. System finansowania oparty na bonach ma charakter innowacyjny i poza województwem małopolskim (które testowało ten system już w poprzednim okresie programowania) wdrażany jest jedynie w województwie łódzkim.

Formalne kryteria specyficzne dla poddziałania (kryteria dostępne, mierzone zerojedynkowo) obejmowały:

- regionalny (w I i II konkursie) lub subregionalny (w III konkursie) zasięg projektu;
- limit składanych wniosków na dany subregion (III konkurs) – 1 wniosek, za wyjątkiem subregionu KOM.

W trzecim naborze uszczegółowiono kryterium „Adekwatność opisu sposobu rekrutacji uczestników”, aby osiągnąć możliwie najlepsze dotarcie do potencjalnych uczestników projektu, dużo bardziej szczegółowo potraktowano proces rekrutacji. W sposób bardziej szczegółowy opisano także ocenę doświadczenia wnioskodawcy.

Premiujące kryteria merytoryczne obejmowały:

- Wpływ na realizację wskaźników produktu (I i II konkurs);
- Stopień wykorzystania w projekcie dostępnej dla danego subregionu alokacji (III konkurs).

W ramach poddziałania 8.4.2 zrealizowano dotąd dwa konkursy w latach 2015 i 2018.

Główną intencją szczegółowych warunków wstępnych jest stworzenie systemu szybkiego reagowania i monitoringu zwolnień, a także szeroki katalog typów wsparcia, jego indywidualizacja i kompleksowy charakter.

Formalne kryteria specyficzne dla poddziałania (kryteria dostępne, mierzone zerojedynkowo) obejmowały:

- efektywność kosztową (wprowadzona w II konkursie);
- limit składanych wniosków w naborze;
- minimalny poziom efektywności projektu (wskaźnik rezultatu „Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie” na poziomie co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie);
- regionalny zasięg projektu (wprowadzone w II konkursie);

Ponadto w pierwszym naborze obowiązywało kryterium strategiczne pt. „Wpływ projektu na rozwój gospodarczo-społeczny” (ocena przez panel KOP), później jednak usunięte z pakietu kryteriów ze względu na rezygnację z oceny strategicznej.

WPLYW KRYTERIÓW NA REALIZACJĘ INTERWENCJI I ICH OCENA

W ramach poddziałania 8.4.1 dzięki wprowadzeniu systemu bonowego uniknięto także problemu występującego w innych regionach, w których zawyżane były ceny usług rozwojowych.

Projekt wyłoniony w drugim konkursie miał charakter wojewódzki i pozwolił na przetestowanie nowego systemu popytowego i bonów u 1 operatora. Doświadczenia z I naboru pozwoliły na zwiększenie liczby operatorów, by dostępność do usług rozwojowych była jeszcze większa na poziomie subregionalnym.

System podmiotowego finansowania jest oceniany bardzo pozytywnie, pozwala na elastyczne i sprawne korzystanie z usług rozwojowych. Dlatego w ocenie ewaluatora należy podtrzymać obecne kryteria w kolejnym okresie programowania, gdyż są one zasadne. Premiujące kryterium wykorzystania alokacji przyczyniło się do złożenia przez beneficjentów wniosków na 250% alokacji przewidzianej w ramach ostatniego konkursu. Także osiągnięcie wskaźników obecnie wydaje się niezagrażone.

W przypadku poddziałania 8.4.2 dzięki zastosowanym kryteriom możliwa jest realizacja działań na terenie całego województwa i monitoring zwolnień w różnych obszarach – ograniczenie terytorialne mogłoby powodować potencjalny problem, gdyby na obszarze realizacji do takich zwolnień nie dochodziło. Efektywność podjętych działań jest wysoka (wg badania wynosi 71%), na co wpływ ma także założone w kryteriach 50% minimum. Dlatego w opinii ewaluatora kryteria dla poddziałania 8.4.2 są trafne i podobnie należy je kształtować – *ceteris paribus* – w kolejnych okresach programowania.

DZIAŁANIE 8.5. WSPARCIE NA RZECZ ŁĄCZENIA ŻYCIA ZAWODOWEGO Z PRYWATNYM

OPIS KRYTERIÓW WYBORU I ICH ZMIAN

W ramach Działania 8.5 zorganizowano jak dotąd trzy nabory dla typu projektu A i B oraz jeden nabór projektu pozakonkursowego dla typu projektu C.

W ramach typu projektu A i B ważnym warunkiem wstępnym jest konieczność zachowania standardu, na który składają się zapisy aktów prawnych wyznaczających wymagania minimalne dla podmiotów świadczących usługi opieki nad dzieckiem do lat 3 (obowiązkowe), a także standardy opracowane przez Fundację Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego, które odnosząc się do zawartych w aktach prawnych wymagań minimalnych, proponują warunki optymalne z punktu widzenia potrzeb rozwojowych dziecka (rekomendowane przez WUP w Krakowie).

Zgodnie z warunkami wskazanymi w SzOOP konieczne jest osiągnięcie przez beneficjenta trwałości wsparcia, rozumianej jako gotowość podmiotu do świadczenia usług w ramach utworzonych w projekcie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu.

Wg specyficznych warunków wstępnych w ostatnim konkursie z roku 2017 wprowadzono sprawdzenie, czy wnioskodawca zaplanował realizację wsparcia:

- a) wyłącznie na terenie gminy/gmin, których końcowa ocena sytuacji w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest bardzo zła, zła lub umiarkowanie zła albo
- b) wyłącznie na terenie gminy/gmin, których końcowa ocena sytuacji w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest bardzo dobra, dobra lub umiarkowanie dobra.

Niedopuszczalne było zaplanowanie w jednym projekcie realizacji wsparcia zarówno na obszarach gmin wskazanych w pkt a, jak i wskazanych w pkt b.

Od II naboru zastosowano limit średniego kosztu na 1 miejsce opieki (od III naboru jest on wyższy w przypadku gmin, w których sytuacja jest gorsza), a także wymaganie tytułu prawnego do lokalu, w którym organizowana będzie opieka nad dziećmi.

Zastosowano premiujące (punktowe) kryteria merytoryczne, w tym:

- Preferowane formy opieki nad dziećmi do lat 3 (w I i II konkursie);
- Wpływ na tworzenie miejsc opieki w gminach zgłaszających niezaspokojone zapotrzebowanie w tym zakresie (I konkurs);
- Wpływ na tworzenie nowych miejsc opieki w gminie o niskiej ocenie sytuacji w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 (od II konkursu);
- realizacja projektów rewitalizacyjnych (od II konkursu);
- realizacja usług przez podmiot ekonomii społecznej (od II konkursu);
- Komplementarność z programem „Maluch +” lub premiowanie gmin w których nie funkcjonuje żadna z instytucjonalnych form opieki nad dziećmi do lat 3 (od III konkursu).

Typ C jest uzupełniający wobec typu A i B. W jego ramach, uzupełniająco do działań mających na celu tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w instytucjonalnych formach opieki na terenie

województwa małopolskiego (tj. w żłobkach, klubach dziecięcych i w ramach instytucji dziennego opiekuna) realizowany jest projekt pozakonkursowy dotyczący wsparcia rodziców/opiekunów dzieci do lat 3 w powrocie na rynek pracy lub utrzymania zatrudnienia poprzez dofinansowanie kosztów zatrudnienia niani.

Wskazano następujące warunki, jakie ma spełniać projekt:

- a) Wsparcie będzie kierowane w pierwszej kolejności do osób mieszkających w gminach województwa małopolskiego charakteryzujących się ograniczonym dostępem do instytucjonalnych form opieki nad dziećmi do lat 3,
- b) Wsparcie będzie skoncentrowane na osobach powracających/wchodzących na rynek pracy, które do tej pory w nim nie uczestniczyły ze względu na pełnienie funkcji opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 (tzn. pozostające bez pracy, przebywające na urlopie macierzyńskim, rodzicielskim, wychowawczym),
- c) Wsparcie będzie kierowane w pierwszej kolejności do osób z niepełnosprawnościami (rodziców/opiekunów dzieci lub dzieci objętych opieką),
- d) Projekt zakłada informowanie uczestników pozostających bez pracy o możliwości udzielenia wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej w szczególności w ramach Działania 8.1, 8.2 RPO WM, Poddziałania 8.4.2, 9.1.1, 9.1.2 RPO WM oraz Działaniach 1.1 i 1.2 POWER,
- e) Koszty związane z bieżącym świadczeniem usług opieki nad dziećmi obejmuje wynagrodzenie oraz koszty składek na ubezpieczenie społeczne niani sprawującej opiekę nad dzieckiem, które opłaca rodzic zgodnie z umową o świadczenie usług oraz zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. W przypadku osób pracujących koszty składek na ubezpieczenie społeczne pokrywane w stosownych przypadkach przez ZUS (zgodnie z ustawą) nie są objęte dofinansowaniem w ramach projektu,
- f) Koszty wymienione w pkt e) względem konkretnego dziecka i opiekuna są finansowane z projektu przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

WPŁYW KRYTERIÓW NA REALIZACJĘ INTERWENCJI I ICH OCENA

Zastosowany kształt kryteriów umożliwił stworzenie kompleksowego i opartego na diagnozie systemu wsparcia dla osób opiekujących się dziećmi, wsparcie to też jest kierowane do osób najbardziej potrzebujących i komplementarne z innymi działaniami (w ramach Osi VIII – przede wszystkim Działania 8.1, 8.2 i 8.4.2).

Kryteria mające na celu skierowanie wsparcia na tereny, w których dostępność opieki nad dziećmi do lat 3 była najmniejsza, okazały się skuteczne i trafne – w latach 2014-2018 wielokrotnie zwiększyła się liczba miejsc w żłobkach w powiatach, w których sytuacja była najgorsza (powiaty tarnowski – wzrost z 15 do 118 miejsc, gorlicki – z 19 do 131 miejsc, proszowicki – z 20 do 123 miejsc, suski – z 24 do 104 miejsc).

Zaobserwowano wzrost liczby miejsc w żłobkach i w klubach dziecięcych w gminach, które zgłaszały zapotrzebowanie na wsparcie lub zostały zdiagnozowane jako obszary o złej sytuacji, vide poniższa tabela.

Tabela 10. Zmiana liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w latach 2015-2017-2018 - gminy zgłaszające zapotrzebowanie (I nabór) oraz gminy w sytuacji bardzo złej (II nabór)⁸

Gmina	Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych – 2015	Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych – 2017	Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych – 2018
Biecz	0	48	48
Bochnia (wiejska)	0	0	50
Bolesław	0	24	24
Chrzanów	101	193	166
Dąbrowa Tarnowska	0	24	24
Dobczyce	0	0	24
Gorlice	19	43	83
Kęty	16	33	101
Klucze	30	70	60
Korzenna	0	0	25
Kraków	4748	6754	8539
Krzeszowice	0	30	30
Lisia Góra	0	30	30
Łąpsze Niżne	0	18	20
Niepołomice	36	92	141
Nowy Sącz	195	329	490
Nowy Targ (wiejska)	30	30	30
Proszowice	25	73	123
Rabka-Zdrój	26	115	143
Stary Sącz	8	0	0
Żegocina	23	32	32

Bank Danych Lokalnych GUS

Jak wskazuje tabela, liczba miejsc wzrosła w 2018 r. w porównaniu do 2015 r. w zdecydowanej większości gmin. Spadek odnotowano jedynie w gminie Stary Sącz.

Na wzrost ww. miejsc miały też wpływ środki spoza RPO (środki własne gmin, program Maluch +).

Premiowano powstawanie miejsc opieki w żłobku/u dziennego opiekuna jako w pełnijszy sposób odpowiadające na potrzeby rodziców. Wynikało to z ówczesnego stanu prawnego, wg którego opieka w żłobkach i u dziennego opiekuna mogła trwać przez pełny etat rodzica, zaś klub dziecięcy mógł oferować 5h. Późniejsza ustawa zrównała liczbę godzin, dlatego niezasadne było już premiowanie konkretnych form.

Bardzo istotną intencją przy formułowaniu kryteriów było dostosowanie działań do obecnej sytuacji, diagnozowanej w województwie. Pierwotnie preferowano tworzenie miejsc opieki w gminach zgłaszających niezaspokojone zapotrzebowanie w tym zakresie, w kolejnych konkursach opierano się już na diagnozie. W drugim naborze przyjęto w kryteriach, że premiowane będą projekty, które zakładają realizację interwencji na obszarach o trudniejszej sytuacji. Na obszarach, gdzie sytuacja była najgorsza (bardzo zła) przyznawano 10 punktów czyli maksymalną liczbę punktów, a im lepsza sytuacja

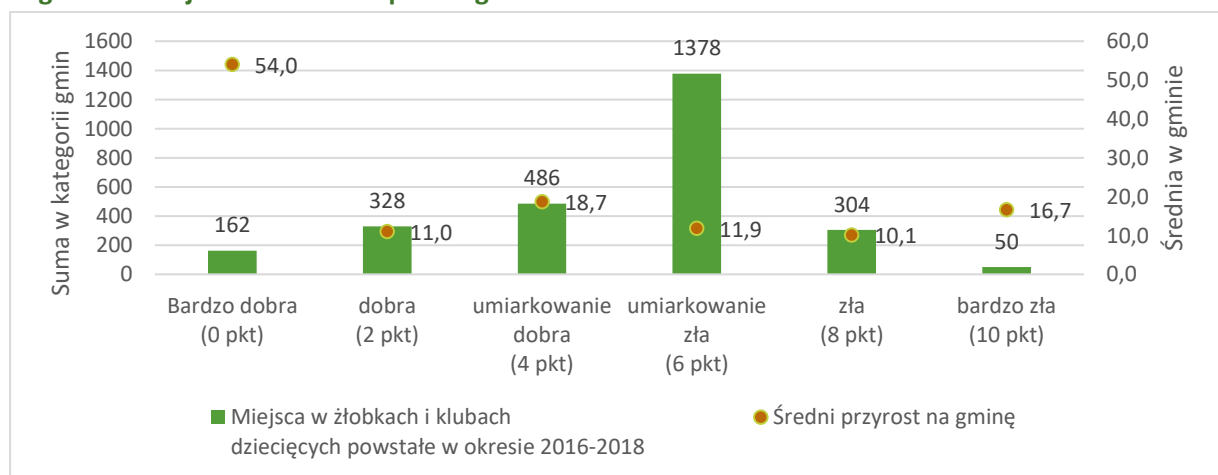
⁸ W gminach Drwinia, Paęcznica, Szczucin, Wojnicz, Oświęcim (wiejska), Jabłonka, Krynica-Zdrój, Sułkowice, Nowy Wiśnicz pomiędzy rokiem 2015 a 2018 nie było w ogóle miejsc w żłobkach ani w klubach dziecięcych.

tym mniejsza liczba punktów przyznawana wnioskodawcom. Przyjęte założenie o premiowaniu projektów na terenach o najtrudniejszej sytuacji nie znalazło pełnego odzwierciedlenia w zmianie jaka zaszła na terenie województwa małopolskiego. Przede wszystkim należy zauważyć, że na koniec roku 2018 w 101 gminach województwa małopolskiego mamy do czynienia z sytuacją, w której na terenie gminy nie ma ani jednego miejsca w żłobku lub klubie dziecięcym (w 2 gminach o sytuacji bardzo złej, 21 gminach o sytuacji złej; 75 gminach o sytuacji umiarkowanie złej oraz 4 gminach o sytuacji umiarkowanie dobrej). W okresie realizacji inwestycji zaplanowanych w ramach analizowanego naboru (to jest od końca 2016 roku do końca 2018 roku) w województwie małopolskim powstało 5335 miejsc w żłobkach lub klubach dziecięcych. Należy przy tym pamiętać, że zmiana w dostępności miejsc opieki w poszczególnych gminach wynika nie tylko z realizacji interwencji w ramach RPO WM 2014-2020, ale także ze środków własnych gmin, programu rządowego Maluch+ oraz w ramach prywatnych inwestycji. Ze względu na specyfikę stolicy województwa, w której w omawianym okresie liczba miejsc w żłobkach lub w klubach dziecięcych wzrosła o 2856 wyłączono Kraków z dalszej analizy, choć należy podkreślić, że wnioskodawcy z tego miasta mogli liczyć na 2 punkty premiujące odnoszące się do lokalizacji.

Biorąc pod uwagę liczbę nowopowstałych miejsc najbardziej sytuacja zmieniła się w gminach zaklasyfikowanych jako będące w umiarkowanie złej sytuacji (łącznie 1378), choć należy podkreślić iż w przyjętej klasyfikacji jest to najbardziej liczna kategoria, stąd bardziej trafne będzie odniesienie się do średniej wartości (11,9). W ramach tej kategorii najwięcej miejsc powstało w Nowym Sączu (281), Olkuszu (169) oraz w Wieliczce (115).

Najwięcej nowych miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w przeliczeniu na jedną gminę powstało w jednostkach administracyjnych zaklasyfikowanych jako będące w umiarkowanie dobrej sytuacji (średnia 18,7 miejsc na jedną gminę). Wysoka średnia opisuje również zmianę sytuacji w gminach o bardzo złej sytuacji, mimo że nowe miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech powstały jedynie w Bochni, a dwie pozostałe gminy o bardzo niekorzystnej sytuacji wciąż nie mają dostępu do ani jednego miejsca w żłobku lub klubie dziecięcym (Tj. Grybów oraz Stary Sącz, w którym między rokiem 2015 a 2016 zlikwidowano 8 miejsc, które wcześniej były dostępne).

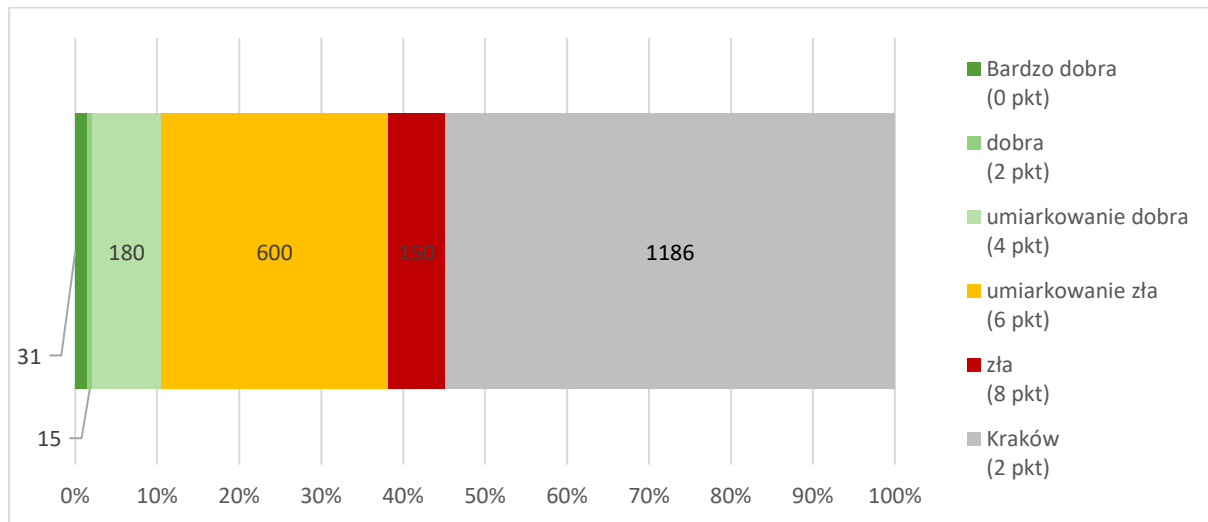
Rysunek 5. Przyrost liczby miejsc opieki w żłobkach i klubach dziecięcych między rokiem 2016 a 2018 w gminach województwa małopolskiego.

Bank Danych Lokalnych GUS; ze względu na bardzo odstającą wartość dla miasta Kraków (2856 miejsc w relacji do średniej dla ogółu gmin 29) wyłączono tę jednostkę administracyjną z analizy.

Pomimo przyjętych kryteriów premiujących realizację na obszarach, gdzie sytuacja jest relatywnie gorsza, ponad połowa nowopowstałych dzięki Działaniu 8.5 RPO WM miejsc opieki koncentruje się w mieście Kraków. Należy przy tym pamiętać, że opieki instytucjonalnej świadczonej na terenie stolicy województwa korzystają także mieszkańcy dojeżdżający do pracy do Krakowa, a beneficjenci projektów realizowanych na terenie Krakowa częstokroć premiowali na etapie rekrutacji dzieci pochodzące z obszarów, gdzie sytuacja jest relatywnie gorsza.

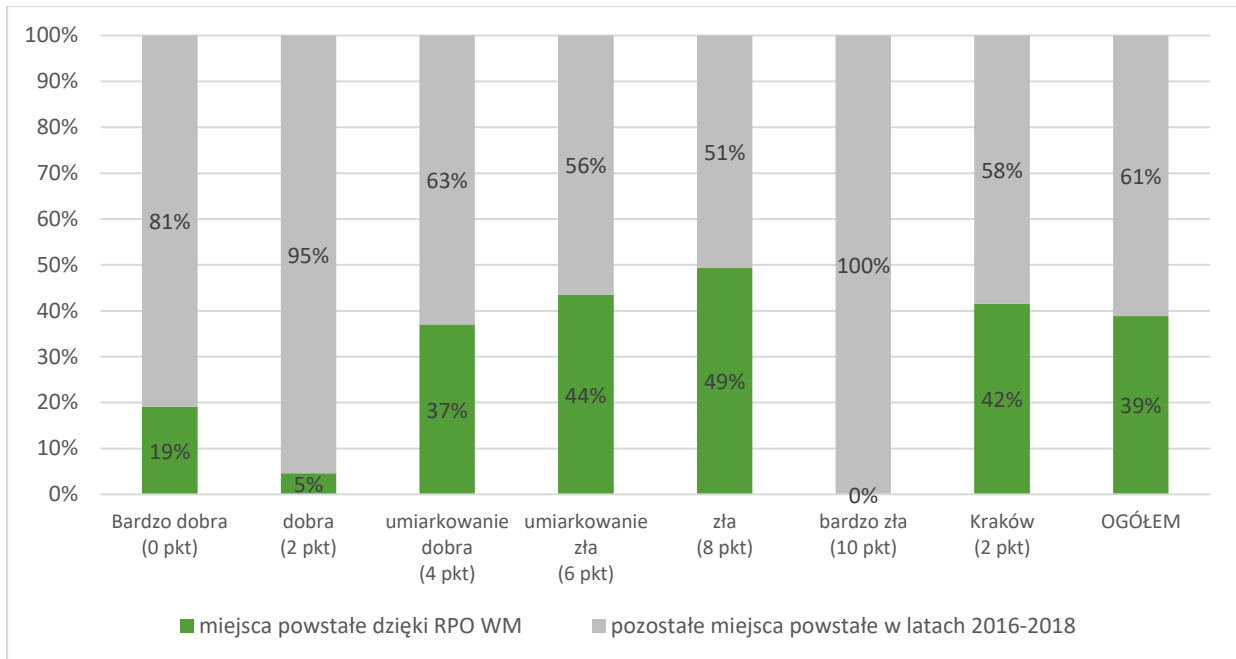
Rysunek 6. Miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 powstałe w ramach Działania 8.5 według kategorii gmin z wyodrębnieniem miasta Kraków.

Osiągnięte wartości wskaźników według umów, stan aktualny na dzień 12.08.2019 roku; ze względu na bardzo odstające wartości wyodrębniono miasto Kraków jako odrębną kategorię.

Osiągnięte dotychczas wartości wskaźników w realizowanych projektach zestawiono z danymi na temat miejsc opieki powstałych w województwie małopolskim w okresie wdrażania interwencji. **Spośród wszystkich nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 powstałych w analizowanym okresie 39% to efekt projektów zrealizowanych w Działaniu 8.5 RPO WM.** Największy wpływ na poprawę sytuacji w gminach województwa małopolskiego zauważyć można w gminach zakwalifikowanych w diagnozie jako obszary o złej oraz umiarkowanie złej sytuacji w zakresie dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. W przypadku gmin, w których na etapie ogłoszenia konkursu sytuacja była określana jako zła prawie połowa nowopowstałych miejsc opieki powstała dzięki wdrażanej interwencji. Podobna sytuacja dotyczy gmin w sytuacji umiarkowanie złej – gdzie 44% nowopowstałych miejsc to efekt realizowanych projektów. Na uwagę zasługuje także miasto Kraków, gdzie utworzono najwięcej miejsc opieki w ramach realizowanych projektów (1670 miejsc) przy jednocześnie największym przyroście nowych miejsc opieki ogółem, także z wykorzystaniem innych źródeł finansowania. Pomimo, że stolicę województwa określono jako jednostkę znajdującą się w relatywnie dobrej sytuacji, odsetek miejsc powstałych dzięki środkom z RPO WM jest dość wysoki (42%) w odniesieniu do ogółu nowopowstałych miejsc w tym mieście w analizowanym okresie. Jednocześnie należy zauważyć, że do sierpnia 2019 nie utworzono ani jednego miejsca opieki w gminach o bardzo złej sytuacji, co może oznaczać, że beneficjenci (pomimo przyjętego systemu premiującego) z obawy o zbyt mały popyt na świadczone usługi preferują realizację projektów oraz tworzenie nowych miejsc opieki w lokalizacjach o nieco lepszej sytuacji, ale także dużym zapotrzebowaniu na nowe miejsca opieki.

Rysunek 7. Udział miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ogóle miejsc opieki w żłobkach i klubach dziecięcych powstałych między rokiem 2016 a 2018 w gminach województwa małopolskiego według sytuacji określonej w diagnozie.

Bank Danych Lokalnych GUS; osiągnięte wartości wskaźników według umów, stan aktualny na dzień 12.08.2019 roku; ze względu na bardzo odstające wartości wyodrębniono miasto Kraków jako odrębną kategorię.

Występują natomiast problemy z utrzymaniem trwałości wsparcia, dlatego zasadne jest wprowadzenie kryterium obligującego wnioskodawców do opisanie sposobu zapewnienia funkcjonowania jednostki po zakończeniu projektów, ze szczególnym uwzględnieniem działań, które będą ograniczały ryzyko braku zainteresowania ofertą opieki (np. działania marketingowe, promesa współpracy ze strony dużych pracodawców, innowacyjna oferta).

DZIAŁANIE 8.6. WSPARCIE DLA WYDŁUŻENIA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

OPIS KRYTERIÓW WYBORU I ICH ZMIAN

Oba poddziałania (8.6.1 i 8.6.2) posiadają dodatkowo po dwa typy projektów (A i B). W ramach typu A poddziałania 8.6.1 zrealizowano trzy konkursy, a w ramach typu B – dwa.

W przypadku poddziałania 8.6.1 typ A zawarto szczegółowe specyficzne warunki wstępne (projekt o charakterze zamkniętym, oparty na pogłębionej analizie występowania niekorzystnych czynników zdrowotnych, ściśle określona grupa docelowa etc.). Warunki wstępne wymuszają też na pracodawcy wykonanie szczegółowej analizy obciążeń na stanowiskach pracy i przygotowanie planu przekwalifikowania i zmiany stanowisk. Zastosowano jedno formalne kryterium dostępowe (zerojedynkowe) specyficzne dla działania: minimalny poziom wskaźnika rezultatu bezpośredniego dotyczącego kontynuacji zatrudnienia (52%) oraz jedno premiujące, punktowane kryterium merytoryczne: Projekt skierowany do pracowników powyżej 50 roku życia.

Pierwotnie wymagano, by pracownicy powyżej 50 roku życia stanowili 40% uczestników projektu, a wsparcie miało być kierowane do tych osób lub do zatrudnionych w ściśle określonych w regulaminie konkursu trudnych warunkach. Działanie było więc skierowane do ściśle określonej, ograniczonej ilościowo grupy pracodawców. Narzędzia promocji i informacji okazały się niewystarczające; przy realizacji zadań tego typu konieczna jest „celowana” promocja do konkretnej grupy przedsiębiorców, oparta ściśle na diagnozie. Inną przyczyną jest niewystarczająca świadomość pracodawców w zakresie zarządzania wiekiem (w tym konieczności zadbania o możliwość przekwalifikowania części pracowników z przyczyn zdrowotnych).

W kolejnych konkursach złagodzano warunki. Pracownicy powyżej 50 roku życia stanowią co najmniej 20% uczestników projektu, ponadto poza osobami pracującymi w trudnych warunkach ściśle określonych w regulaminie uczestniczyć mogą inne osoby pod warunkiem opisu i uzasadnienia ich udziału w projekcie. W związku z tym, zainteresowanie typem A wzrosło.

Zmieniono też formułę z konkursu zamkniętego na otwarty w 2019 r.

W przypadku poddziałania 8.6.1 typ B istotne jest, by projekt przyczynił się do wdrożenia nowych lub zaktualizowanych istniejących strategii zarządzania wiekiem. Jest to innowacyjny na tle innych regionów typ operacji. Wśród kryteriów formalnych specyficznych dla poddziałania zastosowano w pierwszym naborze kryterium efektywności kosztowej (średni koszt na pracodawcę), jednak w drugim naborze zrezygnowano z niego. Uszczegółowiono natomiast ocenę doświadczenia, aby zapewnić wysoką jakość realizowanych projektów. Wsparcie skierowano także do firm zatrudniających co najmniej 9 pracowników, gdyż przy mniejszej ich liczbie okazało się ono niezasadne.

W pierwszym naborze możliwe było pozyskanie środków na doposażenie lub wyposażenie stanowisk pracy zgodnie z opracowaną strategią zarządzania wiekiem w celu zapewnienia ergonomii lub bezpieczeństwa stanowiska pracy oraz utrzymania zatrudnienia, jednak w drugim naborze zrezygnowano z tej możliwości.

Poddziałanie 8.6.2 typ A zawiera najwięcej specyficznych dla działania, szczegółowych kryteriów. Formalne kryteria dostępu (zerojedynkowe) specyficzne dla poddziałania są następujące:

- limit składanych wniosków (w drugim naborze);
- realizacja świadczeń zdrowotnych wyłącznie przez podmioty do tego uprawnione na mocy obowiązujących przepisów prawa (w drugim naborze).

Sformułowano następujące merytoryczne kryteria dostępu (zerojedynkowe) w drugim naborze:

- Projekt skierowany do osób pracujących, uczących się lub posiadających miejsce zamieszkania na obszarze gminy/powiatu wskazanej/ego w regulaminie konkursu jako "biała plama" w odniesieniu do

danego programu profilaktycznego – w przypadku profilaktyki raka piersi bądź profilaktyki raka szyjki macicy osoby te muszą stanowić co najmniej 30% uczestników projektów, a w przypadku projektów dotyczących wdrażania Programu profilaktyki raka jelita grubego – 100% (w pierwszym naborze kryterium związane z „białymi plamami” było premiowane (bez limitu punktowego) i odnosiło się jedynie do dwóch programów zdrowotnych);

– Realizacja projektu dotyczącego profilaktyki raka jelita grubego wyłącznie w systemie oportunistycznym oraz z wykorzystaniem SI-PBP-EFS;

- Koszty jednostkowe na usługi zdrowotne dla projektów dotyczących profilaktyki raka jelita grubego.

Ponadto wprowadzono premiujące kryteria merytoryczne:

- partnerstwo projektowe podmiotu wykonującego działalność leczniczą z organizacją pozarządową lub partnerem społecznym (I i II nabór);

- rozszerzenie badań okresowych (I i II nabór);

- komplementarność z innymi projektami (I i II nabór).

- zwiększenie dostępności wsparcia dla uczestników (II nabór);

- realizacja projektu przez podmiot udzielający świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna (o ile nie jest to jedynie nocna i świąteczna opieka zdrowotna) posiadający umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z publicznym płatnikiem świadczeń zdrowotnych (II nabór);

- realizacja projektów dotyczących profilaktyki raka jelita grubego w lokalizacji znajdującej się na terytorium powiatu, który stanowi tzw. „białą plamę” przez podmioty wykonujące działalność leczniczą, które obecnie nie realizują świadczeń zdrowotnych w zakresie kolonoskopii finansowanych ze środków publicznych, w tym środków europejskich na tym terytorium (II nabór);

- akredytacja lub certyfikacja jakości świadczonych usług (II nabór).

WPŁYW KRYTERIÓW NA REALIZACJĘ INTERWENCJI I ICH OCENA

Działanie 8.6.1 typ A dzięki ściśle określonym warunkom wstępnym okazało się udane. Przeprowadzone badanie wskazuje zdecydowana większość uczestników osiągnęła swój cel (80% badanych) – były to przede wszystkim cele związane z przekwalifikowaniem i samorozwojem. W przypadku 68,2% badanych uczestników projekty przyczyniły się do podjęcia przez nich decyzji o kontynuacji aktywności zawodowej, a w przypadku 18,1% - do decyzji o zmianie miejsca, formy zatrudnienia lub profesji. Nie sprawdziło się jednak kryterium premiujące uczestników w wieku 50 lub więcej lat – jedynie 25% uczestników stanowią osoby w tym wieku.

W poddziałaniu 8.6.1 typ B stworzono 232 strategie zarządzania wiekiem, co oznacza znaczące przekroczenie wartości docelowej wskaźnika liczby opracowanych strategii (wartość docelowa na 2023 r. wynosi 87%), przy czym przedstawiciel WUP w ramach wywiadu wskazał, że strategie nie są w pełni satysfakcjonujące. Zainteresowanie beneficjentów działaniem spadło w drugim konkursie (13 złożonych wniosków wobec 20 w pierwszym naborze). Jednym z czynników wpływających na taki stan rzeczy mogła być rezygnacja z możliwości finansowego wsparcia doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy. Beneficjenci mieli bowiem obawy, że rezygnacja z materialnej pomocy na rzecz wprowadzenia dodatkowych usług doradczych lub szkoleniowych mających na celu wdrożenie opracowanej strategii (przynajmniej jednego jej elementu) wpłynie negatywnie na zainteresowanie ze strony ostatecznych odbiorców wsparcia.

W poddziałaniu 8.6.2 typ A zmiany kryteriów wynikają z rekomendacji Komitetu Sterującego. Zmian tych, jak wskazano powyżej, było bardzo dużo i kryteria z konkursu na konkurs są coraz bardziej rygorystyczne, a beneficjenci w wywiadach wskazywali często, że realizacja działania jest trudna.

Jednocześnie należy zauważyć, że głównym celem interwencji w tym obszarze jest właśnie dotarcie do osób, które bez wdrażania interwencji nie zgłosiłyby się do udziału w świadczeniach zdrowotnych (w zależności od programu na badania mammograficzne, cytologiczne lub kolonoskopowe). Z założenia są to zatem grupy z natury trudniejsze, które zasadne jest objąć interwencją. Działania podejmowane w ramach projektów miały na celu przede wszystkim realizację działań informacyjno-edukacyjnych, w tym działania ułatwiające dotarcie do grup docelowych. Mimo to, beneficjenci wskazywali na trudności związane z realizacją tych założeń. Trudności te dotyczą przede wszystkim dotarcia do potencjalnych uczestników /uczestniczek z informacją i zachęcenia osób, które spełniają kryteria, do udziału w projekcie:

Mamy utrudniony dostęp do tych pacjentów, do tych uczestników, ponieważ musimy ich zachęcić. Strona internetowa jest, wszystko działa, są mailingi, są informacje z urzędów do wszystkich instytucji jakie istnieją tylko w danej gminie, ale to nie wystarcza (beneficjent poddziałania 8.6.2)

Na pewno ludzie w większych miastach są bardziej wyedukowani, bardziej świadomi, natomiast ludzie tam gdzie jest dużo mniejszy dostęp do kampanii medialnej, gdzie nie są realizowane kampanie... [to wśród nich] na pewno świadomość jest dużo niższa (beneficjent poddziałania 8.6.2)

Dotychczas osiągnięte efekty interwencji wskazują jednak na to, że pomimo wskazywania występowania trudności możliwe jest realizowanie interwencji zgodnie z założoną logiką. Świadczy o tym fakt, że od początku wdrażania interwencji programem zdrowotnym zostało objętych ponad 32,5 tys. osób z grup docelowych, a na badania dzięki interwencji zgłosiło się prawie 31 tys. osób, z grup, które przez beneficjentów oceniane są jako trudne.

IV. WDRAŻANIE INTERWENCJI

POZIOM WDRAŻANIA INTERWENCJI

Wartość projektów realizowanych w ramach wdrażania 8 Osi Priorytetowej RPO WM 2014-2020 przekroczyła 850 mln złotych. Najwięcej środków pochłaniają działania ukierunkowane na aktywizację zawodową, wartość projektów realizowanych w ramach projektów powiatowych urzędów pracy oraz projektów konkursowych stanowi 43% wszystkich środków zaangażowanych w realizację założeń interwencji w obszarze rynku pracy. Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z przyjętymi założeniami, na realizację projektów w ramach Działania 8.1 przeznaczono większą alokację (docelowo o prawie 24 mln euro, to jest ponad 100 mln złotych) niż na projekty w ramach Działania 8.2. Ponad jedną czwartą wartości wszystkich realizowanych projektów pochłaniają działania wspierające zakładanie działalności gospodarczej poprzez dotacje na ten cel.

Tabela 11. Wartość projektów realizowanych w ramach 8 osi priorytetowej RPO WM 2014-2020

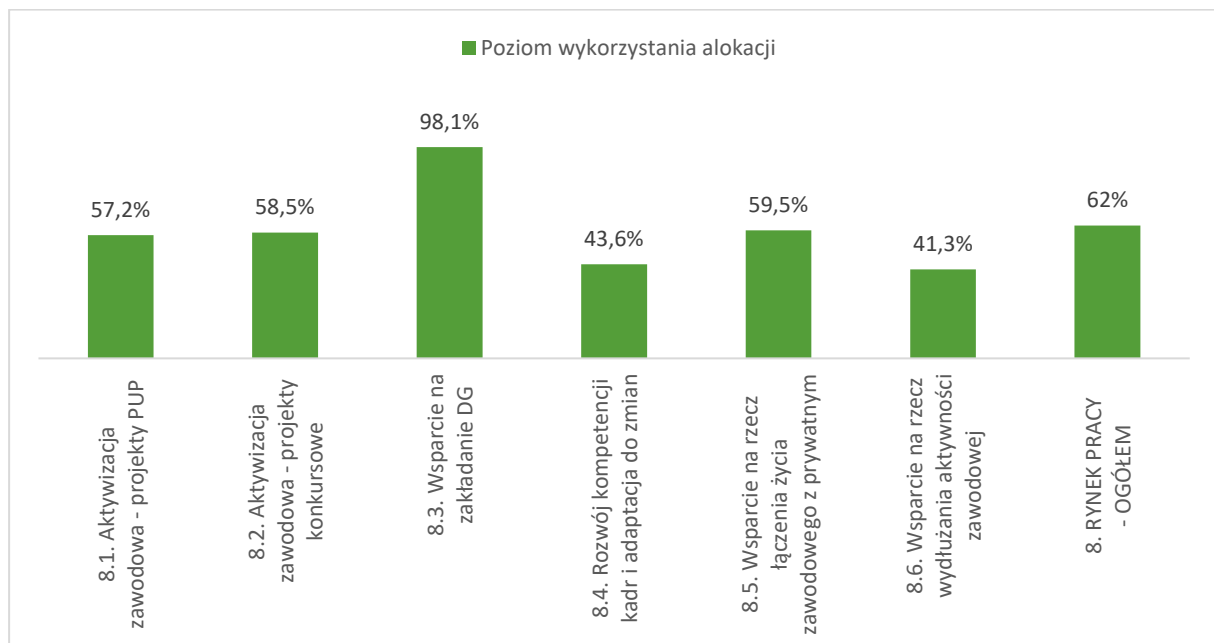
Działanie / poddziałanie	Wartość projektu	Wartość unijnego dofinansowania	Wartość projektu - % ogółu
8.1. Aktywizacja zawodowa – projekty powiatowych urzędów pracy	216 626 805,81 zł	184 132 784,58 zł	25%
8.2. Aktywizacja zawodowa	150 092 545,38 zł	127 582 250,41 zł	18%
8.3. Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej	249 939 824,25 zł	212 423 583,44 zł	29%
8.3.1. Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej w formie dotacji	223 881 588,25 zł	190 274 083,44 zł	26%
8.3.2. Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej w tym w formie instrumentów zwrotnych	26 058 236,00 zł	22 149 500,00 zł	3%
8.4. Rozwój kompetencji kadr i adaptacja do zmian	100 043 599,94 zł	85 037 075,58 zł	12%
8.4.1. Rozwój kompetencji kadr sektora MŚP	63 999 770,85 zł	54 399 805,22 zł	7%
8.4.2. Adaptacja do zmian	36 043 829,09 zł	30 637 270,36 zł	4%
8.5. Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym	90 225 937,87 zł	74 727 548,96 zł	11%
8.6. Wsparcie na rzecz wydłużania aktywności zawodowej	47 469 428,31 zł	39 371 601,43 zł	6%
8.6.1. Realizacja programów przekwalifikowania pracowników i wsparcie dla pracodawców	7 093 820,00 zł	6 029 746,97 zł	1%
8.6.2. Programy zdrowotne	40 375 608,31 zł	33 341 854,46 zł	5%
8. RYNEK PRACY- OGÓŁEM	854 398 141,56 zł	723 274 844,40 zł	100%

Lista projektów realizowanych z Funduszy Europejskich w Polsce w latach 2014-2020; dane wygenerowane aktualne na 08.2019 roku.

Biorąc pod uwagę potrzeby małopolskiego rynku pracy, a także możliwości absorpcyjne beneficjentów należałoby zwiększyć alokację dostępną w ramach Działania 8.3 – Wsparcie na zakładanie działalności gospodarczej. Niemal wykorzystano już zakładaną kwotę dofinansowania z EFS i zasadne byłoby jej zwiększenie. Jednocześnie należy zauważyć, że obowiązujące założenia dotyczące dostępności maksymalnej kwoty dofinansowania w wysokości 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę umożliwia racjonalne wydatkowanie dostępnej alokacji. Oznacza to, że dostępna kwota stanowi bodziec rozwojowy umożliwiający powstawanie nowych firm, ale jednocześnie zakłada szeroką dostępność wsparcia, dla osób zainteresowanych zakładaniem własnych działalności.

Najmniejsze zainteresowanie dotyczy programów przekwalifikowywania pracowników (poddziałanie 8.6.1), gdzie wykorzystano mniej niż 20% dostępnej alokacji.

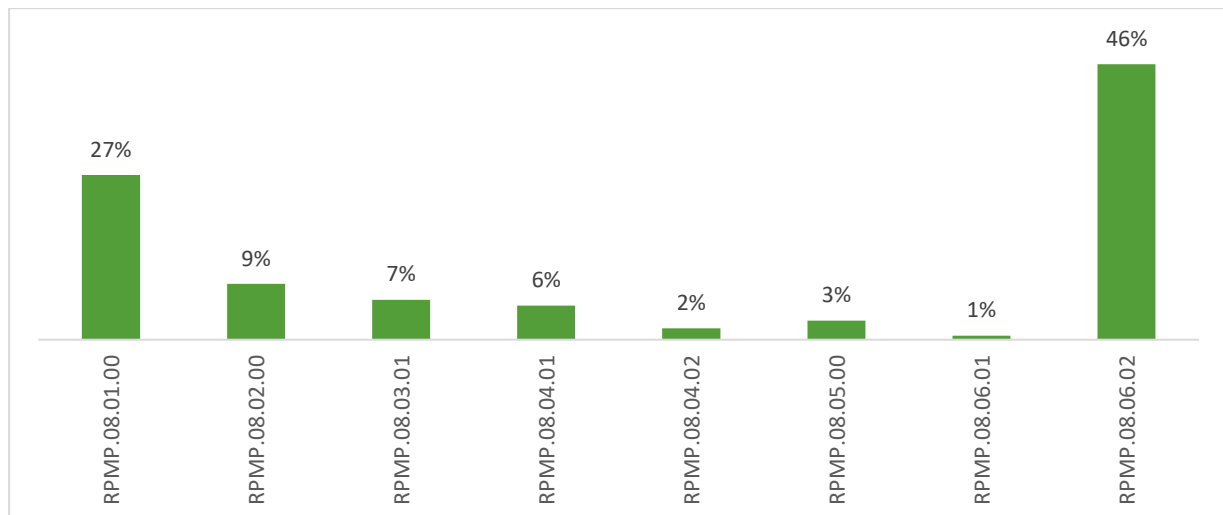
Rysunek 8. Poziom wykorzystania alokacji według działań 8 Osi Priorytetowej RPO WM na podstawie zawartych umów o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań.

Opracowanie własne na podstawie: Lista projektów realizowanych z Funduszy Europejskich w Polsce w latach 2014-2020; dane wygenerowane aktualne na 08.2019 roku; Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (wersja lipiec 2019).

CHARAKTERYSTYKA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W RAMACH VIII OSI PRIORYTETOWEJ RPO WM

Działania podejmowane w ramach 8 Osi Priorytetowej obejmowały różne typy operacji, których wdrożenie ma przynieść pozytywne zmiany na małopolskim rynku pracy. Łącznie do kwietnia 2019 roku objęto wsparciem prawie 65 tys. osób. Należy przy tym pamiętać, że w ramach RPO WM 2014-2020 zaplanowano dalsze nabory w ramach 8 osi priorytetowej, co przełoży się na zwiększenie liczby osób objętych wsparciem w ramach analizowanej interwencji, a wsparcie dla potencjalnych odbiorców pomocy będzie zapewnione do końca okresu programowania. Największa grupa objęta została programami zdrowotnymi wdrażanymi w ramach poddziałania 8.6.2 (prawie 30 tys. osób). Osoby objęte interwencją na rzecz aktywizacji zawodowej w ramach projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy (Działanie 8.1) stanowiły natomiast 27% wszystkich uczestników projektów realizowanych w obszarze rynku pracy.

Rysunek 9. Uczestnicy według poddziałań VII Osi Priorytetowej RPO WM.

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Działania kierowane są do osób mieszkających, lub pracujących i/lub uczących się na terenie województwa małopolskiego⁹. Adres spoza regionu miało zaledwie 0,6% ogółu uczestników projektów realizowanych w ramach interwencji w obszarze rynku pracy. Wśród uczestników z województwa małopolskiego największa liczba osób to osoby z Krakowa (10 775 osób – 16,6% ogółu uczestników) oraz z powiatu krakowskiego. Z nadreprezentacją uczestników ze stolicy województwa mamy do czynienia w przypadku niemal wszystkich typów operacji przewidzianych w 8 osi priorytetowej – tylko w przypadku działań na rzecz aktywizacji zawodowej realizowanych w ramach Działania 8.2 oraz w przypadku projektów z Poddziałania 8.6.1 największa koncentracja wsparcia dotyczyła powiatu olkuskiego.

⁹ Co do zasady stosowano kryteria formalne wymuszające taką charakterystykę uczestników w ramach realizowanych projektów.

Tabela 12. Uczestnicy według miejsca zamieszkania oraz działań i poddziałań

	RPMP.0 8.01.00	RPMP.0 8.02.00	RPMP.0 8.03.01	RPMP.0 8.04.01	RPMP.0 8.04.02	RPMP.0 8.05.00	RPMP.0 8.06.01	RPMP.0 8.06.02	OGÓŁEM OŚ VIII
bocheński	2,4%	0,9%	3,8%	2,8%	4,7%	0,9%	0,7%	5,9%	3,9%
brzeski	2,9%	2,5%	3,3%	0,9%	0,7%	0,4%	1,6%	6,4%	4,2%
chrzanowski	5,3%	4,1%	7,9%	2,4%	4,8%	6,8%	8,1%	1,3%	3,4%
dąbrowski	4,6%	1,9%	3,2%	0,2%	0,1%	0,0%	1,1%	2,7%	2,9%
gorlicki	3,5%	9,9%	2,6%	1,1%	0,6%	0,0%	0,0%	6,0%	4,8%
krakowski	11,1%	1,5%	2,9%	5,9%	9,1%	2,7%	4,7%	7,2%	7,3%
Kraków	11,1%	7,4%	11,8%	31,3%	21,2%	40,3%	17,6%	18,8%	16,6%
limanowski	6,3%	7,6%	4,3%	1,3%	0,2%	14,2%	0,2%	5,5%	5,7%
miechowski	1,6%	2,8%	1,4%	2,2%	4,0%	0,1%	1,6%	1,1%	1,5%
myślenicki	4,7%	2,1%	6,1%	3,3%	4,5%	0,3%	1,4%	1,5%	2,9%
nowosądecki	7,0%	9,7%	7,5%	5,4%	4,9%	3,9%	7,0%	0,5%	4,1%
nowotarski	5,3%	1,5%	5,3%	4,4%	2,8%	6,9%	2,5%	8,8%	6,5%
Nowy Sącz	3,4%	0,7%	6,5%	1,7%	1,3%	6,9%	2,5%	0,2%	1,9%
olkuski	5,5%	13,0%	1,5%	6,1%	2,5%	8,4%	22,1%	4,5%	5,6%
oświęcimski	4,6%	7,4%	6,1%	5,3%	10,1%	0,9%	1,1%	3,1%	4,3%
proszowicki	1,9%	2,8%	1,0%	0,4%	8,7%	0,0%	0,5%	1,2%	1,6%
suski	2,0%	0,1%	3,9%	2,7%	6,5%	0,1%	0,2%	3,1%	2,5%
tarnowski	5,9%	9,9%	5,0%	1,2%	1,5%	3,4%	3,6%	5,8%	5,7%
Tarnów	4,1%	3,9%	4,3%	1,0%	1,4%	0,1%	4,3%	5,2%	4,3%
tatrzański	1,6%	1,9%	3,0%	1,7%	0,2%	0,1%	7,9%	2,1%	1,9%
wadowicki	2,7%	6,8%	4,1%	4,6%	5,0%	1,0%	0,9%	7,0%	5,2%
wielicki	2,6%	1,4%	4,4%	5,3%	3,5%	2,4%	4,3%	2,1%	2,6%
pozostałe regiony	0,0%	0,0%	0,0%	8,7%	1,8%	0,0%	6,1%	0,1%	0,6%
OGÓŁEM OSÓB	17670	5977	4271	3659	1235	2058	443	29561	64874

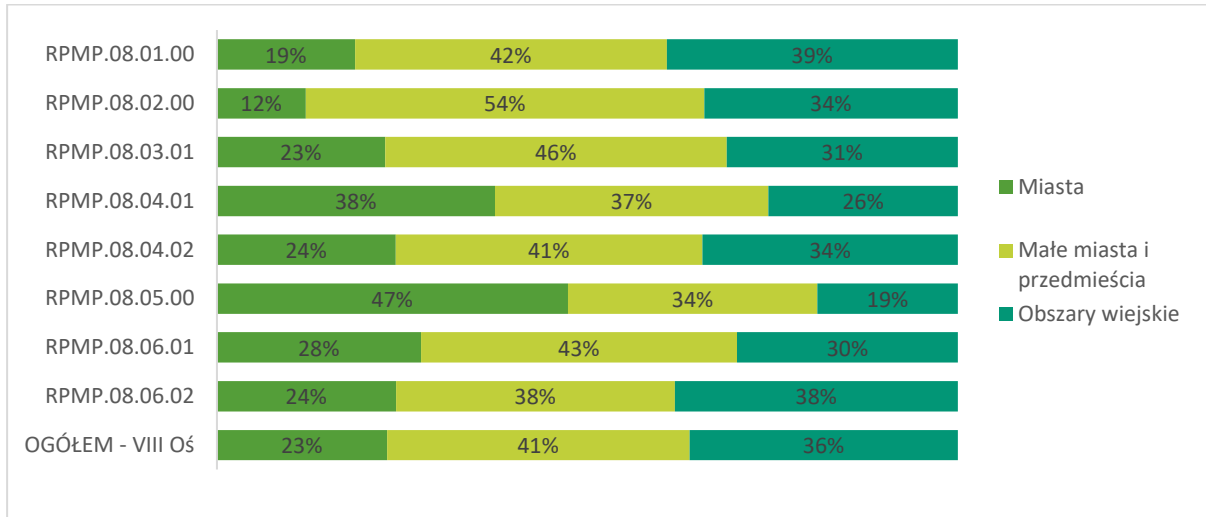
Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Miejsce zamieszkania uczestników projektów można rozpatrywać także z uwzględnieniem stopnia urbanizacji miejscowości, w której mieszkają. Uwzględniając stopień urbanizacji (DEGURBA, od ang. *Degree of urbanization*), który służy do zaklasyfikowania lokalnych jednostek administracyjnych na podstawie pomiaru gęstości zaludnienia i ciągłości geograficznej wyróżnia się następujące kategorie:

- miasta (obszary gęsto zaludnione): lokalne jednostki administracyjne, w których co najmniej 50% ludności mieszka w „ośrodkach miejskich”;
- małe miasta i przedmieścia (obszary o średniej gęstości zaludnienia): lokalne jednostki administracyjne, w których poniżej 50% ludności mieszka w „ośrodkach miejskich”, jednocześnie poniżej 50% ludności mieszka w „komórkach siatki obszarów wiejskich”;
- obszary wiejskie (obszary słabo zaludnione): lokalne jednostki administracyjne, w których ponad 50% ludności mieszka w „komórkach siatki obszarów wiejskich”.

W grupie uczestników – ogółem zauważyć można, że mieszkańcy miast o wysokim poziomie zurbanizowania stanowią jedynie 23%.

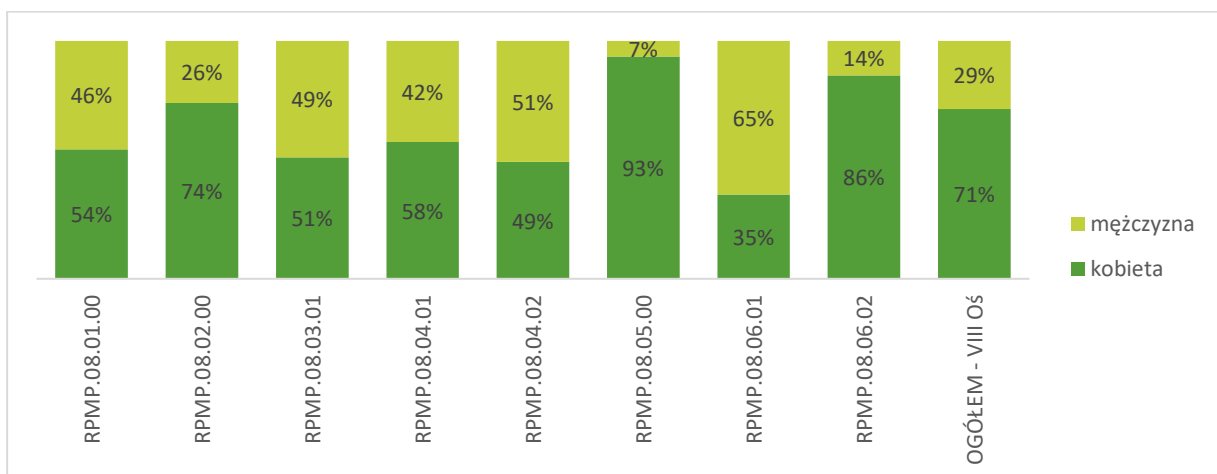
Rysunek 10. Uczestnicy według stopnia urbanizacji miejsca zamieszkania oraz działań poddziałań

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Ponad 70% wszystkich uczestników projektów realizowanych w ramach 8 Osi Priorytetowej to kobiety. Nadreprezentacja kobiet w grupie uczestników projektów wynika po części z zaliczenia kobiet do grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a w konsekwencji promowania działań obejmujących wsparciem w większym stopniu kobiety. Większy udział kobiet wynika także ze specyfiki niektórych typów operacji – w ramach Działania 8.5 wsparcie kierowano przede wszystkim do kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci, natomiast w ramach Poddziałania 8.6.2 dwa spośród trzech programów zdrowotnych dotyczyły wyłącznie kobiet (profilaktyka raka piersi oraz profilaktyka raka szyjki macicy).

Rysunek 11. Struktura płci uczestników projektów - według działań i poddziałań

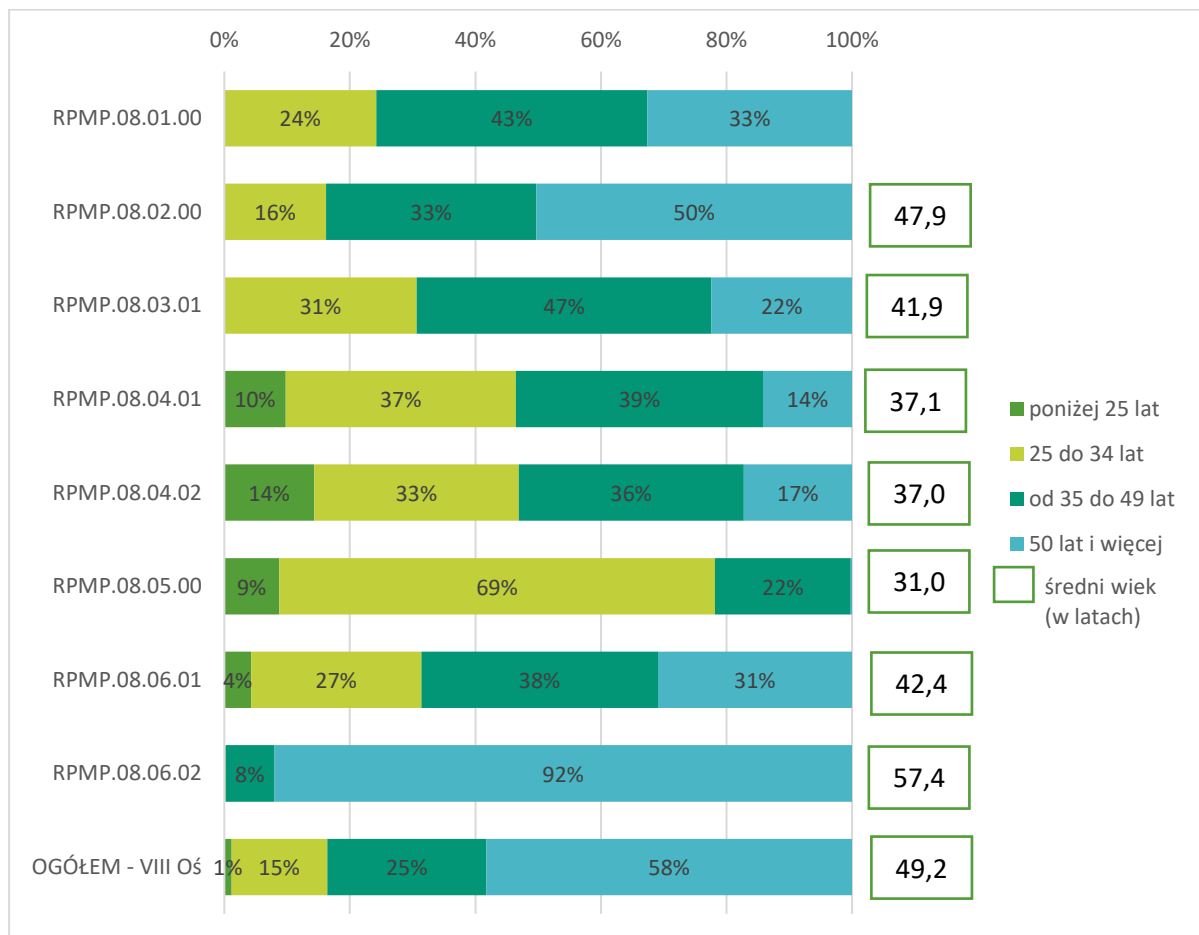

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Wśród ogółu uczestników objętych interwencją w ramach 8 Osi dominują osoby w wieku 50 lat i więcej (ogółem 58% uczestników). Średni wiek uczestnika projektu to 49,2 lata. Dzieje się tak za sprawą liczebności osób objętych interwencją w ramach wdrażanych programów zdrowotnych, gdzie zdecydowana większość osób objętych interwencją to osoby powyżej 50 roku życia (92%), natomiast 70% z nich to osoby w wieku 54 lat i więcej.

Warto zauważyć, że wsparcie na rzecz aktywizacji zawodowej było kierowane do osób powyżej 30 roku życia, co znacząco wpływa na podniesienie średniej wieku uczestników projektów realizowanych w ramach Działań: 8.1, 8.2 oraz 8.3. Z najmłodszą grupą uczestników mamy natomiast do czynienia w przypadku odbiorców wsparcia w ramach Działania 8.5, w ramach którego przewidziano wsparcie dla osób podejmujących aktywność zawodową przerwana z powodu urodzenia i wychowywania dziecka.

Rysunek 12. Struktura wieku uczestników projektów według działań i poddziałań.

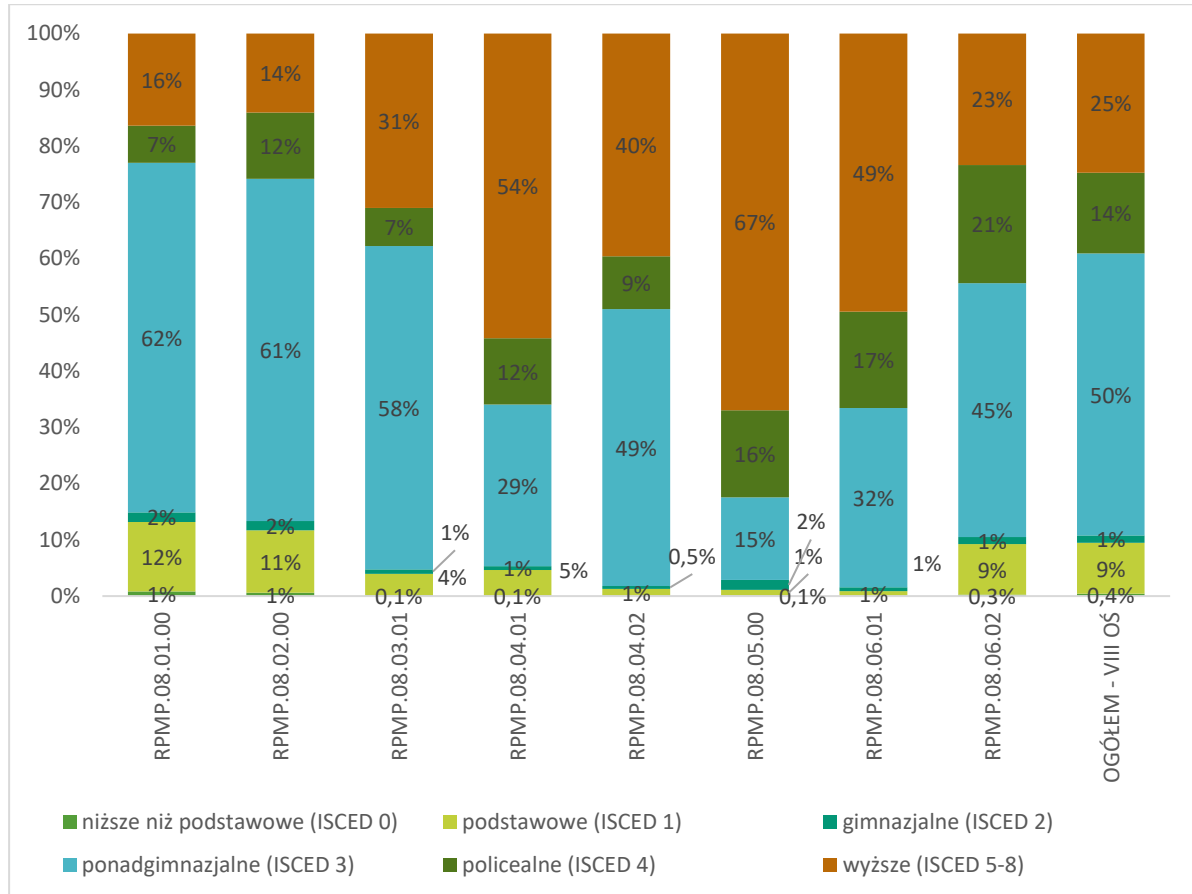

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Największą reprezentację w grupie uczestników mają osoby posiadające wykształcenie ponadgimnazjalne – w ramach całej 8 Osi Priorytetowej stanowią one połowę osób objętych wsparciem. Wartym zauważenia jest fakt, że osoby z wykształceniem niższym niż ponadgimnazjalne stanowią 11% ogółu uczestników. Uwzględniając specyfikę działań i poddziałań wdrażanych w ramach

analizowanego obszaru, zauważalna jest nadreprezentacja grup najlepiej wykształconych – w przypadku Działania 8.4.1, gdzie wsparcie kierowane było do przedstawicieli sektora MŚP oraz Działania 8.5, gdzie wsparcie kierowano do osób wracających na rynek pracy po przerwie spowodowanej urodzeniem i wychowaniem dziecka.

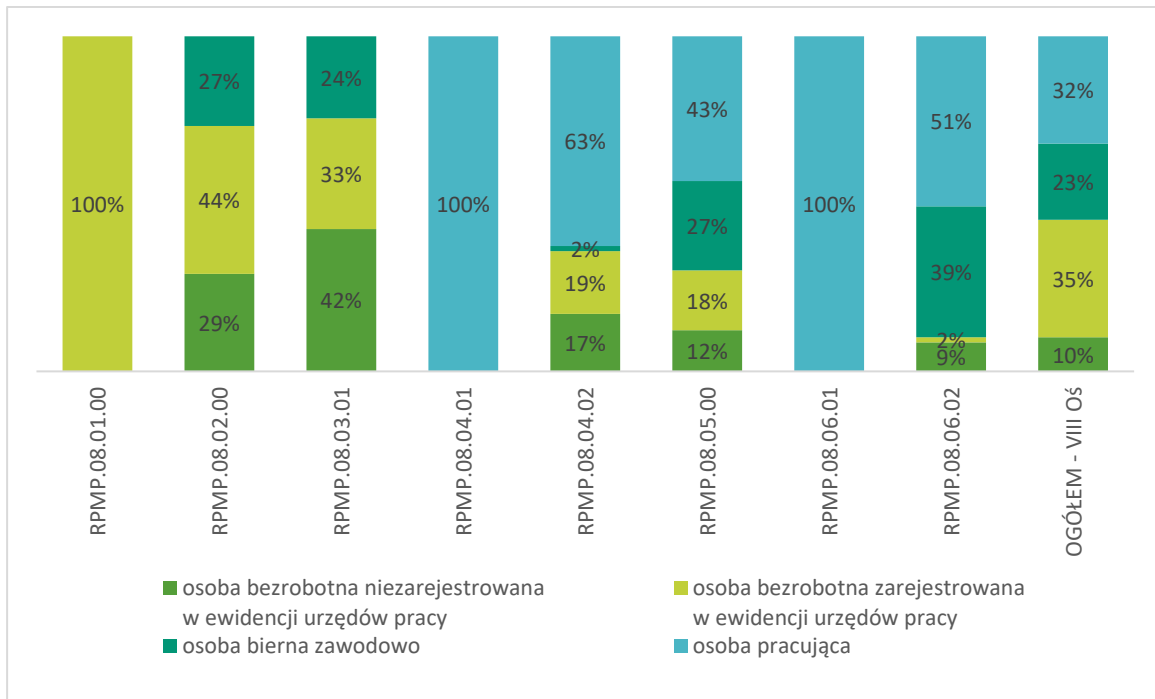
Rysunek 13. Struktura wykształcenia uczestników projektów według działań i poddziałań.

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Interwencja w obszarze rynku pracy kierowana była zarówno do osób pracujących, bezrobotnych jak i biernych zawodowo. W zależności od typu operacji oraz przyjętej logiki interwencji wsparcie kierowano do różnych grup. W przypadku interwencji wdrażanej przez powiatowe urzędy pracy mamy do czynienia z osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w ewidencji urzędów pracy. Działania podejmowane na rzecz aktywizacji zawodowej w ramach Działania 8.2 pozwoliły na objęcie wsparciem dodatkowo osób niepracujących biernych zawodowo, a także osób bezrobotnych niezarejestrowanych w urzędach pracy, podobnie jak miało to miejsce w przypadku Działania 8.3. Istotne jest jednak także kierowanie wsparcia do osób pracujących, w celu podnoszenia ich kompetencji oraz ułatwiania adaptacji do zmian w rzeczywistości społecznej, gospodarczej, czy działania ukierunkowane na wydłużenie aktywności zawodowej.

Rysunek 14. Status osoby na rynku pracy w chwili przystąpienia do projektu według działań i poddziałań

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

V. EFEKTY INTERWENCJI W RAMACH 8 OSI PRIORYTETOWEJ

EFEKTY WSPARCIA W ZAKRESIE AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ – DZIAŁANIA 8.1 ORAZ 8.2

Działania w obszarze aktywizacji zawodowej realizowane w ramach działań 8.1 (projekty powiatowych urzędów pracy) oraz 8.2 (projekty konkursowe) obejmują wsparcie osób co do zasady nieaktywnych zawodowo, pozostających w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Działanie 8.1 Aktywizacja zawodowa - projekty powiatowych urzędów pracy polega na kompleksowym wsparciu osób w wieku 30 lat i więcej, którzy zarejestrowani są w powiatowych urzędach pracy. Wsparcie koncentruje się przede wszystkim na osobach z grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy: osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych, z niepełnosprawnościami, o niskich kwalifikacjach, kobiet. Celem działania jest zwiększenie poziomu ich zatrudnienia, co ma zostać osiągnięte poprzez uwzględnienie indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych oraz udzielenie kompleksowego wsparcia maksymalizującego jego skuteczność.

Wsparcie w ramach **Działania 8.2 Aktywizacja zawodowa** skierowane jest do osób bezrobotnych i biernych zawodowo ze wskazanych grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Projekty z tego obszaru obligatoryjnie charakteryzują się indywidualną diagnozą potrzeb osób pozostających bez pracy i opracowaniem na jej podstawie IPD, dostosowanego do wymagań i preferencji danego uczestnika. Kompleksowa i wieloaspektowa pomoc oferuje wsparcie m.in. poprzez:

- doradztwo zawodowe,
- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- wsparcie motywacyjne i psychologiczne,
- oferowanie płatnych staży i praktyk zawodowych,
- pomoc adaptacyjną na stanowisku pracy
- zapewnienie opieki nad osobą zależną pozostającą pod nadzorem osoby pozostającej bez pracy.

Projekty w ramach tego działania są ściśle związane z realnym zapotrzebowaniem na określone kwalifikacje zawodowe, jak również biorą pod uwagę specyfikę danego regionu i uwzględniają współpracę z potencjalnymi przyszłymi pracodawcami.

Pomoc oferowana osobom bezrobotnym w ramach **Działania 8.1** oraz **Działania 8.2** Osi Priorytetowej Rynek Pracy ma za zadanie osiągnięcie jednakowego celu, jakim jest zwiększenie poziomu zatrudnienia osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Zmierza do niego jednak dwoma różnymi ścieżkami, z których pierwsza działa w ramach zinstytucjonalizowanego wsparcia oferowanego przez urzędy pracy, a druga opiera się na działalności przedsiębiorstw, organizacji i pracodawców decydujących się na zaoferowanie programu pomocy w ramach dofinansowanego projektu.

Istnieje zasadnicza różnica pomiędzy oboma typami operacji, jaką jest status na rynku pracy ostatecznego beneficjenta danego programu pomocowego, a więc bycie lub nie bycie osobą zarejestrowaną i posiadającą status bezrobotnego. Bezrobotni niezarejestrowani stanowią istotny odsetek populacji osób niepracujących, zróżnicowany pod względem cech społeczno-demograficznych

i głównych przyczyn pozostawania bez pracy oraz poza rejestrem bezrobotnych. Ta różnica może potencjalnie pozytywnie oddziaływać na ostateczne rezultaty wsparcia, zwiększając szanse na zatrudnienie wszystkich potrzebujących, również osób pozostających w tzw. szarej strefie, często pracujących dorywczo i w sposób nieuregulowany umową.

Widoczna jest różnica pomiędzy sposobem realizacji interwencji na rzecz aktywizacji zawodowej przez powiatowe urzędy pracy oraz pozostałe podmioty (beneficjentów Działania 8.2) Należy zwrócić uwagę na kwestię zindywidualizowania podejścia i dostosowania form pomocy do konkretnego ostatecznego beneficjenta, na które nacisk kładzie przede wszystkim Działanie 8.2, co wydaje się pozytywnie wpływać na skuteczność pomocy udzielanej osobom w szczególnie trudnej sytuacji osobistej w tym np. wymagającym wsparcia motywacyjnego i psychologicznego, czy pomocy w opiece nad osobą zależną pozostającą pod ich kuratelą.

W ramach zrealizowanych projektów z działania 8.1 oraz 8.2 wsparciem zostało objętych dotychczas ponad 26 tys. osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych lub biernych zawodowo¹⁰. Należy zauważyć, że w przypadku projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy (Działanie 8.1) objęto wsparciem łącznie ponad 19 tys. osób z grupy docelowej (to jest 78%), natomiast w ramach projektów realizowanych przez partnerów społecznych (Działanie 8.2) działaniami z zakresu aktywizacji zawodowej zostało objętych 5,3 tys. osób bezrobotnych (22% ogółu) oraz prawie 2 tysiące osób biernych zawodowo. Różnica w skali projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy oraz pozostałe podmioty wynika przede wszystkim z przyjętych założeń co do wdrażania interwencji. Na działania realizowane przez powiatowe urzędy pracy przeznaczono dotychczas 216,6 mln złotych, z kolei na projekty w ramach Działania 8.2 – 150 mln złotych. Jednocześnie należy pamiętać, że PUP-y swoje działania kierują do osób, które zarejestrowane są w urzędach pracy, z kolei beneficjenci Działania 8.2 docierają również do osób, jeszcze bardziej oddalonych od rynku pracy.

Wsparcie dla osób bezrobotnych w ramach interwencji kierowane było w szczególności do osób, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy – osób powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych (w tym osób biernych zawodowo w przypadku Działania 8.2), osób o niskich kwalifikacjach oraz kobiet. Prawie połowa (12,6 tys. – 48%) osób objętych interwencją na rzecz aktywizacji zawodowej (łącznie w ramach PI 8i) to osoby długotrwale bezrobotne. W przypadku projektów realizowanych przez PUP-y osoby o takim statusie na rynku pracy stanowią 52% uczestników, z kolei w przypadku projektów konkursowych 38%. Należy przy tym pamiętać, że osoby długotrwale bezrobotne potrzebują kompleksowego wsparcia ukierunkowanego nie tylko na znalezienie zatrudnienia, ale także na działania przygotowujące do tego: wsparcie psychologiczne, doradcze, szkoleniowe.

W ramach wsparcia realizowanego na rzecz aktywizacji zawodowej szczególną uwagę skupiono na osobach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej należących do grup w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Analiza uzyskanych dotychczas wartości wskaźników w ramach PI 8i wskazuje, że najczęściej występującym problemem obniżającym szanse na zdobycie zatrudnienia wśród osób objętych wsparciem w ramach interwencji były niskie kwalifikacje¹¹ osób pozostających bez zatrudnienia (ponad 20 tys. osób, tj. 77% ogółu uczestników w ramach działań dotyczących aktywizacji

¹⁰ Według danych wygenerowanych z SL aktualnych na dzień 12.08.2019 r.

¹¹ Zgodnie z definicją przyjętą w WLWK – osoby posiadające wykształcenie: „niższe niż podstawowe (ISCED 0)” lub „podstawowe (ISCED 1)” lub „gimnazjalne (ISCED 2)” lub „ponadgimnazjalne (ISCED 3)”.

zawodowej). Liczną grupę stanowią także osoby pochodzące z obszarów wiejskich (ponad 10 tys. – 37% ogółu uczestników).

W konsekwencji przyjętej logiki interwencji w zakresie odnoszącym się do aktywizacji zawodowej oraz stosowanych kryteriów wyboru projektów efekty osiągnięte w ramach Działania 8.1 oraz 8.2 są znacząco różne, ale komplementarne względem siebie. Zauważyć można, że w przypadku projektów realizowanych w ramach Działania 8.2 beneficjenci docierali do osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, co przejawia się wyższym procentowym udziałem w grupie uczestników projektów osób należących do tych grup. W odróżnieniu od projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, w ramach interwencji wdrażanej przez inne podmioty wsparcie kierowane było również do osób biernych zawodowo, czyli takich, które nie pracują i nie są osobami bezrobotnymi. W konsekwencji wykorzystania trybu konkursowego oraz premiowania projektów, które zakładały większy procentowy udział osób w szczególnej sytuacji (np. dodatkowe punkty przyznawano za skierowanie wsparcia do osób z niepełnosprawnościami lub powyżej 50 roku życia) beneficjenci działania 8.2 wykazali się większą skutecznością w docieraniu do osób dojrzałych (w wieku 54 lata i więcej) – podczas gdy w ramach Działania 8.1 stanowią oni 16% wszystkich uczestników, w przypadku Działania 8.2 osoby z tej grupy wiekowej stanowią 31% uczestników. Podobne różnice widoczne są w przypadku udziału w projektach osób z niepełnosprawnościami (Działanie 8.1 – 8% ogółu uczestników; Działanie 8.2 – 29% uczestników) oraz w przypadku innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, które zostały objęte wsparciem (Działanie 8.1 – 29% ogółu uczestników; Działanie 8.2 – 42% uczestników). Znajduje to swoje odzwierciedlenie w skuteczności interwencji, a także w problemach, jakie na etapie rekrutacji uczestników napotykać beneficjenci Działania 8.2, którzy większe nakłady muszą przeznaczać na działania promocyjne ukierunkowane na dotarcie do osób potrzebujących wsparcia dostępnego w ramach omawianego typu operacji.

Tabela 13. Wartość wskaźników produktu w ramach PI 8i, w tym Działaniu 8.1 i 8.2.

Wskaźnik produktu	Działanie 8.1	% ogółu uczestników w w ramach Działania 8.1	Działanie 8.2	% ogółu uczestników w w ramach Działania 8.2	PI 8i (Działanie 8.1 i 8.2 - łącznie)	% ogółu uczestników w w ramach PI 8i
Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	19 075	100%	5 302	73%	24 377	93%
Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	-	-	1 953	27%	1 953	7%
Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie	-	-	515	7%	515	2%
Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	9 890	52%	2 759	38%	12 649	48%
Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	14670	77%	5563	77%	20233	77%
Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie	13 088	69%	5 195	72%	18 283	69%
Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich	7 530	39%	2 513	35%	10 043	38%
Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie	5 585	29%	3 075	42%	8 660	33%

Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie	2 964	16%	2 216	31%	5 180	20%
Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub biernie zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie	2 964	16%	1 660	23%	4 624	18%
Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie	3 144	16%	1 139	16%	4 283	16%
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	1 605	8%	2 129	29%	3 734	14%
Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie	2 693	14%	884	12%	3 577	14%
Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie	187	1%	50	1%	237	1%
Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie	114	1%	95	1%	209	1%
OGÓŁEM	19 075		7 255		26 330	

Report na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

W konsekwencji przyjęcia założenia o bardziej niekorzystnej sytuacji kobiet na rynku pracy, udział kobiet w grupie uczestników projektów wynosi 60%. Należy przy tym zauważyć, że większą skutecznością w realizowaniu wsparcia na rzecz kobiet wykazali się beneficjenci Działania 8.2 – w ramach realizowanych przez nich projektów wśród osób objętych wsparciem 74% stanowią kobiety.

Tabela 14. Wartość wskaźników produktu w ramach PI 8i, w tym Działaniu 8.1 i 8.2 – kobiety i mężczyźni.

Wskaźnik produktu	Działanie 8.1- K	Działanie 8.1- M	Działanie 8.1- % kobiet	Działanie 8.2- K	Działanie 8.2- M	Działanie 8.2- % kobiet	PI 8i (Działania 8.1 i 8.2 łącznie) - K	PI 8i (Działania 8.1 i 8.2 łącznie) - M	PI 8i (Działania 8.1 i 8.2 łącznie) - % kobiet
Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	10 408	8 667	55%	3 917	1 385	74%	14 325	10 052	59%
Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	-	-	-	1 433	520	73%	1 433	520	73%
Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie	-	-	-	397	118	77%	397	118	77%
Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	5 507	4 383	56%	2 080	679	75%	7 587	5 062	60%
Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie	6 794	6 294	52%	3 817	1 378	73%	10 611	7 672	58%
Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie	1 032	1 661	38%	597	287	68%	1 629	1 948	46%
Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich	4 005	3 525	53%	1 899	614	76%	5 904	4 139	59%

Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie	2 865	2 720	51%	2 295	780	75%	5 160	3 500	60%
Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie	2 546	598	81%	909	230	80%	3 455	828	81%
Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie	1 046	1 918	35%	1 528	688	69%	2 574	2 606	50%
Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie	1 046	1 918	35%	1 130	530	68%	2 176	2 448	47%
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	879	726	55%	1 384	745	65%	2 263	1 471	61%
Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie	76	111	41%	20	30	40%	96	141	41%
Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie	67	47	59%	68	27	72%	135	74	65%
OGÓŁEM	10 408	8 667	55%	5 350	1 905	74%	15 758	10 572	60%

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

Działania podejmowane na rzecz aktywizacji zawodowej przez beneficjentów działań 8.1 (projekty PUP) oraz 8.2 (pozostali projektodawcy) obejmowały szereg form wsparcia opartych na diagnozie potrzeb osób obejmowanych wsparciem. Analiza danych uczestników wykazała, że w przypadku wsparcia realizowanego przez powiatowe urzędy pracy wsparciem w postaci pośrednictwa pracy objęto zdecydowaną większość (92%) uczestników. Gdy odstępowano od tej formy wsparcia, w większości przypadków udzielano wsparcia w formie dotacji na założenie działalności gospodarczej. W wielu przypadkach od początku wdrażania RPO WM 2014-2020 z tej formy wsparcia, osoby objęte projektami z Działania 8.1 korzystały wielokrotnie – 41% z usługi pośrednictwa pracy skorzystało więcej niż jeden raz, w skrajnych przypadkach mamy do czynienia z osobami, które z tej formy wsparcia korzystały wielokrotnie (rekordzista – 15 razy). W przypadku wsparcia w ramach Działania 8.2 usługą pośrednictwa pracy objęto 84,4% uczestników projektów, z czego więcej niż raz z takiej formy wsparcia skorzystało jedynie 17% uczestników.

Powszechnie wykorzystywaną formą wsparcia w ramach projektów realizowanych na rzecz aktywizacji zawodowej jest także doradztwo, w tym przede wszystkim doradztwo lub poradnictwo zawodowe, a w przypadku Działania 8.2 także doradztwa psychologicznego. Z doradztwa (niezależnie od jego rodzaju) skorzystało 91,3% uczestników projektów PUP oraz 88,7% uczestników projektów realizowanych przez pozostałych projektodawców. Warto zauważyć, że w przypadku tej formy wsparcia mamy do czynienia z sytuacją, w której to odbiorcy wsparcia w ramach Działania 8.2 częściej wielokrotnie korzystali z usług doradczych. Wynika to z tego, że osoby objęte tym wsparciem, częściej korzystały z dodatkowych form doradztwa rozszerzających poradnictwo zawodowe – 50% z nich zostało objęte doradztwem psychologicznym, w przypadku 55% zastosowano także inne formy doradztwa, a w przypadku 8,5% doradztwo edukacyjno-zawodowe. W przypadku uczestników

projektów realizowanych przez PUP dodatkową (poza poradnictwem zawodowym) formą wsparcia doradczego była tylko pomoc prawna (zastosowana w przypadku 1,95% uczestników – niemal we wszystkich przypadkach łącznie z przyznaniem dotacji na założenie działalności gospodarczej).

Beneficjenci projektów z Działania 8.1 oraz Działania 8.2 z podobną częstością organizowali wsparcie w postaci stażu lub praktyki dla osób objętych interwencją. Działaniami w tym zakresie objęto 40% uczestników projektów realizowanych przez PUP oraz 46% uczestników pozostałych projektów w obszarze aktywizacji zawodowej. W przypadku tej formy wsparcia mamy do czynienia z marginalnym występowaniem zjawiska wielokrotnego organizowania staży lub praktyk dla tych samych osób.

Działania podejmowane przez projektodawców z Działania 8.2 znacznie częściej niż w przypadku projektów PUP obejmowały wsparcie w postaci szkolenia lub kursu mających na celu aktywizację zawodową grup objętych wsparciem. W przypadku Działania 8.2 szkolenie lub kurs obyło 54% uczestników, z kolei w przypadku Działania 8.1 – 24% uczestników.

Beneficjenci Działania 8.2 co do zasady stosują podobne narzędzia, co powiatowe urzędy pracy. Doświadczeni doradcy zawodowi opracowując indywidualne plany działania (IPD) bazują przede wszystkim na sprawdzonych i znanych im metodach aktywizacji zawodowej. Analizując katalog dostępnych form wsparcia w ramach analizowanych Działań dedykowanych aktywizacji zawodowej zauważyć można, że zasadniczą różnicą pomiędzy tymi typami operacji, była dostępność dotacji na zakładanie działalności gospodarczej w przypadku projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. Beneficjenci Działania 8.2 relatywnie rzadko korzystali z takich form wsparcia dostępnych w katalogu, których nie wykorzystywali beneficjenci Działania 8.1. Do takich działań na rzecz aktywizacji należą stypendia, zapewnienie opieki nad dzieckiem do lat 3, refundacja kosztów opieki nad dziećmi do lat 7 lub nad inną osobą zależną, bony szkoleniowe, usługi aktywnej integracji, zajęcia dodatkowe, dodatek relokacyjny, czy działania na rzecz doskonalenia zawodowego. Należy przy tym zauważyć, że działania te mają charakter wspomagający konkretne działania na rzecz aktywizacji zawodowej jak te, które stosowane były najczęściej. Warto również zauważyć, że wskazane działania jako stosowane relatywnie rzadko nie były wykorzystywane nawet jeśli beneficjenci zakładali ich wdrożenie z powodu braku diagnozy takiej potrzeby lub małego zainteresowania ze strony odbiorców wsparcia. Istotnym spostrzeżeniem jest fakt, że w przypadku projektów z Działania 8.2 beneficjenci stosowali także dodatkowe formy wsparcia, które miały na celu osiągnięcie zamierzonego celu, a na etapie opracowywania IPD dla osób objętych wsparciem, zostały zdiagnozowane jako konieczne dla jego osiągnięcia. Co trzeci uczestnik projektów z Działania 8.2 został objęty inną, niż dostępne w SZOOP formą wsparcia. Wśród innych form wsparcia beneficjenci wykorzystywali m.in. funkcję mentora, trenera zatrudnienia wspomaganego, mentoring czy formę zatrudnienia subsydiowanego. Beneficjenci wielokrotnie podkreślają, że wsparcie uzależniane jest od diagnozowanych potrzeb, stąd trudno je przedstawić w zamkniętym katalogu.

Tabela 15. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów na rzecz aktywizacji zawodowej.

Działanie	Średnia liczba korzystania ze wsparcia	Liczba przyznanych form wsparcia	Liczba osób, które skorzystały z formy więcej niż raz	% wielokrotnych odbiorców w ramach działania	Liczba osób objętych wsparciem	% uczestników w ramach Działania
pośrednictwo pracy - Działanie 8.1	1,3	21170	7166	41%	16203	91,7%
pośrednictwo pracy - Działanie 8.2	1,4	7235	2962	17%	5042	84,4%
doradztwo - Działanie 8.1	1,2	18972	4769	27%	16138	91,3%
doradztwo - Działanie 8.2	2,5	13093	11599	66%	5300	88,7%
staż/ praktyka - Działanie 8.1	1,0	7392	519	3%	7121	40,3%
staż/ praktyka - Działanie 8.2	1,1	2907	336	2%	2734	45,7%
szkolenie/ kurs - Działanie 8.1	1,1	4527	546	3%	4248	24,0%
szkolenie/ kurs - Działanie 8.2	1,2	3791	992	6%	3209	53,7%
dotacja na rozpoczęcie działalności gospodarczej - Działanie 8.1	1,0	3828	0	0%	3828	21,7%
Inne - Działanie 8.2	1,5	3198	1752	10%	2116	35,4%
prace interwencyjne - Działanie 8.1	1,0	2113	72	0,4%	2077	11,8%
prace interwencyjne - Działanie 8.2	1,0	44	0	0%	44	0,7%
wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy - Działanie 8.1	1,0	896	4	0,0%	894	5,1%
wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy - Działanie 8.2	1,0	59	0	0%	59	1,0%
zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania - Działanie 8.1	1,1	241	30	0,2%	226	1,3%
zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania - Działanie 8.2	1,1	1138	204	1%	1023	17,1%
stypendium - Działanie 8.2	1,0	219	18	0,1%	210	3,5%
opieka nad dzieckiem do lat 3/ refundacja kosztów opieki nad dziećmi do lat 7 lub inną osobą zależną - Działanie 8.2	1,1	152	24	0,1%	139	2,3%
bon - Działanie 8.2	1,1	79	8	0%	75	1,3%
usługa aktywnej integracji - Działanie 8.2	1,0	61	0	0%	61	1,0%
zajęcia dodatkowe - Działanie 8.2	1,0	12	0	0%	12	0,2%
dodatek relokacyjny - Działanie 8.2	1,0	4	0	0%	4	0,1%
doskonalenie zawodowe - Działanie 8.2	1,0	1	0	0%	1	0,02%

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Najważniejszym efektem osiąganym w ramach projektu jest aktywizacja zawodowa grupy docelowej. Przedstawiciele powiatowych urzędów pracy zwracają uwagę, że założone cele najtrudniej osiągnąć w grupie osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. W przypadku osób młodszych, które mają

niskie kwalifikacje beneficjenci mają do czynienia z wyższym poziomem motywacji do zmiany, a także z większą otwartością ze strony pracodawców.

Młodych łatwiej zaktywizować zwłaszcza w przypadku osób które są w wieku 30 lat i więcej ale nie są niepełnosprawne, ale mają niskie kwalifikacje to są bardziej chętne i pracodawcy są chętniejsi do zatrudniania takich osób. (Beneficjent – Działanie 8.1)

Według danych z systemu informatycznego po zakończeniu udziału w programie zatrudnienie podjęło prawie 15 tysięcy uczestników objętych aktywizacją zawodową w ramach całego PI 8i (tj. 59%). W przypadku projektów realizowanych przez PUP-y było to łącznie 12,6 tys. osób (66% uczestników), z kolei w przypadku Działania 8.2 2,2 tys. (tj. 31% ogółu uczestników, przy czym wśród osób bezrobotnych osoby pracujące stanowią 33%, a w przypadku biernych zawodowo 25%).

Wsparcie realizowane przez powiatowe urzędy pracy na rzecz aktywizacji zawodowej przynosi wymierne efekty w postaci wyposażenia uczestników projektów w kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. W przypadku projektów realizowanych przez PUP-y kwalifikacje po opuszczeniu programu uzyskało 12% ogółu uczestników objętych Działaniem 8.1 (2,3 tys. osób), z kolei w przypadku uczestników projektów konkursowych było to 34% (2,5 tys.). Wsparcie szkoleniowe oferowane w ramach interwencji ma szczególne znaczenie w obliczu odsetka osób o niskich kwalifikacjach, które zostały objęte interwencją, a które stanowią najliczniejszą grupę osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji.

Tabela 16. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu - % uczestników według działań i PI.

Wskaźnik rezultatu	Status uczestnika w momencie przystąpienia do projektu	Działania 8.1		Działania 8.2		PI 8i (Działania 8.1 i 8.2 łącznie)	
		Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	bezrobotni	12 649	66%	1 748	33%	14 397	59%
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	bierni zawodowo	-	-	492	25%	492	25%
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	bezrobotni	2 322	12%	1 803	34%	4 125	17%
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	bierni zawodowo	-	-	677	35%	677	35%

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

O pobudzeniu aktywności zawodowej uczestników projektów świadczy także fakt, że po opuszczeniu programu 8,7 tys. osób objętych wsparciem pracuje (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek). W przypadku osób pracujących opuszczających program po wsparciu udzielonym przez powiatowe urzędy pracy kobiety stanowią nieznaczną większość (56%) natomiast w przypadku analogicznej grupy z Działania 8.2 kobiety stanowią aż 75% grupy pracujących.

Rysunek 15. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników rezultatu właściwych dla PI 8i – wg płci i udziału kobiet.

Rezultatu	Działanie 8.1 - K	Działanie 8.1 - M	Działanie 8.1 - % kobiet	Działanie 8.2 - K	Działanie 8.2 - M	Działanie 8.2 - % kobiet	PI 8i (Działanie 8.1 i 8.2 łącznie) - K	PI 8i (Działanie 8.1 i 8.2 łącznie) - M	PI 8i (Działanie 8.1 i 8.2 łącznie) - % kobiet
Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	-	-	-	67	10	87%	67	10	87%
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	7 027	5 622	56%	1678	562	75%	8705	6184	58%
Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	2494	2614	49%	1595	627	72%	4089	3241	56%
Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu	8	2	80%	4	1	80%	12	3	80%
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	430	1892	19%	1822	658	73%	2252	2550	47%

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

W odniesieniu do uczestników projektów beneficjenci dostrzegają wzrost aktywności na rynku pracy osób, które zostały objęte wsparciem. Co ważne, działania ukierunkowane na zapewnienie trwałej aktywizacji zawodowej poprzez zindywidualizowane podejście do uczestników projektów przyniosło wymierne rezultaty w postaci wysokiego odsetka osób, które zdobyły zatrudnienie. Rozpatrując efekty na poziomie pojedynczych uczestników należy zauważyć, że poprzez realizowane wsparcie udało się wykształcić w uczestnikach pewne postawy pożądane na rynku pracy: pewność siebie, otwartość na przekwalifikowanie się oraz elastyczność pozwalającą na dostosowanie się do sytuacji panującej na rynku pracy i potrzeb pracodawców.

Tutaj z punktu widzenia pojedynczych tak jak mówię wzrost aktywności zawodowej i stabilizacja ich pozycji zawodowej, cieszy nas każdy sukces, każde zdobycie miejsca pracy i staramy się, obserwujemy później czy to miejsce zatrudnienia jest miejscem stabilnym. (Beneficjent – Działanie 8.1)

Wsparcie na rzecz aktywizacji zawodowej realizowane z Działania 8.2 przynosi podobne jakościowo efekty co wsparcie wdrażane przez powiatowe urzędy pracy w Działaniu 8.1. Beneficjenci Działania 8.2 zwracają uwagę na efekty osiągane na poziomie jednostkowym, to jest zmiany jakie zachodzą w uczestnikach projektu. Dzięki udziałowi w projekcie możliwe jest budowanie postaw sprzyjających pozyskiwaniu zatrudnienia.

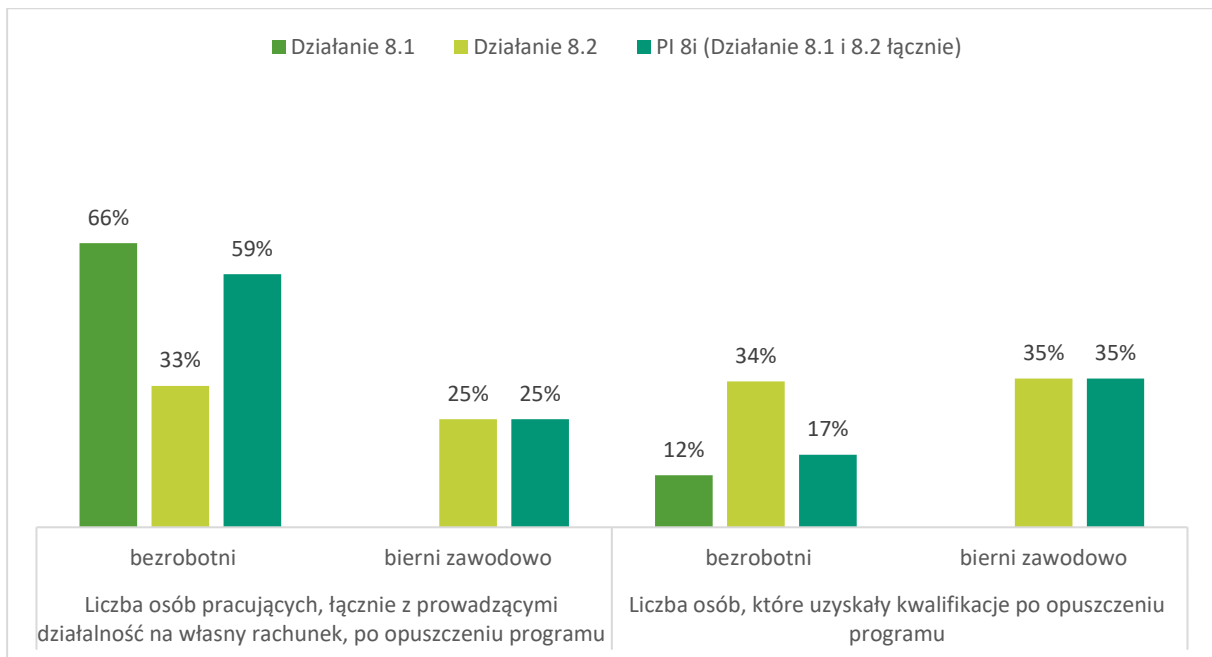
Na pewno wzrost samooceny, skuteczności i poczucia własnej wartości przez uczestników, którzy dzięki takim małym krokom, wsparciu specjalistów lepiej radzą sobie, lepiej wchodzą na ten rynek pracy i to jest najbardziej zauważalny efekt, mam tutaj pozytywne informacje zwrotne od byłych uczestników, że są zadowoleni z udziału w projekcie i wsparcia, które im zostało udzielone. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Skuteczność interwencji na rzecz aktywizacji zawodowej realizowanej w ramach Działania 8.1. oraz 8.2 na zatrudnienie jest istotnie różny. Po zakończeniu udziału w projekcie odsetek osób pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek)¹² stanowi 61%. W przypadku uczestników Działania 8.1 jest to 66% uczestników, z kolei w przypadku uczestników projektów z Działania 8.2 - 31%. Należy przy tym zauważyć, że beneficjenci z Działania 8.2 mieli do czynienia z bardziej wymagającą grupą docelową, w szczególności z osobami biernymi zawodowo, wśród których pracę podjęła co czwarta osoba. Inny wymiar skuteczności wsparcia realizowanego w ramach Działania 8.2 widoczny jest w przypadku wskaźnika obejmującego aktywizację zawodową osób w niekorzystnej sytuacji społecznej, gdzie w przypadku projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy osiągnięto skuteczność na poziomie 27%, a w przypadku pozostałych projektów na poziomie 31%.

Wsparcie realizowane w ramach Działania 8.1 wykazuje się znacząco niższym oddziaływaniem na nabywanie nowych kwalifikacji przez uczestników projektów. Rezultaty wsparcia w tym zakresie dotyczą tylko 12% uczestników projektów, mimo że zdecydowaną większość grupy objętej wsparciem (77%) stanowiły osoby o niskich kwalifikacjach. W przypadku Działania 8.2 kwalifikacje dzięki udziałowi w programie uzyskało 34% bezrobotnych oraz 35% biernych zawodowo.

Rysunek 16. Porównanie skuteczności w osiągnięciu wskaźników rezultatu w ramach działań 8.1 i 8.2

¹² Osoba pracująca po zakończeniu udziału w projekcie rozumiana jest jako osoba, która podjęła pracę lub rozpoczęła prowadzenie działalności na własny rachunek.

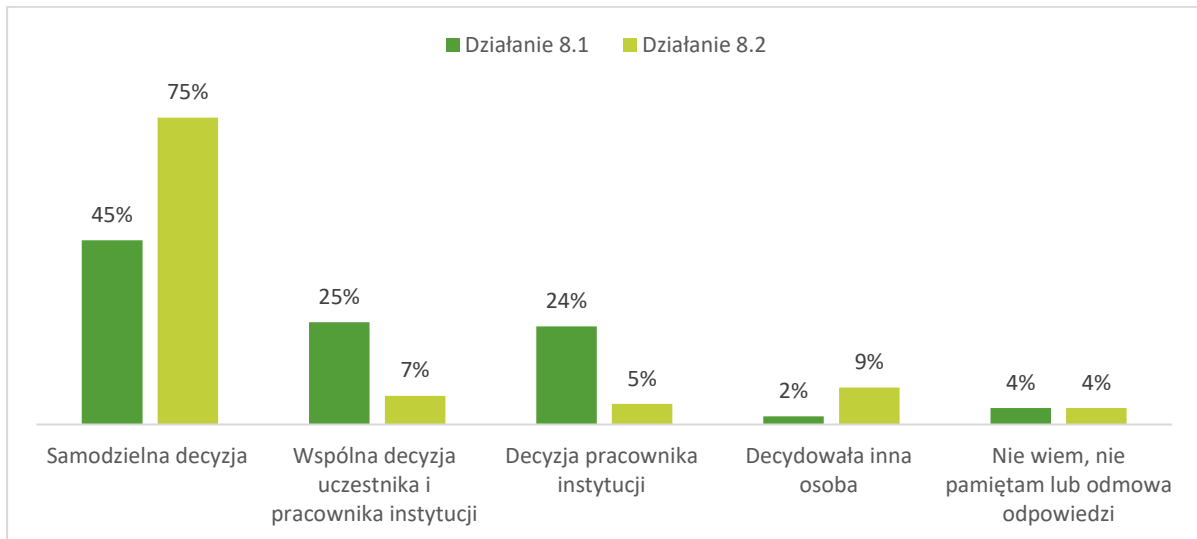

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

Bardzo duża liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy sprawia, że efekty interwencji widoczne są w spadającym poziomie bezrobocia. Jednocześnie należy zauważyć, że realizowane wsparcie kształtuje sytuację na lokalnych rynkach pracy poprzez dostosowywanie form wsparcia i rozwijania kompetencji uczestników projektów zgodnie z potrzebami pracodawców. Realizacja projektu pozwala na obniżenie kosztów wdrożenia pracownika odbywającego staż u pracodawcy i przygotowania go do wykonywania pracy zgodnie z potrzebami przedsiębiorstwa.

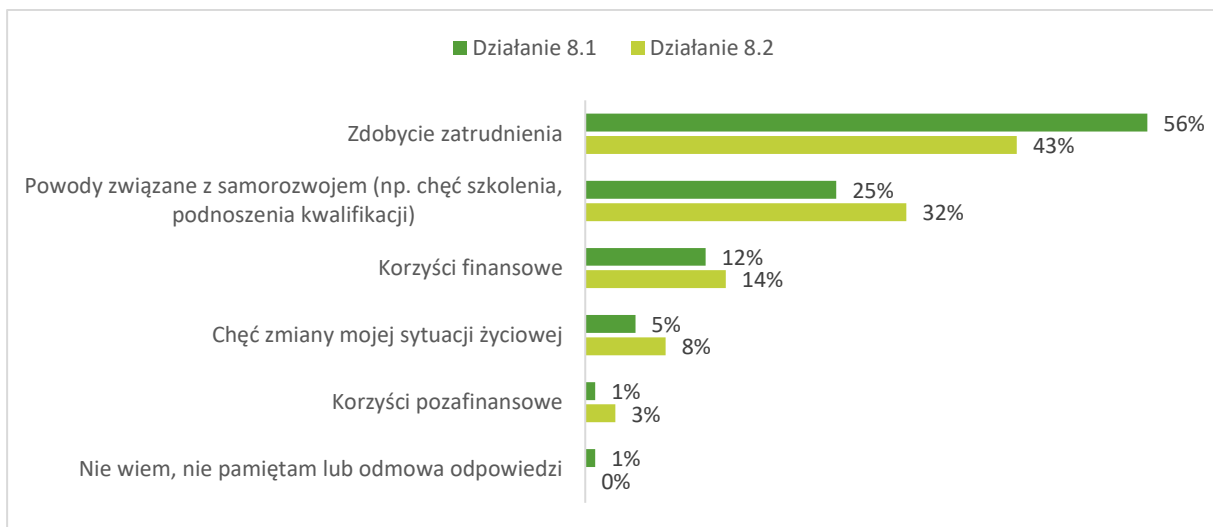
W ramach całego projektu to na pewno zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, zmniejszenie poziomu bezrobocia. A w odniesieniu do powiatu to stworzenie nowych miejsc pracy, wsparcie dla pracodawców w postaci bezkosztowego zatrudnienia osób wykonujących pracę w trakcie stażu czy pomoc w dostosowaniu kwalifikacji do potrzeb pracodawców. (Beneficjent – Działanie 8.1)

Różnica w efektach osiągniętych w ramach realizowanej interwencji wynika między innymi z motywacji uczestników projektów do uczestnictwa w programie wsparcia. W przypadku Działania 8.1 bodziec dotyczący skierowania do udziału w projekcie w połowie przypadków był inicjowany przez pracowników powiatowych urzędów pracy. We wsparciu realizowanym przez partnerów społecznych i inne organizacje głównym decydującym co do udziału w projekcie był sam uczestnik, a główny problem koncentrował się na trudności w dotarciu z informacją o możliwości korzystania ze wsparcia.

Rysunek 17. Kto zdecydował o Pana/i przystąpieniu do projektu? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.**Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100.**

Choć wsparcie w analizowanym obszarze dotyczyło aktywizacji zawodowej, osoby pozostające bez zatrudnienia, które przystępowały do udziału w projekcie niekoniecznie motywowane były zdobyciem zatrudnienia. Jako najważniejszy powód skorzystania ze wsparcia chęć zdobycia zatrudnienia wskazało 56% uczestników projektów realizowanych w powiatowych urzędach pracy oraz 43% uczestników na rzecz aktywizacji zawodowej realizowanych przez partnerów społecznych. Warty uwagi jest dostrzeżenie, że czynnik odnoszący się do podnoszenia kwalifikacji częściej wskazywany był jako główna motywacja w przypadku uczestników z Działania 8.2, co znalazło swoje odzwierciedlenie w efektach uzyskanych w ramach tego rodzaju operacji, to jest wyższego poziomu skuteczności w zakresie podnoszenia kwalifikacji. Warto zauważyć, że część uczestników, jako główną motywację udziału w projekcie wskazywało cele długoterminowe, których osiągnięcie miałyby być możliwe poprzez zdobycie zatrudnienia (56% wskazań w przypadku uczestników Działania 8.1 oraz 43% wśród uczestników z Działania 8.2) lub powody związane z samorozwojem – w tym chęć szkolenia i podnoszenia kwalifikacji (odpowiednio 25% i 32%).

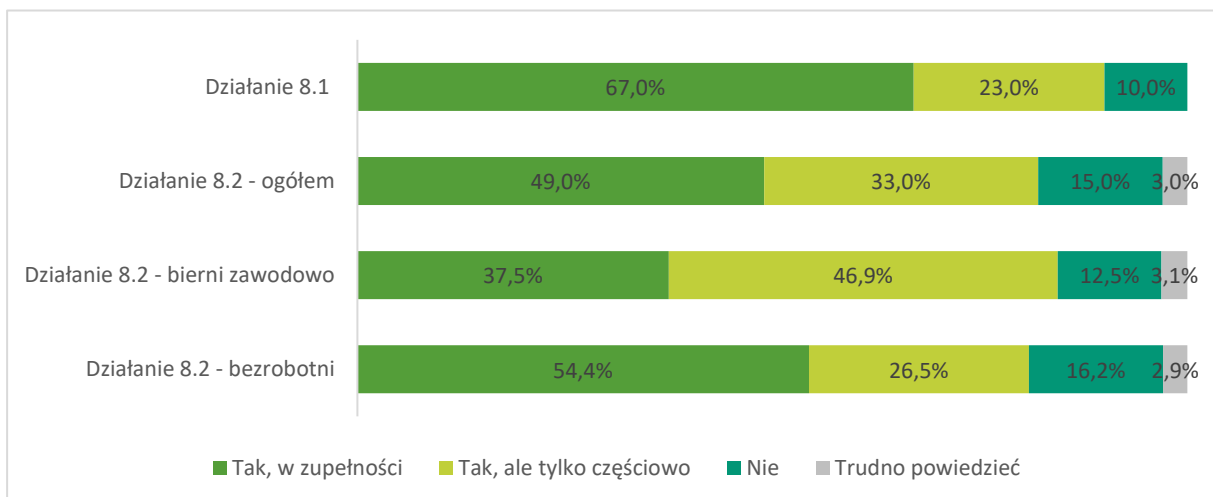
Rysunek 18. Dlaczego zdecydował/a się Pan(i) na udział w projekcie (główny powód udziału w projekcie)? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100.

Oceniając skuteczność wsparcia z uwzględnieniem perspektywy uczestników projektów należy zwrócić uwagę, że w zdecydowanej większości przypadków uczestnicy deklarują, że poprzez udział w projekcie osiągnęli zakładane cele. Bardziej pozytywnie realizację swoich założeń oceniają uczestnicy projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, co wskazuje większą skuteczność Działania 8.1, w ramach którego uczestnicy mogli skorzystać z dotacji na założenie własnej działalności gospodarczej. Warty uwagi jest fakt, że najmniejszy odsetek uczestników, którzy w pełni zrealizowali założone cele dotyczy osób biernych zawodowo objętych wsparciem w ramach Działania 8.2.

Rysunek 19. Czy Pana(i) cel został zrealizowany? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

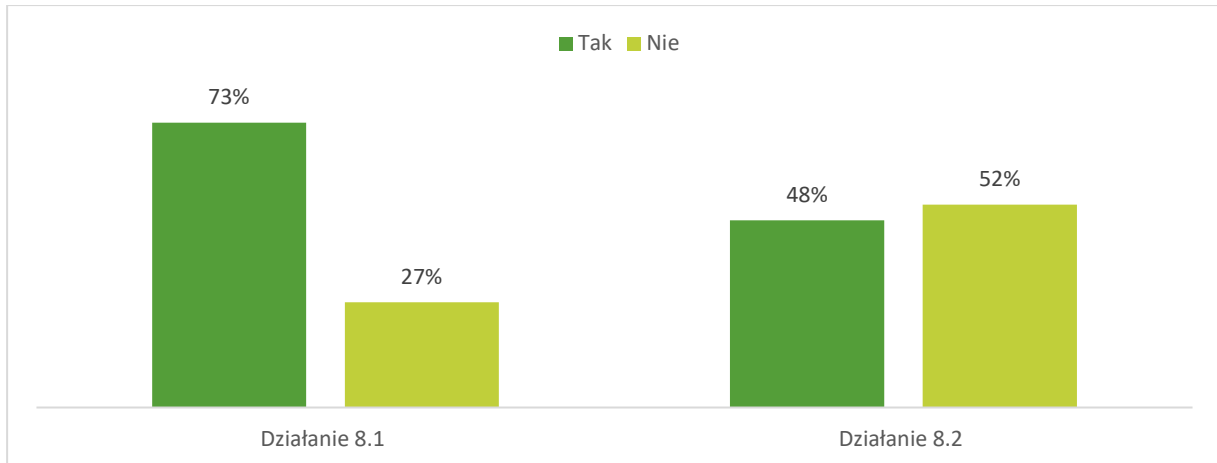

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100.

Analiza efektów wsparcia ukierunkowanego na aktywizację zawodową opiera się przede wszystkim na weryfikacji aktualnej sytuacji zawodowej uczestników projektów po zakończeniu udziału w projekcie. Badanie ilościowe wśród odbiorców ostatecznych wsparcia oferowanego w ramach projektów

realizowanych przez powiatowe urzędy pracy (Działanie 8.1) oraz pozostałe podmioty wyłonione w ramach konkursu (Działanie 8.2) wykazało, że istnieje istotna różnica w skuteczności tegoż wsparcia. W przypadku uczestników projektów z Działania 8.1 w jakiegokolwiek formie pracuje 73% uczestników projektów, z kolei w przypadku działania 8.2 jest to 48% uczestników.

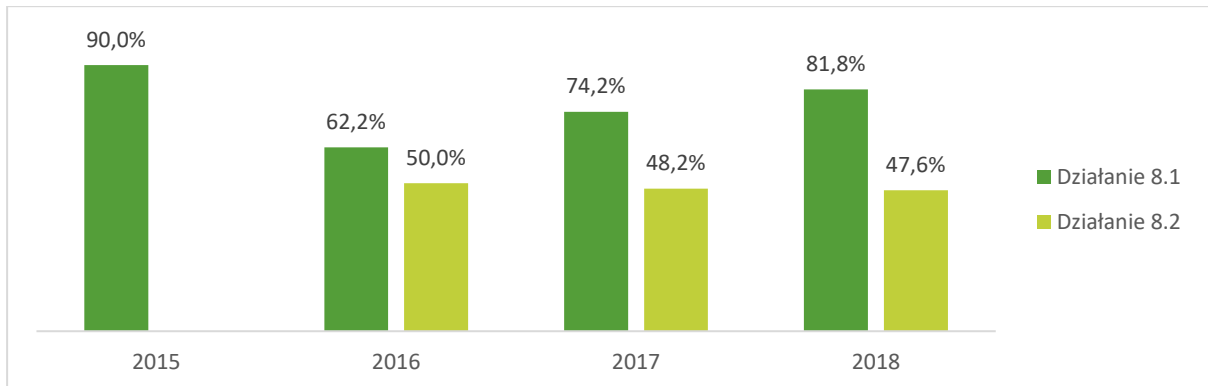
Rysunek 20. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100.

Warto przy tym wziąć pod uwagę czynnik trwałości osiągniętych rezultatów. W przypadku wsparcia udzielanego przez powiatowe urzędy pracy zauważyć można, że największy odsetek pracujących dotyczy osób, które ukończyły swój udział w projekcie w 2018 roku (81,8% z nich pracuje w jakiegokolwiek formie). Im więcej czasu upływa od zakończenia udziału w projekcie, tym większy odsetek deklaruje aktualnie brak aktywności zawodowej. Wyjątek stanowi rok 2015, gdzie niemal wszyscy badani uczestnicy pozostają aktywni zawodowo (jednak ze względu na małą liczebność tej grupy respondentów wnioskowanie statystyczne nie jest uprawnione). Badanie ilościowe nie wykazało istotnych statystycznie różnic wynikających z charakterystyki uczestników, zakresu wsparcia czy ich wcześniejszej sytuacji (stażu pracy, czy czasu pozostawania bez zatrudnienia). Mając na uwadze odsetek osób, które wielokrotnie w okresie wdrażania interwencji korzystały z usług pośrednictwa pracy w ramach projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy (41% ogółu uczestników) wnioskować można, że osoby te częściej znajdują się w sytuacji braku zatrudnienia. Przyczyn takiej sytuacji można upatrywać w jakości znajdowanego zatrudnienia, które jeśli nie obejmuje stabilnej formy (np. umowa o pracę na czas nieokreślony), może okazać się rozwiązaniem krótkotrwałym. Z kolei w przypadku projektów konkursowych, poziom aktywności zawodowej uczestników utrzymuje się na podobnym poziomie niezależnie od tego, ile czasu upłynęło od zakończenia udziału w projekcie.

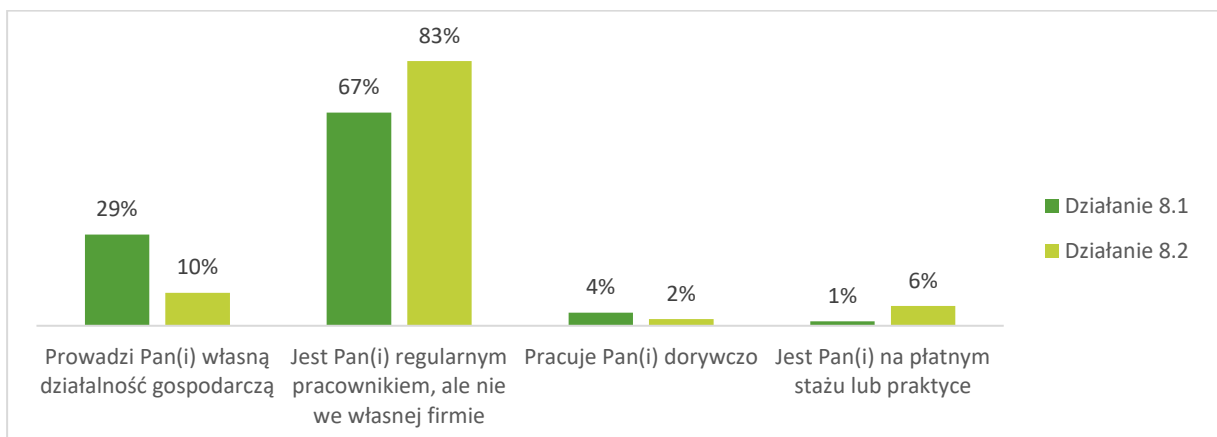
Rysunek 21. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiejkolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą (odpowiedzi „Tak” wg roku zakończenia udziału w projekcie) – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100.

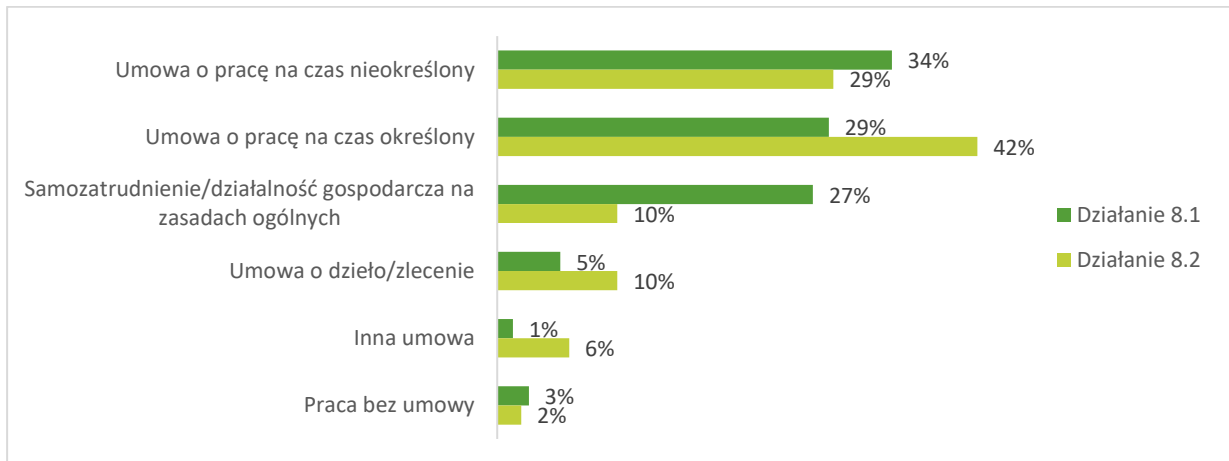
W większości przypadków uczestnicy projektów z działań 8.1 oraz 8.2, którzy deklarują, że obecnie są aktywne zawodowo, mają stabilne zatrudnienie w postaci samozatrudnienia lub pracują w innej firmie, gdzie są regularnymi pracownikami. Warto zauważyć, że w przypadku osób, które udało się aktywizować na rynku pracy, po zakończeniu udziału w projekcie podjęły pracę, która prognozuje duże szanse na zachowanie trwałych efektów wsparcia. W zdecydowanej większości osoby te pracują na podstawie umowy o pracę. W przypadku obu analizowanych typów operacji badani uczestnicy aktualnie zatrudnieni są w oparciu o umowę na czas określony. Ponadto, znacząca część uczestników (29% z Działania 8.1 i 42% z Działania 8.2) aktualnie zatrudnionych jest w oparciu o umowę na czas określony, co w przyszłości może przekształcić się w najbardziej stabilną formę zatrudnienia – umowę na czas nieokreślony. Najbardziej problematyczne wydaje się być zdiagnozowane występowanie mniej korzystnych dla pracowników form zatrudnienia, jak umowy cywilno-prawne, a także zatrudnienie bez żadnej umowy.

Rysunek 22. W jakiej formie jest Pan(i) aktualnie zatrudniona? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100. Odpowiedzi udzielały osoby, które pracują w jakiejkolwiek formie. Wartości nie sumują się do 100%, możliwe wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.

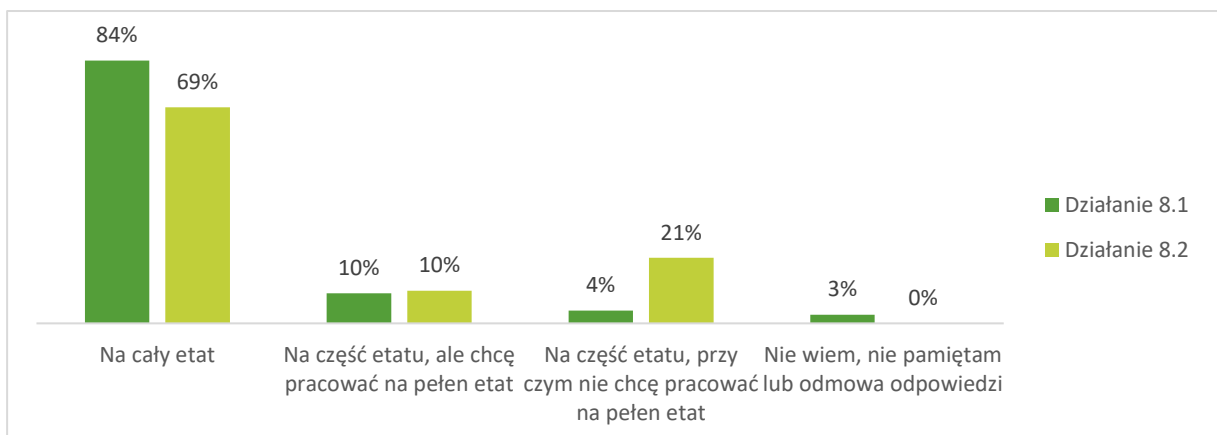
Rysunek 23. Na podstawie jakiej umowy jest Pan(i) zatrudniony(a)? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100. Odpowiedzi udzielały osoby, które pracują w jakiegokolwiek formie.

W efekcie udziału w projekcie uczestnicy, którzy pracują, wykonują co do zasady pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. W przypadku osób aktywizowanych przez powiatowe urzędy pracy jest to 84% badanych, a w przypadku osób objętych wsparciem w ramach projektów konkursowych z Działania 8.2 69%. Należy przy tym zauważyć, że w tej drugiej grupie, co piąta osoba pracuje na część etatu zgodnie ze swoimi oczekiwaniami (tzn. nie jest zainteresowana pracą na pełen etat). Wyjaśnienia takich postaw uczestników projektów z Działania 8.2 należy dopatrywać się w charakterystyce grupy docelowej wsparcia, do której zaliczane są osoby bierne zawodowo między innymi ze względu na sprawowanie opieki nad osobą zależną lub w związku z niepełnosprawnościami.

Rysunek 24. W jakim wymiarze czasu pracy pracuje Pan(i) aktualnie? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

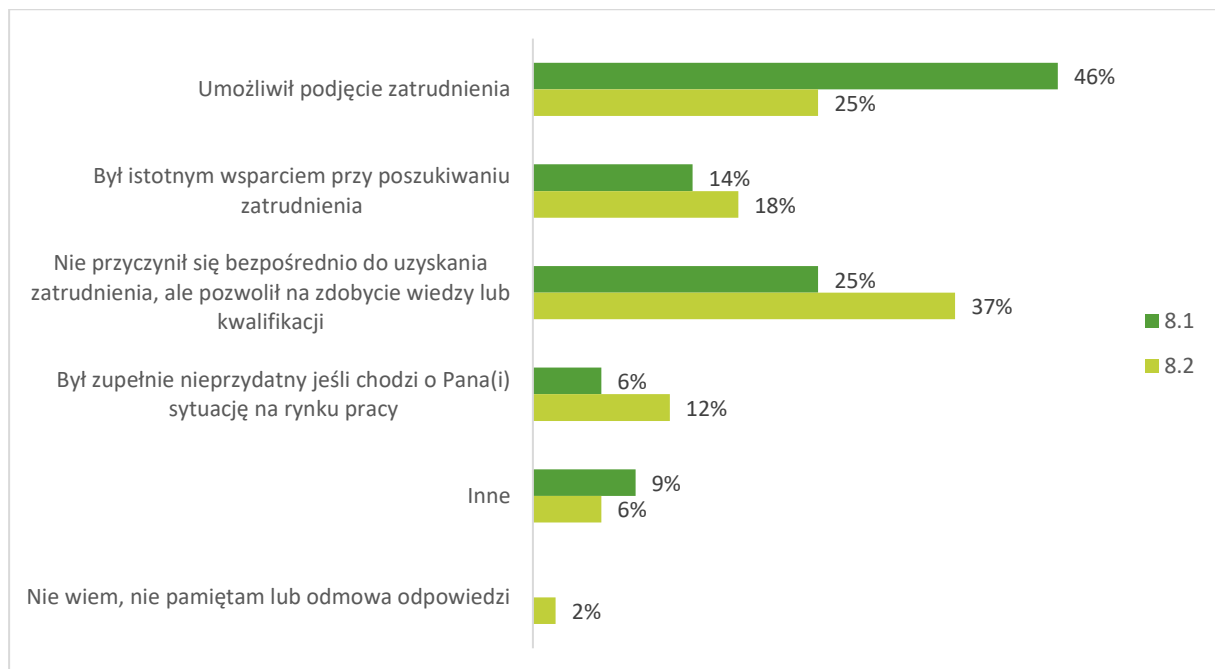

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100. Odpowiedzi udzielały osoby, które pracują w jakiegokolwiek formie.

Najważniejszym wskazaniem skuteczności zrealizowanego wsparcia w odniesieniu do potrzeb osób objętych wsparciem na rzecz aktywizacji zawodowej jest dostrzeżenie związku przyczynowo skutkowego pomiędzy udziałem w projekcie a aktualną sytuacją na rynku pracy. W przypadku uczestników z Działania 8.1 dla 46% badanych udział w projekcie pozwolił na podjęcie zatrudnienia, a dla kolejnych 14% był istotnym wsparciem przy poszukiwaniu zatrudnienia. Oznacza to, że wsparcie

przyczyniło się do rozwiązania problemu braku zatrudnienia dla 60% badanych. Dodatkowo, co czwarty badany uczestnik projektów z Działania 8.1 deklaruje zdobycie wiedzy, doświadczenia lub kwalifikacji, które wpływają pośrednio na jego sytuację na rynku pracy. W przypadku uczestników Działania 8.2 pośrednie lub bezpośrednie oddziaływanie udziału w projekcie na podjęcie zatrudnienia dostrzega 43% badanych, to jest o 17 pp. mniej niż w grupie osób wspartych z Działania 8.1. Jednocześnie jednak znacznie wyższy odsetek osób (37%) deklaruje zdobycie wiedzy lub kwalifikacji, które poprawiają jego sytuację zawodową. Uzyskane wyniki badania ilościowego potwierdzają wnioski, które można sformułować na podstawie analizy wartości osiąganych wskaźników rezultatu w Działaniach 8.1 oraz 8.2, że o ile większą skuteczność zatrudnieniową można przypisać do Działania 8.1, o tyle Działanie 8.2 odgrywa większą rolę w zakresie podnoszenia kwalifikacji osób, które przystępując do projektu były bezrobotne lub bierne zawodowo.

Rysunek 25. Czy według Pana(i), udział w projekcie: – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.

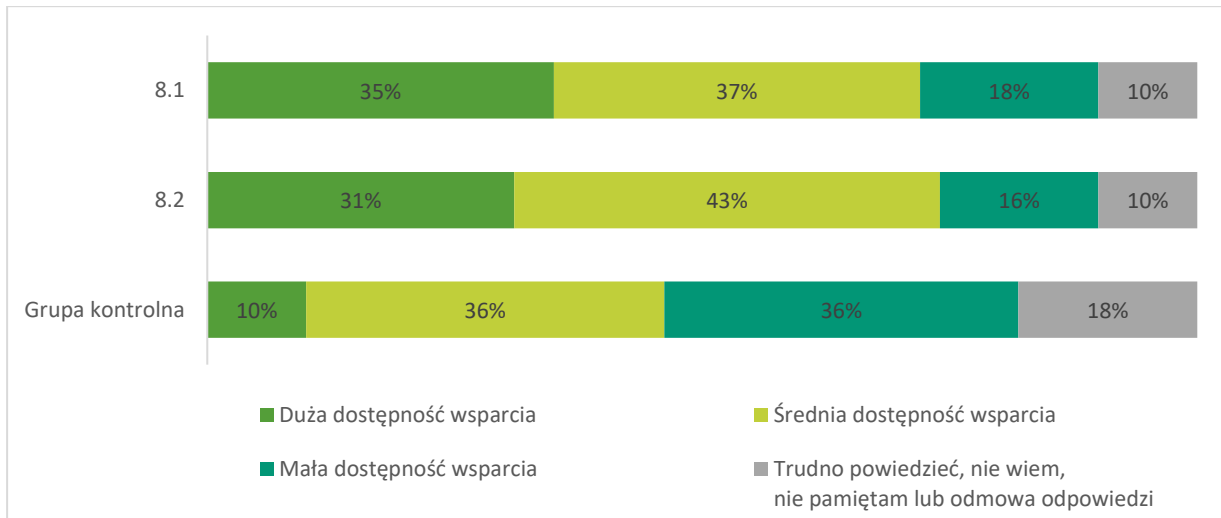

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100. Odpowiedzi udzielały osoby, które pracują w jakiegokolwiek formie.

EFEKT NETTO

Warto zauważyć, iż osoby korzystające ze wsparcia oferowanego przez beneficjentów Działania 8.1 oraz 8.2 zostały objęte interwencją ukierunkowaną na pomoc w uzyskaniu zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Osoby takie znajdują się w uprzywilejowanej pozycji na rynku pracy w stosunku do pozostałych osób poszukujących zatrudnienia. W ramach prowadzonych prac badawczych przeprowadzono badanie ilościowe na grupie kontrolnej, która charakteryzuje się podobnymi cechami społeczno-demograficznymi do grupy objętej interwencją. Wyniki wskazują na znacznie mniej pozytywną ocenę dostępności w województwie małopolskim wsparcia dla osób bezrobotnych niż w przypadku oceny dokonywanej przez beneficjentów ostatecznych wsparcia.

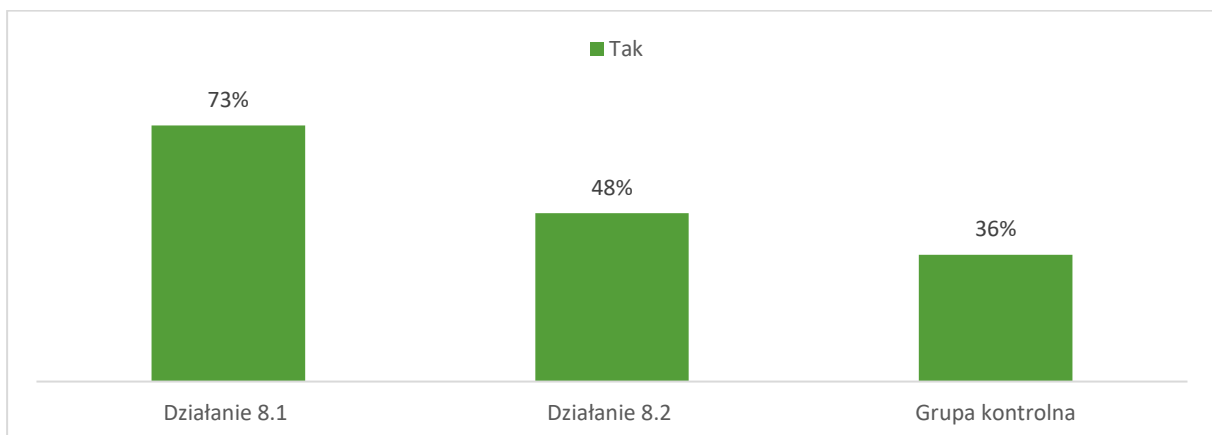
Rysunek 26. Jak ocenia Pan/Pani dostępność w województwie małopolskim wsparcia dla osób bezrobotnych obejmującego działania sprzyjające uzyskaniu zatrudnienia? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2 oraz grupa kontrolna

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100; Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=200.

Badanie wykazało, że bez uzyskania wsparcia na rzecz aktywizacji zawodowej, osobom, które nie zostały objęte interwencją znacznie trudniej podjąć aktywność zawodową. Różnica pomiędzy aktualną sytuacją zawodową osób, które zostały objęte interwencją a osób nieuczestniczących w projektach finansowanych z RPO WM jest znacząca. W przypadku uczestników Działania 8.1 aktualnie aktywnych zawodowo jest 73% badanych, to jest o 37 pp. więcej niż w przypadku grupy kontrolnej, z kolei w przypadku uczestników Działania 8.2 poziom aktywności zawodowej jest wyższy o 12 pp. Należy zakładać, że bez wdrożenia interwencji możliwe byłoby osiągnięcie znacząco ograniczonych efektów w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców województwa małopolskiego.

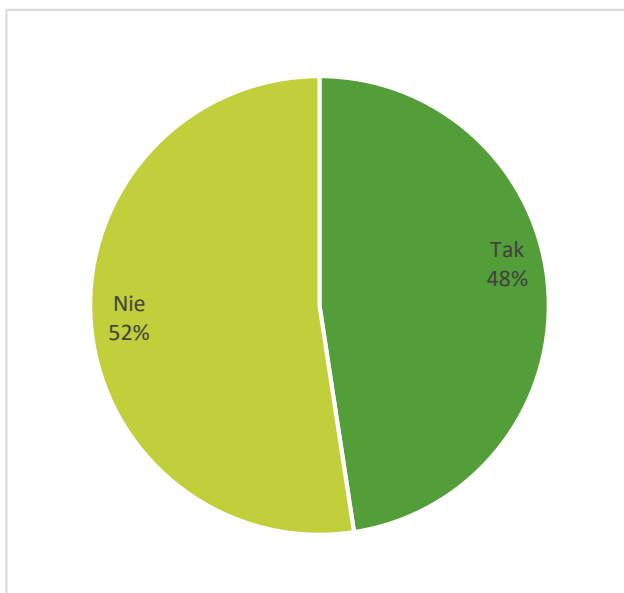
Rysunek 27. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiejkolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą (odpowiedzi tak wśród uczestników projektu i w grupie kontrolnej)? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2 oraz grupa kontrolna

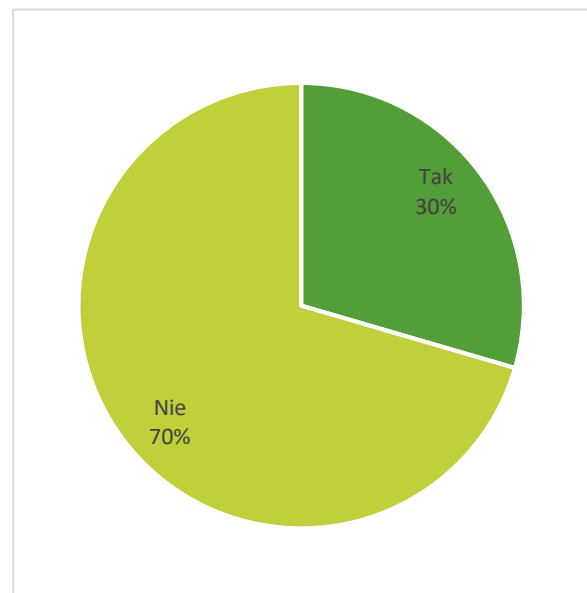
Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100; Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=200.

Istotną obserwacją jest także fakt, że w grupie kontrolnej spośród osób pozostających bez zatrudnienia, tylko co druga osoba aktualnie poszukuje pracy, a co trzecia osoba uważa, że potrzebuje zewnętrznej pomocy w tym zakresie. Jest to o tyle istotna informacja, że sugeruje ona, iż wsparcie w postaci aktywizacji zawodowej nie powinno opierać się tylko i wyłącznie na pośrednictwie pracy, ale także na wsparciu uzupełniającym, które pobudza motywację do poszukiwania zatrudnienia a w konsekwencji do znalezienia trwałego zatrudnienia. Powszechne przekonanie o braku potrzeby uzyskania wsparcia w poszukiwaniu pracy zdiagnozowane w grupie kontrolnej sprawia, że uzasadnione wydaje się być podejmowanie działań ukierunkowanych na działania z zakresu promocji zatrudnienia oraz działania podejmowane przede wszystkim przez beneficjentów Działania 8.2, którzy w ramach realizowanych inicjatyw docierają do osób biernych zawodowo i podejmują działania ukierunkowane na motywowanie do zmiany swojej sytuacji zawodowej.

Rysunek 28. Czy aktualnie poszukuje Pan/Pani pracy? (grupa kontrolna)

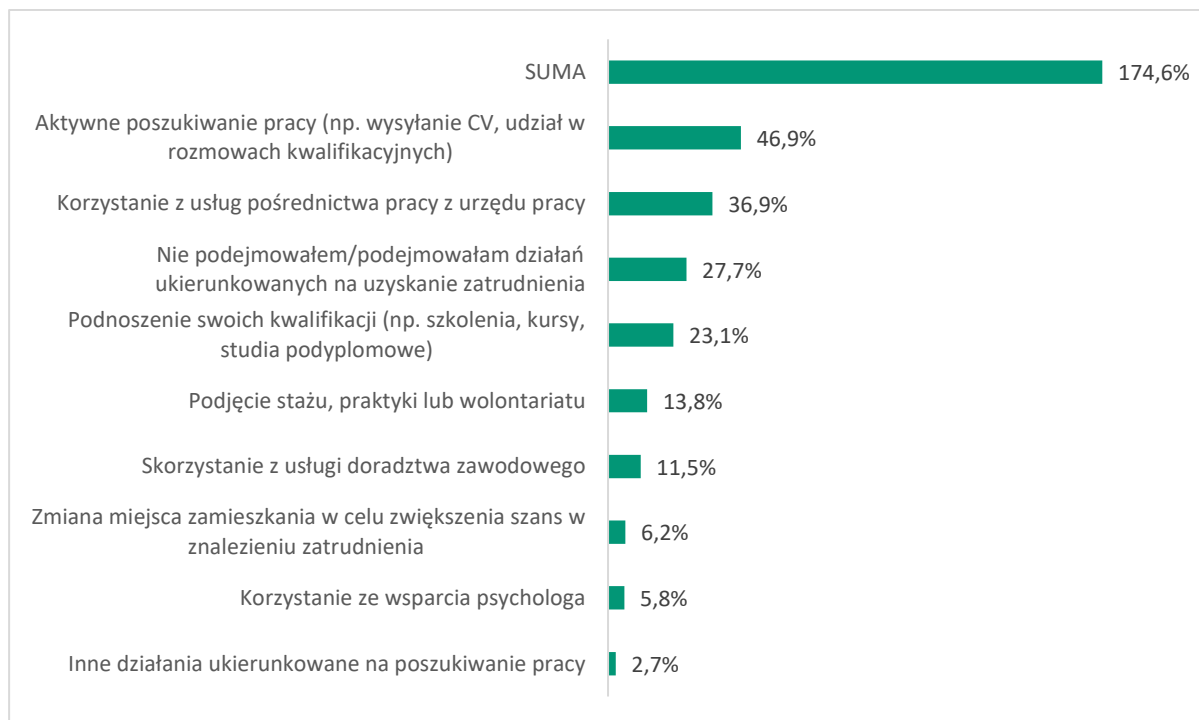
Rysunek 29. Czy uważa Pan/Pani, że potrzebuje Pan/Pani pomocy w pozyskaniu zatrudnienia? (grupa kontrolna)

Badanie CAWI na grupie kontrolnej - osoby pozostające bez zatrudnienia; N=166.

Osoby z grupy kontrolnej w okresie pozostawania bez zatrudnienia samodzielnie podejmowały działania ukierunkowane na zdobycie pracy – takie działania deklaruje niemal co drugi badany. Podstawową aktywnością ukierunkowaną na poszukiwanie nowego miejsca pracy, było samodzielne kontaktowanie się z pracodawcami w sposób pośredni (aplikowanie poprzez wysyłanie CV) lub bezpośredni (rozmowy rekrutacyjne). Co trzeci bezrobotny korzystał z usług pośrednictwa pracy. Ponadto, co czwarty badany wykorzystywał okres pozostawania bez zatrudnienia jako czas odpowiedni na podniesienie swoich kwalifikacji zawodowych. Najtrudniejsza sytuacja dotyczy osób, które deklarują, że nie podejmowały żadnych działań ukierunkowanych na uzyskanie zatrudnienia, co dotyczy 28% reprezentantów grupy kontrolnej.

Rysunek 30. Czy w okresie pozostawania bez zatrudnienia podejmował/podejmowała Pan/Pani któreś z poniższych działań (grupa kontrolna nieobjęta interwencją)?

Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=200.

Analiza efektu netto pozwala także na porównanie oceny form wsparcia, z których korzystali uczestnicy projektów z Działania 8.1 oraz 8.2 z odniesieniem do postrzegania tych form wsparcia w grupie kontrolnej.

Wśród trzech najbardziej użytecznych form pomocy w uzyskaniu zatrudnienia przedstawiciele grupy kontrolnej wskazywali najczęściej działania związane z podnoszeniem kwalifikacji (45%), wsparcie obejmujące finansowanie kosztów dojazdu lub dodatek relokacyjny (30%), inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia, tj. staże, praktyki zawodowe lub wolontariat (26%) oraz doradztwo zawodowe (26%). Uczestnicy projektów biorący udział w badaniu na podstawie deklaracji co do otrzymywanych form wsparcia dokonywali oceny przydatności poszczególnych form wsparcia w poprawie ich sytuacji na rynku pracy. Widoczne są istotne różnice pomiędzy oczekiwanymi formami wsparcia w grupie kontrolnej a ocenie dokonywanej przez faktycznych uczestników projektów. Analiza wartości uzyskanych dotychczas wskaźników wykazała, że istotną rolę w aktywizacji zawodowej osób biernych zawodowo odgrywają działania ukierunkowane na podnoszenie kwalifikacji uczestników. Należy przy tym pamiętać, że w przypadku grup najbardziej oddalonych od rynku pracy, taka forma pomocy w większości przypadków okazuje się nieskuteczna. Istotne jest podejmowanie działań w zakresie motywowania, podnoszenia wiary w siebie i swoje możliwości. Ponadto, aby zwiększyć szanse na aktywizację zawodową tej grupy należy podejmować działania ukierunkowane na kształtowanie umiejętności miękkich, bez których szanse na znalezienie pracy na otwartym rynku pracy maleją.

Tabela 17. Ocena przydatności form wsparcia na rzecz aktywizacji zawodowej w grupie kontrolnej oraz wśród uczestników projektów Działania 8.1 i 8.2

Forma wsparcia	Grupa kontrolna (% wskazań)	Średnia ocena ¹³ - Działanie 8.1	Średnia ocena - Działanie 8.2
Szkolenia, kursy, studia podyplomowe, działania z zakresu potwierdzania kwalifikacji	45%	3,1	3,5
Finansowanie kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia lub dodatek relokacyjny (pokrycie kosztów zamieszkania w związku z podjęciem zatrudnienia)	30%	nd	4,8
Inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia np. staże, praktyki zawodowe, wolontariat	26%	4,2	3,8
Doradztwo zawodowe	26%	3,9	3,5
Pośrednictwo pracy	25%	4,1	3,7
Zatrudnienie wspierane, wspomagane	19%	5,0	nd
Dofinansowanie zatrudnienia niani	18%	nd	nd
Szkolenia z katalogu usług rozwojowych	18%	3,3	3,6
Działania związane ze zdrowiem (np. badania profilaktyczne, diagnostyczne, ułatwienie dostępu do specjalistów)	17%	nd	1,5
Dofinansowanie miejsca w żłobku	15%	nd	nd
Zapewnienie opieki nad osobą zależną	13%	nd	nd
Pomoc w tym zakresie jest niepotrzebna	9%	nd	nd
Wsparcie psychologiczne (poradnictwo psychologiczne, terapie rodzinne, wsparcie adaptacyjne),	7%	nd	4,0
Inne formy ¹⁴	1%	4,2	5,0

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.1 – N=100; Działanie 8.2 – N=100; Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=200.

Przedstawiciele powiatowych urzędów pracy zwracają uwagę na to, że wsparcie oferowane w ramach działania 8.1 miało charakter kompleksowy i zindywidualizowany, a jego zakres zależał od potrzeb uczestników. Z tego względu nie ma możliwości jednoznacznego wskazania najbardziej skutecznych form wsparcia, które byłyby uniwersalną gwarancją sukcesu w postaci aktywizacji uczestników. Na szczególną uwagę zasługują natomiast staże, po odbyciu których osoby objęte tą formą wsparcia najczęściej podejmowały zatrudnienie.

Podobnego zdania są beneficjenci realizujący wsparcie na rzecz aktywizacji zawodowej w ramach Działania 8.2. Zwracając uwagę na konieczność oferowania uczestnikom kompleksowego wsparcia szczególną wagę przypisują stażom oraz dobrze dopasowanym do uczestnika szkoleniom lub kursom umożliwiającym zdobycie niezbędnych do podjęcia pracy kwalifikacji.

Zawsze będę odpowiadał, że nie da się tego określić, są tak różne osoby, tak różne problemy i tak indywidualne jest wszystko. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Należy jednak podkreślić, iż wskazywane formy wsparcia odgrywające kluczową rolę w podejmowaniu aktywności na rynku pracy (tj. staże i szkolenia) mogłyby okazać się dużo mniej efektywne, gdyby

¹³ Średnia ocen dokonywanych na skali 1-5, gdzie 1 oznacza „w ogóle się nie przyczyniło do poprawy Pana(i) sytuacji na rynku pracy”, a 5 oznacza „zdecydowanie się przyczyniło do poprawy Pana(i) sytuacji na rynku pracy”.

¹⁴ W przypadku Działania 8.1 jako inne formy wsparcia wskazano: dofinansowanie na założenie DG (24 wskazania), w przypadku Działania 8.2 wskazano jako odrębną formę wsparcia mentoring.

realizowane były z pominięciem pozostałych form wsparcia zastosowanych w przypadku poszczególnych uczestników zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami. Czynnikiem zwiększającym skuteczność działań podejmowanych w analizowanym obszarze jest zapewnienie osobom zgłaszającym się do udziału w projekcie ścieżki, która pozwoli na osiągnięcie zamierzonego celu: powrotu na rynek pracy. W tym celu konieczne jest dopasowanie wsparcia do potrzeb poszczególnych uczestników. W ocenie beneficjentów wsparcie psychologiczne oraz wsparcie doradcy zawodowego jest niezbędne do poznania uczestników projektu, zdiagnozowania ich potrzeb, ale także do uświadomienia uczestnikowi jego mocnych stron, potrzeb i oczekiwań związanych z funkcjonowaniem na rynku pracy.

Trudno żeby bez doradcy zawodowego coś zrobić, bo jednak trzeba określić ścieżkę. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Wszystkie po trochę. Nie można tutaj pominąć żadnego etapu. Bez wsparcia psychologicznego te osoby nie byłyby na tyle wzmocnione i otwarte żeby chcieć się rozwijać w sensie zawodowym, a wsparcie psychologiczne bez tego wsparcia zawodowego też niewiele by dało. (Beneficjent – Działanie 8.2)

To wszystko musi razem współgrać bo bez doradcy zawodowego, bez pośrednika czy trenera zatrudnienia wspieranego czy trenera pracy czy psychologa to nie byłoby tych osób. Te osoby po prostu nie wiedziałyby co z sobą zrobić bo samo zaoferowanie kursu czy szkolenia, czy stażu to nic nie znaczy, to wszystko musi być razem połączone. (Beneficjent – Działanie 8.2)

EFEKTY WSPARCIA NA RZECZ ROZWOJU KOMPETENCJI KADR ORAZ ZWIĘKSZANIA ADAPTACJI DO ZMIAN – DZIAŁANIE 8.4

Aby nadążyć za zmianami i zachować konkurencyjność, zarówno pracownicy jak i ich pracodawcy zmuszeni są nieustannie przystosowywać się do nowych okoliczności i form funkcjonowania. Wsparcie oferowane w ramach **Działania 8.4 – Rozwój kompetencji kadr i adaptacja do zmian** ma na celu ułatwienie pracodawcom dostosowania kompetencji kadr sektora MŚP do wymagań lokalnej gospodarki oraz zminimalizowanie ryzyka wzrostu bezrobocia w regionie poprzez dwojaki typ działań:

- pierwszy - opiera się na zwiększeniu dostępności do usług rozwojowych dla MŚP oraz ich pracowników,
- drugi - obejmuje wsparcie osób zwolnionych lub zagrożonych zwolnieniem poprzez różne działania pomocowe.

Poddziałanie 8.4.1 – Rozwój kompetencji kadr sektora MŚP przewiduje działania umożliwiające podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr omawianego sektora, stosownie do zapotrzebowania ich przedsiębiorstw, natomiast **Poddziałanie 8.4.2 – Adaptacja do zmian** obejmuje interwencje wspierające osoby zwolnione lub zagrożone zwolnieniem z przyczyn dotyczących zakładu pracy, z wymienionych wcześniej grup. Beneficjentami pierwszego Podziałania są mikro, mali i średni przedsiębiorcy i ich pracownicy, w tym również osoby prowadzące działalność na własny rachunek, a drugiego wymienione już osoby zagrożone utratą pracy oraz odchodzące z rolnictwa (lub członkowie ich rodzin).

Tabela 18. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu właściwych dla Działania 8.4 (Poddziałania 8.4.1 i 8.4.2).

Wskaźnik produktu	RPMP.08.04.01	RPMP.08.04.02	Ogółem
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie	6296	855	7151
Liczba objętych wsparciem w programie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw ekonomii społecznej)	1436		1436
Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	0	517	517
Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	0	19	19
Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie	0	17	17
Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie	3447	559	4006
Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie	2566	803	3369
Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie	281	29	310
Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich	1542	481	2023
Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie	27	414	441
Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie	124	5	129
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	102	23	125
Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie	29	2	31
Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie	665	199	864
Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie	470	87	557
Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie	0	20	20

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

Wsparciem w ramach Poddziałania 8.4.1 obejmującym dofinansowanie korzystania z usług rozwojowych – szkoleniowych lub doradczych – objętych zostało dotychczas 6,3 tys. pracowników z 1436 przedsiębiorstw z województwa małopolskiego. W ramach systemu dystrybucji środków, który obowiązuje w województwie małopolskim na preferencyjny poziom dofinansowania (80%) mogą liczyć pracownicy powyżej 50 roku życia (stanowią 14% uczestników), a także pracownicy o niskich kwalifikacjach (33% uczestników). Ponadto, wyższym poziomem finansowania objęte są usługi rozwojowe świadczone dla pracowników przedsiębiorstw wysokiego wzrostu (stanowią 8% wspartych przedsiębiorstw) lub funkcjonujących w istotnych dla regionu branżach. Co istotne 86% wspartych przedsiębiorstw funkcjonuje w branżach / sektorach istotnych dla rozwoju województwa.

Tabela 19. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników rezultatu właściwych dla Działania 8.4 (Poddziałanie 8.4.1 i 8.4.2).

Wskaźnik rezultatu	RPMP.08.04.01	RPMP.08.04.02	Ogółem
Liczba osób pracujących, które zakończyły udział w Programie	5295	664	5959
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	79	483	562
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	0	308	308

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

W ramach funkcjonowania podmiotowego systemu finansowania usług rozwojowych z dostępnego wsparcia skorzystało 6,3 tys. osób pracujących z prawie 1,5 ty. Przedsiębiorstw z sektora MŚP. Dotychczas spośród wszystkich osób objętych wsparciem 84% nabyło kompetencje lub uzyskało kwalifikacje dzięki skorzystaniu z Bazy Usług Rozwojowych.

Z dofinansowania korzystania z usług rozwojowych korzystają przede wszystkim przedsiębiorcy działający w branżach i sektorach istotnych dla rozwoju województwa małopolskiego (stanowią one 86% wszystkich firm korzystających z tego typu operacji), które liczyć mogą na wyższy poziom dofinansowania usługi rozwojowej. Przyjęte założenie jest trafne, ponieważ z jednej strony stanowi efekt racjonalnego planowania wydatków na finansowanie usług rozwojowych w postaci bonów. Z drugiej strony jednak nie wyklucza firm działających w innych branżach, które również mogą wpływać na swoją konkurencyjność poprzez podnoszenie jakości kapitału ludzkiego w swoim przedsiębiorstwie, choć w tym przypadku poziom dofinansowania usługi rozwojowej jest znacząco niższy.

Tabela 20. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu właściwych dla Poddziałania 8.4.1 (dotyczy wsparcia w ramach BUR)

Wskaźnik	Osiągnięta wartość
<i>Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie</i>	1 436
<i>Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)</i>	6 296
<i>Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie</i>	250
<i>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu</i>	5 295
<i>Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie</i>	865
<i>Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie</i>	2 092
<i>Liczba przedsiębiorstw tzw. wysokiego wzrostu objętych usługami rozwojowymi w programie - specyficzny</i>	120
<i>Liczba przedsiębiorstw działających z branżach/sektorach istotnych dla rozwoju województwa - specyficzny</i>	1 233

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, a także na podstawie wniosków o płatność – wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

Wspieranie dostępności szkoleń i usług doradczych dla przedsiębiorców w ramach podmiotowego systemu wspierania rozwoju kwalifikacji stanowi odpowiedź na dynamiczne zmiany gospodarcze, których konsekwencją jest podejmowanie zintensyfikowanych działań ukierunkowanych na nieustanne dostosowywanie się do nowych okoliczności. W perspektywie finansowej 2014-2020 przedsiębiorcy mają możliwość otrzymania dofinansowania na skorzystanie z usług doradczych i szkoleniowych dla pracowników MŚP. W odróżnieniu od poprzedniej perspektywy, wdrożony został podmiotowy system oparty na dystrybucji środków przeznaczonych na ten cel w oparciu o podejście popytowe. Odejście od starych zasad bazujących na systemie podażowym pozwala dobierać szkolenia i usługi doradcze w sposób w pełni dopasowany do potrzeb przedsiębiorców. Jest to możliwe dzięki udostępnieniu Bazy Usług Rozwojowych (BUR), czyli dużego katalogu obejmującego ofertę szkoleniową i doradczą.

System podmiotowego finansowania usług rozwojowych funkcjonujący w aktualnej perspektywie finansowej wprowadził dużo usprawnień w stosunku do ograniczonych katalogów dostępnych w przeszłości. Przede wszystkim istotną zmianą dostosowującą formę wsparcia do potrzeb przedsiębiorców jest zwiększenie elastyczności co do wyboru szkolenia, terminu, czy pracownika, który będzie uczestniczył w danej formie szkoleniowej. Uproszczono system formalności ograniczający liczbę informacji konieczną przy podpisaniu umowy o dofinansowanie. Wprowadzone rozwiązanie daje dużą elastyczność przedsiębiorstwom, która ograniczona jest jednak zakresem oferty z Bazy Usług Rozwojowych.

Przedsiębiorcy sami decydują kto, kiedy, gdzie. Jedyne ograniczenie to jest to, że mogą wybrać szkolenia w ramach ofert z bazy usług rozwojowych. Ale to też jest dobre bo szkolenia miały różną jakość, a teraz usługi mogą świadczyć firmy, które mają odpowiednie certyfikaty. (Beneficjent – Poddziałanie 8.4.1)

To, na co uwagę zwraca operator właściwy dla makroregionu małopolskiego, to potrzeba zapewnienia jednolitych zasad na terenie całego kraju. Obecnie zasady przyznawania oraz sposoby dystrybucji dofinansowania znacząco różnią się w poszczególnych regionach. Jest to o tyle problematyczne, że mimo różnych zasad, przedsiębiorcy korzystają z tego samego katalogu usług dostępnego w BUR.

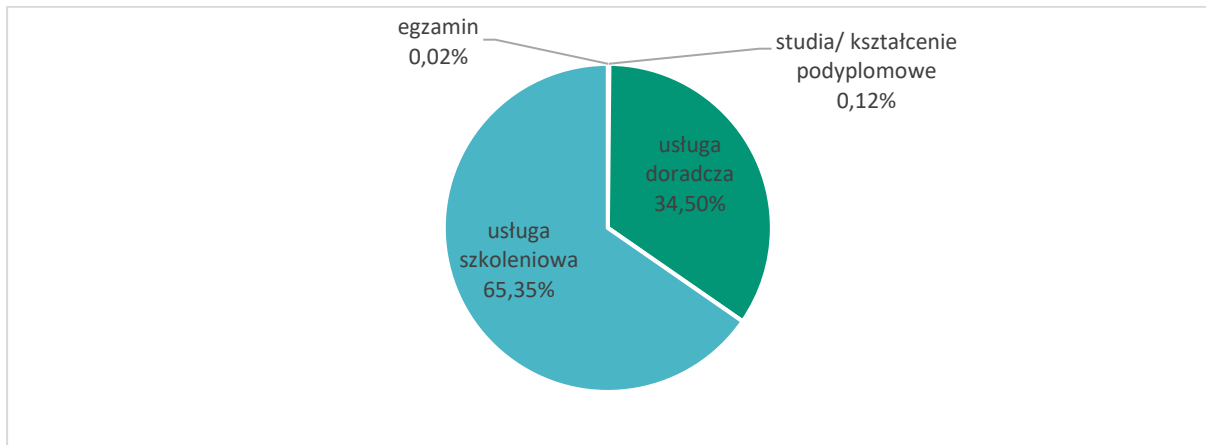
Myślę, że cała Polska powinna mieć bardziej ujednoczone zasady, ja nie mówię o formach, czy bonny czy refinansowanie, chodzi bardziej o kwoty dofinansowania (...) Uważam, że nie powinno się dopuszczać do tego, żeby były różne zasady w różnych województwach. Ważne, żeby przedsiębiorcy potrafili się poruszać w gąszczu zasad, każdy operator miał swoje zasady. (Beneficjent – Poddziałanie 8.4.1)

Zasady obowiązujące w województwie małopolskim pozwalają na efektywne wydatkowanie kosztów oraz dystrybucję dostępnych środków w sposób umożliwiający objęcie wsparciem dużej liczby przedsiębiorstw. Mechanizm wprowadzony w ramach RPO WM służy ograniczeniu zjawiska korzystania z zawyżonych cen usług z Bazy Usług Rozwojowych poprzez wprowadzenie maksymalnej wartości bonu (aktualnie maksymalna wartość bonu wynosi 60 złotych). Jeden bon odpowiada maksymalnej kwocie branej pod uwagę przy dofinansowaniu usługi rozwojowej jaka może przypadać na 1 godzinę szkoleniową lub ½ godziny usługi doradczej. Dzięki temu ze wsparcia w postaci dofinansowania korzystania z usług rozwojowych w województwie małopolskim może skorzystać większa liczba przedsiębiorstw i ich pracowników, ponieważ w przypadku korzystania z usług, których koszty przekraczają ustaloną kwotę, pracodawca musi pokryć koszt tej nadwyżki. Wdrożone

rozwiązanie stanowi odpowiedź na zauważalne przez operatora oraz IZ/IP duże zróżnicowanie cenowe usług oferowanych w ramach BUR. Operator obsługujący wdrażanie Poddziałania 8.4.1 zwraca uwagę na problem zróżnicowania kosztów podobnych usług rozwojowych pomiędzy regionami oraz ich organizatorami, które czasami mają nierynkowe ceny.

Analiza form wsparcia zastosowanych w przypadku poszczególnych odbiorców wsparcia w ramach Poddziałania 8.4.1 wykazała, że choć usługi szkoleniowe dostępne w ramach BUR wybiera większość przedstawicieli grupy docelowej (65%), to dość istotną rolę odgrywają usługi doradcze.

Rysunek 31. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów z Poddziałania 8.4.1

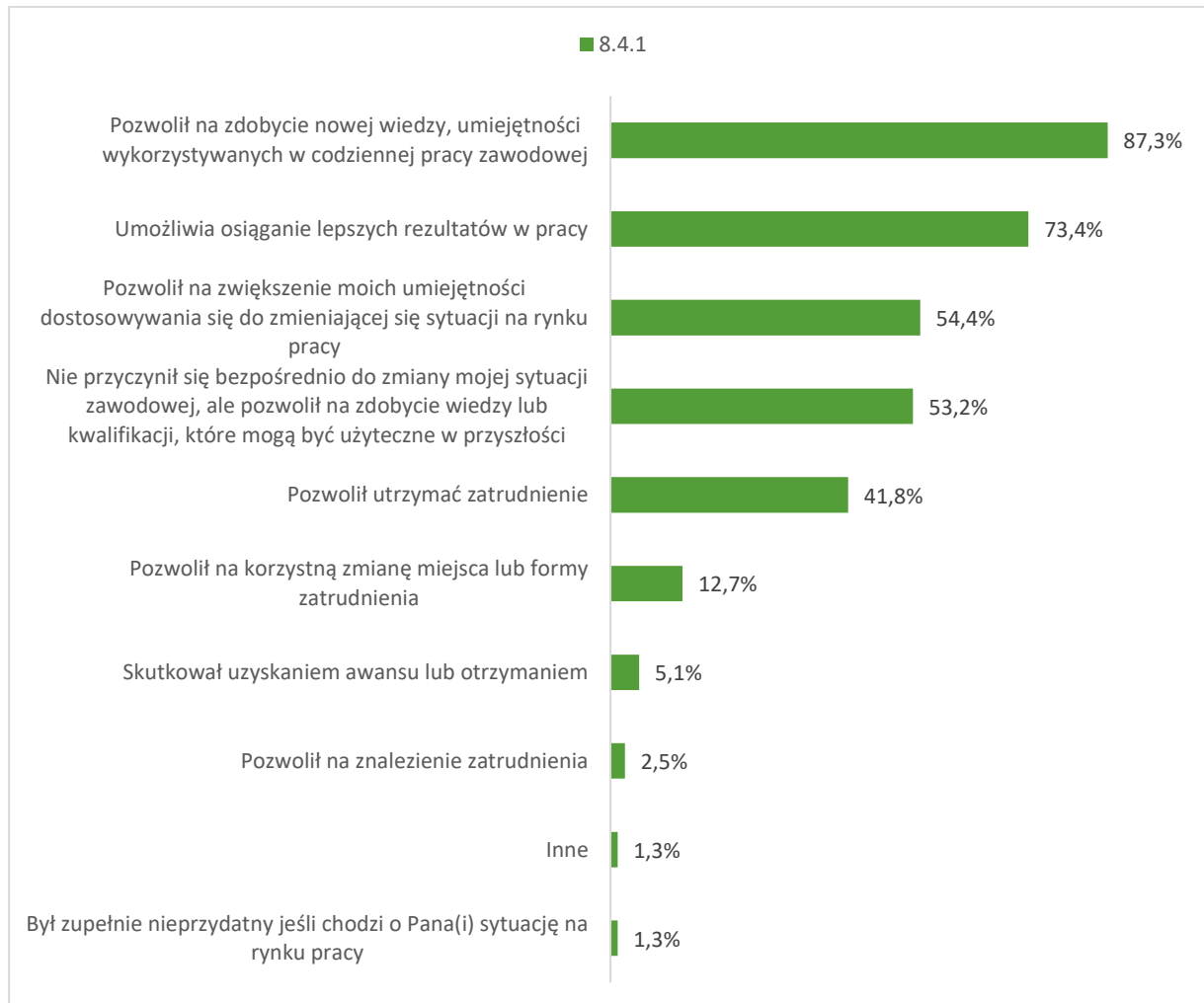
Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Aktualnie pracownicy przedsiębiorstw mogą korzystać z prawie 35 tys. usług rozwojowych, w tym z ponad 5,2 tys. usług realizowanych na terenie województwa małopolskiego. Bogata oferta szkoleniowa i doradcza sprawia, że w aktualnej perspektywie finansowej rozwiązany został problem dostępności wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP. Należy przy tym zauważyć, że zasady obowiązujące w ramach RPO WM pozwalają na korzystanie z współfinansowanych ze środków UE usług rozwojowych wszystkim przedsiębiorstwom MŚP. Przyjęte założenie wspiera rozwój kwalifikacji i kompetencji pracowników MŚP niezależnie od branży czy przynależności do grup w szczególnej sytuacji na rynku pracy (przyjęto założenie o 50% poziomie dofinansowania dla wszystkich przedsiębiorstw oraz preferencyjny poziom dofinansowania 80% dla przedsiębiorstw i pracowników spełniających określone wymagania). Dzięki temu oddziaływanie interwencji ma znacząco szerszy zasięg oraz stymuluje rozwój przedsiębiorstw z regionu. Przyjęty mechanizm jednocześnie umożliwia szeroki dostęp do dofinansowania usług rozwojowych oraz wspiera przedsiębiorców i pracowników, których objęcie interwencji ma szczególne znaczenie dla osiągnięcia zakładanych rezultatów.

Efekty interwencji w tym zakresie obserwowalne są przede wszystkim w podnoszeniu kwalifikacji pracowników, którzy skorzystali z dofinansowanych usług rozwojowych. Według 87% otrzymane wsparcie pozwoliło na zdobycie wiedzy lub umiejętności wykorzystywanych w codziennej pracy zawodowej, co wskazuje na bardzo wysoki poziom dopasowania otrzymanego wsparcia do rzeczywistych potrzeb przedsiębiorstw, w których zatrudnieni są ostateczni odbiorcy wsparcia. Ponadto, 73% badanych pracowników deklaruje, że dzięki skorzystaniu z usługi szkoleniowej lub doradczej możliwe jest osiągnięcie lepszych rezultatów w codziennej pracy.

Interwencja w analizowanym obszarze zakładała zwiększenie adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw w obliczu ciągle zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej. Związek pomiędzy udziałem w projekcie a zwiększaniem umiejętności dostosowywania się do zmieniającej się sytuacji dostrzega 54% badanych.

Rysunek 32. Czy według Pana/i udział w projekcie... – uczestnicy projektów z Poddziałania 8.4.1

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.4.1 – N=80.

Przyjęty w ramach RPO WM 2014-2020 system dystrybucji wsparcia kierowanego do sektora MMŚP w celu podnoszenia kwalifikacji jego pracowników okazuje się skutecznym i efektywnym mechanizmem dystrybucji środków dostępnych w ramach dostępnej alokacji. Istotnie zwiększa się dostęp do usług rozwojowych dla sektora MMŚP. Przyjęte założenia pozwalają nie tylko na racjonalne współfinansowanie usług rozwojowych użytecznych dla grup docelowych, poprzez wprowadzenie mechanizmów pozwalających na unikanie zawyżanych cen usług, ale jednocześnie umożliwiają dostęp do tego rodzaju wsparcia dla szerokiego grona odbiorców. Należy tutaj zauważyć, iż ze wsparcia mogą korzystać nie tylko przedsiębiorstwa wysokiego wzrostu, czy z branży wysokiego wzrostu i sektorów istotnych dla rozwoju województwa, ale także przedstawiciele pozostałych firm działających w województwie małopolskim (choć poziom dofinansowania jest wówczas niższy). Analiza dotychczas uzyskanych wartości wskaźników wskazuje, że wsparcie kierowane jest przede wszystkim do firm,

które mogą otrzymać preferencyjny poziom dofinansowania. Dobrym rozwiązaniem stosowanym w ramach Programu jest uwzględnienie możliwości korzystania z tego rodzaju wsparcia pozostałym podmiotom z grupy docelowej, przy jednoczesnym stymulowaniu rozwoju najbardziej perspektywicznych przedsiębiorstw, branż i sektorów.

Szeroka dostępność zapewniona jest również poprzez umożliwienie korzystania ze wsparcia osobom, które nie wpisują się w definicje grup w trudnej sytuacji na rynku pracy (osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby o niskich kwalifikacjach). Wprowadzenie preferencyjnego poziomu finansowania nie wpływa jednak na zapewnienie wysokiej reprezentatywności osób z tych kategorii w ogóle odbiorców wsparcia realizowanego w ramach Poddziałania 8.4.1 – analiza osiągniętych dotychczas wartości wskaźników oraz charakterystyki uczestników wykazuje, że osoby w wieku 50 lat i więcej stanowią około 14% ogółu odbiorców wsparcia, osoby z niepełnosprawnościami stanowią około 2% ogółu uczestników, z kolei osoby o niskich kwalifikacjach stanowią 33% ogółu uczestników. Należy przy tym zauważyć, że co do zasady udział ten odpowiada strukturze populacji i nie ma konieczności podejmowania działań ukierunkowanych na zwiększenie udziału tych grup wśród uczestników objętych wsparciem w ramach Poddziałania 8.4.1.

Wprowadzony system oparty na bonach i limitach kwotowych sprawdza się w obecnym kształcie i powinien być kontynuowany w kolejnej perspektywie finansowej z uwzględnieniem konieczności rewaloryzacji wartości bonów w przypadku pojawienia się takiej potrzeby uwarunkowanej sytuacją gospodarczą, poziomem inflacji oraz cenami rynkowymi szkoleń i usług doradczych.

Działania outplacementowe wdrażane w ramach Poddziałania 8.4.2 stanowią odpowiedź na wyzwanie jakim są dynamiczne zmiany w gospodarce wymuszające na uczestnikach rynku – pracodawcach i pracownikach konieczność elastycznego, stałego dostosowywania się do nowych okoliczności. Outplacement obejmuje zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie i udzielenie pomocy zwalnianym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia, a także wsparcia osób odchodzących z rolnictwa¹⁵. W ramach Poddziałania 8.4.2 realizowane są interwencje na rzecz wsparcia pracowników zagrożonych zwolnieniem, pracowników przewidzianych do zwolnienia lub osób zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracownika, a także osób odchodzących z rolnictwa poprzez opracowywane i wdrażanie kompleksowych programów typu outplacement.

Z uwagi na różne kryteria, outplacement można podzielić na wiele rodzajów, np. indywidualny i zbiorowy, w zależności od grupy docelowej oraz ilości redukowanych etatów. W tym miejscu uwidacznia się jego powiązanie z przepisami prawa w zakresie zwolnień zbiorowych, wedle których pracodawca zwalnający co najmniej 50 pracowników w przeciągu 3 miesięcy ma obowiązek skonsultowania się z lokalnym urzędem pracy w celu ustalenia strategii pomocy zwalnianym

¹⁵ Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020

pracownikom takiej jak organizacja szkoleń i pośrednictwo pracy, która realizowana może być w trakcie trwania okresu wypowiedzenia lub do pół roku po utracie pracy¹⁶.

Beneficjenci decydując się na realizację projektów w tym obszarze zakładali objęcie wsparciem pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy, jak również osoby odchodzące z rolnictwa, które spełniały kryteria formalne dostępu do wsparcia. Projektodawcy przewidywali co do zasady wykorzystanie rekrutacji ciągłej pozwalającej na efektywne wykorzystywanie instrumentów dostępnych w ramach realizowanego projektu. Choć w skali regionu skala zwolnień grupowych jest relatywnie niewielka, beneficjenci przewidzieli mechanizmy pozwalające na szybkie reagowanie na zdarzenia tego typu. W takich przypadkach zakładano niezwłoczne nawiązywanie kontaktu z pracodawcą oraz zwalnianymi pracownikami w celu rekrutacji potencjalnych uczestników oraz udzielenia im wsparcia w adaptacji do nowej sytuacji. Wówczas dotarcie do potencjalnych uczestników okazuje się być najłatwiejsze a osoby te są skłonne do współpracy. Ponadto, często beneficjent ma wtedy do czynienia z grupą raczej jednorodną, a zatem planowanie i organizacja dla takich grup jest najbardziej efektywna kosztowo.

W ramach interwencji realizowanej w tym obszarze działaniami objęto ponad 1000 pracowników zagrożonych zwolnieniem lub zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zdecydowana większość osób objętych programem (71%) dzięki otrzymanemu wsparciu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.

Tabela 21. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników: produktu i rezultatu właściwych dla Poddziałania 8.4.2

Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Produktu	
Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	471
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	185
Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	1168
Rezultatu	
Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	831
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	525

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

W ramach oferowanego dla grupy docelowej wsparcia beneficjenci korzystali z otwartego katalogu form wsparcia przewidzianych do zastosowania w ramach wdrażanych programów outplacementowych. Kluczowym założeniem było zastosowanie narzędzi i sposobów działania pozwalających na szybką reakcję na potrzeby uczestników. Osoby, które zostają objęte kompleksowym

¹⁶ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. Dz. U. 2004 Nr 99 poz. 1001.; Ustawa o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników z dnia 13 marca 2003 r. Dz. U. z 2016 poz. 1474 z późn. zm.

wsparciem w ramach uczestnictwa w projekcie średnio obejmowane są 7 różnymi formami wsparcia. Uczestnicy projektu średnio korzystają 17-krotnie z form zaproponowanych przez operatora (niektórzy uczestnicy korzystają wielokrotnie z jednej formy). Analiza danych uczestników objętych interwencją wykazała, że w ramach wdrażanych programów outplacementowych formą wsparcia kierowaną do niemal wszystkich osób objętych interwencją obejmowało doradztwo zawodowe (98%). W tym przypadku diagnozowano kwalifikacje uczestników oraz ich adekwatność do aktualnych potrzeb rynku pracy. W ramach usług doradztwa zawodowego opracowywany jest IPD. Po zdiagnozowaniu potrzeb w obszarze podnoszenia kwalifikacji, zdecydowaną większość uczestników (74,4%) kierowano na szkolenia lub kursy. Mając na uwadze charakterystykę grupy docelowej należy wspomnieć, że częstokroć mieliśmy do czynienia z osobami o wysokich kwalifikacjach, a szkolenia odbywane w ramach projektu miały charakter wysoce specjalistyczny. Jednocześnie jednak studia podyplomowe podjęło tylko niespełna 2% uczestników. Warty uwagi jest również fakt, że w przypadku prawie 18% osób objętych wsparciem, zastosowano co najmniej dwie formy tego rodzaju (tj. szkolenie lub kurs). Większość uczestników projektów została również objęta wsparciem doradczym w postaci poradnictwa psychologicznego (70% uczestników) oraz usługami z zakresu pośrednictwa pracy (64%). W związku z tym, że w ramach tego typu operacji, beneficjenci posługiwali się otwartym katalogiem form wsparcia, aż 70% uczestników zostało objętych innymi formami wsparcia, niż te ujęte w katalogu. Podkreślenia wymaga fakt, że formy te były każdorazowo ustalane podczas opracowywania IPD we wspólnej rozmowie odbiorcy wsparcia i doradcy. Beneficjenci co do zasady nie wskazywali we wnioskach o dofinansowania innowacyjnych pomysłów na dostosowanie wsparcia do potrzeb grupy docelowej. Przewidywano natomiast nawiązywanie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej (OWES, przedsiębiorstwa społeczne), choć ani z deklaracji respondentów badania ilościowego (odbiorców wsparcia), ani deklaracji beneficjentów w trakcie prowadzonych wywiadów jakościowych nie padły deklaracje na temat realizacji tych założeń. W ramach realizowanych projektów udostępniono także coworking dla odbiorców wsparcia. Na rzecz beneficjentów ostatecznych działania podejmowali także analitycy rynku pracy, którzy monitorowali aktualną sytuację na rynku pracy na obszarze oddziaływania projektu. Dla odbiorców ostatecznych wsparcia organizowano także targi pracy.

Warto zauważyć, że choć katalog dostępnych form wsparcia przewidywał szereg różnych typów działań, to odbiorcy wsparcia obejmowani byli raczej podobnym zestawem usług na rzecz pomocy w adaptacji do ich nowej sytuacji na rynku pracy. Warty uwagi jest fakt, że bardzo niewielkim zainteresowaniem cieszyło się subsydiowane zatrudnienie, z którego skorzystało 2,7% ostatecznych odbiorców wsparcia. Przyczyn tak małego zainteresowania tą formą wsparcia upatrywać należy z jednej strony w barierach pojawiających się ze strony beneficjentów, którzy mają skłonność do korzystania z form wsparcia, które są bardziej popularne oraz łatwiejsze w obsłudze administracyjnej, a także mniej ingerują w zachowanie płynności finansowej (w okresie oczekiwania na refundację), z drugiej w preferencjach pracodawców, którzy wolą przyjmować uczestników na staże lub praktyki, które są dla nich formą łatwiejszą w obsłudze, mniej zobowiązującą oraz nie stanowiącą pomocy de minimis. Zatrudnienie subsydiowane jest formą wymuszającą na pracodawcy deklarację utrzymania określonego okresu zatrudnienia, czy wzrostu netto liczby pracowników. Ponadto wymaga dopełnienia ze strony pracodawcy większej ilości formalności a także konieczności angażowania własnych środków (przed ich refundacją).

Tabela 22. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów w Poddziałaniu 8.4.2

Forma wsparcia w ramach programu outplacementowego	Liczba przyznanych form wsparcia	Liczba osób, które skorzystały więcej niż raz	% wielokrotnych odbiorców w ramach interwencji	Liczba osób objętych wsparciem	% uczestników w ramach Działania
doradztwo zawodowe	1442	198	16,0%	1208	97,8%
szkolenie/ kurs	1233	218	17,7%	919	74,4%
inne	1839	554	44,9%	866	70,1%
poradnictwo psychologiczne	871	11	0,9%	860	69,6%
pośrednictwo pracy	803	15	1,2%	787	63,7%
staż/ praktyka	249	2	0,2%	247	20,0%
dotacja na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	179	0	0,0%	179	14,5%
subsydiowanie zatrudnienia	33	0	0,0%	33	2,7%
studia/ kształcenie podyplomowe	25	1	0,1%	24	1,9%
dodatek relokacyjny	9	0	0,0%	9	0,7%

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

Wsparcie działań outplacementowych realizowane w ramach poddziałania 8.4.2 pozwoliło na pozytywne oddziaływanie na postawy uczestników projektów. Dzięki wsparciu udzielonemu w ramach podjętej interwencji możliwe było oddziaływanie na postawy osób, które znalazły się w trudnej sytuacji na rynku pracy w wyniku zwolnień, zagrożenia zwolnieniami lub przewidzianych do zwolnienia. Podjęte działania na rzecz tej grupy docelowej pozwoliły na zmianę sposobu postrzegania ich sytuacji na rynku pracy, dostrzeżenia szans związanych z sytuacją, w jakiej się znaleźli. Udział w projekcie pozwolił na zwiększenie ich zdolności do odnalezienia się w nowej sytuacji.

Przede wszystkim zmiana w postrzeganiu samej sytuacji zmiany z negatywnej na pozytywną i podniesienie poczucia własnej wartości uczestników ich motywacji do dążenia do celu, przedstawienie, że jedno stanowisko pracy nie jest na zawsze że nabrali odwagi w dążeniu do swoich celów, które chcieli realizować ale wydawało im się to za bardzo odległe. Czasami człowiek potrzebuje impulsu i to zadziałało jak taki impuls do pozytywnych działań. To na pewno jest wielka radość jak się widzi szczęśliwych uczestników którzy albo otrzymują nowe zatrudnienie albo się przekwalifikowują i zostają w firmie na nowych stanowiskach często na wyższych. (Beneficjent – Poddziałanie 8.4.2)

Dzięki otrzymanemu wsparciu osoby, które znalazły się w nowej, czasami trudnej, sytuacji zawodowej znalazły nowe zatrudnienie w oparciu o zdobyte nowe kwalifikacje. Należy zauważyć, że w przypadku tego rodzaju operacji jako najbardziej skuteczną formę wsparcia wskazuje się subsydiowanie zatrudnienia, które jest formą wsparcia dającą obustronne korzyści w okresie wdrażania pracownika do wykonywania nowych zadań zawodowych w nowym miejscu pracy.

Należy zauważyć, że w przypadku tej grupy docelowej beneficjenci realizują wsparcie na rzecz bardzo zróżnicowanej grupy docelowej jeśli chodzi o ich doświadczenie zawodowe i kwalifikacje. Wśród uczestników projektów znajdują się zarówno osoby o wysokich kwalifikacjach, które zajmowały wysokie stanowiska (np. managerskie) a jednocześnie osoby o niższych kwalifikacjach pracujący

dotychczas na stanowiskach wykonawczych. Takie zróżnicowanie grupy docelowej sprawia, że szczególnie istotną rolę przypisać należy indywidualnemu podejściu do planowania procesu uczestnictwa w projekcie.

Tutaj akurat w tym projekcie to wszystko zależy od uczestnika, bo dla jednego będzie potrzebny staż jeżeli całkowicie zmienia stanowisko pracy i to jest takie podstawowe stanowisko. Jak ktoś startuje wysoko to żaden manager na staż nie pójdzie, więc tutaj są szkolenia i studia podyplomowe, często bardzo specjalistyczne jak zarządzanie projektami według jakiejś określonej metodologii albo chociażby język angielski stricte branżowy. (Beneficjent – Poddziałanie 8.4.2)

Z obserwacji beneficjentów wynika, że skuteczność wsparcia zależała od wieku osób, objętych wsparciem w ramach projektu. Bardziej otwarte na zmiany są osoby młodsze, które przyzwyczajone są do większej elastyczności na rynku pracy.

to chętniej do projektu przystępowały osoby młodsze w wieku myślę że do 50 lat natomiast te osoby starsze podchodziły z większym dystansem też z pewnymi obawami ponieważ zazwyczaj pracowali przez wiele lat w jednym czy dwóch zakładach pracy, to nie były osoby które bardzo często zmieniały prace, były związane przez wiele lat z daną firmą i dla nich takie przejścia były dość traumatyczne, one też potrzebowały takiej zachęty i takiego wsparcia merytorycznego właśnie w poszukiwaniu tej pracy, takiego zachęcenia, że jednak ten projekt jest dla nich i daje im nowe możliwości mimo wszystko. (Beneficjent – Poddziałanie 8.4.2)

Mocną stroną pozwalającą na efektywne osiągnięcie zakładanych rezultatów jest zapewnienie beneficjentom elastyczności w realizacji wsparcia dostosowanego do potrzeb diagnozowanych na etapie wdrażania projektu, w pracy z uczestnikami podejmującymi się udziału w projekcie. Indywidualizacja wsparcia stanowi istotny czynnik wpływający na skuteczność podejmowanych działań mierzonych wskaźnikami odnoszącymi się do sytuacji na rynku pracy uczestników projektów a nie zastosowanych form wsparcia względem nich.

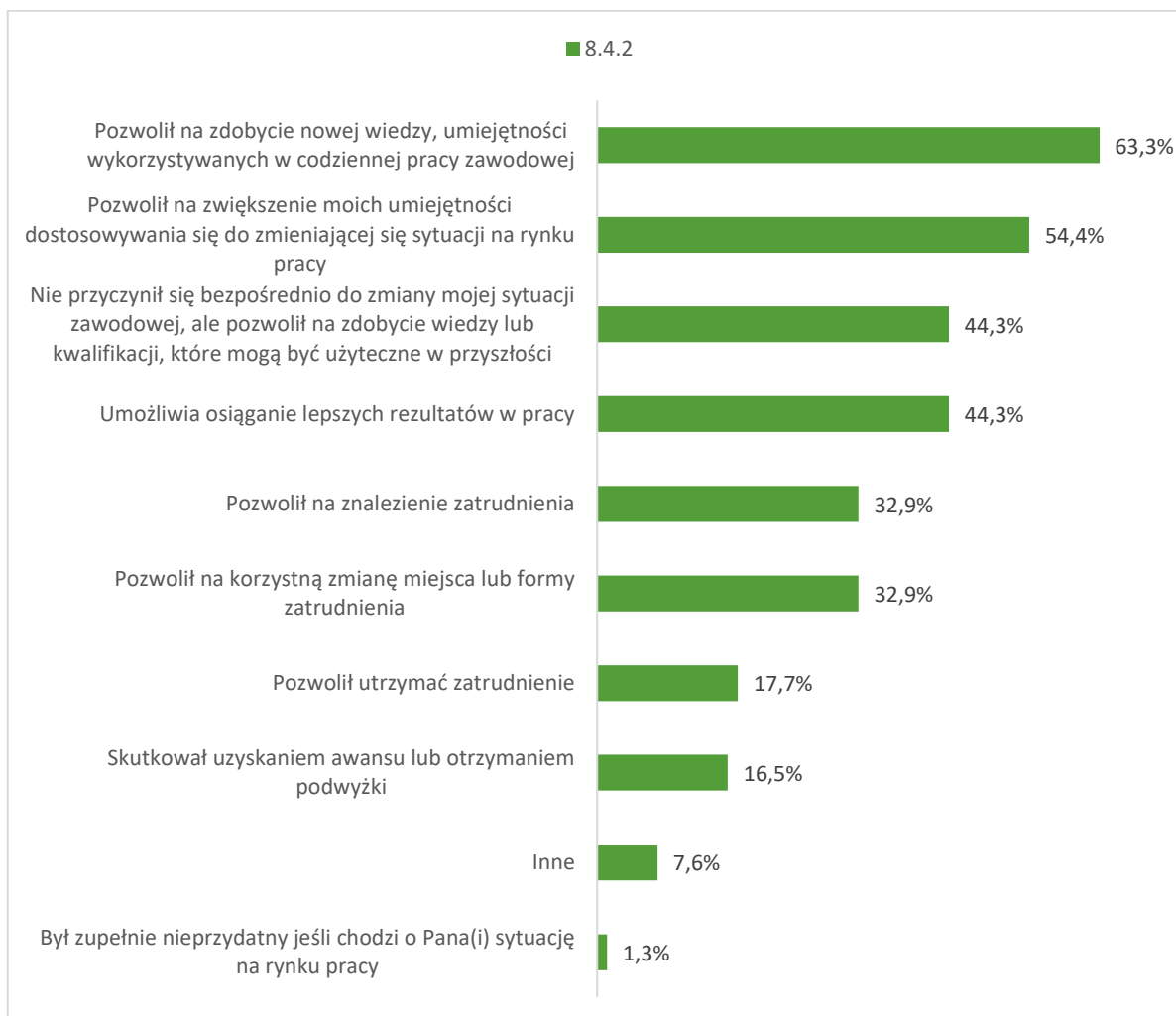
Te projekty outplacementowe dają taką dużą dozę elastyczności, że jak potrzebujemy coś zmieniać w projekcie to po prostu to zmieniamy bo sama konstrukcja projektu nam na to pozwala. Samo założenie projektu jest bardzo elastyczne, możemy zmienić ilość zaplanowanych szkoleń i staży w zależności od tego jakich uczestników mamy i nie ma z tym żadnego problemu. Wskaźnikiem nie jest ilość przeprowadzonych szkoleń czy ilość odbytych staży tylko główne wskaźniki utrzymania albo podjęcia zatrudnienia, a wszystko inne to jest drogą do celu.

Analiza efektów wsparcia z uwzględnieniem perspektywy ostatecznych odbiorców wsparcia – osób korzystających ze wsparcia proponowanego na rzecz zwiększania adaptacyjności do zmian pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych wykazuje nieco niższy poziom skuteczności i trafności wsparcia niż w przypadku korzystania z usług rozwojowych w ramach Poddziałania 8.4.1. Analiza uzyskanych wartości wskaźników wykazała, że 71% uczestników po zakończeniu udziału w projekcie podjęło lub kontynuowało swoje zatrudnienie. Z badania ilościowego wynika, że wśród osób korzystających ze wsparcia na rzecz zwiększenia adaptacyjności 54% dzięki udziałowi w projekcie dostosowało się do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy. Oznacza to, że kontynuacja lub podjęcie zatrudnienia po zakończeniu udziału w projekcie nie zawsze wiąże się

z większą adaptacyjnością do zmian. Ponadto według wartości wskaźnika 45% uczestników uzyskało kwalifikacje lub nabyło kompetencje, choć według znacznie większej grupy uczestników objętych badaniem ilościowym (63,3%) otrzymane wsparcie skutkowało zdobyciem użytecznych umiejętności, które są wykorzystywane w codziennej pracy zawodowej. Należy zatem wnioskować, że w subiektywnej ocenie uczestników wielokrotnie nabyte doświadczenie w ramach projektu przekładało się na codzienne wykonywanie obowiązków. W przypadku 44,3% uzyskane kwalifikacje nie przyczyniły się do zmiany sytuacji zawodowej uczestników, ale pozwoliły na uzyskanie wiedzy, która może być przydatna w przyszłości.

Działania outplacementowe przyczyniały się do zmiany sytuacji zawodowej uczestników projektów, która przejawiała się korzystnymi zmianami w obszarze zatrudnienia w przypadku co trzeciego badanego odbiorcy wsparcia. W przypadku 18% wsparcie pozwoliło na zachowanie dotychczasowego zatrudnienia.

Rysunek 33. Czy według Pana/i udział w projekcie – uczestnicy projektów z Poddziałania 8.4.2

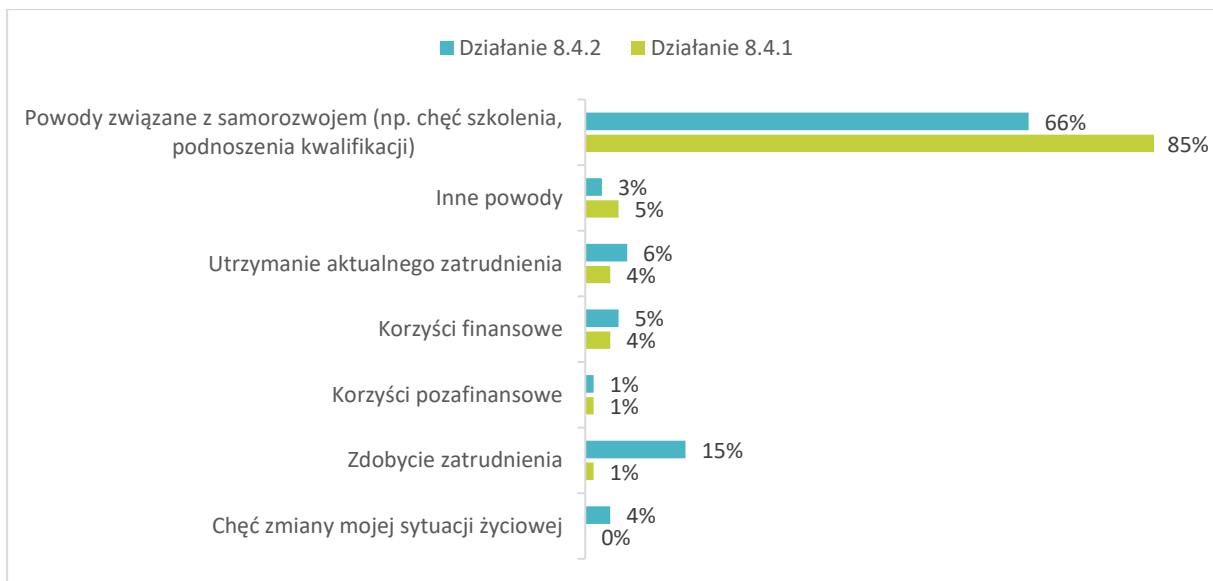

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.4.2 – N=80.

Uczestnicy projektów realizowanych w ramach Działania 8.4 wskazując główną motywację udziału w projekcie w zdecydowanej większości przypadków koncentrowali się na chęci rozwijania własnych kompetencji i kwalifikacji: w przypadku osób korzystających z usług rozwojowych było to 85%

uczestników, z kolei w przypadku osób objętych programami outplacementowymi 66%. W przypadku tej drugiej grupy, istotnym powodem uczestnictwa w projekcie były też motywacje związane ze zdobyciem zatrudnienia (15%). Efekty wsparcia widoczne są w subiektywnej ocenie realizacji tych celów przez uczestników wsparcia. W przypadku Poddziałania 8.4.1 zamierzone cele zostały zrealizowane w przypadku 95% uczestników (pełną realizację celu deklaruje 84%, częściową 11% badanych). W przypadku Poddziałania 8.4.2 cele zrealizowało 97% badanych, przy czym pełną realizację własnych założeń deklaruje 69% ostatecznych odbiorców wsparcia tego rodzaju.

Rysunek 34. Dlaczego zdecydował/a się Pan(i) na udział w projekcie? - Uczestnicy projektów z Działania 8.4

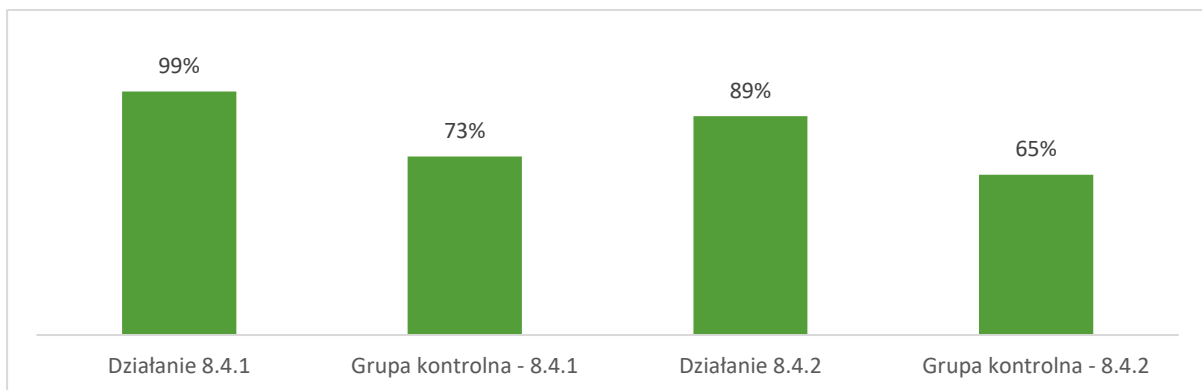

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.4.1 – N=80; Działanie 8.4.2 – N=80.

EFEKT NETTO

Badania ilościowe wykazały, że w najlepszej sytuacji zawodowej są osoby objęte wsparciem w ramach Działania 8.4.1. Niemal wszystkie osoby, które skorzystały ze wsparcia w ramach dofinansowania usług rozwojowych pozostają aktywne na rynku pracy. Wysoki wskaźnik zatrudnienia dotyczy również grupy osób, które znalazły się w niekorzystnej sytuacji zawodowej – aktualnie w jakiegokolwiek formie zatrudnionych jest 89% uczestników. W przypadku grupy kontrolnej, osób o podobnej charakterystyce społeczno-demograficznej nieobjętych oddziaływaniem interwencji wskaźnik zatrudnienia wynosi 70%. Jeśli chodzi o wskaźniki opisujące jakość zatrudnienia (forma umowy, wymiar czasu pracy) nie występują istotne statystycznie różnice w analizowanych grupach.

Rysunek 35. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiejkolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – uczestnicy projektów Działania 8.4 i grupa kontrolna

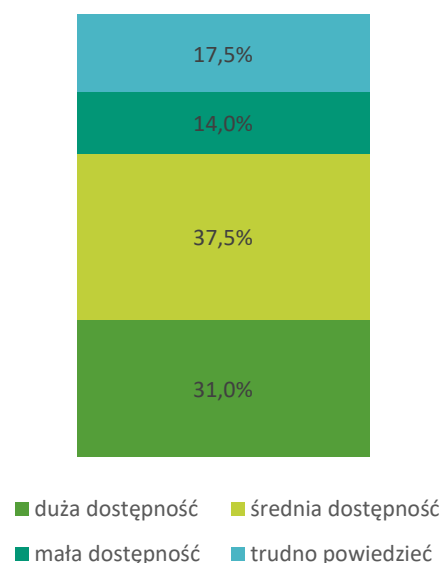
Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.4.1 – N=80; Działanie 8.4.2 – N=80 oraz w grupie kontrolnej: 8.4.1 – N=80; 8.4.2 – N=40.

Wsparcie realizowane w ramach Działania 8.4 miało na celu zwiększenie możliwości korzystania z usług dostosowujących przedsiębiorstwa i ich pracowników do zmieniającego się otoczenia gospodarczego. Udział w projekcie umożliwił przede wszystkim inwestowanie w czynniki niematerialne związane z kwalifikacjami pracowników, gdzie cel ten udało się zrealizować na wysokim poziomie. Badanie w grupie kontrolnej pozwoliło na dostrzeżenie efektu netto interwencji. Bez wdrażania działań w ramach RPO WM podnoszenie kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw z województwa małopolskiego dotyczyłoby tylko co drugiego pracownika. Oznacza to, że bez interwencji istotnie mniejszy odsetek osób podejmowałoby działania szkoleniowe, a w konsekwencji mielibyśmy do czynienia z istotną barierą rozwojową, w której pokonaniu pomaga interwencja RPO WM.

Rysunek 36. Czy w ciągu ostatnich 24 miesięcy brał/brała Pan/Pani udział w szkoleniu lub kursie podnoszącym Pana/Pani kwalifikacje innym niż obowiązkowe szkolenia jak np. szkolenie BHP?

Rysunek 37. Jak ocenia Pan/Pani dostępność szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje w województwie małopolskim

Badanie CAWI w grupie kontrolnej dla 8.4.1, N=80

EFEKTY WSPARCIA NA RZECZ ŁĄCZENIA ŻYCIA ZAWODOWEGO Z PRYWATNYM – DZIAŁANIE 8.5

Pomoc przewidziana w ramach **Działania 8.5 Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym** kierowana jest do osób powracających lub wchodzących na rynek pracy, które dotychczas z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem dla lat 3 nie były na nim aktywne (pozostawały bez pracy, przebywały na urlopie wychowawczym, rodzicielskim czy macierzyńskim). Wdrażana jest poprzez: tworzenie nowych lub dostosowywanie istniejących miejsc opieki, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo utworzonych instytucjonalnych formach opieki, a także poprzez wsparcie rodziców lub opiekunów dzieci do lat 3 w powrocie na rynek pracy lub utrzymaniu zatrudnienia poprzez dofinansowanie kosztów zatrudnienia niani.

Wsparcie w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest realizowane w formach i zgodnie ze standardem opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy, Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna.

Zwiększenie dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3 jest o tyle istotne, iż malejącym oddziaływaniu na rynek pracy takich czynników jak; bierność zawodowa, problemy zdrowotne, poczucie bezskuteczności własnych działań, czy niskie kwalifikacje, w ostatnich latach realnie zwiększyła się w regionie liczba niepracujących kobiet (według danych za rok 2018 kobiety w województwie małopolskim stanowiły 57,6% bezrobotnych, podczas gdy jeszcze w 2012 roku było to 52,2%). Z uwagi na uwarunkowania społeczno-kulturowe; statystycznie niższe osiągnięte wynagrodzenie, jak również szereg innych czynników, częściej osobami decydującymi się na pozostanie biernymi zawodowo są kobiety.

EFEKTY WSPARCIA W ZAKRESIE ZWIĘKSZANIA DOSTĘPNOŚCI MIEJSC OPIEKI NAD DZIEĆMI DO LAT 3.

Najważniejszym efektem interwencji w ramach Działania 8.5 jest zwiększenie dostępności do opieki nad dziećmi do lat 3 poprzez udostępnienie nowych placówek a w konsekwencji zwiększenia puli dostępnych miejsc dla osób które mają dzieci w wieku 0-3. Realizowane projekty obejmują między innymi finansowanie bieżącej opieki nad dziećmi, a także adaptację budynków i lokali pod działalność żłobków i klubów dziecięcych, które będą trwałym efektem wdrożonej interwencji.

Na pewno żłobek. Powstała cała nowa placówka. Później w okresie trwałości podjęliśmy zobowiązanie go utrzymać, jest już na tyle rozpoznawalna, że myślę, że to jest najbardziej znamienne efekty realizacji. (Beneficjent – Działanie 8.5)

W przypadku zachowania trwałości interwencji pojawia się jednak także ryzyko wystąpienia trudności w pokryciu kosztów działalności żłobków po zakończeniu projektu, kiedy rodzice będą zobowiązani do pokrycia całkowitych kosztów pobytu dziecka. Zakończenie projektu, a wraz z nim finansowania opieki nad dziećmi uczestników projektów jest momentem krytycznym w zapewnianiu trwałych efektów interwencji. Mimo, że przystępując do realizacji projektu beneficjenci zobowiązywali się do utrzymania

efektów przez co najmniej 2 lata po zakończeniu realizacji projektu, pojawia się problem z wypełnieniem zobowiązań z uwagi na popyt na oferowane usługi bez dofinansowania usług. Choć beneficjenci mają świadomość jakie wyzwania stoją przed nimi po skończeniu okresu finansowania opieki nad dziećmi do lat 3, to w praktyce okazuje się, że popyt na usługi pełnopłatne jest bardzo ograniczony a wsparcie ze strony samorządów lokalnych jest ograniczone.

Efekty, jeżeli chodzi o utrzymanie tego żłobka to faktycznie potem po realizacji projektu będą problemy ponieważ nie ma ściśle ustawy na to jeżeli chodzi o dotacje ze strony gminy i to jest tak, że rodzice płacili bardzo mało, potem się projekt kończy, zmuszeni są płacić więcej. Siłą rzeczy część rodziców rezygnuje po prostu ze żłobka. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Zniechęciła mnie nie tyle realizacja projektu, co potem utrzymanie tego żłobka, bo jeśli chodzi o gminę [...] dotacja jest bardzo niska, bo gmina nie chce dotować, nie chce podnieść tej kwoty i potem te opłaty, które rodzice mi dają nie wystarczają na pokrycie (kosztów funkcjonowania). Jeśli chodzi o realizację programu to w porządku. A potem tych środków brakuje żeby utrzymać. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Trwałość efektów w postaci zwiększenia dostępności miejsc opieki zależy przede wszystkim od działań podejmowanych przez beneficjentów w okresie realizacji projektów, choć i w takich przypadkach w mniejszych społecznościach lokalnych po zakończeniu realizacji projektu, a tym samym dotowania miejsc w żłobkach pojawia się problem z popytem na pełnopłatne usługi świadczone przez stworzone w ramach projektu placówki i miejsca w nich przeznaczone dla dzieci.

ten okres utrzymania trwałości projektu nie jest prosty, proszę mi wierzyć. Wymaga wypracowania dobrej marki w trakcie projektu a nie zawsze daje gwarancję trwałości. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Powinien być projekt na istniejące już żłobki, bo nie ma takich projektów i powiem szczerze jest ciężka sytuacja. Dla osoby, która zatrudnia ludzi, wypracowała opinię, rodzice przeszczęśliwi, zadowoleni, niby poleca jeden drugiemu a jednak tych miejsc nie możemy zapełnić. Żeby wytrwać te trzy lata. Może się coś zmieni w myśleniu państwa, może tak jak przedszkola są dotowane, może ktoś pomyśli właśnie o takich dotacjach dla żłobka. (Beneficjent – Działanie 8.5)

W ciągu ostatnich lat obserwowana jest poprawa sytuacji w zakresie wspomnianej **opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3**, zarówno w skali ogólnopolskiej, jak i lokalnej. W 2018 r. w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 21% zwiększyła się w Polsce liczba żłobków, klubów dziecięcych i oddziałów żłobkowych, oraz zwiększyła się ilość miejsc w tych placówkach (o 29,2%). Wzrosła także liczba dzieci w nich przebywających – o 23,7%. W województwie małopolskim w omawianym roku funkcjonowało 336 wszystkich typów placówek, które posiadały 14 118 miejsc i obsługiwały 12089 dzieci¹⁷. W porównaniu do roku 2017 liczba miejsc w placówkach wzrosła o 3261, liczba placówek o 221, a dzieci do nich uczęszczających o 2327. **Dotychczas w ramach realizowanych projektów z Działania 8.5 powstało dodatkowych 1905 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3**, co oznacza nowopowstałe miejsca stworzone w ramach interwencji RPO WM stanowią 24% wszystkich miejsc opieki instytucjonalnej dla małych dzieci powstałych w latach 2014-2018. Docelowo w ramach

¹⁷ Żłobki i kluby dziecięce w 2018 r. Główny Urząd Statystyczny. Kraków 2018.

realizowanych projektów powstanie natomiast 2 234, co jeźliby odnieść do aktualnego przyrostu liczby miejsc opieki dla dzieci stanowiłoby 28%. Ponadto, w roku 2019 ogłoszono nowy konkurs w ramach omawianego Działania, w którym wyłonione do dofinansowania projekty pozwolą (według szacunków) na utworzenie łącznie 3114 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, co stanowi 39% przyrostu miejsc opieki w latach 2014-2018.

Tabela 23. Liczba żłobków¹⁸, miejsc w żłobkach i dzieci w latach 2014 i 2018 w województwie małopolskim i jego powiatach.

Obszar	Żłobki i inne placówki - 2014	Żłobki i inne placówki - 2018	Miejsca - 2014	Miejsca - 2018	Dzieci - 2014	Dzieci - 2018
woj. Małopolskie	185	406	6 099	14 118	5 428	12 089
p. bocheński	2	7	40	231	40	161
p. brzeski	2	4	47	106	17	86
p. chrzanowski	4	11	119	314	79	282
p. dąbrowski	1	2	57	81	15	62
p. gorlicki	1	4	19	131	10	89
p. krakowski	10	23	221	586	190	524
p. limanowski	6	13	193	502	182	454
p. miechowski	2	3	41	90	41	96
p. myślenicki	1	6	80	196	70	204
p. nowosądecki	4	8	76	153	66	126
p. nowotarski	5	8	79	300	63	258
p. olkuski	5	16	126	433	102	360
p. oświęcimski	2	11	69	283	69	215
p. proszowicki	1	2	20	123	20	77
p. suski	1	4	24	104	24	89
p. tarnowski	1	5	15	118	15	97
p. tatrzański	1	1	35	40	21	31
p. wadowicki	6	12	96	254	60	232
p. wielicki	9	25	144	512	132	490
powiat m. Kraków	109	221	3 970	8 539	3 566	7 259
powiat m. Nowy Sącz	5	11	208	490	200	393
powiat m. Tarnów	9	9	420	532	446	504

Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W ostatnich latach zwiększył się też odsetek najmłodszych dzieci objętych omawianą opieką instytucjonalną – z 5,9% w 2014 r. do 10,5% w 2018 r. w skali ogólnopolskiej oraz z 5,2% do 10,7% w województwie małopolskim. Biorąc pod uwagę poszczególne powiaty, zauważyć można, że najmniej dzieci uczęszczało w 2018 r. do żłobków w powiatach:

- tatrzańskim (zaledwie 1,4%),
- nowosądeckim (1,5%),
- gorlickim (2,6%),
- brzeskim (2,9%),

najwięcej natomiast w miastach na prawach powiatu:

- Krakowie (26,2%),
- Tarnowie (18,3%),

¹⁸ Dane w każdej kategorii uwzględniają również wartości dla oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych.

- Nowym Sączu (13,9%).

Działania podejmowane przez beneficjentów co do zasady stanowiły odpowiedź na lokalne zapotrzebowanie na placówki tego typu. Dzięki środkom z RPO WM powstały żłobki na terenach, na których dotychczas brakowało miejsc, w których sprawowana byłaby opieka nad małymi dziećmi.

Spółeczeństwo ma żłobek na terenie, gdzie nie było nic, była ogromna potrzeba i ludzie skorzystali. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Warto zauważyć, że interwencja na rzecz zwiększania dostępności miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3 nie jest równomiernie rozłożona na obszarze całego województwa. Jednocześnie zauważyć można, że intensywność wsparcia co do zasady odpowiada potrzebom lokalnych społeczności. Wyjątkiem od tej reguły są sytuacje (o marginalnym znaczeniu), w których w krótkim okresie powstaje równolegle dodatkowa oferta opieki na dziećmi do lat 3. Należy zauważyć, że pomimo przyjętych kryteriów wyboru projektu, które premiowały realizację projektów na terenach, na których zdiagnozowano gorszą sytuację w opiece nad dziećmi do lat 3, to w okresie realizacji projektów na tym samym terenie niezależnie od interwencji udostępniano placówki sprawujące opiekę nad dziećmi.

Tabela 24. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach¹⁹ w latach 2014 i 2018 w województwie małopolskim i jego powiatach.

Obszar	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2014	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w 2018
woj. Małopolskie	5,2	10,7
p. bocheński	1,1	4,2
p. brzeski	0,6	2,9
p. chrzanowski	2,3	8,3
p. dąbrowski	0,9	3,4
p. gorlicki	0,3	2,6
p. krakowski	2,3	5,9
p. limanowski	3,7	8,9
p. miechowski	3,0	6,9
p. myślenicki	1,6	4,4
p. nowosądecki	0,9	1,5
p. nowotarski	1,1	4,2
p. olkuski	3,4	12,0
p. oświęcimski	1,6	4,9
p. proszowicki	1,6	6,0
p. suski	0,9	3,3
p. tarnowski	0,2	1,6
p. tatrzański	1,0	1,4
p. wadowicki	1,2	4,4
p. wielicki	3,4	10,9
powiat m. Kraków	15,7	26,2
powiat m. Nowy Sącz	7,9	13,9
powiat m. Tarnów	16,4	18,3

Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

¹⁹ Dane uwzględniają również wartości dla oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych.

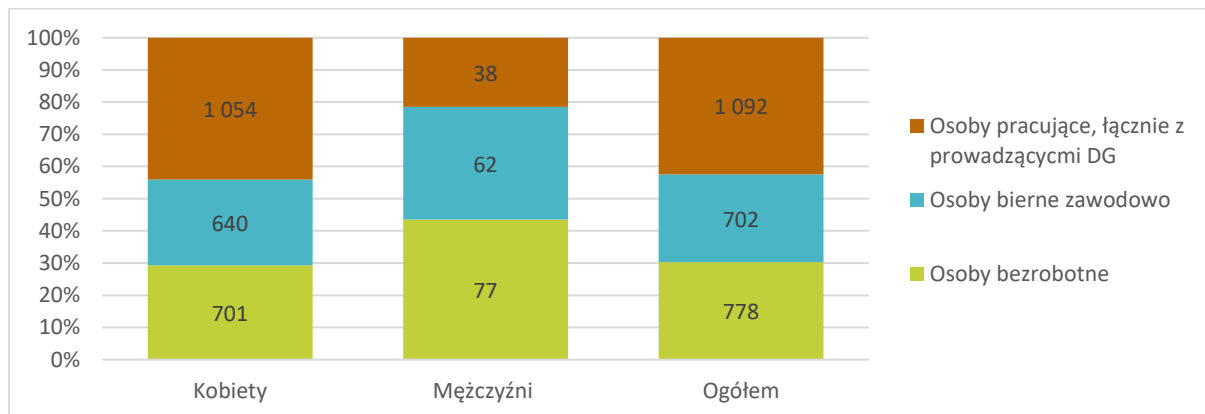
EFEKTY WSPARCIA W ZAKRESIE AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB SPRAWUJĄCYCH OPIEKĘ NAD MAŁYMI DZIEĆMI

W kontekście oddziaływania na rynek pracy, najważniejszym celem wsparcia realizowanego w Działaniu 8.5 jest umożliwienie powrotu lub wkroczenia na rynek pracy osobom, które pozostają bez zatrudnienia ze względu na sprawowane funkcje opiekuńcze nad małymi dziećmi. Ze względu na uwarunkowania społeczne realizowane wsparcie dotyczy niemal wyłącznie kobiet (93% osób, objętych wsparciem w programie to kobiety) – matek, które przebywały na urloпах macierzyńskich, wychowawczych lub nie podejmowały zatrudnienia ze względu na sprawowanie opieki nad dzieckiem.

Od początku wdrażania interwencji wsparciem objętych zostało 2573 osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3. W odróżnieniu od wsparcia realizowanego na rzecz aktywizacji zawodowej w ramach Działania 8.1 i 8.2 w przypadku Działania 8.5 mamy do czynienia ze znacznie bardziej zróżnicowaną grupą docelową. Na wsparcie w ramach interwencji mogą liczyć zarówno osoby bezrobotne i bierne zawodowo jak również osoby pracujące. Osiągnięte wartości wskaźników odnoszących się do sytuacji na rynku pracy uczestników wskazują, że osoby niepracujące (bezrobotne i bierne zawodowo) stanowią 58% ogółu uczestników w ramach Działania 8.5.

W ramach Działania 8.5 realizowane są projekty konkursowe, a także projekt pozakonkursowy Małopolska Niania 2.0., którego celem jest stworzenie warunków do podjęcia lub kontynuacji zatrudnienia przez Rodziców Dzieci w wieku do lat 3 oraz zwiększenie dostępności do usług opieki nad Dziećmi w wieku do lat 3, w szczególności w gminach o ograniczonym dostępie do tych usług. Dotychczas wsparciem w ramach tego projektu objęto 84 osoby opiekujące się dziećmi w wieku do lat 3, a docelowo projekt ma stanowić wsparcie dla 650 takich osób.

Rysunek 38. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu właściwych dla PI 8iv według charakterystyki uczestników.

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

Efekty wsparcia wyrażają się w zmianie sytuacji zawodowej osób, które zostały objęte wsparciem w programie. Spośród 2,5 tys. osób, które skorzystały z dostępnego w ramach tego typu operacji wsparcia, po opuszczeniu projektu zatrudnienie uzyskały 870 osób. Do tego, dzięki wsparciu w postaci zapewnienia opieki nad dzieckiem 557 osób mogło powrócić na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka.

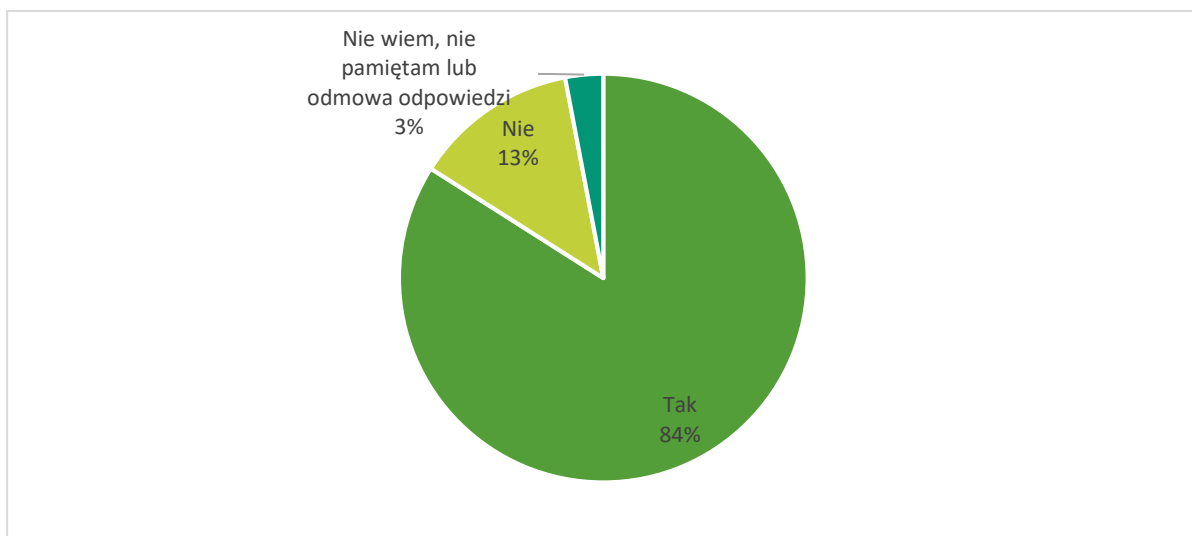
Tabela 25. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu właściwych dla PI 8iv.

Wskaźnik produktu	Wartość wskaźnika
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]	55
Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	2 573
Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami [szt.]	1
Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	1 905
Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	870
Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu	557
Wskaźnik rezultatu	
Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	93
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	618
Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	219
Liczba osób pracujących, które zakończyły udział w Programie	565

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, a także na podstawie wniosków o płatność – wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

Aktualnie w jakiegokolwiek formie zatrudnionych jest 84% osób, które zostały objęte wsparciem w ramach tego typu operacji. Niemal wszystkie te osoby są regularnymi pracownikami, ale nie we własnej firmie (86% pracujących) lub prowadzą działalność gospodarczą (12% pracujących). Uczestników wsparcia charakteryzuje stabilne zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę (87%, z czego 57% to umowa na czas nieokreślony) wykonywane najczęściej w pełnym wymiarze czasu pracy (83%) lub na część etatu, ale zgodnie z własnymi oczekiwaniami (10%).

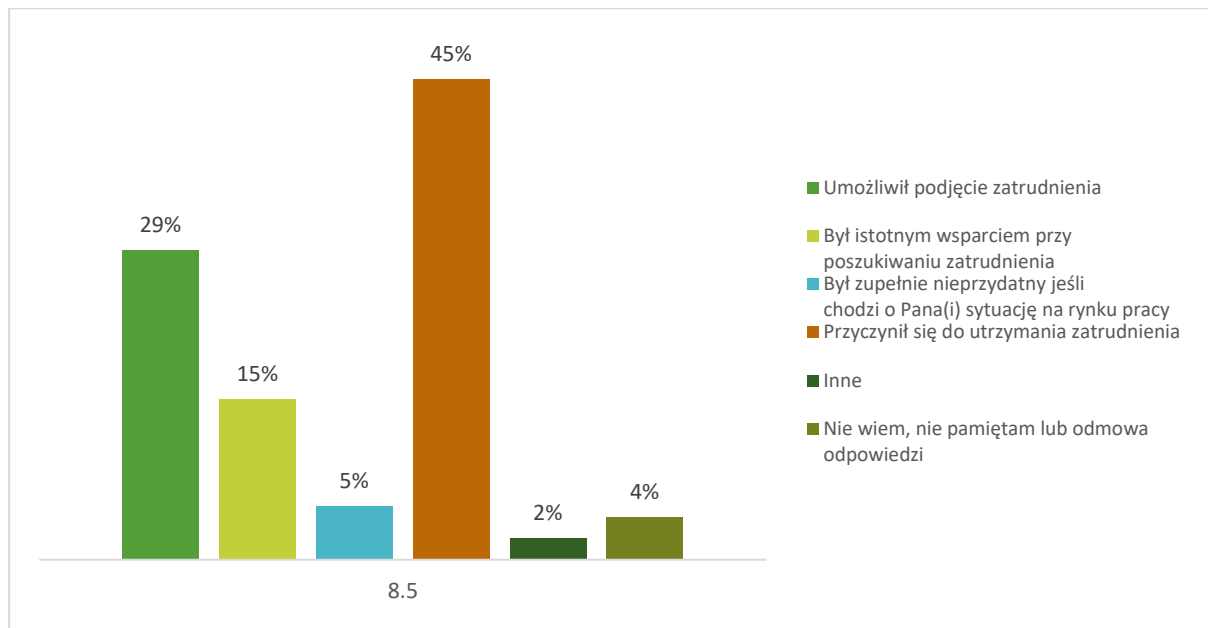
Rysunek 39. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą?

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.5; N=100

Uczestnicy projektów realizowanych w ramach Działania 8.5 efekty uczestnictwa w projekcie zauważają przede wszystkim w utrzymaniu dotychczasowego zatrudnienia poprzez umożliwienie powrotu do pracy (ocena 45% uczestników). Zapewnienie opieki nad dzieckiem było formą wsparcia, która pozwoliła na ponowne podjęcie aktywności zawodowej. Dla 29% uczestników, udział w projekcie umożliwił podjęcie zatrudnienia, a dla kolejnych 15% był istotnym wsparciem przy poszukiwaniu zatrudnienia.

Rysunek 40. Czy według Pana(i), udział w projekcie (uczestnicy projektów z działania 8.5)

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.5; N=100

Zasadniczym celem realizacji interwencji w tym obszarze było wsparcie powrotu lub wejścia na rynek pracy osób (w szczególności matek), które sprawując opiekę nad małymi dziećmi zostały wyłączone z aktywności zawodowej na dłuższy okres. Poprzez zapewnienie nisko kosztowej (w okresie uczestnictwa w projekcie) opieki nad małym dzieckiem uczestniczki projektu miały mieć ułatwiony powrót na rynek pracy. Realizacja założeń w tym zakresie co do zasady przyniosła zamierzone rezultaty. Z obserwacji beneficjentów wynika, że dzięki zapewnieniu opieki nad dziećmi ułatwiono powrót (lub wejście) na rynek pracy.

Te osoby faktycznie miały wtedy czas żeby sobie tą pracę znaleźć, część z nich założyło działalność gospodarczą, część wróciło do swoich prac po macierzyńskim, a część znalazło pracę bo do tej pory były bezrobotne. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Na pewno jest to duże ułatwienie dla mam, które chcą zacząć pracę a nie mają jeszcze środków finansowych, żeby zapewnić taką opiekę z własnej kieszeni w pełnym wymiarze, bo to są duże koszty. Niejednokrotnie podobne do wysokości wypłaty takiej mamy na początku swojej kariery więc na pewno takie projekty ułatwiają komuś, kto chce faktycznie iść do pracy, podjąć się takiej działalności. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Wśród dobrych praktyk zwiększających skuteczność wsparcia należy wskazać rekrutację pracowników niezbędnych do obsługi żłobka wśród uczestników projektów. Jeden z beneficjentów wskazał na zatrudnienie kilku uczestników w kuchni, która powstała przy nowo wybudowanym żłobku.

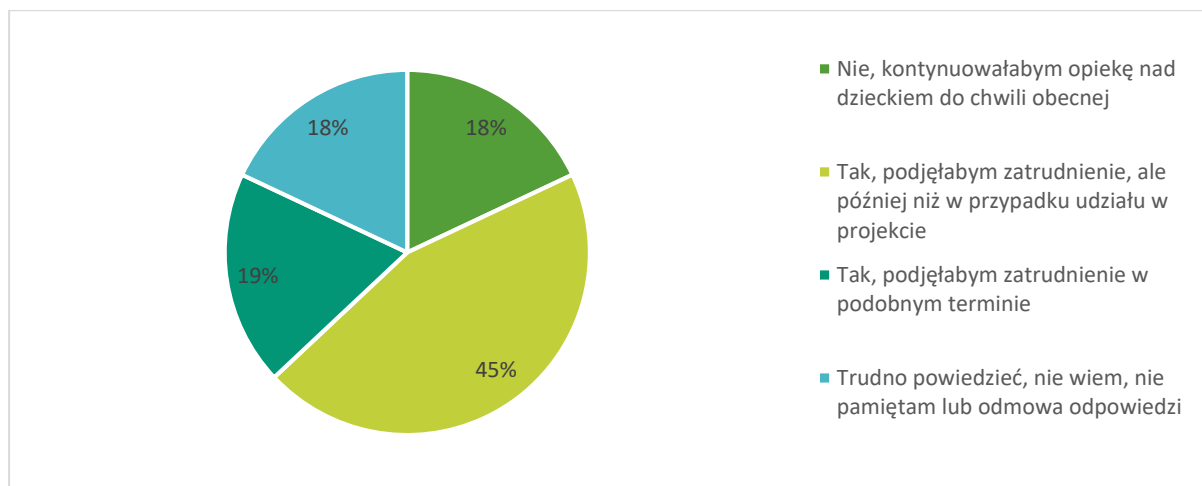
Skutecznym rozwiązaniem zwiększającym skuteczność w podejmowaniu aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad małymi dziećmi jest także inicjowanie współpracy z innymi podmiotami wspierającymi aktywizację zawodową z wykorzystaniem innych obszarów interwencji, w tym działań wspierających zakładanie działalności gospodarczej.

My mamy o tyle dobrą sytuację, że współpracujemy z fundacją, która w tym samym czasie miała granty na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w związku z czym wspólnie się wspomagaliśmy, to znaczy u nas był tablica, na której wisały oferty pracy oraz były informacje o terminach naboru i w tym momencie mamy dwóch rodziców, którzy założyli działalność gospodarczą. Jedna z mam z pierwszej edycji dostała wsparcie na działalność. (Beneficjent – Działanie 8.5)

EFEKT NETTO

Efekty netto wsparcia wyraża odsetek beneficjentów ostatecznych wsparcia, którzy bez możliwości skorzystania z oferty w ramach omawianego typu operacji nadal sprawowaliby opiekę nad dzieckiem i nie powrócili do aktywności zawodowej. Badanie z udziałem ostatecznych odbiorców wsparcia wykazało, że tylko w przypadku co piątego uczestnika wsparcia, osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem podjęłaby zatrudnienie w podobnym terminie. W przypadku 45% uczestników nastąpiłoby opóźnienie w osiągnięciu zakładanych efektów oznaczających powrót do pracy lub rozpoczęcie jej poszukiwania, ale nie byłoby to niemożliwe bez realizacji interwencji, z kolei w przypadku 18% bez udzielonej pomocy nie doszłoby do podjęcia aktywności zawodowej.

Rysunek 41. Czy gdyby nie to, że skorzystał(a) Pan(i) ze wsparcia w ramach projektu finansowanego z funduszy unijnych, czy podjęłaby Pan(i) zatrudnienie?

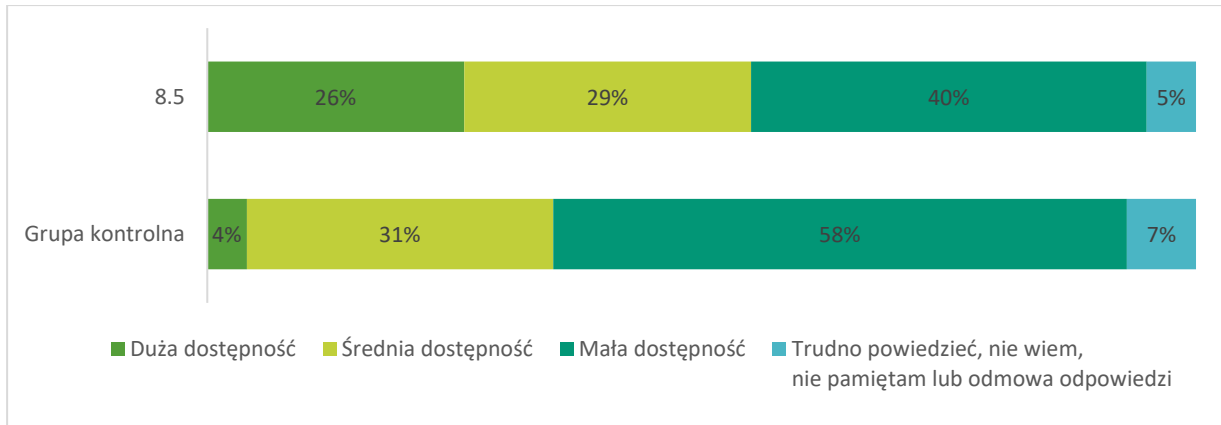

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.5; N=100

Widoczna jest także znacząca różnica w ocenie sytuacji w województwie małopolskim z uwzględnieniem perspektywy uczestników projektów oraz osób o podobnym profilu społeczno-demograficznym, które znalazły się w podobnej sytuacji życiowej (również sprawując opiekę nad dzieckiem do lat 3). Uczestnicy projektów dużo lepiej oceniają dostępność form opieki instytucjonalnej dla dzieci w wieku do lat 3, w tym liczbę miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych czy dostępność niań. W grupie objętej wsparciem 26% dostępność tę ocenia jako dużą, podczas gdy w grupie kontrolnej jest

to tylko 4%. Duża dysproporcja występuje także w odsetku osób dokonujących negatywnej oceny dostępności – w przypadku uczestników projektów małą dostępność dostrzega 40% badanych, w przypadku grupy kontrolnej jest to 58%.

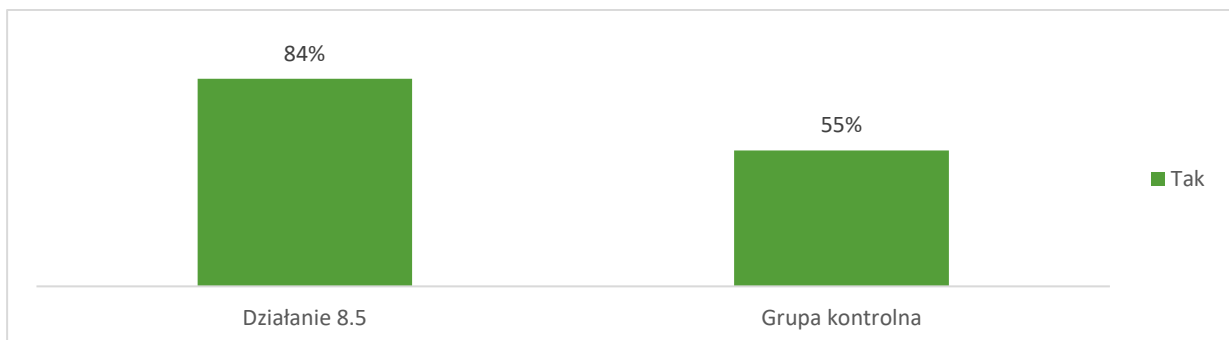
Rysunek 42. Jak ocenia Pan(i) dostępność form opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3 (liczbę miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych, dostępność niań) w Pana(i) gminie? – Uczestnicy projektów 8.5 oraz grupa kontrolna

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.5; N=100 Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

Analiza porównawcza sytuacji osób, które otrzymały wsparcie w ramach Działania 8.5 oraz w grupie kontrolnej wykazuje, że w przypadku osób korzystających z analizowanego typu operacji wskaźnik aktywności zawodowej jest o 29 pp. wyższy niż w przypadku grupy kontrolnej, gdzie tylko nieco połowa badanych osób pracuje aktualnie w jakiegokolwiek formie. Ponadto, osoby z grupy kontrolnej, które deklarują aktywność zawodową charakteryzują się mniej stabilnym zatrudnieniem. W grupie kontrolnej 75% aktywnych zawodowo pracuje jako regularny pracownik lub prowadzi własną działalność gospodarczą (w grupie uczestników projektów takie osoby stanowią 86%), częściej niż w grupie uczestników projektów osoby te deklarują podejmowanie się prac dorywczych.

Rysunek 43. Czy aktualnie pracuje Pan/Pani w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – Uczestnicy projektów 8.5 oraz grupa kontrolna

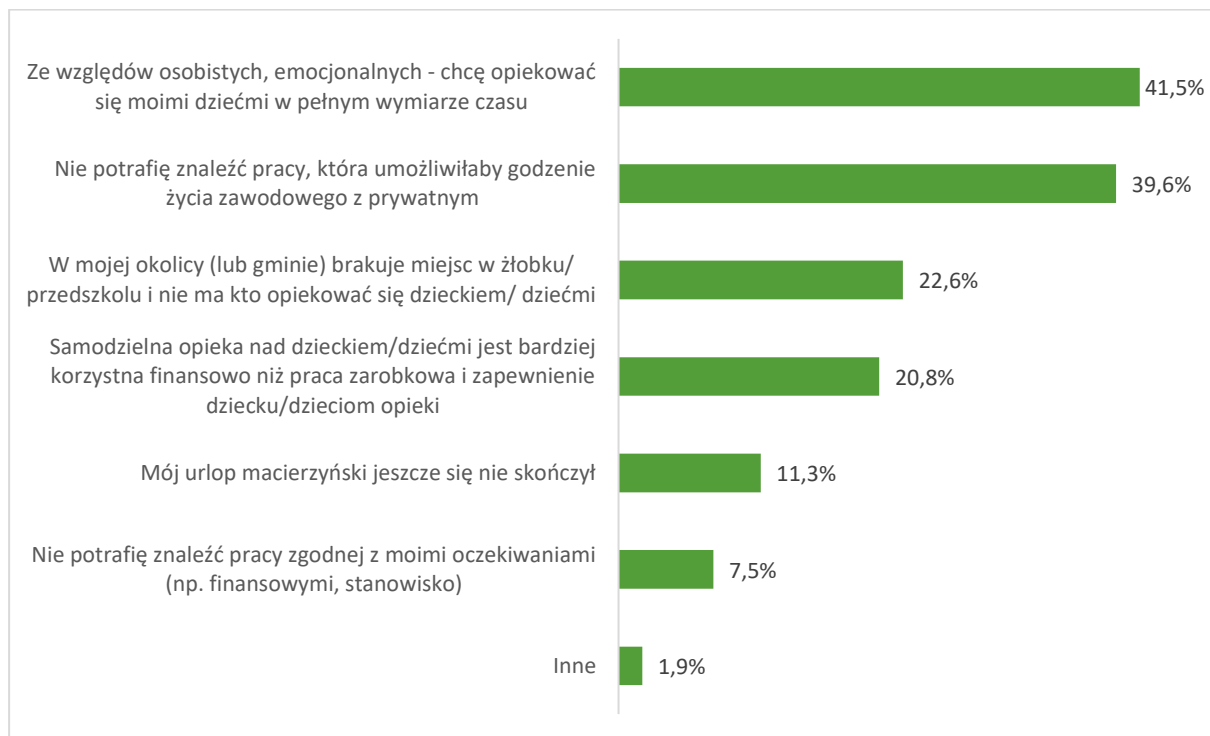
Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.5; N=100 oraz Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

Jednocześnie jednak, analiza motywacji powodujących niepodejmowanie zatrudnienia wskazuje na to, że głównym czynnikiem powstrzymującym osoby sprawujące opiekę nad małymi dziećmi przed powrotem do pracy (lub wejściem na rynek pracy w przypadku braku wcześniejszych doświadczeń

zawodowych) jest więc emocjonalna z dzieckiem i brak chęci podejmowania aktywności zawodowej spowodowany chęcią sprawowania pełnowymiarowej opieki nad dzieckiem (41,5% wskazań w grupie kontrolnej). Bardzo istotne jest to, że dla prawie 40% osób z grupy kontrolnej barierą nie do pokonania jest trudność w znalezieniu pracy pozwalającej na godzenie życia zawodowego z prywatnym.

W kontekście analizowanego zakresu interwencji kluczowym spostrzeżeniem jest fakt, że 23% osób z grupy kontrolnej, które nie wróciły na rynek pracy z powodu sprawowania opieki nad dzieckiem nie podejmuje aktywności zawodowej ze względu na brak możliwości zapewnienia instytucjonalnej opieki nad dzieckiem. Ponadto, dla 20% badanych korzystanie z rynkowej oferty opieki instytucjonalnej dla dzieci w wieku do lat 3 jest nieopłacalne ekonomicznie. Wysokie koszty opieki nad dzieckiem w żłobku, sprawiają, że bardziej opłacalne jest opiekowanie się dzieckiem/dziećmi niż praca zarobkowa przy jednoczesnej konieczności pokrywania wysokich kosztów opieki. Zdiagnozowane potrzeby potwierdzają potrzebę wdrażania interwencji w tym obszarze poprzez zapewnianie dotowanego z funduszy europejskich systemu opieki umożliwiającego podjęcie aktywności zawodowej i zdobycie doświadczenia zawodowego niezbędnego do znalezienia zatrudnienia zgodnego z oczekiwaniami finansowymi.

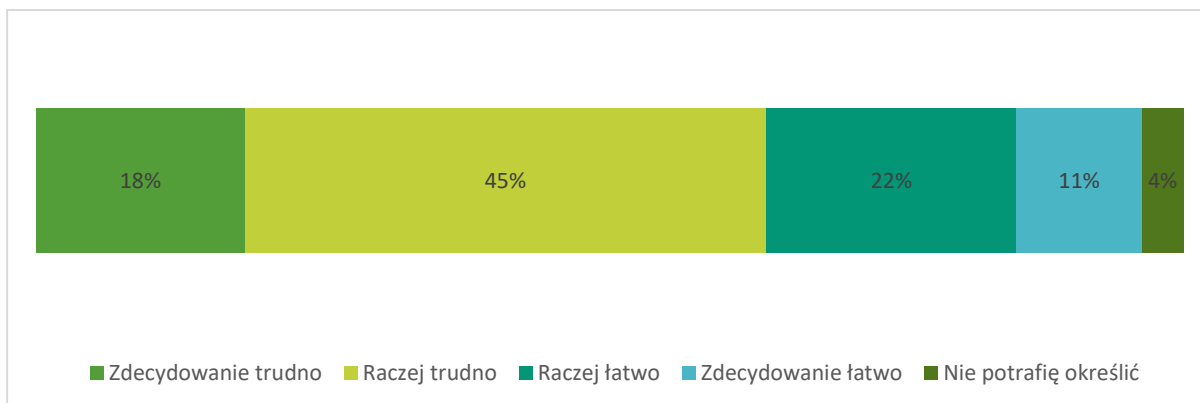
Rysunek 44. Jakie są przyczyny pozostawania bez zatrudnienia ze względu na sprawowanie opieki nad dzieckiem/ dziećmi? – grupa kontrolna

Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

W odczuciu osób z grupy kontrolnej, które wróciły do aktywności zawodowej po okresie sprawowania opieki nad małym dzieckiem, sytuacja w województwie małopolskim sprawia, że trudno jest zorganizować opiekę nad dzieckiem w godzinach pracy – 63% badanych oceniło proces organizowania opieki jako zdecydowanie trudny (18%) lub raczej trudny (45%). To także wskazuje na potrzebę wspierania przedsięwzięć zwiększających możliwości zapewnienia rzetelnej, bezpiecznej i przede wszystkim dostępnej ofert opieki żłobkowej.

Rysunek 45. Czy trudno było zorganizować opiekę nad dzieckiem/ dziećmi rozpoczynając pracę po zakończeniu urlopu macierzyńskiego/ wychowawczego? – grupa kontrolna

Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

EFEKTY WSPARCIA NA RZECZ WYDŁUŻENIA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ – DZIAŁANIE 8.6

Nieustanny postęp technologiczny, którego doświadczamy w naszym kręgu cywilizacyjnym od kilkudziesięciu lat, ma ścisłe przełożenie na zmiany społeczno-demograficzne i wydłużenie się okresu aktywności człowieka, w tym aktywności zawodowej. Osoby powyżej 50-tego a czasem nawet powyżej 64-tego r. ż. niegdyś uznawane za starsze - co stanowiło synonim nieproduktywności - w chwili obecnej w dalszym ciągu są w stanie realizować się zawodowo i brać czynny udział w przemianach zachodzących na rynku pracy - szczególnie jeśli otrzymają odpowiednie wsparcie, umożliwiające im utrzymanie właściwej kondycji zdrowotnej lub dostosowanie kwalifikacji do ograniczającej się sprawności fizycznej i poznawczej związanej z zachodzącym rozwojem cywilizacyjnym.

Projekty realizowane w ramach **Działania 8.6. – Wsparcie na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej** mają na celu utrzymanie zatrudnienia pracowników dojrzałych, poprzez różnorodne typy działań, w tym – w **Poddziałaniu 8.6.1 – Realizacja programów przekwalifikowania pracowników i wsparcie dla pracodawców** – mających przyczynić się do wzrostu poziomu zatrudnienia osób powyżej 50 r. ż. oraz pracujących w zawodach obciążających dla zdrowia, a więc działań przekwalifikujących albo **mogących pomóc pracodawcom we wdrożeniu narzędzia zarządzania** wiekiem pracowników w prowadzonej przez nich działalności.

Inicjatywy te mają wyeliminować ryzyko rezygnacji osób powyżej 50 r. ż. z pracy ze względów zdrowotnych, w tym związanych z niekorzystnym stanowiskiem lub otoczeniem pracy. Podejmowane działania mają także stanowić wsparcie pracodawców, którzy chcą poznać i stosować narzędzia zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach.

Działania podejmowane w ramach Poddziałania 8.6.1 – Typ A obejmują programy przekwalifikowywania pracowników w celu umożliwienia pracy na stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia. Po wprowadzeniu mechanizmów, których celem jest zachęcenie beneficjentów do wdrażania wsparcia tego rodzaju zwiększono popyt na działania ukierunkowane na ten cel. Istotnie większym zainteresowaniem cieszą się działania z zakresu wdrażania lub aktualizowania strategii zarządzania wiekiem. W ramach poddziałania 8.6.1 – Typ B wartość projektów

w ramach wniosków złożonych w przeprowadzonych naborach przekraczała kwotę dostępnej alokacji. Zauważyć można natomiast, że z perspektywy beneficjentów i firm korzystających ze wsparcia dostępnego w ramach tego typu operacji zmianą wpływającą na spadek zainteresowania taką formą wsparcia jest rezygnacja w drugim naborze wniosków z możliwości skorzystania z pomocy we wdrażaniu strategii poprzez finansowe wsparcie doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy zgodnie z opracowaną strategią zarządzania wiekiem w celu zapewnienia ergonomii lub bezpieczeństwa stanowiska pracy oraz utrzymania zatrudnienia, szczególnie przez pracowników dojrzałych. Materialna pomoc przy wdrażaniu opracowanej strategii była istotną zachętą dla przedsiębiorców. Zwiększała także szanse na to, że opracowana strategia będzie rzeczywiście wdrażana. W przypadku kolejnego naboru przewidziano, że przedsiębiorstwa mogą liczyć na pomoc we wdrażaniu strategii (przynajmniej jednego jej elementu) w postaci wsparcia doradczego i szkoleniowego. Pomimo, że pomoc finansowa nie jest już dostępna, zainteresowanie wsparciem ukierunkowanym na opracowanie lub wdrożenie strategii zarządzania wiekiem ze strony przedsiębiorstw jest na tyle duże, że beneficjenci stosują listy rezerwowe. Ponieważ podjęto działania ukierunkowane na zapewnienie wysokiej jakości usług świadczonych przez beneficjentów w przypadku projektów realizowanych w ramach tego typu operacji istotną zachętą dla przedsiębiorców jest możliwość uzyskania certyfikatu z zakresu CSR.

W ramach **Poddziałania 8.6.2 – typ A – Programy zdrowotne** realizowane jest wsparcie w postaci krajowych programów profilaktyki w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów piersi, szyjki macicy lub jelita grubego, które mają oddziaływać na zwiększanie świadomości zdrowotnej mieszkańców Małopolski. W ramach realizowanych projektów podejmowane są działania mające na celu zwiększenie zgłaszalności do działu w świadczeniach zdrowotnych mających na celu wczesne wykrywanie raka piersi i raka szyjki macicy realizowanych w ramach programów o charakterze krajowym, które wykonywane są przez podmioty posiadające kontrakt z NFZ. Ponadto, w ramach podejmowanych inicjatyw na rzecz profilaktyki raka jelita grubego, wraz z działaniami świadomościowymi przeprowadzane są badania kolonoskopowe ze znieczuleniem.

Objęcie wsparciem w szczególności osób w wieku 50 lat i więcej ma przynieść skutek w postaci wydłużenia czasu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie dobrego stanu zdrowia. Wsparcie kierowane w ramach Działania 8.6 kierowane jest przede wszystkim do osób powyżej 50 roku życia, przy czym wśród uczestników projektów główną grupę docelową stanowią osoby w wieku aktywności zawodowej, które przy zapewnieniu odpowiednich warunków będą zdolne do wykonywania pracy zarobkowej.

Dzięki interwencji wdrażanej w ramach Poddziałania 8.6.1 możliwe było objęcie wsparciem łącznie 274 przedsiębiorstw z sektora MŚP. Spośród 499 osób pracujących objętych interwencją w ramach tego poddziałania 153 to osoby w wieku 50 lat i więcej. W ramach projektów Typu B wsparciem z zakresu zarządzania wiekiem objęto 268 pracodawców, co przyniosło rezultaty w postaci 232 opracowanych strategii zarządzania wiekiem oraz 198 wdrażanymi strategiami wiekiem w przedsiębiorstwach (oznaczającymi podejmowanie działań polegających na wdrażaniu w praktyce prowadzonej działalności elementu/ów strategii zarządzania wiekiem).

W wyniku wdrażania interwencji w ramach Poddziałania 8.6.2 – typ A Programem zdrowotnym zostało objętych 32,6 tys. osób w wieku aktywności zawodowej. Jednocześnie prawie 31 tys. osób z grupy docelowej zgłosiło się na badanie profilaktyczne dzięki interwencji. W kontekście analizy oddziaływania zakresu tego rodzaju operacji na regionalny rynek pracy należy zauważyć, że udział w programie zakończyło niemal 15 tys. osób pracujących (to jest 47% ogółu objętych programem zdrowotnym w ramach omawianego zakresu interwencji).

Tabela 26. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu właściwych dla PI 8vi według charakterystyki uczestników.

Poddziałanie 8.6.1

Nazwa wskaźnika	Wartość osiągnięta
Wskaźnik produktu - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	34
Wskaźnik produktu - Liczba pracodawców wspartych z zakresu zarządzania wiekiem	268
Wskaźnik rezultatu - Liczba opracowanych strategii zarządzania wiekiem	232
Wskaźnik rezultatu - Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	29
Wskaźnik rezultatu - Liczba wdrażanych strategii zarządzania wiekiem	198

Poddziałanie 8.6.2 - typ A:

Nazwa wskaźnika	Wartość osiągnięta
Wskaźnik produktu - Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	32 612
Wskaźnik rezultatu - Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	30 969
Wskaźnik rezultatu - Liczba osób pracujących, które zakończyły udział w Programie	15 278

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014, a także na podstawie wniosków o płatność – wg stanu na dzień 12.08.2019 roku.

W ramach działań realizowanych w Poddziałaniu 8.6.1 szczególną rolę odgrywają działania doradcze obejmujące diagnozę potrzeb. Działania te obejmują uzgodnienie celu realizacji projektu w konkretnej firmie (np. utrzymanie starszych pracowników, przyciągnięcie nowych pracowników, uruchomienie międzypokoleniowego przepływu kompetencji między pracownikami, zaadresowanie potrzeb współpracowników lub innych grup interesariuszy szczególnych ze względu na wiek itp.). W ramach działań doradczych określone są także sposoby na osiągnięcie tych celów. W przypadku projektów Typu A mamy do czynienia z działaniami na rzecz pracowników przedsiębiorstwa – zostają oni objęci działaniami szkoleniowymi lub przekształcane zostaje ich stanowisko pracy. W przypadku projektów typu B pracownicy (zasadniczo z kadry zarządzającej) obejmowani są szkoleniem wdrożeniowym, które przyjmuje zazwyczaj formę sesji doradczej obejmującej dyskusję na temat zarządzania strategicznego w firmie.

Tabela 27. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów w ramach Poddziałania 8.6.1.

forma wsparcia	Średnia liczba korzystania ze wsparcia	Liczba przyznanych form wsparcia	Liczba osób, które skorzystały z formy więcej niż raz	% wielokrotnych odbiorców w ramach działania	Liczba osób objętych wsparciem	% uczestników w ramach Działania
doradztwo	1,03	337	9	2%	328	74%
inne	1,02	102	4	1%	100	23%
szkolenie/ kurs	1,58	275	166	37%	174	39%

Raport na podstawie zatwierdzonych formularzy danych uczestników wygenerowany z SL2014 wg stanu na dzień 04.04.2019 roku.

W ramach programów zdrowotnych wdrażanych w ramach poddziałania 8.6.2 podjęto działania, w efekcie których prawie 31 tys. osób objętych programem zdrowotnym zgłosiło się na badanie profilaktyczne.

W ramach wdrażanej interwencji wyłoniono 1 projekt w ramach programu zdrowotnego w obszarze profilaktyki raka szyjki macicy. Docelowo dzięki podjętym działaniom badaniem profilaktycznym ma zostać objętych 3550 kobiet. W ramach krajowego programu profilaktyki raka szyjki macicy przewiduje od roku 2016 do sierpnia 2019 roku badaniami profilaktycznymi w województwie małopolskim objęto 110 tys. kobiet²⁰, co stanowi 15%²¹ populacji. Oznacza to, że podejmowane działania w tym obszarze z założenia przykładają się do objęcia badaniem relatywnie niewielkiej części (około 3% ogółu populacji objętej badaniem cytologicznym), jednak biorąc pod uwagę wymogi formalne względem beneficjenta, które wymuszają na nim realizację projektu na obszarach, gdzie dostępność badań i zgłaszalność na nie są na niskim poziomie stanowi uzasadnienie dla podejmowanych działań.

W ramach 6 projektów realizowanych w ramach programu profilaktyki raka piersi dotychczas przyczyniono się do zgłoszenia na badania profilaktyczne 14 419 kobiet, przy czym dzięki działaniom podejmowanym w ramach realizowanych projektów, docelowo na badania zgłosi się 41,5 tys. kobiet. W ramach krajowego programu profilaktyki raka piersi od 2017 roku do końca sierpnia 2019 roku badaniem objęto ponad 93 tys. kobiet z województwa małopolskiego, to jest 32%²² populacji. Działania podejmowane w ramach analizowanej interwencji istotnie przyczyniają się do zwiększania zgłaszalności na badania profilaktyczne w kierunku wykrywania raka piersi. **W ramach przeprowadzonych badań profilaktycznych w ramach krajowego programu 15% kobiet zostało objętych badaniem dzięki podjętym działaniom świadomościowym.**

NFZ nie prowadzi statystyk dotyczących objęcia badaniami profilaktycznymi populacji grupy docelowej dla programu profilaktyki raka jelita grubego. W ramach programu realizowanego w latach 2000-2017 badaniem przesiewowym w województwie małopolskim objęto 65 673, w tym w latach 2016 i 2017,

²⁰ Dane o realizacji programów według stanu na dzień 1 września 2019 r., Departament Świadczeń Opieki Zdrowotnej, NFZ.

²¹ Badania przesiewowe objęły 15% kobiet, które nie zostały wyłączone z programu z powodu leczenia w SIMP lub leczenia poza SIMP.

²² Badania przesiewowe objęły 15% kobiet, które nie zostały wyłączone z programu z powodu leczenia w SIMP lub leczenia poza SIMP.

prawie 14 tys²³. We wspomnianym okresie średnio rocznie wykonywano 3863 badań w tym obszarze. Tymczasem działania podejmowane w ramach realizowanych projektów finansowanych w ramach RPO WM 2014-2020 pozwoliły na objęcie badaniami profilaktycznymi w kierunku wykrywania raka jelita grubego prawie 11 tys. osób, a w ramach 13 realizowanych projektów docelowo badaniem zostanie objętych 16 tys. osób z grupy docelowej. Oznacza to, że w przypadku tego programu zdrowotnego wdrażana interwencja ma duże znaczenie dla osiągania zakładanych celów. Dzięki wdrażanym projektom, które w przypadku profilaktyki raka jelita grubego obejmują nie tylko działania informacyjne i promocyjne, ale obejmują także przeprowadzanie badań profilaktycznych, zwiększa się liczba przeprowadzonych badań w tym obszarze.

W ramach poddziałania 8.6.1 beneficjenci realizowali dwa typy projektów. Pierwszy typ (A) obejmował programy przekwalifikowania pracowników przygotowujące do kontynuowania pracy na innych lub zmodyfikowanych stanowiskach. W ramach drugiego typu (B) beneficjenci podejmowali działania ukierunkowane na opracowanie strategii zarządzania wiekiem u pracodawcy.

Główną motywacją do udziału w projekcie uczestników projektów obejmujących program przekwalifikowywania pracowników były powody związane z samorozwojem osób objętych wsparciem – chęć odbycia szkolenia oraz podnoszenia kwalifikacji (85% badanych). Jest to zgodne z celem i zakresem tego typu operacji. Tylko w trzech przypadkach badani zwracali uwagę na oczekiwania ze strony pracodawcy (po jednym deklarowanym odwołaniu do oczekiwań pracodawcy, solidarności grupowej: „każdy z pracowników brał udział” oraz zamiaru utrzymania aktualnego zatrudnienia).

W przypadku działań związanych z opracowywaniem i wdrażaniem strategii zarządzania wiekiem badani uczestnicy projektów najczęściej jako kluczowy argument skłaniający do udziału w realizowanym przedsięwzięciu podawali powody związane z samorozwojem (40% badanych) oraz korzyści finansowe (35%). Wśród badanych dwie osoby odniosły się do potrzeb przedsiębiorstw objętych interwencją argumentując udział w projekcie potrzebą dotarcia do starszej grupy pracowników oraz potrzebą poprawy miejsca pracy dla obecnych pracowników.

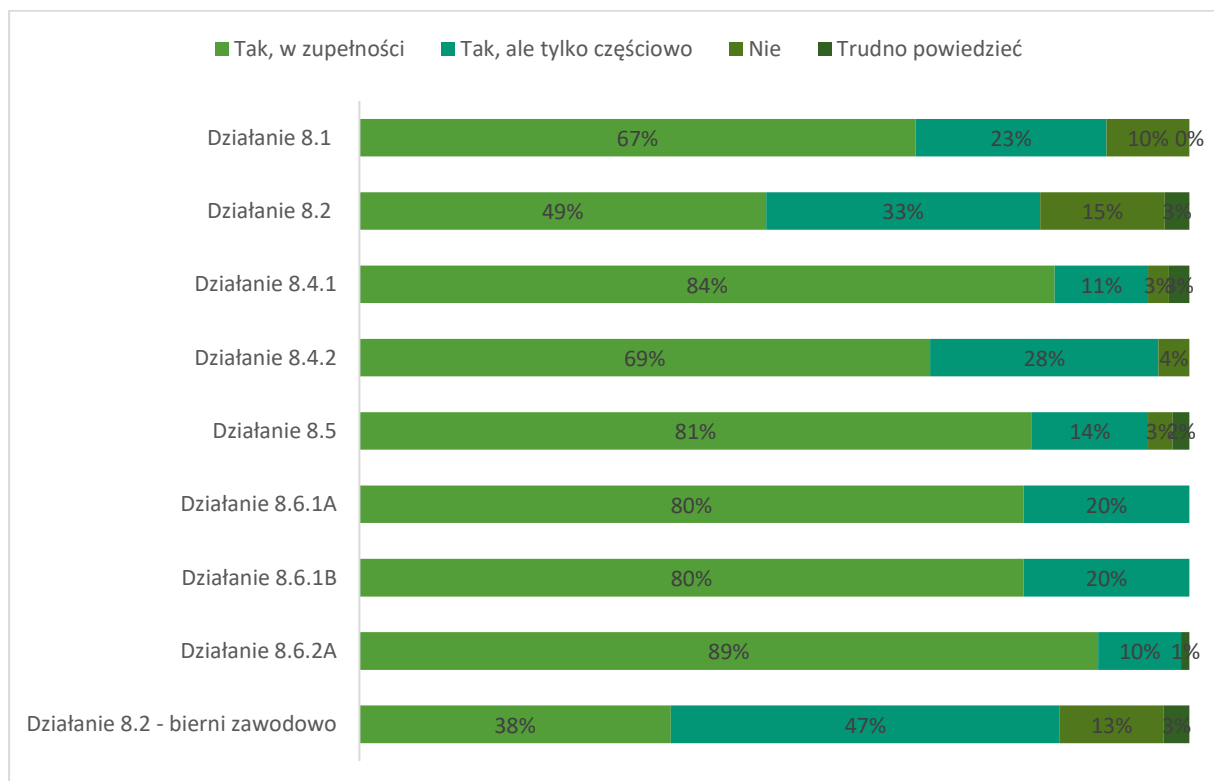
Zgodnie ze specyfiką poddziałania 8.6.2 – Typ A uczestnicy motywowali swój udział w projekcie względami zdrowotnymi (dbałością o swój stan zdrowia fizyczny lub psychiczny). Należy przy tym zauważyć, że osoby objęte wsparciem w ramach programów zdrowotnych rzadko odnosiły się do motywacji mogących w sposób pośredni lub bezpośredni odnosić się do ich sytuacji na rynku pracy (4% badanych wskazało motywacje związane z samorozwojem). Jednocześnie jednak należy zauważyć, że podjęcie działań ukierunkowanych na zwiększenie zgłaszalności do udziału w świadczeniach zdrowotnych, a w konsekwencji wczesne wykrywanie nowotworów pośrednio wpływa na wydłużenie aktywności osób objętych tymże wsparciem.

Analizując efekty wsparcia realizowanego w ramach działania 8.6 należy zauważyć, że subiektywne odczucia uczestników realizowanych projektów wskazują na osiąganie przez nich zamierzonych celów. Największy odsetek uczestników, którzy w zupełności osiągnęli swój cel (89%) dotyczy wsparcia w ramach programów zdrowotnych, gdzie udział w projekcie obejmował bardzo wyspecjalizowane działanie, które było z góry przewidziane i o zakresie którego uczestnik miał pełną wiedzę w momencie przystąpienia do udziału w badaniu.

²³ Zestawienie liczby wykonanych badań w latach 2000-2017 w ramach Programu Badań Przesiewowych dla wczesnego wykrywania raka jelita grubego, <http://pbp.org.pl/program/statystyki/> (dostęp 24.09.2019).

W przypadku poddziałania 8.6.1 wsparcie obejmowało działania dostosowane do diagnozowanych potrzeb. W projektach typu A w większości przypadków uczestnicy byli obejmowani wsparciem szkoleniowym – skorzystanie z działań ukierunkowanych na zdobywanie kwalifikacji wskazało 70% badanych uczestników. W przypadku projektów obejmujących opracowanie strategii zarządzania wiekiem badani wskazywali na skorzystanie z dodatkowych form wsparcia takich jak działania szkoleniowe (21%) oraz doradztwo zawodowe (8%). Co istotne, także w tej grupie zauważyć można, że wszyscy uczestnicy mają poczucie osiągnięcia zakładanych efektów, przy czym 80% z nich osiągnęła wszystkie założone cele, a 20% częściowo.

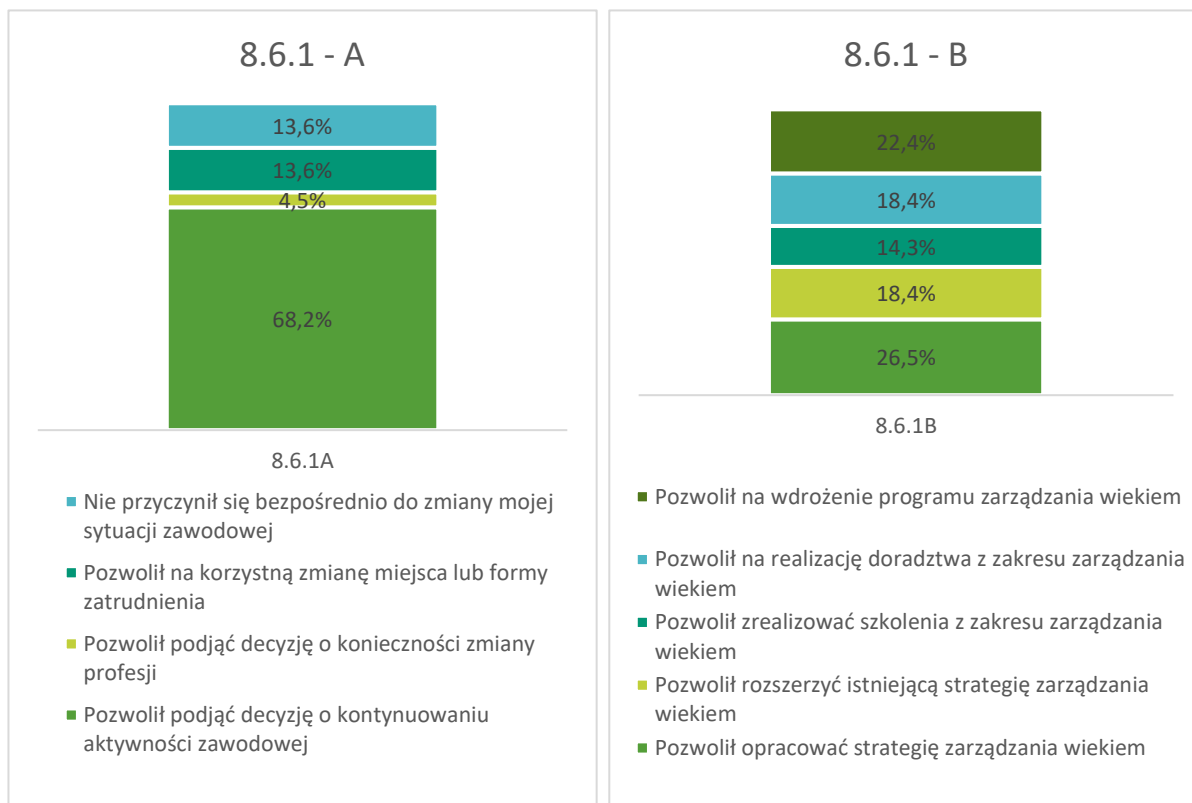
Rysunek 46. Czy Pana(i) cel został zrealizowany? – Uczestnicy projektów 8.6.

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.6.1 – Typ A; N=20; Działanie 8.6.1 – Typ B; N=20; Działanie 8.6.2 – Typ A; N=100.

Rzeczywiste efekty wsparcia realizowanego w ramach Działania 8.6.1 przejawiają się przede wszystkim w umożliwieniu beneficjentom ostatecznym kontynuowania aktywności zawodowej (typ A) – 68% wskazań, a także w wspieraniu działań związanych z zarządzaniem wiekiem w przedsiębiorstwach. W przypadku działań ukierunkowanych na wdrażanie strategii zarządzania wiekiem beneficjenci wskazywali na zróżnicowane rezultaty uzyskanej pomocy: z podobną częstością wsparcia pomogło opracować strategię zarządzania wiekiem (26,5%), rozszerzyć istniejącą już strategię zarządzania wiekiem (18,4%), zrealizować szkolenia z zakresu zarządzania wiekiem (14,3%), skorzystać z doradztwa z zakresu zarządzania wiekiem (18,4%) lub wdrożyć program zarządzania wiekiem (22,4%).

Rysunek 47. Czy według Pana/i udział w projekcie: – Uczestnicy projektów 8.6.1

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.6.1 – Typ A; N=20; Działanie 8.6.1 – Typ B; N=20

Działania realizowane na rzecz przekwalifikowywania pracowników oraz wsparcia dla pracodawców w zarządzaniu wiekiem w przedsiębiorstwach pozwoliły na bardziej efektywne zarządzanie pracownikami z uwzględnieniem ich wieku oraz predyspozycji. Opracowane strategie zarządzania wiekiem umożliwiły zwiększyć świadomość pracodawców oraz dostosować podział prac w obrębie przedsiębiorstwa i wykorzystać potencjał pracowników przy jednoczesnym oddziaływaniu na wydłużenie ich aktywności zawodowej.

Na pewno pracownicy mają większą świadomość na temat swojego zdrowia, na temat tego, co na danym stanowisku występuje, jakie są obciążenia. Na pewno też pokazało nam to, że ważne jest zarządzanie wiekiem w naszej firmie ponieważ można osoby, które są doświadczone 50+, które kiedyś tam były na niskich czy są na niskich szczeblach wykorzystać ich wiedzę, potencjał po to, żeby po pierwsze uczyć tych młodych, zmniejszyło to również konflikt pokoleniowy pomiędzy starszymi i młodszymi osobami. (Beneficjent – Poddziałanie 8.6.1 typ B)

Wsparcie przekwalifikowywania pracowników oraz dostosowywania stanowisk pracy w celu zmniejszenia uciążliwości, zapewnienia ergonomii lub bezpieczeństwa pracy powinno przynieść rezultaty mierzone w wydłużaniu aktywności zawodowej osób, których bezpośrednio dotyczy uzyskane wsparcie. Warto zauważyć, że niewielkie zmiany wprowadzone w ramach przedsiębiorstwa mogą przynieść długofalowe efekty w postaci wydłużenia aktywności zawodowej pracowników, dla których wcześniej wykonywana praca mogła być zbyt obciążająca ze względu na stan zdrowia, kondycję czy wiek.

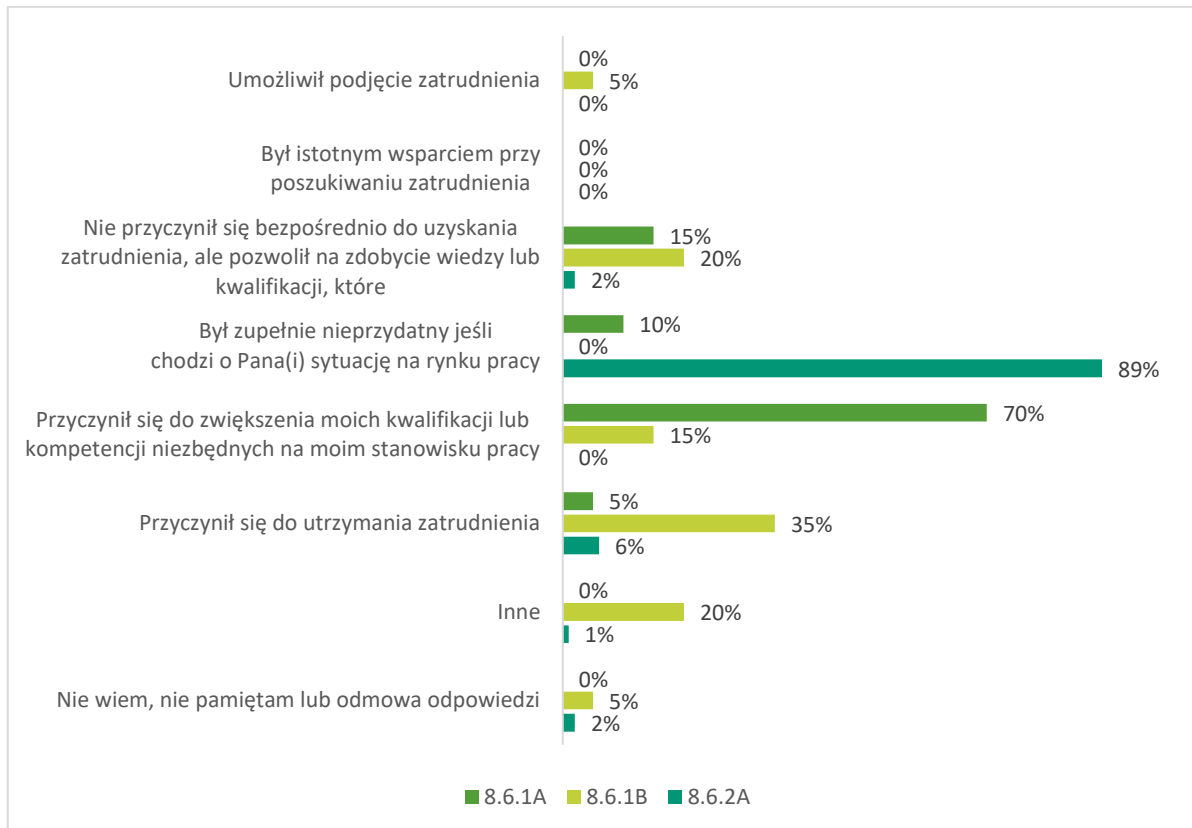
Dzięki temu panowie mówią, że najprawdopodobniej będą kontynuować pracę nawet jak przejdą na wiek emerytalny. Po drugie udało nam się poznać stanowiska pracy i dowiedzieć o nich jakie zagrożenia są na danym stanowisku pracy. Po trzecie udało nam się pokazać drogę pracownikom w którym kierunku mogą iść ażeby pracować dłużej i dzięki temu z korzyścią dla firmy. No i udało nam się przekwalifikować osoby dzięki temu w momencie gdy będzie taka możliwość i wyrażą chęć to przejdą na dane stanowisko pracy odciążone. (Beneficjent – Poddziałanie 8.6.1 typ A)

Podobnie jak w przypadku projektów dotyczących aktywizacji zawodowej, tak i w przypadku programów przekwalifikowywania pracowników szczególnie istotnym czynnikiem zwiększającym skuteczność interwencji jest zapewnienie kompleksowego wsparcia, w którym istotną rolę odgrywają formy wsparcia wspomagające adaptację do zmian i gotowość do nich, takie jak wsparcie psychologiczne, doradcy zawodowego, czy badania obciążenia zdrowotnego.

Tak naprawdę wszystkie zadania, wszystkie formy wsparcia były ważne i tak jak mówię, projekt tak był napisany i tak realizowany, że każda była niezwykle ważna, cała ścieżka wsparcia. Zarówno te badania, które przechodzili pracownicy miały ocenić ich obciążenie na stanowiskach pracy jak również później spotkania z doradcą zawodowym, indywidualne spotkania pozwoliły opracować indywidualny plan działania, indywidualny plan przekwalifikowania dla każdego pracownika więc myślę, że zarówno te badania i spotkania z doradcą personalnym były kluczowe dla celu jakim było przekwalifikowanie pracowników. (Beneficjent – Poddziałanie 8.6.1 typ A)

W kontekście przyjętej logiki interwencji istotnym miernikiem efektów wsparcia jest dostrzeganie powiązań przyczynowo skutkowych pomiędzy otrzymanym wsparciem a sytuacją na rynku pracy ostatecznych beneficjentów. W przypadku interwencji w ramach działania 8.6 największe oddziaływanie w tym obszarze dotyczy zrealizowanych programów przekwalifikowywania pracowników – 70% uczestników projektów typu A z poddziałania 8.6.1 uważa, że udział w projekcie przyczynił się do zwiększenia kwalifikacji lub kompetencji niezbędnych w wykonywanej pracy. Największe oddziaływanie wsparcia przedsiębiorstw w opracowywaniu strategii zarządzania wiekiem widoczne jest natomiast w utrzymywaniu zatrudnienia osób w wieku 50 lat i więcej. W przypadku realizacji programów zdrowotnych należy zauważyć, że osoby korzystające z oferowanych w ramach programów profilaktyki w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów w zdecydowanej większości nie dostrzegają powiązania pomiędzy kontrolą stanu zdrowia a ich sytuacją na rynku pracy.

Rysunek 48. Czy według Pana(i), udział w projekcie: – Uczestnicy projektów 8.6.

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.6.1 – Typ A; N=20; Działanie 8.6.1 – Typ B; N=20; Działanie 8.6.2 – Typ A; N=100.

Beneficjenci realizujący programy zdrowotne zwracają uwagę na istotną rolę działań edukacyjnych oraz promocyjnych dotyczących badań profilaktycznych. Dzięki podjętej interwencji rozpowszechniano wiedzę dotyczącą zagrożeń zachorowaniem na nowotwory a także podnoszono świadomość społeczną w tym zakresie. Realizowane projekty przyczyniają się do popularyzacji badań profilaktycznych w kierunku wykrywania nowotworów.

Beneficjenci oceniają poziom świadomości wśród kobiet odnośnie potrzeby wykonywania badań profilaktycznych jako raczej niski, który wymaga interwencji i działań uświadamiających. Proponowany zakres wsparcia obejmuje działania odpowiadające na występujące potrzeby w społeczeństwie.

Oczywiście są jednostki które są bardzo świadome ale myślę że większość, około 75% kobiet nie jest świadomych tego zagrożenia i te nasze działania mają pomóc w zwiększeniu tej świadomości i myślimy, że to na pewno da efekt gdzieś w przyszłości. (Beneficjent – Poddziałanie 8.6.2 typ A)

Z obserwacji beneficjentów wynika, że aby spodziewać się trwałych efektów oraz budować świadomość zdrowotną mieszkańców Małopolski konieczne jest dotarcie do osób, które są młodsze niż założono w logice interwencji. Należy zauważyć jednak, że w przypadku programu profilaktyki raka piersi założono, że grupą docelową wsparcia będą kobiety w wieku 50-69 lat, które spełniają kryteria włączenia do grupy objętej interwencją. W założeniach przyjęto koncentrację działań w istotnych grupach, to jest wśród osób, które nigdy nie były poddane badaniom profilaktycznym w kierunku wykrycia raka piersi, mieszkająca w miejscach, gdzie istnieje ograniczony dostęp do tego typu badań

(tzw. białe plamy w zakresie profilaktyki raka piersi oraz miejscowości poniżej 20 tys. mieszkańców). W przypadku programu profilaktyki raka szyjki macicy przyjęto, że grupę docelową będą stanowić kobiety w wieku 25-59 lat, a także analogiczne założenia co do miejsca zamieszkania, pracy lub nauki kobiet z grupy docelowej. W ramach tego programu przyjęto najszerszą grupę docelową dla wsparcia, co pozwala na osiągnięcie pożądanego efektu – zapewnienia wysokiego poziomu zgłaszalności na badania profilaktyczne mieszkańców województwa małopolskiego. Należy przy tym przyjąć, że aktywizacja kobiet do wykonania badania profilaktycznego w kierunku wykrycia jednej choroby poprzez podnoszenie świadomości w grupie docelowej przyczyni się do podejmowania się wykonywania innych istotnych badań profilaktycznych. W przypadku programu profilaktyki raka jelita grubego wsparcie kierowane jest do osób w wieku 50-65 lat oraz do osób młodszych spełniających specjalne warunki dostępu do tego typu wsparcia. Przyjęte założenia sprawiają, że choć dostęp do wsparcia nie jest możliwy dla wszystkich mieszkańców Małopolski, to jest wynikiem optymalizacji kosztowej dla poszczególnych programów profilaktyki. Dzięki temu możliwe jest dotarcie do grup, które z założenia mają utrudniony dostęp do tego typu usług.

Należy przy tym zauważyć, że o ile osoby powyżej 50 roku życia stanowią specjalną grupę, do której kierowane są finansowane badania profilaktyczne w kierunku wykrywania raka piersi lub raka jelita grubego, o tyle w przypadku osób młodszych oddziaływanie tego typu operacji jest znacznie mniejsze. Świadczy o tym choćby fakt, iż wśród osób objętych programem zdrowotnym w ramach Poddziałania 8.6.2 typ A, osoby w wieku 50 lat i więcej stanowią 91%. Konsekwencje takich działań widoczne są w liczbie wykrywalnych zachorowań na nowotwory wśród osób powyżej 50 roku życia, kosztem niewykrywania zachorowań w młodszych grupach wiekowych.

Efekty interwencji w tym zakresie wyrażają się zwiększonym zainteresowaniem badaniami profilaktycznymi, co można postrzegać jako przejaw zwiększonej świadomości zdrowotnej mieszkańców Małopolski.

[Uczestniczki] są zachęcane, zachęcają swojej koleżanki, my to czujemy, że tych osób jest coraz więcej, więcej się zgłasza pewnie nie jest jakiś wielki procent, ale jak na ten czas kiedy na dzień dzisiejszy robimy badania jest tych kobiet po prostu więcej i czujemy ten wzrost zainteresowania samych kobiet.

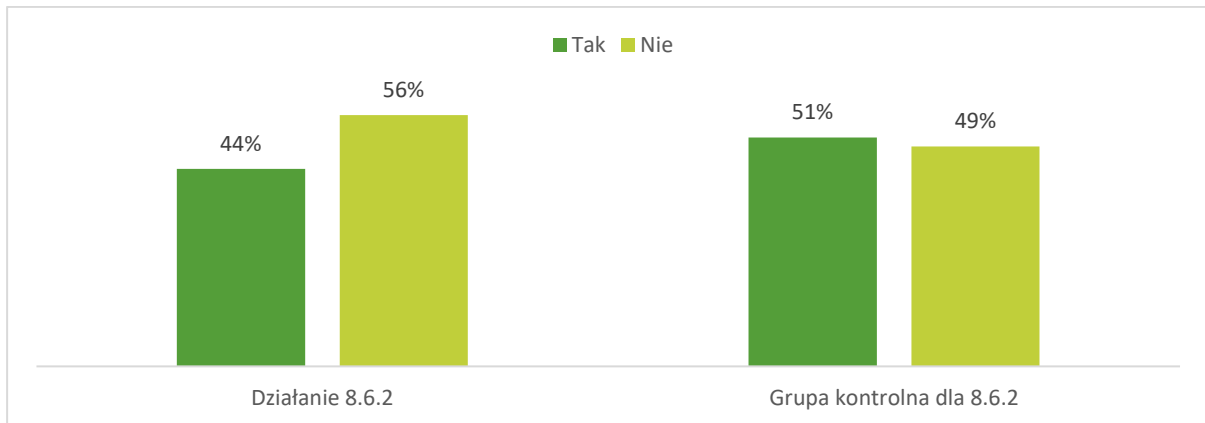
Należy jednak zauważyć, że beneficjenci projektów realizowanych w ramach Poddziałania 8.6.2 typ A, podobnie jak osoby objęte działaniami projektowymi nie postrzegają realizowanego wsparcia w kontekście oddziaływania jego efektów na sytuację na regionalnym rynku pracy.

EFEKT NETTO

Sytuacja zawodowa osób objętych interwencją w ramach realizowanych programów zdrowotnych oraz w grupie kontrolnej dla tej zbiorowości wykazuje, że osoby pozbawione wsparcia w postaci badań profilaktycznych wykazują się większą aktywnością zawodową. W przypadku grupy kontrolnej – osób o podobnym profilu społeczno-demograficznym, którym nie zaproponowano wsparcia w ramach Poddziałania 8.6.2 typ A – 51% pracuje w jakiegokolwiek formie, podczas gdy w przypadku grupy objętej interwencją jest to 44% (o 7 pp. mniej). Oznacza to, że przyjęte założenie dotyczące powiązania badań diagnostycznych z wydłużaniem aktywności zawodowej nie jest obserwowane z uwzględnieniem tak, stosunkowo krótkiej perspektywy czasowej. W chwili obecnej efekt netto nie jest widoczny. Efekty

interwencji widoczne mogą być w perspektywie długofalowej, z uwzględnieniem zmian w całej populacji opartych na odsetku populacji korzystającej z badań profilaktycznych oraz z podtrzymywaniem świadomości regularnego zgłaszania się na badania profilaktyczne.

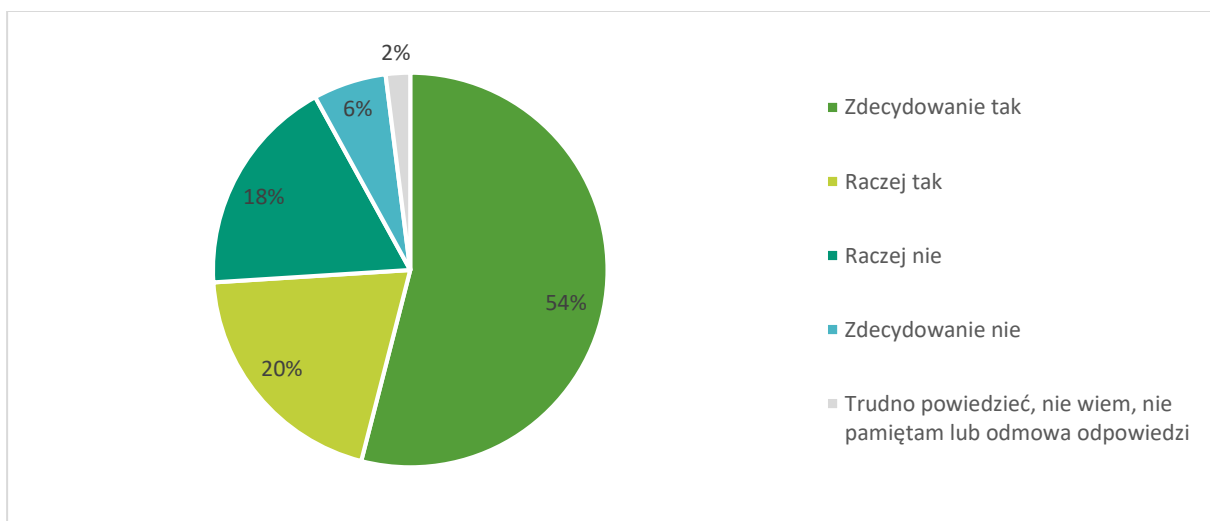
Rysunek 49. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiejkolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – Uczestnicy projektów 8.6.2 – Typ A

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.6.2 – Typ A; N=100
Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

W przypadku poddziałania 8.6.2 – Typ A mamy do czynienia z bardzo wyspecjalizowaną formą interwencji, która miała na celu wyeliminowanie barier w dostępie do badań diagnostycznych. Badanie wykazało, że ze wsparcia skorzystały przede wszystkim osoby, które deklarują, że nawet bez realizacji projektów realizowanych w ramach RPO WM wykonałoby te same badania profilaktyczne (takie osoby stanowią 74% uczestników). I choć należy mieć na uwadze, że są to deklaracje, a nie rzeczywiste zachowania, to bardzo wysoki udział grupy, która wykonuje badania profilaktyczne jest bardzo duża. Oznacza to również, iż oddziaływanie na zwiększanie świadomości zdrowotnej mieszkańców Małopolski jest ograniczone, ponieważ główną grupę objętą wsparciem stanowią osoby, które charakteryzują się wysoką świadomością zdrowotną.

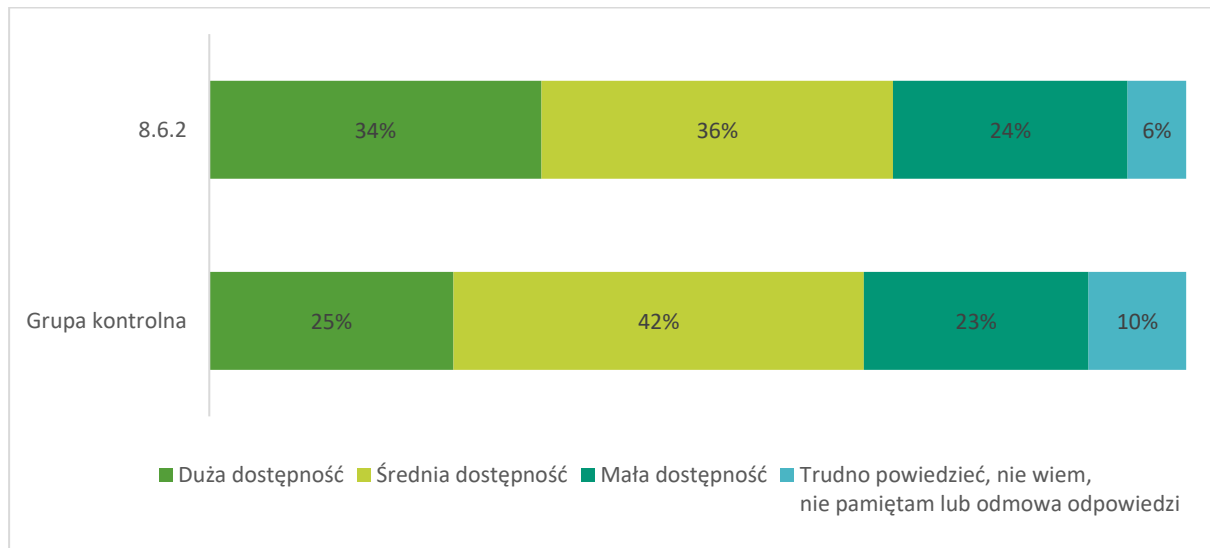
Rysunek 50. Czy gdyby nie udział w projekcie wykonałby/aby Pan/Pani badanie profilaktyczne przeprowadzone w ramach projektu? – Uczestnicy projektów 8.6.2 – Typ A

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.6.2 – Typ A; N=100

Wsparcie w ramach poddziałania 8.6.2 miało na celu eliminowanie barier w dostępie do badań profilaktycznych. Badanie z udziałem uczestników projektów realizowanych w tym obszarze oraz badanie na grupie kontrolnej (osób o podobnym profilu społeczno-demograficznym), które nie zostały objęte działaniami projektowymi wykazało, że obie grupy dokonują podobnej oceny dostępności badań profilaktycznych w województwie małopolskim. Nieco lepiej tę dostępność oceniają uczestnicy projektów, jednak oceny negatywne odnotowane są z podobną częstotliwością.

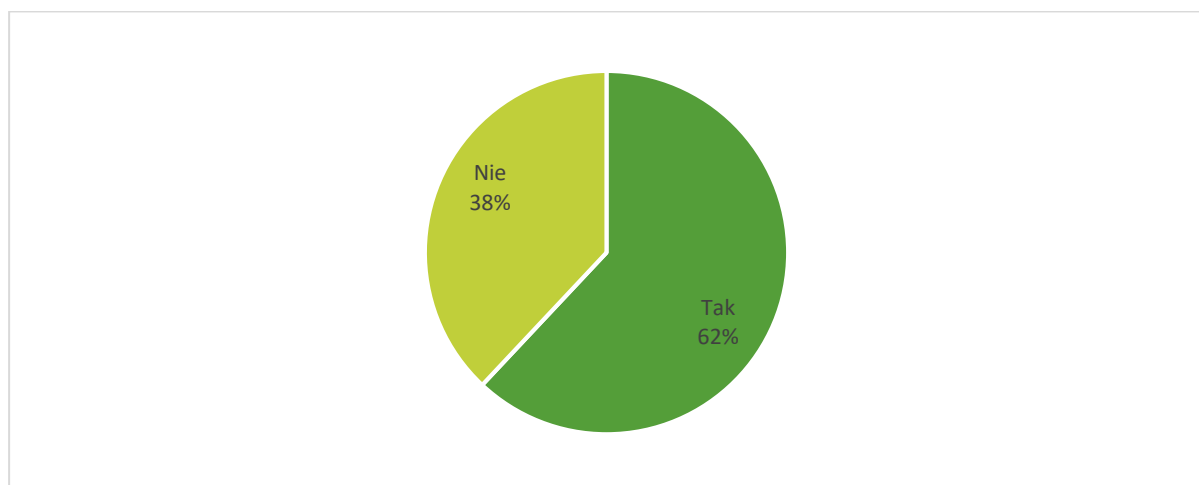
Rysunek 51. Jak ocenia Pan/Pani dostęp do badań profilaktycznych w województwie małopolskim? – Uczestnicy projektów 8.6.2 i grupa kontrolna

Badanie ilościowe CATI wśród ostatecznych odbiorców wsparcia: Działanie 8.6.2; N=100 Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

Warto także zwrócić uwagę na ogólne trendy dotyczące świadomości zdrowotnej mieszkańców Małopolski. Badanie ilościowe w grupie kontrolnej wykazało, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy badaniom profilaktycznym poddało się 62% mieszkańców regionu z grupy kontrolnej.

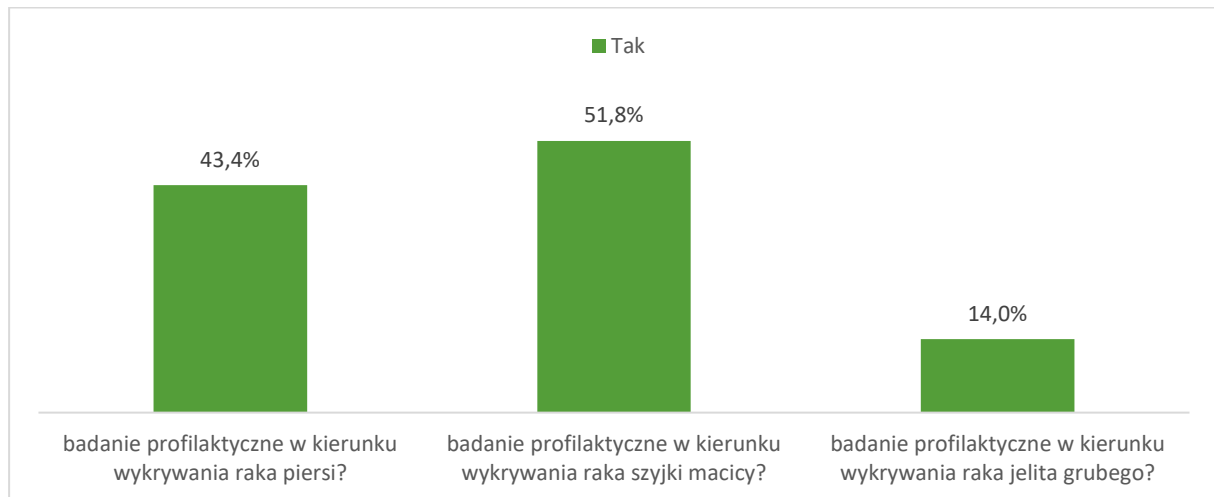
Rysunek 52. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy robił/robiła Pan/Pani badania profilaktyczne mające na celu wczesne wykrywanie chorób? - Grupa kontrolna

Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

W ramach wdrażanej interwencji wykonywano badania profilaktyczne obejmujące diagnostykę w kierunku wykrywania raka piersi, raka szyjki macicy oraz raka jelita grubego. Badanie w grupie kontrolnej wykazało, że spośród badanych kobiet 43% w ciągu ostatnich 12 miesięcy poddało się badaniu w kierunku wykrywania raka piersi, a ponad połowa kobiet (52%) miała wykonywane badanie w kierunku wykrywania raka szyjki macicy. Najmniej popularnym badaniem jest kolonoskopia wykonywana w celu diagnostyki w kierunku raka jelita grubego – z takiego badania w ciągu ostatnich 12 miesięcy skorzystało 14% badanych (16% kobiet i 6% mężczyzn).

Rysunek 53. Badania profilaktyczne w grupie kontrolnej (ostatnie 12 miesięcy)

Badanie CAWI na grupie kontrolnej: N=100.

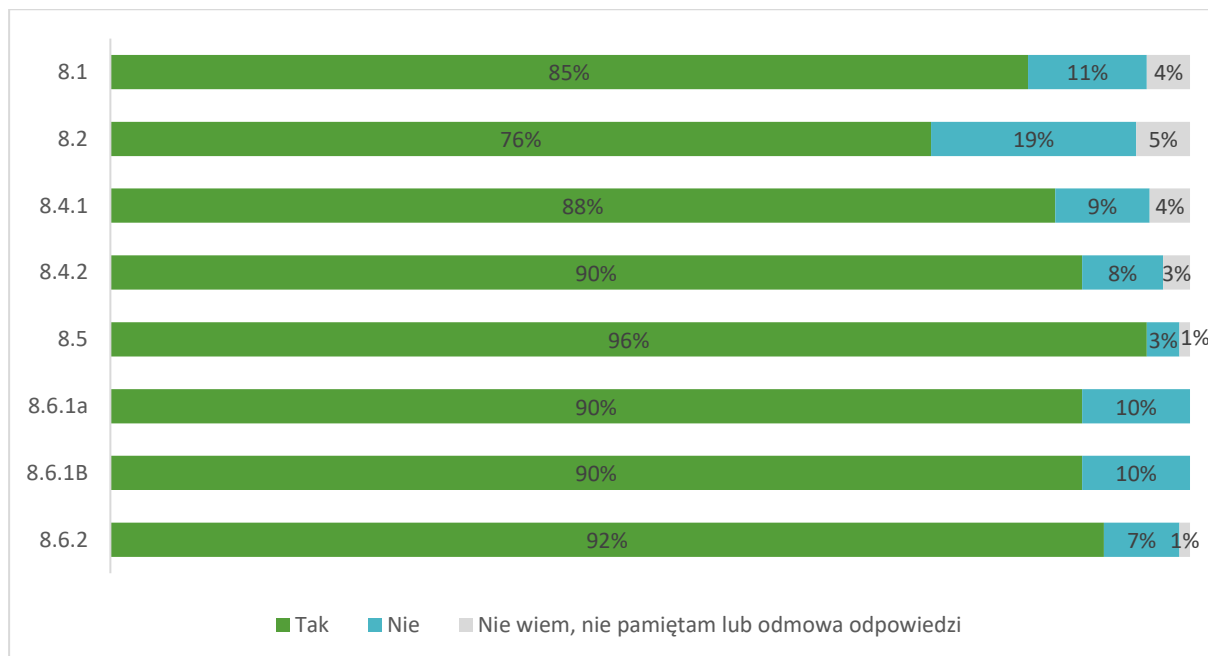
Mając na uwadze powyższe należy zauważyć, że działania w obszarze zdrowia nie znajdują swojego bezpośredniego odzwierciedlenia w oddziaływaniu na regionalny rynek pracy. O ile działania związane z profilaktyką zdrowotną są bezspornie potrzebne w regionie, nie należy zakładać związków przyczynowo skutkowych pomiędzy interwencją w tym zakresie a aktywnością zawodową. Należy przy tym pamiętać, że takie przejawy skuteczności wsparcia obserwowane mogą być w dłuższym okresie jako długofalowe efekty interwencji. Efektów interwencji należy spodziewać się w odniesieniu do całej populacji mieszkańców województwa małopolskiego, w których zostanie wykształcona pożądana społecznie postawa. Należy przy tym zauważyć, iż działania koncentrują się przede wszystkim w grupach najbardziej narażonych na zachorowania oraz brak dostępu do badań profilaktycznych w zakresie nowotworów. Świadomość zdrowotna mieszkańców Małopolski powinna być kształtowana nie tylko poprzez programy profilaktyczne obejmujące badania przesiewowe (tj. profilaktykę wtórną), ale także programy profilaktyczne polegające na wzmacnianiu umiejętności kontroli czynników ryzyka dla wybranych chorób.

Choć założenie o wydłużeniu aktywności zawodowej poprzez profilaktykę zdrowotną wydaje się słuszne, to koncentracja działań pro zdrowotnych w grupie 50 lat i więcej nie znajduje swojego uzasadnienia, jeśli świadomość zdrowotna mieszkańców Małopolski nie będzie kształtowana w młodszych grupach wiekowych. Rodzi to bowiem ryzyko opóźnienia diagnostyki niektórych schorzeń, które wcześniej występowały bezobjawowo a w skutek kierowania wsparcia do wąskiego grona (z uwzględnieniem kryterium wiekowego) może przynieść odwrotny skutek do zamierzonego.

VI. OCENA ZAKRESU DOSTĘPNEGO WSPARCIA

Działania składające się na 8 Oś Priorytetową są różnorodne i dążą do pełnego zaspokojenia zindywidualizowanych potrzeb danej społeczności, złożonej z grup charakteryzujących się innymi problemami i napotykających inne wyzwania, ograniczające lub wręcz wykluczające ich możliwość aktywnego uczestnictwa w rynku pracy. Każdy z typów operacji odpowiada na inny problem i pozwala na rozwiązywanie diagnozowanych w regionie problemów. Wdrażana interwencja przyczynia się do obserwowania pozytywnych zmian na rynku pracy oraz obejmuje grupy osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Wpływ interwencji w obszarze rynku pracy widoczny jest w sytuacji porównania sytuacji osób objętych wsparciem oraz tych pozbawionych oddziaływania interwencji. Jedynym przypadkiem, w którym nie zdiagnozowano bezpośredniego oddziaływania realizowanego wsparcia na zatrudnienie i aktywność zawodową są programy zdrowotne realizowane w ramach Poddziałania 8.6.2 typ A. O ile działania te mogą mieć pozytywne oddziaływanie w obszarze zdrowia, o tyle nie przyczyniają się do wydłużania aktywności zawodowej lub efekty te nie są jeszcze widoczne. Zdecydowana większość uczestników realizowanych projektów, gdyby miała taką możliwość ponownie skorzystała by z dostępnego w ramach poszczególnych typów operacji wsparcia, co świadczy o wysokiej użyteczności i trafności wsparcia kierowanego do poszczególnych grup docelowych wsparcia.

Rysunek 54. Czy gdyby była taka możliwość, zgłosiłby(aby) się Pan(i) ponownie do uczestnictwa w podobnym projekcie w przyszłości?

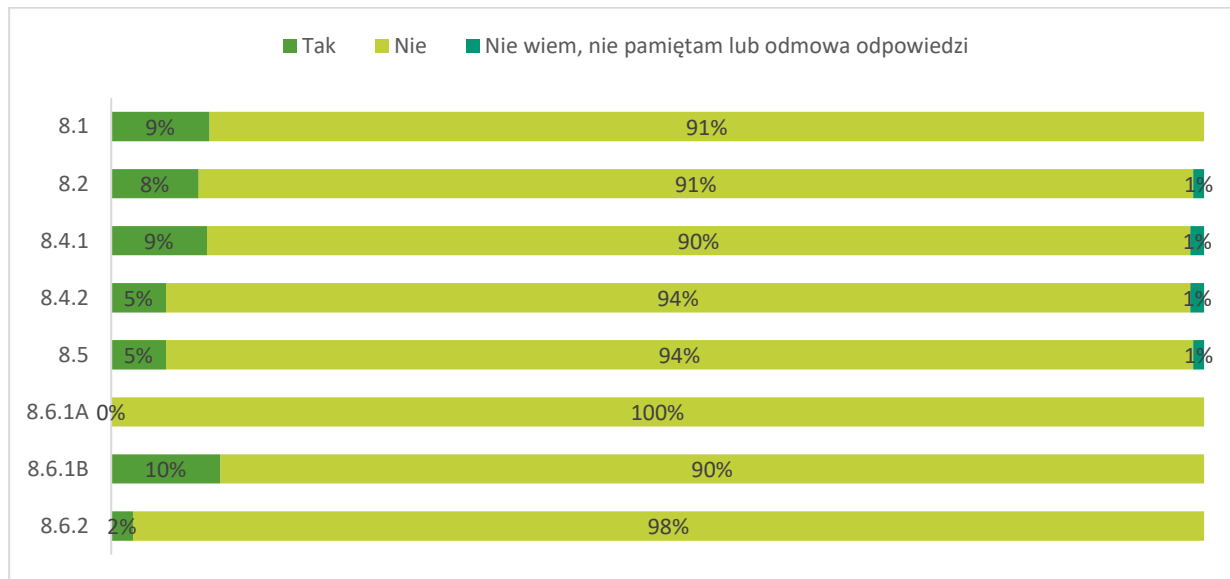

Badanie CATI wśród uczestników projektów 8 Osi Priorytetowej RPO WM, N=600.

PROBLEMY W OSIĄGANIU CELÓW INTERWENCJI

Uczestnicy projektów co do zasady nie zgłaszają problemów dotyczących ich uczestnictwa w projekcie, które miałyby wpływ na przebieg projektu i osiągnięcie zakładanych rezultatów. Pojawiające się problemy miały charakter incydentalny i wynikały ze zmian sytuacji życiowej uczestników, pojawiania się problemów osobistych, które bezpośrednio wpływały na warunki życia osób objętych wsparciem. Problemy we wdrażaniu interwencji dostrzegają zazwyczaj beneficjenci, którzy podjęli się realizacji projektów w ramach poszczególnych typów operacji.

Rysunek 55. Czy podczas realizacji projektu wystąpiły problemy, które miały wpływ na przebieg projektu i osiągnięte efekty?

Badanie CATI wśród uczestników projektów 8 Osi Priorytetowej RPO WM, N=600.

Działanie 8.1

Najwięcej problemów w ramach projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w obszarze aktywizacji zawodowej występuje na etapie rekrutacji uczestników do projektów. Założenia dotyczące interwencji wskazują na szczególną intensyfikację wsparcia kierowanego do osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Takie założenie implikuje szereg trudności organizacyjnych w związku z realizowanym projektem. Dostrzegalna jest rozbieżność pomiędzy założeniami dotyczącymi grup docelowych wsparcia, a rzeczywistymi potrzebami na rynku pracy. Zasadne jest w tym zakresie dokonanie aktualizacji potrzeb rynku pracy z uwzględnieniem grup wymagających najbardziej intensywnych działań. Mając na uwadze działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy na rzecz aktywizacji zawodowej należy także rozważyć rozszerzenie dostępności wsparcia do szerokiego grona osób, u których zdiagnozowane zostaną potrzeby udzielenia pomocy w ramach dostępnego w Działaniu 8.1 katalogu form wsparcia niezależnie od ich cech społeczno-demograficznych. Istotą powodzenia zmian w tym zakresie jest zwiększenie elastyczności wskaźników odnoszących się do charakterystyki odbiorców wsparcia oraz aktualizacja ich wartości docelowych. Osoby w trudnej sytuacji na rynku pracy powinny być jednak nadal traktowane priorytetowo, a pomoc powinna być udzielana im w pierwszej kolejności.

Doświadczenia beneficjentów wskazują na problem ograniczonych możliwości w zakresie udzielania wsparcia osobom, które nie wpisują się w założenia grupy docelowej znajdującej się w trudniejszej sytuacji na rynku pracy. O ile osoby z grup uprzywilejowanych mogą skorzystać ze wsparcia na rzecz aktywizacji zawodowej oferowanego w ramach Działania 8.1 (jeśli są zarejestrowani w PUP) lub w ramach Działania 8.2. Dostrzegalny jest jednak problem udzielania wsparcia, którego celem jest pomoc w poszukiwaniu i pozyskaniu zatrudnienia pozostałym osobom, które zainteresowane są pomocą w tym zakresie.

Mamy na przykład dużo podań, wniosków stażowych i osoby są chętne, mamy dużo wniosków o prace interwencyjne też osoby są chętne, to samo dotacje przy czym niestety my musimy to stopować ze względu na to, że osoby nie spełniające kryteriów dostępu czyli nie są osobami długotrwale bezrobotnymi, w wieku 50 plus, niepełnosprawnymi. (Beneficjent – Działanie 8.1)

Najwięcej problemów powiatowe urzędy pracy wskazują w odniesieniu do rekrutacji osób po 50 roku życia. Doświadczenia beneficjentów wskazują, że często osoby należące do tej grupy nie oczekują aktywizacji zawodowej, to najczęściej osoby, które pobierają inne świadczenia (najczęściej rentę czasową) i wyjątkowych sytuacjach, po utracie świadczenia czekają na rozstrzygnięcie odwołania zostają zarejestrowane w urzędzie pracy. Osoby z tej grupy wiekowej nie wykazują inicjatywy, oczekują na świadczenia przedemerytalne. Trudności związane z objęciem wsparciem tej grupy osób wynikają także ze stanu zdrowia tych osób (niejednokrotnie lekarz medycyny pracy nie dopuszcza do skorzystania z danej formy wsparcia).

Największą trudnością zawsze w tym projekcie to jest rekrutacja wymaganych grup czyli osób niepełnosprawnych i 50 plus to jest najtrudniejsze i związane to jest tak jak już mówiłam z trudnościami i zdrowiem często tych osób, z brakiem chociażby nawet dopuszczenia przez lekarzy do podjęcia danej formy wsparcia i też jak gdyby niechęć szczególnie osób koło 60 roku życia, czekanie na świadczenia przedemerytalne. (Beneficjent – Działanie 8.1)

Przeciwskazania zdrowotne to problem, który dotyczy także osób z niepełnosprawnościami, które również zaliczane są do grupy w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Ponadto często przeciwwskazania zdrowotne osób należących do tych grup utrudniały nam ich aktywizację zwłaszcza w przypadku staży lub szkoleń, oni nie przechodzili pozytywnie badań lekarskich. (Beneficjent – Działanie 8.1)

Trudności związane z rekrutacją wynikają także z malejącego poziomu bezrobocia, co wiąże się nierozzerwalnie z malejącą liczbą osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, które mogłyby skorzystać z oferowanego wsparcia.

Z uwagi na poprawę sytuacji na rynek pracy nasz rejestr też się skurczył i dużo osób jest w trzecim profilu którego nie możemy aktywizować w tym momencie i właśnie takie trudności były przy organizacji projektu. (Beneficjent – Działanie 8.1)

W ramach projektu oferowane są formy wsparcia, na które brakuje osób chętnych do skorzystania z nich. Takie zjawisko dotyczy oferty szkoleniowej dostępnej w ramach projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy.

Tak samo przy szkoleniach to co mówiłem, że nie ma dużego zainteresowania, a też musimy to wsparcie zrobić w projekcie, bo mamy wskaźniki które nas do tego obligują więc to są trudności żeby zapewnić tą liczbę osób i powoli zaczynają się robić takie problemy z samymi miejscami do pracy przy organizacji stażu ale to myślę, że jeszcze nie jest najgorzej. (Beneficjent – Działanie 8.1)

Działanie 8.2

Beneficjenci dostrzegają problemy przede wszystkim z rekrutacją uczestników do projektów realizowanych na rzecz aktywizacji zawodowej. Zasadniczym utrudnieniem jest spadający poziom bezrobocia, który sprawia, że grono potencjalnych uczestników jest mniejsze. Beneficjenci obserwują także bardzo duże natężenie projektów realizowanych na rzecz osób bezrobotnych, co sprawia, że projektodawcy konkurują ze sobą, a na etapie rekrutacji weryfikacja ujawnia, że niejednokrotnie potencjalny uczestnik jest uczestnikiem innego projektu, co wyklucza go z grupy docelowej i wydłuża proces rekrutacji ponieważ na poziomie beneficjenta nie ma możliwości weryfikacji występowania tego zjawiska.

rekrutacja powinna się dawno temu skończyć, nie możemy jej zakończyć bo albo nam brakuje albo urząd nie uznaje niektórych uczestników bo się okazuje, że biorą udział w innym projekcie o czym my nie wiemy, co dla nas też jest problematyczne, nie mamy jak tego zweryfikować czy ktoś uczestniczy. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Największą trudnością jest to, że jednocześnie rusza kilka projektów na danym terenie no i jest problem z rekrutacją. W tym samym czasie rusza 15 projektów a niestety rynek jest okrojony. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Jednocześnie należy pamiętać, że specyfika działań podejmowanych przez realizatorów projektów z Działania 8.2 wymagała przemyślnych założeń dotyczących sposobów dotarcia do grupy docelowej tego typu operacji. Beneficjenci we wnioskach o dofinansowanie decydując się na realizację projektu musieli opracować strategię dotarcia do osób oddalonych od rynku pracy. Niejednokrotnie w proces rekrutacji włączane były podmioty zewnętrzne takie jak powiatowe urzędy pracy (wsparcie pracowników PUP, ulotki w urzędach), ośrodki pomocy społecznej, PFRON, organizacje pozarządowe, parafie i grupy nieformalne popularne w lokalnych społecznościach. Mimo to, działania w tym obszarze niekoniecznie okazywały się skuteczne i wymagały od beneficjentów podejmowania dodatkowych działań promocyjnych, które nie były przewidziane na etapie wnioskowania o wsparcie.

Duże natężenie liczby podobnych projektów odpowiadających na ten sam problem sprawia także, że mamy do czynienia z sytuacją, w której to osoba bezrobotna lub nieaktywna zawodowo podejmuje decyzję odnośnie projektu, w którym chce wziąć udział. Jeden z beneficjentów zwrócił uwagę na działania podejmowane przez projektodawców, którzy muszą uwzględniać w swoich projektach działania marketingowe przyciągające uczestników (np. zapewnienie wyżywienia w trakcie kursu, obietnica „gadżetów” projektowych), które motywują do udziału w tym, a nie w innym projekcie. Oddziaływanie tego czynnika minimalizowane jest na etapie oceny projektów, gdzie analizowana jest kwalifikowalność wydatków z uwzględnieniem kryteriów: niezbędności wydatków w kontekście celu

głównego oraz zadań podejmowanych w projekcie oraz efektywności i racjonalności zaplanowanych wydatków. Ponadto, zgodnie z zapisami regulaminu Uczestnikiem projektu nie może być osoba, która jest uczestnikiem innego projektu realizowanego w tym samym czasie w ramach RPO WM 2014-2020, w którym przewidziane formy wsparcia uczestnika są tego samego rodzaju i zmierzają do osiągnięcia tego samego celu/korzyści dla uczestnika projektu. Powyższy wymóg weryfikowany jest na podstawie oświadczenia uczestnika projektu. Beneficjent zobowiązany jest na etapie rekrutacji odpowiednio poinformować potencjalnych uczestników projektu o ww. ograniczeniach.

W danej chwili jest bardzo dużo projektów dla tej samej grupy docelowej i jest podkradanie sobie uczestników projektu. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Problemy z rekrutacją uczestników sprawiają, że beneficjenci bardzo dużą uwagę przykładają do działań promocyjnych i marketingowych, które pozwolą na dotarcie do założonej liczby osób nieaktywnych zawodowo, o profilu zgodnym z założeniami interwencji. Beneficjenci są zgodni, że przy aktualnej sytuacji, rekrutacja to największy obszar ryzyka w całym procesie wdrażania projektu. Sytuacja nasycenia rynku ofertą wsparcia dla osób z grupy docelowej sprawia, że podejmowane są działania mające na celu dotarcie do grup najbardziej oddalonych od rynku pracy oraz świadomości w zakresie możliwości skorzystania z pomocy i w konsekwencji podjęcia aktywności na rynku pracy. Do projektów rekrutowane są osoby, do których beneficjenci docierają wszelkimi możliwymi kanałami: wykorzystując prywatne kontakty, kontaktując się z instytucjami z obszaru pomocy społecznej, lokalnymi organizacjami, a także zabezpieczając duże nakłady na działania promocyjne, w tym reklamę.

Rekrutacja jest najgorszym dla mnie procesem, najgorszym momentem, gdzie w odpowiednim czasie muszę zdobyć osoby to jest ciężko. Mimo ogłoszeń, zachęty, telefonów do znajomych czy mają kogoś, kto mógłby przyjść. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Rozwiązaniem problemu w zakresie rekrutacji może być podejmowanie współpracy z przedsiębiorcami na wczesnym etapie wdrażania projektu, jeszcze przed rekrutacją uczestników projektów. Oparcie działań rekrutacyjnych o argument w postaci potencjalnych miejsc pracy po zakończeniu projektu może okazać się skutecznym rozwiązaniem zachęcającym do podjęcia aktywności ukierunkowanej na zdobycie zatrudnienia. Podobna strategia sprawdziła się w przypadku projektu realizowanego w ramach działań outplacementowych z Poddziałania 8.4.2.

Organizowaliśmy targi pracy i to było bardzo dobre, zapraszaliśmy 3,4 przedsiębiorców i oni przedstawiali jakich potrzebują pracowników i wtedy z naszej grupy uczestników wybieraliśmy tylko tych, którzy odpowiadali tym potrzebom. I w sali szkoleniowej u nas opowiadał ten pracodawca na czym będzie polegać praca. To przynosi efekt i to warto wskazywać. (Beneficjent Poddziałanie 8.4.2)

W przypadku projektów dotyczących aktywizacji zawodowej zauważalne jest zjawisko „etatowych uczestników”, czyli osób, które wyspecjalizowały się w uczestnictwie w kolejnych projektach w obszarze aktywizacji zawodowej, choć ma ono marginalny charakter. Są to osoby, które biorą udział w kolejnych edycjach projektów wspierających osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo, które nie podejmują zatrudnienia po zakończeniu udziału w projekcie.

Trudnością największą którą napotkaliśmy w okresie realizacji projektu jest to, że jest dużo osób takich, które są tzw. uczestnikiem projektu, taki mają zawód. Te osoby od projektu do projektu tylko chętnie by brały udział, nie są nastawione na to żeby po stażu

zawodowym albo na tyle po stażu się wykazać żeby zostać w tym miejscu jako normalny pracownik tylko one po prostu liczą, że skończy się staż to zaraz poszukam sobie inny projekt. To jest pewien problem. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Beneficjenci zwracają uwagę na problem braku możliwości weryfikacji ścieżki, jakiej potencjalny uczestnik przeszedł w przeszłości – w jakich projektach brał udział, jakie były tego efekty, a także dlaczego wsparcie okazało się nieskuteczne. Rozpoczęcie pracy z uczestnikiem obejmuje opracowanie Indywidualnego Planu Działania, który bazuje częściowo na deklaracjach uczestników. Ze względu na ochronę danych osobowych i obowiązujące uregulowania prawne niemożliwe jest zapewnienie dostępu do „przeszłości projektowej” potencjalnych uczestników, zasadne wydaje się weryfikowanie tego przez instytucję nadrzędną.

Są ludzie uczciwi, którzy faktycznie chcą a są osoby które przyjdą tylko po to żeby nakombinować, a są już tak wyuczeni co mają mówić, że nawet specjaliści którzy pracują w projektach kilka lat nie są w stanie ich wyłapać, natomiast jeżeli byśmy mieli wgląd w bazy i widzieli kto z jakiego wsparcia korzystał to byłoby to dla nas łatwiejsze i dało możliwość ewentualnie, tylko też nie możemy ze względu na to dyskryminować tych osób, ale może jakieś ograniczenie co do ilości korzystania z projektów w danym roku, w danych latach może to by jakoś nam ułatwiło życie i realizację projektów. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Efekty rekrutacji wpływają na cały przebieg projektu oraz osiągnięte efekty. Beneficjenci niejednokrotnie zwracają uwagę na trudności wynikające ze specyfiki grupy docelowej – aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych to niezwykle trudne zadanie, a zindywidualizowane podejście nie zawsze okazuje się skuteczne.

Trudnością jest oczywiście efektywność zatrudnieniowa. Grupy są trudne, motywacja, którą my zapewniamy taka indywidualna nie działa, rzeczywiście i tym bardziej jeśli się trafi na osoby z grupy długotrwale bezrobotnych to są osoby które mają pewne nawyki i niechętnie wracają do pracy. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Trudności na etapie realizacji projektów dotyczą stosowania zindywidualizowanego podejścia do uczestników, czego efektem jest diagnozowanie na tyle różnych potrzeb szkoleniowych, że trudno jest organizować szkolenia w sposób efektywny kosztowo. Firmy szkoleniowe nie są zainteresowane realizacją kursów dla pojedynczych osób lub oferowane ceny są zbyt wysokie. Dobrym rozwiązaniem w tym zakresie jest stosowanie mechanizmów, które sprawdzają się w przypadku wykorzystywania podmiotowego systemu finansowania, a które w ramach Działania 8.2 miały marginalny wymiar, to jest bony szkoleniowe. Należy jednak wziąć pod uwagę specyfikę grupy docelowej, a w konsekwencji rekomendowanie beneficjentom podejmowanie działań, które ukierunkowane będą na zwiększenie prawdopodobieństwa, że przyznany bon zostanie wykorzystany zgodnie z założeniami IPD opracowanego dla każdego uczestnika na początku jego udziału w projekcie.

Beneficjenci dostrzegli także problemy wynikające z podejmowania współpracy z pracodawcami, którzy angażując się w realizację projektu oczekują korzyści dla siebie w postaci opłaconego pracownika. Niejednokrotnie pracodawca dość szybko weryfikuje, czy uczestnik jest odpowiednią osobą do pracy na wyznaczonym stanowisku, czy też należy zakończyć współpracę w jak najkrótszym terminie. Pracodawcy nie chcą inwestować swojego czasu na wdrażanie pracownika, który nie rokuje utrzymaniem stałego zatrudnienia w przedsiębiorstwie. Istotne jest promowanie mechanizmów,

zwiększających szanse na odpowiednią adaptację pracownika w nowym miejscu pracy. W przypadku grup mocno oddalonych od rynku pracy zasadne jest angażowanie trenerów – asystentów pracy, którzy pomogą pracownikowi wdrożyć się w zakres obowiązków. W większości przypadków wystarczającym mechanizmem będzie przewidzenie wynagrodzenia dla opiekuna stażu będącego pracownikiem przedsiębiorstwa, w którym realizowana jest ta forma wsparcia.

Jednocześnie jednak zauważa się istotne ograniczenie w przypadku współpracy z pracodawcami, którzy przyjmują uczestników projektów na staże w postaci wynagrodzenia – stypendium stażowego, które jest znacznie poniżej minimalnego wynagrodzenia (tj. wynosi 120% wysokości zasiłku dla bezrobotnych). Nawet w przypadku, gdy pracodawca chciałby dopłacić uczestnikowi za wykonywaną pracę, to jest to niemożliwe ze względu na obowiązujące regulacje (tj. Wytyczne MIR w obszarze rynku pracy). W takiej sytuacji osoby w trudnej sytuacji zawodowej decydują się na udział w projekcie, jednak otrzymywane stypendium uniemożliwia im samodzielne utrzymanie się. Ponadto, proponowana wysokość wynagrodzenia stażowego nie motywuje do aktywizacji zawodowej ze względu na niewielką różnicę pomiędzy otrzymywanymi świadczeniami w ramach systemu opieki społecznej a proponowaną kwotą.

Panie były w wieku niezatrudnianym i zależało im na stażach, pokończyły im się formy zasiłku i potrzebowały wsparcia finansowego a pracodawcy nie chcieli z racji wieku zatrudnić. Przykro było patrzeć, że dostają tak niskie stypendia. Na pełny etat pracowały za niecały tysiąc złotych. W pracy nawet ta minimalna pensja jest dużo wyższa. Pracodawca nie mógł nic dopłacić. (Beneficjent – Działanie 8.2)

Beneficjenci oraz pracodawcy nie są odpowiednio zmotywowani do tego, aby z większą intensywnością wykorzystywać formę zatrudnienia subsydiowanego, które choć bardziej skomplikowane proceduralnie, to pozwala na zapewnienie uczestnikowi projektu wyższej zapłaty za wykonywaną pracę oraz zwiększa szanse na zapewnienie stabilnego zatrudnienia. W związku z tym, zasadnym rozwiązaniem jest premiowanie projektów, w których wnioskodawcy przewidzą większy wymiar zatrudnienia subsydiowanego kosztem staży. Mając na uwadze postawy beneficjentów w tym zakresie, a także obserwacje dotyczące dotychczas wdrażanego wsparcia należy zauważyć, iż potrzebne mogą być działania ukierunkowane na podniesienie wiedzy wnioskodawców w zakresie stosowania tej formy wsparcia (sposobów zachowania płynności finansowej beneficjenta, formalności jakie trzeba wypełnić).

Działanie 8.4

W przypadku wsparcia w postaci finansowania usług rozwojowych beneficjenci zwracali uwagę na relatywnie niewielką (w porównaniu z innymi typami operacji) liczbę trudności ograniczających efekty wsparcia.

W przypadku wsparcia realizowanego w ramach poddziałania 8.4.1 w jednym przypadku zwrócono uwagę na niewielkie problemy z korzystaniem z obsługą bazy usług rozwojowych, gdzie uczestnicy instytucjonalni muszą skorzystać z dwóch profili usług rozwojowych oraz przypisać do nich pracowników mających korzystać z dostępnej oferty.

W przypadku działań outplacementowych realizowanych w ramach poddziałania 8.4.2 Beneficjenci zwracali uwagę na problemy z rekrutacją uczestników. Mimo dużej liczby potencjalnych uczestników

projektów po zapoznaniu się ze szczegółami dotyczącymi zakresu wsparcia na rzecz adaptacji do zmian osoby z grupy docelowej rezygnowały z przystąpienia do projektu. W opinii beneficjenta problemem była nieadekwatność wsparcia do oczekiwań, zwłaszcza w przypadku osób z wyższym wykształceniem i lepszymi kwalifikacjami. Doświadczenie beneficjentów pokazuje, że zdarzają się także odwrotne sytuacje, w których w przypadku pojawienia się dużych zwolnień grupowych na obszarze realizacji projektu liczba chętnych do udziału w projekcie jest bardzo duża.

mieliśmy spotkanie, były osoby które zostały zwolnione z przyczyn zakładu pracy, byliśmy na spotkaniu, było bardzo wiele osób chętnych i tak naprawdę z tej grupy do projektu do nas nikt nie przystąpił pomimo złożonego formularza rekrutacyjnego. (Beneficjent – działanie 8.4.2)

Trudnością związaną z rekrutacją jest także konieczność zaangażowania przełożonych osób przewidzianych do zwolnienia, ponieważ rodzi to obawy, co do sposobu postrzegania ich przy kolejnych zwolnieniach. Mentalność osób, które należą do grupy docelowej tego rodzaju operacji sprawia, że trudno jest objąć wsparciem osoby, którym jest ono potrzebne.

pracownicy kwalifikowali się do wzięcia udziału w projekcie ponieważ pracodawca zwalniał w ciągu ostatniego roku ale na przykład bali się pójść do swojego szefa żeby skorzystać z projektu ponieważ bali się, że jeżeli na przykład skorzystają z projektu dla osób zagrożonych zwolnieniem to potem w pierwszej kolejności one zostaną zwolnione, że pracownicy nie chcą się tak wychylać, to nas trochę zaskoczyło, że ludzie się boją, że potem może to być na ich niekorzyść czasami odebrane. (Beneficjent – Działanie 8.4.2)

Działanie 8.5

W przypadku wsparcia na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym beneficjenci zwracali uwagę na liczne problemy związane z obowiązującymi procedurami: zarówno tymi wynikającymi z przedmiotu projektu, jak również tymi związanymi z obsługą projektu.

Jednym z czynników utrudniających rekrutację była realizacja dwóch podobnych projektów na niewielkiej przestrzeni terytorialnej. Choć jest to zjawisko o znaczeniu marginalnym, odgrywa istotną rolę na przebieg projektu w przypadku jego wystąpienia. Co więcej, nakładanie się inwestycji dotyczy nie tylko projektów realizowanych ze środków RPO WM, ale także z udziałem innych źródeł finansowania (np. Program „Maluch +”). Okazało się, że w ramach interwencji na niektórych obszarach terytorialnych stworzono zbyt wiele miejsc w stosunku do zapotrzebowania. Należy jednocześnie zwrócić uwagę na fakt, że w przypadku odpowiedniej lokalizacji placówki powstającej w ramach działania 8.5 zainteresowanie skorzystaniem z proponowanej w ramach interwencji opieki nad dzieckiem było bardzo duże, a beneficjenci zwracali uwagę na zbyt dużą liczbę chętnych.

Mieliśmy bardzo duże problemy z rekrutacją, tylko 20 dzieci z 80 zaplanowanych. Problem w tym, że w okolicy powstał drugi żłobek z tego samego Działania. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Mieliśmy na początku na przykład bardzo małe zainteresowanie. Zbadało się rynek pracy i wydawałoby się, że dużo więcej osób skorzysta, bo jesteśmy niemałym miastem. Też gmina wybudowała żłobek z programu Maluch. Nałożyły się te inwestycje. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Dostrzeżone przypadki pozwoliły na zdiagnozowanie problemu braku mechanizmu wykluczającego tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat trzech w swoim sąsiedztwie. Wnioskodawcy na etapie starania się o uzyskanie dofinansowania do planowanego przedsięwzięcia bazują na danych z Diagnozy dotyczącej zapotrzebowania na tworzenie i utrzymanie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie małopolskim stanowiącej załącznik do dokumentacji konkursowej oraz na własnej diagnozie potrzeb przeprowadzonej na terenie oddziaływania projektu. Wnioskodawca ma jednak bardzo ograniczone możliwości weryfikowania planowanych do utworzenia miejsc opieki, które powstaną po złożeniu wniosku w ramach konkursu, czy po podpisaniu umowy na realizację projektu. Ponadto, w ramach realizowanych konkursów każdy z wniosków oceniany jest odrębnie przez KOP i nie ma możliwości wykluczenia projektów, które realizowane byłyby na podobnym obszarze. O ile w przypadku dużych miast lub gmin o wyjątkowo niekorzystnej sytuacji w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 (opisywanych w Diagnozie jako zła lub bardzo zła) będzie to miało drugorzędne znaczenie, o tyle w mniejszych gminach realizacja dwóch projektów o tym samym zakresie przedmiotowym będzie prowadzić do wskazanych powyżej problemów z rekrutacją, a w dłuższej perspektywie z utrzymaniem trwałości projektu. Podobnie, w okresie pomiędzy wnioskowaniem o wsparcie, a rzeczowym rozpoczęciem realizacji projektu, na wskazanym we wniosku obszarze mogą powstać nowe miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 niezależnie od zakresu interwencji. Ponieważ sytuacja dotyczy problemu zaspokajania zapotrzebowania na utworzenie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, istnieje prawdopodobieństwo występowania takich zdarzeń w przyszłości. Problem nakładania się inwestycji finansowanych w ramach RPO WM oraz Programu „Maluch+” minimalizowany jest poprzez wprowadzenie (od drugiego naboru) kryterium premiującego za komplementarność z tym programem, rozumianą jako finansowanie nowoutworzonych miejsc opieki nad dziećmi ze środków EFS oraz Programu „Maluch+” (przy uwzględnieniu zasady braku podwójnego finansowania tych samych wydatków związanych z tym samym miejscem opieki z dwóch źródeł). Potwierdzenie przez beneficjenta otrzymania dofinansowania z programu rządowego „Maluch+” zmniejsza ryzyko, że na danym terenie powstanie liczba miejsc opieki wykraczająca ponad realne zapotrzebowanie.

Beneficjenci planując projekt dokonywali diagnozy potrzeb, często w tym celu posiłkowali się wynikami przeprowadzonych samodzielnie badań ankietowych na obszarze objętym oddziaływaniem planowanego projektu. Analiza wniosków wykazała, że przeprowadzane badania sondażowe niekoniecznie musiały być reprezentatywne dla badanej populacji. W ani jednym przypadku nie zastosowano próby umożliwiającej wnioskowanie na temat całej gminy lub obszaru objętego oddziaływaniem inwestycji. Jednocześnie należy pamiętać, że przeprowadzone diagnozy nie uwzględniały powstawania większej liczby placówek na tym samym obszarze, zatem uzyskane dane na temat aktualnego zapotrzebowania na danym terenie może okazać się nieskuteczna. Wnioskodawcy dokonują analizy sytuacji w otoczeniu, dla którego planowane jest utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 powinni bazować przede wszystkim na danych statystycznych oraz podejmować działania ukierunkowane na analizę konkurencji i potencjalnej konkurencji – ocenę szans na powstanie podobnej placówki w sąsiedztwie planowanej inwestycji.

Problem, na który zwracali uwagę beneficjenci dotyczy także braku skłonności do powrotu do pracy uczestników projektu. Wielu beneficjentów zwracało uwagę na to, że uczestnicy Ci nie są gotowi na podjęcie aktywności zawodowej i przeciągają moment powrotu do pracy lub podjęcia zatrudnienia. Dotyczy to zarówno osób nieaktywnych zawodowo, które korzystają ze wsparcia socjalnego, jak

również osób przebywających na urloпах macierzyńskich czy wychowawczych. Jednocześnie, należy zauważyć, że beneficjenci podejmowali działania zaradcze w tym zakresie poprzez m.in. działania uświadamiające, działania promocyjne dotyczące możliwości skorzystania ze wsparcia w ramach typów operacji obejmujących aktywizację zawodową (np. Działanie 8.2).

W odpowiedzi na ten problem w przypadku jednego z beneficjentów zauważyć można wdrożenie dobrej praktyki ograniczającej problem z biernością zawodową grupy docelowej. W oparciu o zdobyte doświadczenie beneficjent w regulaminie (kolejnego) naboru zawarł obostrzenie dotyczące konieczności powrotu do pracy w ciągu 60 dni roboczych od zakwalifikowania do udziału w projekcie. W przeciwnym przypadku może nie dojść do podpisania umowy. Rozwiązanie to ma na celu zmotywowanie uczestników do podjęcia zatrudnienia, a w konsekwencji do realizacji celów interwencji realizowanej w analizowanym obszarze.

Problemy realizacyjne mające wpływ na jakość projektu wiązały się także z rekrutacją osób sprawowania opieki nad dziećmi – problem ten dotyczy zarówno opiekunek do żłobków i klubów malucha jak również niań.

Problemem głównym była rekrutacja opiekunek jeżeli chodzi o teren małopolski. To brak rąk do pracy ewidentnie. (...) Największym problemem było to, że generalnie, opiekunek ewidentnie brakuje. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Problemem okazało się także zapewnienie długofalowych efektów wsparcia. Udział w projekcie zakładał zapewnienie opieki dla dziecka przez 12 miesięcy. Po tym czasie, dziecko, które dopiero co przyzwyczało się do nowego otoczenia musiało odejść, aby zapewnić miejsce kolejnym dzieciom, które mają zostać objęte opieką w ramach projektu. Taka strategia jest niekorzystna nie tylko dla dziecka, które nie ma zachowanej ciągłości opieki w żłobku, ale także dla rodziców, którzy po zakończeniu korzystania ze wsparcia w ramach projektu muszą podejmować działania ukierunkowane na zorganizowanie opieki nad dzieckiem. Jeśli dołożyć do tego czynnik ekonomiczny w postaci zakończenia okresu dotowania opieki nad dzieckiem, a w konsekwencji drastycznego wzrostu kosztów związanych z zapewnianiem opieki nad dzieckiem, to zachowanie trwałej aktywizacji zawodowej osób powracających na rynek pracy zostaje znacząco ograniczone. Z obserwacji beneficjentów wynika, że niejednokrotnie po zakończeniu udziału w projekcie pojawiał się problem z zapewnieniem dziecku opieki w celu kontynuowania aktywności zawodowej.

Tak naprawdę potem mieli dopiero problem bo się skończył projekt i jednak tych co nie było stać to musieli zabrać dzieci i musieli od nowa coś kombinować gdzie te dzieci przechować. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Tak, bardzo duża liczba uczestników zgłaszała zastrzeżenia do tego okresu bo tak naprawdę po tym okresie 12 miesięcy gdzie dzieci były przyzwyczajone do opiekunek, do miejsca musieliśmy informować, że projekt się kończy, że mamy rotację i po prostu przyjmować kolejnych uczestników stąd ten okres 12 miesięcy na pewno w 100% przypadków był nietrafiony. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Na pewno największym problemem dla rodziców jest to, że po okresie tych 12 miesięcy nie ma żadnego finansowania i opłata za kontynuację dla nich jest bardzo wysoka. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Beneficjenci na etapie wnioskowania byli zobligowani do zapewnienia zachowania trwałości projektu przez okres co najmniej 2 lub 3 lat od daty zakończenia projektu. Trwałość jest tutaj rozumiana jako gotowość podmiotu do świadczenia usług w ramach utworzonych w projekcie miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3. Wnioskodawcy, aby uzyskać dofinansowanie musieli dokonać odpowiednich deklaracji, jednak w swoich strategiach dotyczących sposobu zachowania strategii rzadko wskazywali działania, które zależne są od nich samych. Najczęściej wskazywano podjęcie starań w zakresie korzystania z innych programów (np. MALUCH, dopłaty celowe z jednostek samorządu terytorialnego) lub przyjmowanie założenia o wzroście opłat pobieranych od rodziców (bez analizy gotowości rodziców do ponoszenia wyższych kosztów opieki instytucjonalnej) lub strategię podejmowania prób współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu motywowania ich do proponowania dopłat do żłobków. Co do zasady beneficjenci nie opisywali sposobów zachowania trwałości na wypadek niepowodzenia w pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy na prowadzenie działalności. Tylko w jednym przypadku beneficjent założył działania marketingowe mające na celu podtrzymanie funkcjonowania żłobka po zakończeniu jego finansowania w ramach projektu.

Wśród problemów dotyczących działań podejmowanych w ramach projektów wskazywano trudności występujące w związku z adaptacją lokali pod działalność. Na problemy tego rodzaju zwracało uwagę 6 spośród 40 beneficjentów uczestniczących w badaniu jakościowym. Pojawiały się trudności z odbiorami technicznymi umożliwiającymi uruchomienie placówki, w tym opiniami od sanepidu i straży pożarnej, co generowało opóźnienia w realizacji projektu. Uniknięcie problemów w tym zakresie było możliwe w sytuacji, gdy beneficjent rozpoczynał udział w projekcie przygotowany na podstawie wcześniejszych doświadczeń. Problem pojawia się w sytuacji braku doświadczenia beneficjenta w realizacji podobnych inwestycji. Zasadnym rozwiązaniem będzie zatem intensyfikacja działań informacyjnych dla wnioskodawców wraz z prezentacją ścieżki postępowania na etapie prac adaptacyjnych z szacowanymi czasami trwania odbiorów.

Myśmy ten projekt realizowali wcześniej a mając doświadczenie z przedszkolem składaliśmy projekt jak mieliśmy lokal, który spełniał warunki. Był wcześniej adoptowany przez architekta. Zgody sanepidu i odbiór straży pożarnej mieliśmy wcześniej przygotowane, remont trwał tylko 2 miesiące. Wiedziałam z czym mogą być trudności i przygotowaliśmy się do tego. Bez takiego wcześniejszego przygotowania jest to niewykonalne. (Beneficjent – Działanie 8.5)

Beneficjenci zwracali także uwagę na problemy wynikające z rozliczania projektów w formie ryczałtowej. Skuteczne rozliczenie projektu wymaga przedstawienia zaświadczeń uczestników, co sprawia, że beneficjent uzależniony jest od dokumentów przedstawionych przez uczestników a nie na podstawie faktycznie realizowanych działań (sprawowania opieki nad dzieckiem przez wymagany okres). Ponadto, trudnością okazało się także egzekwowanie protokołów odbioru zakupywanych materiałów budowlanych.

Na osiąganie zakładanych rezultatów wpływ miały występujące problemy z rekrutacją uczestników projektów oraz zapewnieniem realizacji wskaźnika dotyczącego aktywności zawodowej tychże uczestników.

Działanie 8.6 – Typ A

W przypadku poddziałania 8.6.1 – typ A, gdzie realizowano programy przekwalifikowywania pracowników i udzielano wsparcia dla pracodawców, gdy projekt realizowany jest przez doświadczonych w tym zakresie instytucje problemy na etapie realizacji występują raczej sporadycznie. W początkowej fazie wdrażania wystąpiły niewielkie trudności w promocji nowej formy wsparcia – przedsiębiorstwa będące grupą docelową nie do końca rozumiały zakres dostępnego wsparcia. Dlatego też konieczne było podjęcie dodatkowych działań objaśniających efekty i korzyści z udziału w projekcie.

Na początku był to nowy projekt i firmy nie wiedziały z czym mają do czynienia i wdrożyliśmy szczegółową promocję projektu, żeby wyjaśnić o co chodzi. I później ta rekrutacja bardzo fajnie szła. Trzeba było wyjaśnić jakie są efekty i korzyści i potem już szło pięknie. (Beneficjent – Działanie 8.6.1)

W przypadku projektów zamkniętych, dedykowanych jednej organizacji (przedsiębiorstwu) pojawiały się problemy natury organizacyjnej i związane z obsługą i koordynacją projektu. Realizacja programów przekwalifikowania pracowników realizowanych w ramach jednej instytucji wymagała wspólnego udziału uczestników projektu w ramach różnych form wsparcia, w przypadku podmiotów, gdzie pracownicy delegowani są do pracy w różnych lokalizacjach, okazywało się to istotną barierą. W takich przypadkach istotnym ułatwieniem byłoby umożliwienie stosowania nowoczesnych, opartych na pracy zdalnej, formach realizacji wsparcia.

w ramach projektu dlatego, że firma prowadzi działalność polegającą na oddelegowywaniu pracowników, wielu pracowników pracuje poza siedzibą firmy i nie tylko na terenie Polski ale też poza krajem, pracownicy są często oddelegowywani w różnych krajach w całej Europie ale i na świecie, nawet w Australii część osób pracuje więc taką trudnością tych form jest zebranie tych pracowników na daną formę wsparcia, czy na doradztwo, czy na szkolenie. (Beneficjent – Działanie 8.6.1)

Doświadczenia beneficjentów wsparcia wskazują, że przyjęta formuła dystrybucji wsparcia uniemożliwia objęcie interwencją osób, które nie są zatrudnione w oparciu o umowę o pracę, ale są stałymi współpracownikami przedsiębiorstwa, które chciałoby wesprzeć przekwalifikowanie osób, pracujących w oparciu o elastyczne formy zatrudnienia.

Jakby była taka możliwość zmiany grupy docelowej, bo w tym momencie grupą docelową i ostatecznymi odbiorcami wsparcia są pracownicy firmy. Fajnie jakby była możliwość rozszerzenia grupy docelowej na przykład żeby w tych projektach których celem jest przekwalifikowanie też mogły brać udział osoby niebędące pracownikami danej firmy tylko też osoby współpracujące, bo mieliśmy na przykład taką sytuację, że są czasami osoby samozatrudnione które prowadzą własną działalność i fajnie gdyby móc rozszerzyć te projekty właśnie o takie osoby żeby nie były skierowane tylko do pracowników firm ale właśnie do firm nie będących pracownikami w danym momencie które prowadzą własną działalność albo do osób które poszukują pracy. (Beneficjent – Działanie 8.6.1)

W przypadku realizacji krajowych programów profilaktyki zdrowotnej (Poddziałanie 8.6.2 – typ A) odnotowano problemy związane z nieproporcjonalnie dużym zakresem informacji pozyskiwanych od uczestników projektów do zakresu oferowanego wsparcia. W przypadku osób, które w ramach projektu chciały skorzystać z badania w kierunku wykrywania nowotworu wymaga się uzupełnienia całej dokumentacji projektowej, w której konieczne jest podanie bardzo szczegółowych informacji, w tym dotyczących sytuacji na rynku pracy. Uczestnicy nie widzieli związku pomiędzy badaniami medycznymi a aktywnością zawodową. Nie utożsamiali tego rodzaju wsparcia z częścią interwencji w obrębie rynku pracy. Czynnikiem utrudniającym znacząco rekrutację do projektów mimo udzielanych wyjaśnień na temat tego, jaki jest zakładany cel interwencji w tym obszarze.

tak naprawdę mogliby z tego skorzystać bo ta profilaktyka jest ważna i ta niechęć w wypełnianiu tych ankiet bo naprawdę bardzo szczegółowe dane są wymagane do SL i niechętnie te osoby to podają bo to są dane wrażliwe, dane szczegółowe bardzo więc tutaj się spotykaliśmy z taką niechęcią, co ma choroba do na przykład podawania gdzie się pracuje, sytuacji na rynku pracy i tak dalej, oczywiście tłumaczyliśmy, że tu chodzi o to, żeby wydłużyć tę aktywność zawodową, też to podkreślaliśmy, ale ciężko czasem przebić się z takimi informacjami. (Beneficjent – Działanie 8.6.2)

Beneficjenci projektów wskazują na zasadność kierowania wsparcia w postaci programów profilaktyki zdrowotnej do jak najszerszego grona mieszkańców regionu. Z wypowiedzi badanych wynika, że choć zasadne jest podnoszenie świadomości zdrowotnej u ogółu mieszkańców regionu, zakres realizowanych projektów w znaczący sposób im tę możliwość ograniczał. Problemem okazało się zdefiniowanie w ramach interwencji kryteriów wiekowych dla uczestników, ponieważ do udziału w projekcie chętnych było wiele osób młodszych niż zakładano w kryterium dostępu. Pojawił się również problem w interpretacji granicy wiekowej 50 lat, ponieważ według metodologii stosowanej przez NFZ istotny jest rok ukończenia 50 roku życia (oznacza, że do udziału w programie zdrowotnym kwalifikują się osoby, które w danym roku kończą 50 rok życia), z kolei w ramach projektów realizowanych z RPO WM istotne było ukończenie 50 roku życia z uwzględnieniem konkretnej daty. W przypadku innego projektu problematyczne okazało się wykluczenie z grupy docelowej osób w wieku produkcyjnym bezrobotnych lub biernych zawodowo. Rozszerzenie grupy docelowej projektu znacząco ułatwiło realizację przyjętych założeń oraz osiągnięcia zakładanych wartości docelowych wskaźników.

W przypadku monitorowania efektów realizacji projektu w ramach przyjętych wskaźników, pojawił się problem osób, które w ramach projektu otrzymały więcej niż jedną formę wsparcia (np. udział w prelekcji oraz badanie medyczne), ponieważ na etapie wnioskowania założono podwójne zliczanie takich uczestników – odrębnie w ramach dwóch różnych wskaźników. Jedynym rozwiązaniem okazało się obniżenie docelowych wartości wskaźników.

OCENA INTERWENCJI W KONTEKŚCIE KRYTERIÓW EWALUACYJNYCH

Ocena zakresu wsparcia w oparciu o kryteria ewaluacyjne pozwala na wskazanie typów operacji, które wykazują się największą oraz najmniejszą skutecznością, efektywnością, użytecznością, trwałością i trafnością w odniesieniu do poszczególnych kategorii grup docelowych z uwzględnieniem potrzeb małopolskiego rynku pracy.

Kryterium ewaluacyjne	Ocena realizowanej interwencji
TRAFNOŚĆ	<p>Poszczególne typy operacji realizowane w ramach Osi 8 RPO WM co do zasady odpowiadają na zdiagnozowane potrzeby grup docelowych oraz problemy, jakie mają zostać rozwiązane dzięki wdrażanej interwencji.</p> <p>W przypadku działań podejmowanych na rzecz aktywizacji zawodowej trafność wsparcia oparta jest na szczegółowym rozpoznaniu potrzeb każdego z uczestników projektów. Dzięki działaniom podjętym w tym zakresie zakres wsparcia odpowiada identyfikowanym potrzebom. W tym zakresie problematyczne okazują się być przyjęcie założenia dotyczące zdefiniowania grupy docelowej, gdzie założono intensyfikację wsparcia kierowanego do osób w wieku 50 lat i więcej. W tej grupie istnieje duże ryzyko braku zainteresowania ze strony grupy docelowej aktywizacją zawodową. Z jednej strony konieczne jest podejmowanie intensywniejszych działań ukierunkowanych na aktywizację tej grupy wiekowej (szczególną rolę w tym zakresie odgrywają projekty konkursowe w ramach Działania 8.2), z drugiej strony niewykluczanie z zakresu interwencji młodszych osób nieaktywnych zawodowo względem których interwencja ma szansę przynieść najbardziej trwałe rezultaty.</p> <p>Dużą trafnością charakteryzują się działania oferowane w ramach finansowania usług rozwojowych. Dzięki zastosowaniu popytowego systemu dystrybucji środków wyeliminowany został problem niedopasowania oferty szkoleniowej lub doradczej do realnych potrzeb przedsiębiorców. Jednocześnie przyjęte mechanizmy pozwalają na skorzystanie ze wsparcia wszystkim przedsiębiorcom z sektora MŚP (bez wykluczania podmiotów, które nie wpisują się w preferencyjne grupy o szczególnych potrzebach lub perspektywiczne z punktu widzenia rozwoju gospodarczego). Dzięki temu możliwe jest wspieranie całego sektora przy jednoczesnym rozwiązywaniu najważniejszych problemów poprzez preferencyjny poziom dofinansowania.</p> <p>Działanie 8.5 obejmujące wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym rozwiązało problem organizacji opieki nad małymi dziećmi osób (w szczególności matek) powracających na rynek pracy po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym rozwiązując tym samym istotny problem będący barierą hamującą aktywność zawodową dużej grupy osób w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że trafnie założono zakres interwencji w tym obszarze. Istotnym elementem wsparcia było zwiększenie liczby dostępnych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w regionie. W tym zakresie tworzenie nowych miejsc opieki co do zasady odpowiada na realne zapotrzebowanie na lokalnych rynkach, jednak w pojedynczych przypadkach dochodziło do sytuacji, w których pojawiały się problemy z rekrutacją na obszarach o szczególnie dużej intensyfikacji wsparcia lub pokrywaniu się przedsięwzięć finansowanych z różnych źródeł.</p>

	<p>W przypadku przedsięwzięć z zakresu zdrowia, trafność zakresu interwencji przejawia się wysokim poziomem zainteresowania badaniami profilaktycznymi oraz oddziaływaniem działań promocyjnych na zwiększanie świadomości zdrowotnej mieszkańców Małopolski. Jednocześnie jednak należy zauważyć, że realizowane wsparcie skierowano do osób, które w zdecydowanej większości poddałyby się badaniom profilaktycznym nawet bez oferty dostępnej w ramach interwencji, co kwestionuje zasadność wydatkowania środków na ten cel. Zdiagnozowano jednocześnie potrzebę rozszerzenia grupy docelowej o młodsze grupy wiekowe w celu zwiększenia skuteczności wsparcia w obszarze profilaktyki zdrowotnej.</p>
<p>SKUTECZNOŚĆ</p>	<p>Skuteczność interwencji przejawia się w stopniu realizacji celów interwencji poszczególnych Działań i Poddziałań w 8 Osi Priorytetowej RPO WM. Ze względu na różne cele poszczególnych typów operacji trudne jest jednoznaczne porównanie skuteczności w osiągnięciu zakładanych rezultatów.</p> <p>W obszarze aktywizacji zawodowej większą skutecznością charakteryzują się działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy w Działaniu 8.1 jeśli chodzi o wskaźnik zatrudnienia wśród osób objętych wsparciem, natomiast w przypadku podnoszenia kwalifikacji osób z grupy docelowej, większą skuteczność wykazuje interwencja w ramach Działania 8.2. Porównując skuteczność wsparcia w ramach Działań 8.1 oraz 8.2 należy również zwrócić uwagę na grupę objętą interwencją – w przypadku Działania 8.2 beneficjenci podejmowali działania ukierunkowane na aktywizację zawodową znacznie trudniejszej grupy docelowej, gdzie osoby o szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy stanowiły znacznie większy udział w ogólnej populacji uczestników projektów niż w przypadku Działania 8.1.</p> <p>Skuteczność wsparcia oferowanego na rzecz rozwoju kompetencji kadr oraz zwiększania adaptacji do zmian w Działaniu 8.4 przejawia się przede wszystkim w wykorzystywaniu nabytych dzięki interwencji kompetencji i kwalifikacji w życiu zawodowym. Badanie ilościowe wykazało, że podjęte działania charakteryzuje wysoki poziom skuteczności, zwłaszcza w przypadku wspierania usług rozwojowych w Poddziałaniu 8.4.1. Skuteczne w tym zakresie okazały się również działania ukierunkowane na przekwalifikowanie pracowników przygotowujące do kontynuowania pracy na innych stanowiskach przyczyniając się tym samym do kontynuowania aktywności zawodowej przez uczestników projektów realizowanych w ramach Poddziałania 8.6.1.</p> <p>W przypadku Działania 8.5 skuteczność interwencji przejawia się w bardzo wysokim (wyższym niż w grupie kontrolnej) poziomie aktywności zawodowej osób objętych wsparciem. Ponadto, znaczący odsetek badanych nie wróciłoby na rynek pracy lub zrobiłoby to znacznie później gdyby nie możliwość skorzystania z oferowanych w ramach projektów miejsc opieki nad małym dzieckiem.</p> <p>Programy zdrowotne realizowane w ramach Poddziałania 8.6.2 Typ A nie wpływają na wydłużenie aktywności zawodowej grupy docelowej. Badanie z wykorzystaniem metody kontrfaktycznej wykazało, że w grupie objętej interwencją wskaźnik zatrudnienia jest niższy niż w przypadku grupy kontrolnej. Działania podejmowane w obszarze profilaktyki zdrowotnej przyczyniają się do zwiększania świadomości zdrowotnej mieszkańców Małopolski, ale nie wiążą się z wydłużaniem aktywności zawodowej osób w wieku 50 lat i więcej.</p>
<p>EFEKTYWNOŚĆ</p>	<p>Efektywność dystrybuowania środków oceniana jest poprzez odniesienie czynionych nakładów na realizację założeń programowych do uzyskiwanych rezultatów w ramach 8 Osi Priorytetowej. Porównywanie efektywności wdrażania</p>

	<p>poszczególnych typów operacji jest niemożliwe ze względu na bardzo różny zakres wsparcia o oczekiwane rezultaty.</p> <p>W przypadku działań w obszarze aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo najbardziej efektywne działania realizują powiatowe urzędy pracy w ramach Działania 8.1. Jeśli wziąć pod uwagę łączną wartość realizowanych projektów oraz liczbę osób objętych wsparciem, to średni koszt udziału jednego uczestnika w projekcie z Działania 8.1 wynosi ponad 11 tys. złotych. W przypadku Działania 8.2 koszt udziału jednego uczestnika to ponad 20,5 tys. złotych. Należy przy tym zauważyć, że działania podejmowane w ramach projektów konkursowych pozwalają na dotarcie do grupy nieaktywnych zawodowo, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji, co przekłada się na konieczność zastosowania większej liczby form wsparcia, co znacząco zwiększa koszty udziału w projekcie. Jednocześnie należy pamiętać, że w ramach Działania 8.2 mamy do czynienia z większym odsetkiem uczestników, którzy podnieśli swoje kwalifikacje, co również wyjaśnia konieczność ponoszenia większych nakładów.</p> <p>Jeśli Działanie 8.5 oceniane byłoby przez pryzmat osób, które dzięki wdrażaniu interwencji podjęły zatrudnienie lub wróciły do pracy po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym to efektywność kosztowa tego zakresu interwencji byłaby najmniejsza. Wówczas koszt aktywizacji zawodowej jednej osoby wyniósłby ponad 35 tysięcy złotych. Należy jednak pamiętać, że w ramach tego Działania inwestowano także w infrastrukturę niezbędną do zapewnienia miejsc opieki dla dzieci do lat 3, co znacząco podniosło koszt otrzymania jednostkowych efektów. Jednocześnie jednak, efekty interwencji należy rozpatrywać także jako zwiększenie dostępności miejsc opieki dla małych dzieci, która przy zachowaniu odpowiednich przedsięwzięć na rzecz trwałości uzyskanych rezultatów będzie oddziaływać na rynek pracy w szerszym kontekście niż tylko w odniesieniu do uczestników projektu.</p> <p>Jeśli chodzi o zastosowane w ramach RPO WM mechanizmy zwiększające efektywność podejmowanych działań należy zwrócić uwagę na system dystrybucji środków w ramach finansowania usług rozwojowych (Działanie 8.4), ponieważ przyjęte limity pozwalają na eliminowanie problemu nieracjonalnego rozdzielania zasobów w przypadku zawyżonych cen usług rozwojowych.</p>
<p>UŻYTECZNOŚĆ</p>	<p>Odbiorcy ostateczni wsparcia dostrzegają użyteczność interwencji w postaci zaspokajania ich potrzeb i realizacji celów motywujących do udziału w projekcie finansowanym ze środków UE.</p> <p>W przypadku całej 8 Osi Priorytetowej zdecydowana większość badanych odbiorców wsparcia dostrzega oddziaływanie interwencji na ich aktualną sytuację zawodową. Wyjątek stanowią osoby objęte programem zdrowotnym (Poddziałanie 8.6.2), które nie są w stanie powiązać otrzymanego wsparcia z oddziaływaniem w obszarze aktywności zawodowej. Biorąc pod uwagę zdiagnozowany w grupie uczestników i grupie kontrolnej poziom aktywności zawodowej należy zauważyć, że użyteczność tego rodzaju operacji jest ograniczona jeśli chodzi o problematykę 8 osi priorytetowej.</p>
<p>TRWAŁOŚĆ</p>	<p>Trwałość rezultatów wsparcia należy postrzegać jako wykorzystanie wypracowanych w ramach interwencji rezultatów.</p> <p>W przypadku aktywizacji zawodowej realizowanej w ramach Działania 8.1 oraz 8.2 trwałość rezultatów wyrażana jest w aktywności zawodowej osób objętych programem. Analiza porównawcza wskaźnika zatrudnienia w odniesieniu do</p>

momentu zakończenia udziału w projekcie wykazała, że w przypadku Działania 8.1 mamy do czynienia z tendencją wskazującą na malejący poziom zatrudnienia wraz z upływem czasu, z kolei w przypadku Działania 8.2 choć efektywność zatrudnieniowa jest mniejsza, to jest ona bardziej trwała – niezależnie od czasu upływającego od zakończenia udziału w projekcie utrzymuje się na podobnym poziomie.

W przypadku działań ukierunkowanych na podnoszenie kwalifikacji i rozwój kompetencji pracowników, trwałość interwencji przejawia się w wykorzystywaniu nabytej wiedzy w pracy zawodowej. Ograniczeniem dla trwałości uzyskanych efektów jest zmieniająca się sytuacja gospodarcza, rozwój technologiczny oraz ewentualne zmiany zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje. Należy przy tym pamiętać, że zmienność ta wpisuje się w naszą rzeczywistość społeczną i stąd wynika potrzeba ciągłego adaptowania się do zmian.

Problem związany z trwałością uzyskanych efektów został zdiagnozowany w przypadku Działania 8.5, gdzie działania ukierunkowano na zwiększanie dostępności miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3 oraz na aktywizację osób dotychczas sprawujących opiekę nad tymi dziećmi. Beneficjenci zwracali uwagę na problem zapewnienia trwałości w postaci utrzymania funkcjonowania stworzonych żłobków i klubów po zakończeniu dotowania pobytu dzieci w ramach projektu. Wysokie koszty opieki niejednokrotnie sprawiają, że dla opiekunów dzieci bardziej ekonomicznym rozwiązaniem jest samodzielne sprawowanie opieki nad dziećmi.

PRZYSZŁOŚĆ WSPARCIA W OBSZARZE RYNKU PRACY

Przeprowadzone badanie ewaluacyjne wskazało kierunki, w których należy koncentrować wsparcie w obszarze rynku pracy w ramach RPO WM w przyszłości, w tym w szczególności w kolejnej perspektywie finansowej.

Zasadne jest kontynuowanie wsparcia opartego o kompleksowe podejście do aktywizacji zawodowej na podstawie zdiagnozowanych potrzeb poszczególnych osób bezrobotnych. Mając na uwadze malejący poziom bezrobocia należy przyjąć założenie, że wśród nieaktywnych zawodowo znaczącą grupę będą stanowiły osoby znajdujące się w trudnej sytuacji na rynku pracy, które nie potrafią samodzielnie pokonać barier uniemożliwiających zdobycie stabilnego zatrudnienia. Jednocześnie jednak, biorąc pod uwagę motywacje osób bezrobotnych oraz potrzeby rynku pracy zasadne jest realizowanie wsparcia na rzecz wszystkich osób bezrobotnych niezależnie od ich cech społeczno-demograficznych. Badanie wykazało, że interwencja na rzecz osób młodszych przynosi lepsze rezultaty oraz trwalsze efekty. Dotyczy to również osób w wieku poniżej 30 roku życia, ponieważ grupa ta wciąż stanowi dużą część grona nieaktywnych zawodowo, a efekty interwencji na rzecz tej grupy przyniesie efekty, które będzie można obserwować w długiej perspektywie czasowej.

Zasadne w kontekście potrzeb rynku pracy jest inwestowanie w kompetencje i kwalifikacje pracowników. Wysoka użyteczność wsparcia w postaci finansowania usług rozwojowych stanowi uzasadnienie dla kontynuowania interwencji w tym obszarze, podobnie jak działania outplacementowe oraz program przekwalifikowywania pracowników.

Działania podejmowane w ramach Działania 8.5 pozwalają na zwiększanie zatrudnienia wśród osób które powracają na rynek pracy po okresie sprawowania opieki nad małym dzieckiem. Interwencja w tym obszarze stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie w obszarze opieki instytucjonalnej nad małymi dziećmi. Zdiagnozowano jednak ryzyko niezachowania trwałości po zakończeniu realizacji projektów przez beneficjentów. Lokale zaadaptowane na żłobki i kluby dziecięce stanowią potencjał do efektywnego wykorzystywania w celu zapewniania opieki nad dziećmi do lat 3. Istnieje potrzeba wsparcia beneficjentów w organizacji kontynuacji funkcjonowania żłobków, klubów dziecięcych po zakończeniu udziału w programie.

Nowa perspektywa finansowa daje możliwości zastosowania nowych typów operacji, które przyniosą rezultaty w postaci pozytywnych zmian obserwowanych na regionalnym rynku pracy. Planowanie zakresu interwencji umożliwi także wdrożenie dodatkowych rozwiązań zwiększających trafność, użyteczność czy efektywność interwencji. Planując działania na przyszłość należy rozważyć:

- uwzględnienie wśród form wsparcia na rzecz osób nieaktywnych zawodowo usługi trenera zatrudnienia wspieranego, trenera osoby bezrobotnej, poradnictwo w zakresie opieki nad osobą zależną;
- koncentrację działań szkoleniowych nie tylko na kwalifikacjach, ale również kompetencjach, które niejednokrotnie okazują się decydującym czynnikiem w poszukiwaniu zatrudnienia;
- uwzględnienie pośredniej formy wsparcia umożliwiającej integrację z rynkiem pracy w szczególnych przypadkach, gdzie mamy do czynienia z osobami trudnymi w aktywizacji, które nie mają wyrobionych odpowiednich nawyków, tj. formy warsztatów wykształcających nawyk regularności, poczucia obowiązku i systematyczności, byłaby to forma analogiczna do wykorzystywanej w rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami formy warsztatów terapii zajęciowej (WTZ).

Badanie wykazało, że forma wsparcia w postaci stażów uwzględnia bardzo niskie wynagrodzenie dla uczestników korzystających z tego sposobu zdobycia doświadczenia zawodowego. Proponowane wynagrodzenie stażowe jest znacznie poniżej minimalnego krajowego wynagrodzenia, a jednocześnie obejmuje zazwyczaj pełen wymiar czasu pracy. Oznacza to, że osoba korzystająca z tej formy wsparcia nie ma możliwości samodzielnej egzystencji, szczególnie jeśli mamy do czynienia osobami, które otrzymywały w przeszłości znacznie wyższe świadczenia. Jednocześnie, obowiązujące regulacje uniemożliwiają uzupełnienia stypendium stażowe o wynagrodzenie wypłacane przez pracodawcę, który chciałby partycypować w kosztach. Z tego względu bardziej korzystną formą wsparcia jest subsydiowane zatrudnienie, które powinno odgrywać większą rolę w programach aktywizacji zawodowej.

Zasadnym jest także oparcie działań w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej na rzeczywistych potrzebach przedsiębiorstw. Podejmując współpracę z pracodawcami na wczesnym etapie realizacji projektów możliwe jest objęcie wsparciem grupy najbardziej rokującej uzyskaniem zatrudnienia u współpracujących w ramach projektu pracodawców.

VII. WNIOSKI I REKOMENDACJE

LP	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia	Termin	Klasa
1	Istnieje duża potrzeba kształtowania postaw i świadomości wśród osób w wieku aktywności zawodowej, także w niższych przedziałach wiekowych, niż te najbardziej narażone na zachorowania (50 lat i więcej).	Wprowadzenie w kolejnej perspektywie programowania programów profilaktycznych i edukacyjnych polegających na wzmacnianiu umiejętności kontroli czynników ryzyka wybranych chorób, przeznaczonych także dla osób młodszych niż 50 r.ż.	IZ RPO WM 2021- 2027	Wprowadzenie działania w SzOOP.	Kolejna perspektywa finansowania	Programowa operacyjna
2	Beneficjenci projektów z Działania 8.5 zgłaszają problemy z utrzymaniem trwałości projektu po jego zakończeniu. Problem pojawia się w przypadku założenia nieskutecznych mechanizmów służących utrzymaniu dotowania miejsc opieki ze środków publicznych. Beneficjenci rzadko zakładają działania służące utrzymaniu na otwartym rynku usług opiekuńczych – dbałości o działania	Wprowadzenie w kolejnej perspektywie finansowej zasad wymuszających opracowanie rzetelnej strategii działań służących utrzymaniu trwałości projektu. Zasadne jest zobligowanie wnioskodawców do opisanie sposobu zapewnienia funkcjonowania jednostki po zakończeniu projektów, ze szczególnym uwzględnieniem działań, które będą ograniczały	IZ RPO WM 2021- 2027	Wprowadzenie wskazówek w regulaminie konkursu	Kolejna perspektywa finansowania	Programowa operacyjna

	marketingowe, odnoszące się do jakości oferty lub oparte na poszukiwaniu prywatnych źródeł finansowania.	ryzyko braku zainteresowania ofertą opieki (np. działania marketingowe, promesa współpracy ze strony dużych pracodawców, innowacyjna oferta)				
3	<p>Niskie wynagrodzenie stażowe (120% zasiłku dla bezrobotnych) nie stanowi motywacji do podejmowania aktywności zawodowej.</p> <p>Stáže/praktyki to najczęściej stosowane formy aktywizacji zawodowej związane ze współpracą z pracodawcami.</p> <p>Zdiagnozowano marginalną rolę formy wsparcia „zatrudnienie subsydiowane”, która pozwala na zapewnienie aktywizacji zawodowej na otwartym rynku pracy.</p>	<p>Działania szkoleniowe dla beneficjentów w zakresie wykorzystywania formy wsparcia „zatrudnienie subsydiowane”, promowanie tej formy wsparcia jako atrakcyjnej dla uczestników oraz przedsiębiorców.</p>	<p>IZ / IP RPO WM 2014- 2020</p>	<p>Podejmowanie działań informacyjnych w zakresie możliwości, zalet i sposobów korzystania z formy wsparcia.</p>	<p>Kolejna perspektywa finansowania</p>	<p>Programowa operacyjna</p>

VIII. SPIS TABEL

Tabela 1. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.1 wyrażone wskaźnikami	21
Tabela 2. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.2, wyrażone wskaźnikami	26
Tabela 3. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.3, wyrażone wskaźnikami	33
Tabela 4. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.4, wyrażone wskaźnikami	39
Tabela 5. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.5, wyrażone wskaźnikami	44
Tabela 6. Oczekiwane efekty interwencji w ramach Działania 8.6, wyrażone wskaźnikami	48
Tabela 8. Kryteria wyboru wspólne dla wszystkich lub większości Działań/poddziałań Osi 8	52
Tabela 9. Udział uczestników Działań 8.2 i 8.1 wg powiatów i stopy bezrobocia w powiecie (nabory z roku 2015).....	57
Tabela 10. Udział uczestników Działań 8.2 i 8.1 wg powiatów i stopy bezrobocia w powiecie (nabory z roku 2017).....	58
Tabela 11. Zmiana liczby miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w latach 2015-2017-2018 - gminy zgłaszające zapotrzebowanie (I nabór) oraz gminy w sytuacji bardzo złej (II nabór)	64
Tabela 12. Wartość projektów realizowanych w ramach 8 osi priorytetowej RPO WM 2014-2020....	71
Tabela 13. Uczestnicy według miejsca zamieszkania oraz działań i poddziałań	74
Tabela 14. Wartość wskaźników produktu w ramach PI 8i, w tym Działaniu 8.1 i 8.2.	81
Tabela 15. Wartość wskaźników produktu w ramach PI 8i, w tym Działaniu 8.1 i 8.2 – kobiety i mężczyźni.....	82
Tabela 16. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów na rzecz aktywizacji zawodowej.....	85
Tabela 17. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu - % uczestników według działań i PI.	86
Tabela 18. Ocena przydatności form wsparcia na rzecz aktywizacji zawodowej w grupie kontrolnej oraz wśród uczestników projektów Działania 8.1 i 8.2	99
Tabela 19. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu właściwych dla Działania 8.4 (Poddziałania 8.4.1 i 8.4.2).	101
Tabela 20. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników rezultatu właściwych dla Działania 8.4 (Poddziałanie 8.4.1 i 8.4.2).	102
Tabela 21. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu właściwych dla Poddziałania 8.4.1 (dotyczy wsparcia w ramach BUR).....	102
Tabela 22. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników: produktu i rezultatu właściwych dla Poddziałania 8.4.2	107
Tabela 23. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów w Poddziałaniu 8.4.2.....	109
Tabela 24. Liczba żłobków, miejsc w żłobkach i dzieci w latach 2014 i 2018 w województwie małopolskim i jego powiatach.....	116
Tabela 25. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w latach 2014 i 2018 w województwie małopolskim i jego powiatach.....	117

Tabela 26. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu właściwych dla PI 8iv.	119
Tabela 27. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu właściwych dla PI 8vi według charakterystyki uczestników.	126
Tabela 28. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów w ramach Poddziałania 8.6.1.....	127

IX. SPIS ILUSTRACJI

Rysunek 1. Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w latach 2014-2018 w Polsce i w województwie małopolskim.	15
Rysunek 2. Liczba osób (w tys.) biernych zawodowo w Małopolsce w roku 2014 i w 2018 według przyczyn.	16
Rysunek 3. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie.	17
Rysunek 4. Wskaźnik zatrudnienia w Małopolsce w latach 2014-2018 z uwzględnieniem płci (grupy wieku 15-64).	18
Rysunek 5. Przyrost liczby miejsc opieki w żłobkach i klubach dziecięcych między rokiem 2016 a 2018 w gminach województwa małopolskiego.	65
Rysunek 6. Miejsca opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 powstałe w ramach Działania 8.5 według kategorii gmin z wyodrębnieniem miasta Kraków.	66
Rysunek 7. Udział miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ogóle miejsc opieki w żłobkach i klubach dziecięcych powstałych między rokiem 2016 a 2018 w gminach województwa małopolskiego według sytuacji określonej w diagnozie.	67
Rysunek 8. Poziom wykorzystania alokacji według działań 8 Osi Priorytetowej RPO WM na podstawie zawartych umów o dofinansowanie w ramach poszczególnych działań.	72
Rysunek 9. Uczestnicy według poddziałań VII Osi Priorytetowej RPO WM.	73
Rysunek 10. Uczestnicy według stopnia urbanizacji miejsca zamieszkania oraz działań poddziałań... ..	75
Rysunek 11. Struktura płci uczestników projektów - według działań i poddziałań	75
Rysunek 12. Struktura wieku uczestników projektów według działań i poddziałań.	76
Rysunek 13. Struktura wykształcenia uczestników projektów według działań i poddziałań.	77
Rysunek 14. Status osoby na rynku pracy w chwili przystąpienia do projektu według działań i poddziałań	78
Rysunek 15. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników rezultatu właściwych dla PI 8i – wg płci i udziału kobiet.	87
Rysunek 16. Porównanie skuteczności w osiągnięciu wskaźników rezultatu w ramach działań 8.1 i 8.2.88	
Rysunek 17. Kto zdecydował o Pana/i przystąpieniu do projektu? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2. .	90
Rysunek 18. Dlaczego zdecydował/a się Pan(i) na udział w projekcie (główny powód udziału w projekcie)? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.	91
Rysunek 19. Czy Pana(i) cel został zrealizowany? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.	91
Rysunek 20. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.	92
Rysunek 21. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą (odpowiedzi „Tak” wg roku zakończenia udziału w projekcie) – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.	93
Rysunek 22. W jakiej formie jest Pan(i) aktualnie zatrudniona? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.	93

Rysunek 23. Na podstawie jakiej umowy jest Pan(i) zatrudniony(a)? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.	94
Rysunek 24. W jakim wymiarze czasu pracy pracuje Pan(i) aktualnie? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.	94
Rysunek 25. Czy według Pana(i), udział w projekcie: – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2.....	95
Rysunek 26. Jak ocenia Pan/Pani dostępność w województwie małopolskim wsparcia dla osób bezrobotnych obejmującego działania sprzyjające uzyskaniu zatrudnienia? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2 oraz grupa kontrolna	96
Rysunek 27. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą (odpowiedzi tak wśród uczestników projektu i w grupie kontrolnej)? – Uczestnicy projektów 8.1 i 8.2 oraz grupa kontrolna	96
Rysunek 28. Czy aktualnie poszukuje Pan/Pani pracy? (grupa kontrolna)	97
Rysunek 29. Czy uważa Pan/Pani, że potrzebuje Pan/Pani pomocy w pozyskaniu zatrudnienia? (grupa kontrolna).....	97
Rysunek 30. Czy w okresie pozostawania bez zatrudnienia podejmował/podejmowała Pan/Pani któreś z poniższych działań (grupa kontrolna nieobjęta interwencją)?	98
Rysunek 31. Formy wsparcia stosowane w ramach projektów z Poddziałania 8.4.1	104
Rysunek 32. Czy według Pana/i udział w projekcie... – uczestnicy projektów z Poddziałania 8.4.1 ...	105
Rysunek 33. Czy według Pana/i udział w projekcie – uczestnicy projektów z Poddziałania 8.4.2.....	111
Rysunek 34. Dlaczego zdecydował/a się Pan(i) na udział w projekcie? - Uczestnicy projektów z Działania 8.4.....	112
Rysunek 35. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – uczestnicy projektów Działania 8.4 i grupa kontrolna	113
Rysunek 36. Czy w ciągu ostatnich 24 miesięcy brał/brała Pan/Pani udział w szkoleniu lub kursie podnoszącym Pana/Pani kwalifikacje innym niż obowiązkowe szkolenia jak np. szkolenie BHP?	113
Rysunek 37. Jak ocenia Pan/Pani dostępność szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje w województwie małopolskim.....	113
Rysunek 38. Raport na temat stopnia realizacji wskaźników produktu właściwych dla PI 8iv według charakterystyki uczestników.	118
Rysunek 39. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą?.....	119
Rysunek 40. Czy według Pana(i), udział w projekcie (uczestnicy projektów z działania 8.5).....	120
Rysunek 41. Czy gdyby nie to, że skorzystał(a) Pan(i) ze wsparcia w ramach projektu finansowanego z funduszy unijnych, czy podjęłaby Pan(i) zatrudnienie?	121
Rysunek 42. Jak ocenia Pan(i) dostępność form opieki instytucjonalnej dla dzieci do lat 3 (liczbę miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych, dostępność niań) w Pana(i) gminie? – Uczestnicy projektów 8.5 oraz grupa kontrolna.....	122
Rysunek 43. Czy aktualnie pracuje Pan/Pani w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – Uczestnicy projektów 8.5 oraz grupa kontrolna	122

Rysunek 44. Jakie są przyczyny pozostawania bez zatrudnienia ze względu na sprawowanie opieki nad dzieckiem/ dziećmi? – grupa kontrolna	123
Rysunek 45. Czy trudno było zorganizować opiekę nad dzieckiem/ dziećmi rozpoczynając pracę po zakończeniu urlopu macierzyńskiego/ wychowawczego? – grupa kontrolna	124
Rysunek 46. Czy Pana(i) cel został zrealizowany? – Uczestnicy projektów 8.6.....	129
Rysunek 47. Czy według Pana/i udział w projekcie: – Uczestnicy projektów 8.6.1	130
Rysunek 48. Czy według Pana(i), udział w projekcie: – Uczestnicy projektów 8.6.	132
Rysunek 49. Czy aktualnie pracuje Pan(i) w jakiegokolwiek formie, w tym odbywa staż, prowadzi działalność gospodarczą lub rolniczą? – Uczestnicy projektów 8.6.2 – Typ A	134
Rysunek 50. Czy gdyby nie udział w projekcie wykonałby/aby Pan/Pani badanie profilaktyczne przeprowadzone w ramach projektu? – Uczestnicy projektów 8.6.2 – Typ A	134
Rysunek 51. Jak ocenia Pan/Pani dostęp do badań profilaktycznych w województwie małopolskim? – Uczestnicy projektów 8.6.2 i grupa kontrolna	135
Rysunek 52. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy robił/robiła Pan/Pani badania profilaktyczne mające na celu wczesne wykrywanie chorób? - Grupa kontrolna	135
Rysunek 53. Badania profilaktyczne w grupie kontrolnej (ostatnie 12 miesięcy).....	136
Rysunek 54. Czy gdyby była taka możliwość, zgłosiłby(aby) się Pan(i) ponownie do uczestnictwa w podobnym projekcie w przyszłości?	137
Rysunek 55. Czy podczas realizacji projektu wystąpiły problemy, które miały wpływ na przebieg projektu i osiągnięte efekty?	138